

**EKOFEMİNİZM BAĞLAMINDA DOĞA İÇİN
MÜCADELE VEREN KADINLARIN MEDYADA
TEMSİLİ**

Şeyma TAHİR

**Yüksek Lisans Tezi
Gazetecilik Ana Bilim Dalı
Doç. Dr. Elif KÜÇÜK DURUR
2022
Her Hakkı Saklıdır**

**T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GAZETECİLİK ANA BİLİM DALI**

Şeyma TAHİR

**EKOFEMİNİZM BAĞLAMINDA DOĞA İÇİN MÜCADELE
VEREN KADINLARIN MEDYADA TEMSİLİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TEZ YÖNETİCİSİ
Doç. Dr. Elif KÜÇÜK DURUR**

ERZURUM - 2022

TEZ BEYAN FORMU

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

BİLDİRİM

Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Uygulama Esaslarının ilgili maddelerine göre hazırlamış olduğum “Ekofeminizm Bağlamında Doğa İçin Mücadele Veren Kadınların Medyada Temsili” adlı tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Gereğini bilgilerinize arz ederim *.

- ☐ Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezimin/Raporumun makale için **altı ay**, patent için **iki yıl** süreyle erişiminin ertelenmesini istiyorum.

[27.12.2022]

[Şeyma TAHİR]

Aslı Islak İmzalıdır

*** LİSANSÜSTÜ TEZLERİN ELEKTRONİK ORTAMDA TOPLANMASI, DÜZENLENMESİ VE ERİŞİME AÇILMASINA İLİŞKİN YÖNERGE**

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Lisansüstü tezlerin erişime açılmasının ertelenmesi MADDE 6– (1) Lisansüstü teze ilgili **patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda**, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu **iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.**

(2) Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz **makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış** ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile **altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.**

Gizlilik dereceli tezler MADDE 7– (1) Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

(2) Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Graduate School of Social Sciences

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Doç. Dr. Elif KÜÇÜK DURUR danışmanlığında, Şeyma TAHİR tarafından hazırlanan bu çalışma 27/12/2022 tarihinde aşağıda isimleri yazılı jüri tarafından. Gazetecilik Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Elif KÜÇÜK DURUR

İmza: Aslı Islak İmzalıdır

Jüri Üyesi: Dr.Öğr. Üyesi Gülhanım KARAOĞLU

İmza: Aslı Islak İmzalıdır

Jüri Üyesi : Dr.Öğr. Üyesi Muhsine SEKMEN

İmza: Aslı Islak İmzalıdır

Prof. Dr. Sait UYLAŞ

Enstitü Müdürü

Aslı Islak İmzalıdır

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	III
ABSTRACT	IV
KISALTMALAR DİZİNİ	V
TEŞEKKÜR	VI
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KADIN VE DOĞA ÜZERİNDEKİ TAHAKKÜME KARŞI EKOFEMİNİZM

1.1. EKOFEMİNİZMİN ORTAYA ÇIKIŞI.....	4
1.1.1. Ekofeminizmin Öncüleri	6
1.1.2. Ekofeminizmin Temel Varsayımları ve Amaçları	10
1.2. EKOFEMİNİZMİN ÇEŞİTLİ GÖRÜNÜŞLERİ.....	11
1.2.1. Liberal Ekofeminizm.....	11
1.2.2. Kültürel Ekofeminizm.....	12
1.2.3. Toplumsal (Sosyal) Ekofeminizm.....	13
1.2.4. Sosyalist Ekofeminizm.....	13
1.3. TOPLUMSAL HAREKETLER VE KADIN	14
1.3.1. Dünyada ve Türkiye’de Çevrecilik Anlayışı.....	20
1.3.2. Yaşamın Üreticileri Kadınlar	25
1.3.3. Çevre Eylemciliği: Kadınlar Doğaya Sahip Çıkıyor.....	30
1.3.4. Doğaya Yakınlık	39
1.3.5. Doğanın Simgeleşmesi	41
1.3.5.1. Kadın ve Toprak	41
1.3.5.2. Kadın ve Su	42
1.3.5.3. Kadın ve Ağaç	43
1.4. HİYERARŞİNİN KÖKENİ	44
1.4.1. Kadınların Aşağı Cins Oldukları Miti	46
1.4.2. Dualizm: İkici Tahakküm İlişkileri	49
1.5. EKOFEMİNİZME YÖNELTİLEN ELEŞTİRİLER	57

İKİNCİ BÖLÜM

DOĞANIN KORUNMASI KAPSAMINDA MÜCADELE EDEN KADINLARIN HABERLERDEKİ TEMSİLİ

2.1. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	59
2.2. ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ.....	59
2.3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	60
2.3.1. Teun A. Van Dijk'in Eleştirel Söylem Çözümlemesi.....	60
2.4. DOĞANIN KORUNMASI KAPSAMINDA MÜCADELE EDEN RABİA ÖZCAN VE MELAHAT ALIŞAN'IN CUMHURİYET, HÜRRİYET VE AKİT SİTELERİNDE YER ALAN HABERLERİNİN ELEŞTİREL SÖYLEM ÇÖZÜMLEMESİ İLE İNCELENMESİ	62
2.4.1. Rabia Özcan Haberleri	62
2.4.1.1. Cumhuriyet	62
2.4.1.2. Hürriyet.....	77
2.4.1.3. Akit	82
2.4.2. Melahat Alışan Haberleri	87
2.4.2.1. Cumhuriyet	87
2.4.2.2. Hürriyet.....	91
2.4.2.3. Akit	92
DEĞERLENDİRME VE SONUÇ	93
KAYNAKÇA	97
EKLER.....	103
EK 1. RABİA ÖZCAN HABERLERİ (CUMHURİYET GAZETESİ)	103
EK 2. RABİA ÖZCAN HABERLERİ (HÜRRİYET GAZETESİ).....	132
EK 3. RABİA ÖZCAN HABERLERİ (AKİT GAZETESİ).....	157
EK 4. MELAHAT ALIŞAN HABERLERİ (CUMHURİYET GAZETESİ)	166
EK 5. MELAHAT ALIŞAN HABERLERİ (HÜRRİYET GAZETESİ).....	179
ÖZGEÇMİŞ.....	187

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

EKO FEMİNİZM BAĞLAMINDA DOĞA İÇİN MÜCADELE VEREN
KADINLARIN MEDYADA TEMSİLİ

Şeyma TAHİR

Danışman: Doç. Dr. Elif KÜÇÜK DURUR

2022, 187 sayfa

Jüri: Doç. Dr. Elif KÜÇÜK DURUR

Dr. Öğr. Üyesi Gülhanım KARAOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi Muhsine SEKMEN

Feminizm, en temel anlamı ile ataerkil bir düzenin varlığını, topluma işlenmiş kodlarını reddeden ve yerleşmiş olan bu eril zihniyet yapısına karşı çıkarak daha adil ve her anlamda eşit bir düzeni destekleyen düşünce akımıdır. Yıllar içerisinde değişen ve gelişen bu akım elbette farklı alanların içine de sızarak kollara ayrılmıştır. Bu kollardan biri olan ve feminist bakış açısının içerisinde harmanlanan ekofeminizm kavramı, doğa ve kadının eş tutularak tahakküm altına alınıp tahrip edildiğini dile getirmektedir. Doğaya tahakkümün yanı sıra doğa ile birlikte anılan kadına hâkimiyet kurulması arasında bir paralellik ve bağlantı olduğu düşünülmektedir. Hem tahakküm altına alınıp bir yandan da yok edilmeye çalışılan doğa için yine aynı kaderi paylaştıkları kadınlar ses çıkarmaktadır. Dünyanın içerisinde tüm cinsler olarak beraber bir yaşam sürülmesine rağmen, onu korumak ve devamlılığını sağlamak kadınlara düşmektedir. Bu noktada doğa ile ilgili her yıkım kadınlara uzanan bir el olarak algılanmaktadır. Bu çalışmada da doğaya karşı yapılan her müdahalede ön planda olup, ses çıkaran kadınların medyada nasıl temsil edildikleri irdelenmiştir. Bu kapsamda Cumhuriyet, Hürriyet ve Akit sitelerinde Fındıklı ve Çamlıhemşin'deki eylemlerde ön plana çıkan Rabia Özcan ve Melahat Alişan ile ilgili haberler incelenmiştir. Eleştirel söylem analiziyle incelenen haberler gündem oldukları dönemden bugüne kadar olan kısımda ele alınmıştır. Seçilen örneklem, verilere ulaşma imkanı ve çeşitliliği göz önünde bulundurularak internet haber siteleri ile sınırlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ekofeminizm, doğa, kadın, toplumsal cinsiyet, internet haberciliği, çevre, ekoloji.

ABSTRACT**MASTER THESIS****REPRESENTATION OF WOMEN FIGHTING FOR NATURE IN THE MEDIA
IN THE CONTEXT OF ECOFEMINISM****Şeyma TAHİR****Advisor: Assoc. Prof. Dr. Elif KÜÇÜK DURUR****2022, 187 sayfa****Jüri: Assoc. Prof. Dr. Elif KÜÇÜK DURUR****Assist. Prof. Dr. Gülhanım KARAOĞLU****Assist. Prof. Dr. Muhsine SEKMEN**

Feminism, in its most basic sense, is a movement of thought that rejects the existence of a patriarchal order and its codes embedded in society and supports a fairer and equal order in every sense by opposing this entrenched masculine mentality. This trend, which has changed and developed over the years, has of course infiltrated into different fields and divided into branches. The concept of ecofeminism, which is one of these branches and blended within the feminist perspective, expresses that nature and women are dominated and destroyed by keeping them equal. It is thought that there is a parallelism and connection between the domination of nature and the domination of women mentioned together with nature. Women, with whom they share the same fate, are making a sound for the nature, which is both dominated and tried to be destroyed. Despite the fact that all genders live together in the world, it is up to women to protect it and ensure its continuity. At this point, every destruction related to nature is perceived as a hand reaching out to women. In this study, it has been examined how women, who are at the forefront of every intervention against nature and how they make a sound are represented in the media. In this context, news about Rabia Özcan and Melahat Alişan, who came to the fore in the actions in Fındıklı and Çamlıhemşin, were examined on Cumhuriyet, Hürriyet and Akit websites. The news analyzed by critical discourse analysis are discussed in the section from the time they were on the agenda to the present. The selected sample was limited to internet news sites, taking into account the availability and diversity of data.

Keywords: Ecofeminism, nature, women, gender, internet journalism, environment, ecology.

KISALTMALAR DİZİNİ

AA	: Anadolu Ajansı
AKP	: Adalet ve Kalkınma Partisi
ÇED	: Çevresel Etki Değerlendirmesi
DDT	: Dikloro Difenil Trikloroetan
DHA	: Demirören Haber Ajansı
HES	: Hidroelektrik Santral
KCK	: Türkçe tam adı ile Kürdistan Topluluklar Birliği
M.Ö	: Milattan Önce
TEMA	: Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı

TEŞEKKÜR

Çalışmam boyunca yönlendirmeleri ve katkılarıyla yolumu aydınlatan, bana farklı bakış açıları kazandıran kıymetli danışman hocam Doç. Dr. Elif KÜÇÜK DURUR'a, tez jürime katkılarıyla destek olan Dr. Öğr. Üyesi Gülhanım KARAOĞLU'na ve Dr. Öğr. Üyesi Muhsine Sekmen'e, lisans hayatımdan bu yana her alanda desteğini esirgemeyen kıymetli hocam Hakan TEMİZTÜRK'e, güleryüzü ve yüreklendirici tavrıyla her daim bana destek olan değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Fahrunnisa KAZAN'a teşekkür ediyorum.

Yoğun ve stresli geçen tez yazım sürecimde yanımda olan ve yaptığı lezzetli poğaçalarla bana konforlu bir çalışma imkânı sunan kıymetli annem Aysel TAHİR'e, her gün bıkmadan tezimi ne zaman bitireceğimi soran babam Ahmet TAHİR'e, benimle beraber uykusuz kalan oda arkadaşım ablam Merve TAHİR'e, yazdığım her satırı merakla okuyan kardeşlerim Zeynep TAHİR'e ve Celil TAHİR'e sabır ve hoşgörülerini için minnettarım.

Çoğu planına dâhil olamadığım, çalışmam lazım diyerek ekmek zorunda kaldığım canım arkadaşım Manolya BULUT'a ve bir top pamuk olan kedisi Nazlı'ya, üniversite yıllarından bugüne dek yan yana olduğumuz dostum Sümeyye YALÇIN'a, her daim yanımda olan Fatma DOĞRU ve Rümeysa ALTAY'a, fikirleri ve sabrıyla bana destek olan Metin ARSLANCAN'a, sorularıma anında cevap veren Yağmur ve Alper ÇOLAK'a destekleri için sonsuz teşekkürler.

Erzurum – 2022

Şeyma TAHİR

GİRİŞ

Günümüzde çevre ve toplum sorunları içinden çıkılmaz bir hal almıştır. Bu kaotik ve karmaşık düzen birçok toplumsal sorunu da beraberinde getirmiştir. Bu sorunlardan ilki geçmişten bu yana her daim sıkıntılı bir yapı olan ve ataerkil sistemin giderek varlığını hissettirmesiyle gün yüzüne çıkmış olan toplumsal cinsiyet eşitsizliğidir. Bu eşitsizlik ilkel dönemlerden başlayarak günümüze kadar daha sorunlu bir hal alarak devam etmiştir. Bir diğer toplumsal sorun ise ekolojik krizdir. Doğayı ve kaynakları sınırsız bir şekilde kullanan ve işi bittikten sonra tahrip eden insanlar, bu günlerde ekolojik krizle burun buruna gelmiştir. Çevre tahribatının hat safhalarda olduğu yerküre, artık uyarılarını vermektedir. Kapitalizmle beraber tüketmenin, tükettikçe var olma isteğinin ve sömürünün ayyuka çıktığı dünya, artık yaşanılmaz bir yer olmaya başlamıştır.

Doğanın her seferinde insanlığa uyarılarda bulunması durumun ciddiyetini gözler önüne sermektedir. Fakat doğanın her türlü uyarısına rağmen tedbir almayan vahşi kapitalistler, bu duruma ek olarak doğayı daha fazla nasıl kendi yararı için kullanımının derdine düşmüştür. Bu sınırsız sömürünün içerisinde neyse ki kadınlar güçleri ve imkânları elverdikçe bir şeyler yapmaya ve doğanın çığlığı olmaya çalışmaktadır. Ataerkil düzenin geçmişten bu yana kadına yüklediği görev ve sorumluluklara baktığımızda aslında neden kadının doğa için ses çıkardığını, sömürülmemesi için yeri geldiğinde farklı erklere karşı dur dediğini anlayabiliriz. Çünkü çoğu toplumda kadının en büyük görevi çocuk doğurmak, doğurduğu çocuklara bakıp düzeni sağlamaktır. Her daim kadından verici ve üretken taraf olması beklendiği için kadın her zaman doğayla bir tutulmuştur. Doğayla kadını bir gören zihniyet, doğaya davrandığı gibi kadına da davranmış, onu yakıp yıkmaya, kontrol etmeye çalışmıştır. Ekofeminizmin de savunduğu gibi kültür ve onunla beraber tüm üst kavramlar, roller, ayrıcalıklar erkeklere göre düzenlenmiştir. Böylece kadının ve doğanın ehlileştirilme fikri ortaya çıkmıştır. Bu anlayışa göre kadın, doğa, işçi sınıfı vs her daim aşağılanmış ve alt sınıf olarak nitelendirilmiştir. Bu nitelendirmenin temelinde ise düalist yaklaşım vardır.

Bu noktada devreye giren ve kadının hiyerarşik toplum düzeninin ilk kurbanları olduğunu iddia eden ekofeminizme göre; doğaya tahakküm ile tarih boyunca doğayla eş tutulan kadının tahakkümü arasında paralellik bulunmaktadır.

Yukarıda genel hatlarıyla belirttiğim ekofeminizm kavramı ve kadın bağlamı geçmişten bugüne kadar süregelen ve birbirinden bağımsız olarak düşünülemeyen konulardır. Çalışmamda bu çerçevede olup, ekofeminizmde kadının varlığını ve zaman zaman tartışmalı yerini irdeleyen farklı yaklaşımları ele alacaktır. Bu kavramsal çerçevede temel olarak 'Ekofeminizm ve Kadın' ele alınırken, doğa için mücadele eden ve doğaya karşı yapılan herhangi bir müdahalede sesini çıkarıp ön safta yer alan kadınların yaklaşımları haber metinlerinde incelenecektir.

Ekofeminizm ile ilgili yapılmış çalışmalara bakıldığında ise; konu üzerine sosyal bilimler alanının farklı dallarında çalışmalar yapıldığı göze çarpmaktadır. Bunlar; sosyoloji, felsefe, ingiliz dili ve edebiyatı, kamu yönetimi, antropoloji, güzel sanatlar, edebiyat, amerikan dili ve edebiyatı ve siyasal bilimler olmak üzere sıralanmaktadır. Ayrıca yapılan çalışmaların çoğunluğunu ise edebiyat, ingiliz dili edebiyatı ve amerikan dili ve edebiyatı alanları oluşturmaktadır. Bu noktada çalışmam konuya farklı bir disiplinden bakacağı için değişik bir bakış açısı sunarak çeşitlilik sağlayacaktır. Bu duruma ek olarak çalışmam gazetecilik alanı açısından bir ilk olacağı için çalışmayı daha değerli kılmaktadır.

Var olan çalışmaların bir kısmı ekofeminizm ve alt dallarını tanımlayan daha çok kavramların açıklandığı eserler olurken bir kısmı ise farklı dönemlerde farklı yazarlar tarafından yazılmış olan eserler üzerinden incelemeler yapmaktadır. Eser incelemelerinin yoğunlukta olduğu çalışmalarda ekofeminizm konusu, çevre bağlamıyla ele alınmıştır. Bu noktada çalışmam kavramların açıklanmasının yanı sıra haber incelemeleriyle beraber daha gerçekçi ve somut örnekler sunacaktır. Çünkü ekofeminizm ve beraberindeki konular; kavramlar, eserler üzerinden incelenmiştir fakat haber metinleri ve direkt konuya muhatap olan kişiler üzerinden incelenmesi konuya daha realist bir yaklaşım sağlayacaktır.

Haber metinleri, kamuyu bilgilendiren ve yeri geldiğinde haberler aracılığıyla bir kamuoyu oluşturmaktadır. Sonrasında oluşturulan bu kamuoyu toplumları yönlendirmekle kalmayıp, değişim ve dönüşümlere de sebep olmaktadır.

Feminizm ve toplumsal cinsiyet bağlamında ele alınan ekofeminizm kavramı, yapılmış çalışmaların çoğunluğunun temelini oluşturmaktadır. Çalışmamda ise bu bağlamların yanı sıra “Kadın ve Doğa” birlikteliği esas alınmıştır. Bu birliktelik konunun çalışılma sınırlılığı açısından çalışmamda güçlük oluşturan unsurlardan birisidir. Türkiye’deki literatür azlığı, ekofeminizmin bilinmeyen bir kavram oluşu ve çoğunlukla feminist çalışmalarda pek bilinen bir alt başlık olarak karşımıza çıkmaması sorunlu diğer unsurları oluşturmuştur.

İki bölümden oluşacak olan çalışmamın ilk bölümünde; ekofeminizm kavramı ve alt dalları açıklanarak kadın ve doğa arasındaki bağlantı kurulacaktır. Bu bağlantı ışığında ise toplumsal hareketlerde kadının yeri irdelenerek hiyerarşinin nasıl inşaa edildiği ve sonrasında kadınlara nasıl bir yük olarak geri döndüğünden bahsedilecektir.

İkinci bölümde ise; belirlenen şahıslar üzerinden internet haberleri incelenecek ve eleştirel söylem çözümlemesi yöntemiyle bulgular ortaya konulacaktır. Sonuç kısmında ise irdelenen haberler ışığında kadınların haber metinlerinde nasıl temsil edildiklerine değinilecektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KADIN VE DOĞA ÜZERİNDEKİ TAHAKKÜME KARŞI EKOFEİMİZM

1.1. EKOFEİMİZMİN ORTAYA ÇIKIŞI

Kadim bir bilgeliğe konmuş yeni bir ad olarak tanımlanan ekofeminizm, 1970’li yılların sonunda kendini göstermeye başlamış, barış ve ekoloji tabanlı toplumsal hareketlerden ortaya çıkmıştır (Shiva & Mies, 2018: 58). İlk kez ekofeminizm kavramını kullanan ise feminist Françoise d’Eaubonne’dur.

Ekofeminizm kavramı yazarın 1974 yılında yayımlanan “La Féminisme ou la Mort” (Feminizm veya Ölüm) adlı kitabında kullanılmıştır (Ferry, 2000).

Ekoloji ve feminizm kavramlarının bir potada sentezlenmesi sonucunda ortaya çıkan ekofeminizm; eril zihniyetin kadınların yanı sıra doğayı da hakimiyeti altına aldığını savunan toplumsal bir harekete denk düşmektedir.

Ataerkil tahakkümle beraber hem kadınların hem doğanın baskı altına alınmasında bir paralellik olduğunu savunan ekofeminist görüş, toplumsal, kültürel, tarihsel bağlamda çevre ve kadın sorunlarına odaklanmaktadır (Çebi & Baş, 2020: 1621) (Çebi & Baş, 2020: 1621) Kadının ve doğanın tahakküm altına alınmasını irdeleyen bu bakış, kurtuluşun ancak kadınların doğaya karşı geliştirilecek olan politikalarda ön safta yer alarak mücadele etmesiyle gerçekleşeceğini savunmaktadır. Çünkü kadınlar erkeklerden daha az siyasi iktidar alanına girmişlerdir. Bundan dolayı da çevreye ve insanlığa karşı daha özverili ve duyarlı kalmayı başarmışlardır (Bayat, 2015: 28). Ekofeminist düşünceye göre, kadın ve doğa üzerinde var olan baskı ve hakimiyet onları ehlileştirmek ve yeri geldiğinde de sömürmek için dizayn edilmiştir. Doğal güzelliklerin ve çevrenin tahribatı da Batı toplumunun inşaa ettiği hiyerarşik ikici tahakküm ilişkilerine dayandırılmıştır (Özyol & Çobanoğlu).

Mali ve çevresel krizlerin cinsiyetli olduğunu (Shiva & Mies, 2018: 13) öne süren ekofeminist anlayışa göre sorunun çözümünü bütüncül bir bakış açısıyla ele almak daha doğru olacaktır. Çünkü kadınların ezilmesi ile doğanın ezilmesi arasında doğrudan bir bağ olduğunu, öyle ki birincinin savunulması ile ikincinin savunulmasının herhangi bir zarara yol açmadan birbirinden ayrılamayacağı öngörülmektedir (Ferry,

2000: 161). Doğayı önemseyen feminist bir hareket olarak görülen ekofeminizmin verdiği mesaj, Birkeland'ın da (1993: 18) belirttiği üzere; “doğaya yönelik sömürünün Batılı eril aklın kadınlara ve kabile kültürlerine yönelik sömürüsüyle olan bağlantısına dair farkındalık” olarak tanımlanmaktadır.

Kalkınma politikalarına cinsiyet bileşeninin dâhil edildiği, bilinen ilk toplumsal hareket ekofeminizmdir (Özyol A. İ., 2013: 135). Ataerkinin kadınlarla beraber doğaya uyguladığı şiddet ve zorbalığa karşı bir direniş olarak ortaya çıkan ekofeminist anlayışta her kadının konumu, aidiyeti, sosyal statüsü ne olursa olsun değerli sayılmaktadır.

Bu yaklaşım doğrultusunda Batının hiyerarşik ikilemler üzerinden kurduğu kültür-doğa, akıl-beden, kadın-erkek gibi uzayıp giden maddelerin karşısında yer alınmış, kadınlara biçilmiş olan sıfatlar reddedilmiştir.

Doğa, beden, duygu gibi kavramlar kadınlarla özdeş sayılırken bu kavramların karşısında yer alan kültür, akıl, zeka gibi kavramlar ise erkeklerle bağdaştırılmıştır.

Bu yaklaşımın sonucu olarak kadın varlığının dar kalıplara sıkıştırılmaya çalışıldığı, sömürülmeye ve talan edilmeye açık hale getirildiği patriyarkal sistemde çevresel sorunlar katlanarak devam etmeye başlamıştır. Ataerkil zihniyet tarafından yaşadıkları çevre ve hayatları üzerinde söz hakkı tanınmayan kadınlar halbuki 1950’li yıllarda direniş tohumlarını yavaş yavaş ekmeye başlamışlardır. Yaşadıkları çevreye karşı içten gelen bu bağlılık kadınların özellikle manevi veya kavramsal anlamda doğaya yakın olduğu fikrine dayanmaktadır (Leach, 2007). Hem var olan içten bağlılık hem de kadınların doğaya karşı duyduğu yakınlıkla beraber İkinci Dünya Savaşı’nın bitmesini takip eden yıllarda Simone de Beauvoir’un yazdığı ‘İkinci Cinsiyet/ The Second Sex’ kitabı ekofeminist hareketi tetikleyen önemli yapı taşlarından biri olmuştur. 1970 ve 80’li yıllara geldiğimizde ise kadınların eğitim seviyesinin yükselmesi ve buna paralel olarak cinsler arasındaki eşitsizliğe karşı mücadele etmek isteyen kadınların sayısı artış göstermiştir. Böylece çevre sorunlarına duyarlı, doğayı korumaya odaklanmış bir anlayış doğmuştur. Merkezine doğayı ve kadını alan bu anlayış yeşil bir kurama doğru dönüşmüştür. Tüm dünyada büyük yankı uyandırmaya başlayan ekolojik tabanlı bu görüş, hem feminist yazınına hem de çevre alanında yapılacak olan çalışmalara katkı sağlayacak önemli isimleri gün yüzüne çıkarmıştır.

Örneğin Rachel Carson, Petra Kelly, Lois Gibbs gibi isimler tüm dünyada ses getiren çevreci ikonlara dönüşmüşlerdir.

Kendilerine ve doğaya yapılanları fark etmeye başlayan ve aynı amacın etrafında örgütlenen kadınlar bir süre sonra harekete geçmeye başlamışlardır. Böylece ekofeminist eylemlerin ilk örneği sayılan “Chipko Hareketi” bir avuç Hintli kadın tarafından başlatılmıştır. Köylerindeki ağaçları ve doğayı korumak isteyen kadınlar ağaçlara sarılarak küresel ölçekte ilk ekofeminist eylemi gerçekleştirmişlerdir.

Chipko Hareketi olarak bilinen ve dünyada çevre mücadelelerinde ikonikleşen bir hareket olan ağaçlara sarılma eylemi ilerleyen çağlarda kendisini farklı şekillerde göstermeye başlayacaktır.

İlk başlarda sadece bir avuç kadının kendi köylerindeki ağaçlar için gösterdiği mücadele zamanla küresel bir boyut kazanmaya başlamıştır. Çünkü sanayileşmeye ve artan nüfusa bağlı olarak doğa kirletilmeye ve talan edilmeye başlanmıştır. Gidecek başka bir dünya olmadığını ve eyleme geçmedikçe sömürünün devam edeceğinin anlaşılmasıyla birlikte ekofeminist düşüncede hızla yayılmaya başlamıştır.

1.1.1. Ekofeminizmin Öncüleri

“Dünya insana ait değil, insan dünyaya aittir. Her şey, bir aileyi birleştiren kan gibi, birbirine bağlıdır. Dünyanın başına gelen her şey dünyanın oğullarının da başına gelir. İnsan yaşam ağını ören bir kişi değil sadece onun bir ipliğidir. Bu ağa ne yaparsa aslında kendisine yapmış olur.”

Şef Seattle (Haytap.org, 1854)

İnsanlığın doğayı ve toprağı sömürüsü yüzyıllardır süregelmekte olan yıkımlardan sadece birisidir. Bu sömürü kimi zaman bilinçli ve insan eliyle olurken kimi zamanda gelişen teknolojinin bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Toprak, doğanın ve toplum hayatının yaşam üretiminin koşuludur. Yaşamın devamı için toprağın bütünlüğünün korunması, toprağı kutsallık atfedilmesi gerekmektedir (Shiva & Mies, 2018). Kısa vadede kazanılacak olan zaferler insanlığın gözünü kör ederken yok olmuş bir dünyada kalkınmanın ve ilerlemenin bir anlamı olmayacaktır. Beyaz Adam’ın doğaya düşman muamelesi yapmasıyla birlikte artık doğa da bize düşmanlık besliyor gibi görünmektedir. İnsanlık artık ya yüzyıllardır kavgalı olduğu doğa ile barışacak ya da kendi kendini tüketmeye mahkum olacaktır. Çünkü doğaya karşı bu savaşı devam

ettirmek büyük yıkımlara davetiye çıkaracaktır. Bu noktada elini taşın altına koyup ‘sınırsız ilerleme’ tehlikesini bertaraf etme görevi de yine ekolojik yıkımlar ve felaketlerden erkeklerden daha çok etkilenen kadınlara düşmektedir. Dünyanın neresine giderseniz gidin çevre yıkımlarına ses çıkaran, protesto eden ilk önce kadınlar olmuştur.

Çünkü pek çok kadın yaşamın kaynağını korumak, yok edilişi engellemek adına farklı ırksal, etnik, kültürel ya da sınıfsal alt yapılardan olsalar da, bu ortak kaygı kadınları başka kadınlar, halklar ve hatta uluslarla dayanışma bağları kurmak için bir araya getirmektedir (Shiva & Mies, 2018: 44).

Doğaya karşı yapılan saldırıların ve bu saldırıların sonuçlarının fark edilmesi, ilk defa Rachel Carson’un eğer gıda zincirindeki zehirli maddelerin birikmesi “yaşam ağı”nı yok ederse sessiz bir ilkbahar yaşanacağı şeklindeki uyarısından otuz yıl sonraya rast gelmiştir (Mellor, 1993: 38).

Modern çevreciliğin tarihi Rachel Carson’ın 1962 yılında yazdığı Sessiz Bahar’da yer alan “Yarının Masalı” başlıklı bölümle başladığı kabul edilmektedir. Çevreciliğin kurucu metni sayılan Sessiz Bahar; şairane bir meselle başlamakla kalmaz, edebiyatın pastoral ve kıyamet türlerinden de yararlanır (Garrard, 2017: 14). Amerika’da bir bilim insanı ve ekolog olan Rachel Carson bugünkü çevre bilincinin oluşmasında büyük etkisi olan Sessiz Bahar adlı kitabında; DDT ve zehirli böcek ilaçlarının insana ve çevreye verdiği zararlardan bahsettikten sonra sözleri tüm dünyada büyük yankı uyandırmaya başlamıştır.

O dönem kimsenin cesaret edip söyleyemediği şeyleri dile getiren Carson’ın amacı insanlığın kısa vadeli karları için doğayı feda etmemeleridir. Kimyasal üreten endüstri devlerine karşı sıkı bir mücadele veren aktivist kadının, yılmadan sürdürdüğü mücadelesi etkisini göstermiş, Amerikan halkının büyük ilgisini çeken bu uyarılara Amerikan Kongresi de duyarlı davranmış, kısa sürede DDT ve ardından benzeri klorlu hidrokarbonlar yasaklanmıştır (Çetiner, 2012: 20). Uzun yıllar boyunca kirletilmiş doğa ve insanlık için çalışan Rachel Carson, Sessiz Bahar’ı yazarken yakalandığı meme kanseri yüzünden hayata gözlerini yummuştur. Dolayısıyla Carson’ın Sessiz Bahar’da çevrenin zehirlenmesi sonucu insanların yakalandığı kanserleri anlatırken, aslında kendi bedenini anlattığı da söylenebilir (Özdağ, 2011: 186).

Rachel Carson ile başlayan mücadele birçok kadınla ileriye doğru devam etmiştir. Sokakta, edebiyatta ve birçok alanda hızla devam eden çevre çalışmaları Petra Kelly ile politikaya taşınmıştır.

Kelly, hem Almanya'da hem de dünya çapında öne çıkan ilk Yeşil Parti olan Alman Yeşiller Partisi'nin kurucu üyesiydi. 1982'de "ekolojik kaygıları silahsızlanma, sosyal adalet ve insan haklarıyla birleştiren yeni bir vizyonu oluşturduğu ve uyguladığı" için Doğru Geçim Ödülü'ne layık görülmüştür (Wikipedia).

Ekoloji üzerine kafa yoran her kadın gibi Petra Kelly'de doğa için endişelenmekte ve bir şeyler yapmanın gerekliliğine inanmaktadır. Kelly, ekolojik hareketlerin sorunları çözme noktasında kadınlara karşı duyarsızlıklarını da eleştirmektedir. "Erkeklerin yel değirmenleri inşa ederken kadınların sessizce söz dinledikleri, ekmek pişirip kilim dokudukları bir ekolojik toplum istemiyoruz." diyerek hem eşitlikçi hem de yeşil bir dünya düşünüyü anlatmıştır.

Yılmaz bir savaştı olan diğer isim ise Nobel Ödüllü Kenya'lı biyolog doktor Wangari Muta Maathai'dir. Maathai, orman katliamlarını durdurmak için köylü kadınlarla beraber 30 milyondan fazla ağaç dikmiş bunun yanı sıra genetiği ile oynanmış organizmalara ve madencilığe karşı çalışmalar yapmıştır.

Küreselleşme karşıtı Hintli yazar Arundhati Roy ise; Narmada Vadisi'ne yapılan barajların köylüleri yerinden edeceğini ve doğal kaynaklara da büyük zararlar vereceğini anlatmıştır. "Görüyorum, yazıyorum, bağırıyorum" başlıklı yazısıyla durumun önemini gözler önüne sermiştir: "Çok sınırlı toprak, su ve orman kaynağımız var. Eğer tüm bu kaynakları, klima/ havalandırma sistemine, patates kızartmasına veya otomobile dönüştürürseniz bir an gelir ki hiçbir şeyiniz kalmaz. Para üretirsiniz, ama satın alacak hiçbir şey olmaz; havayı satın alamazsınız, suyu da satın alamazsınız." (Ağaçlar.net).

Biri Kuzey diğeri Güney'den olan Maria Mies ve Vandana Shiva ise yazdıkları Ekofeminizm adlı kitap ile büyük yankı uyandırmışlardır. Kitap ilk basımından beri kadın çalışmaları için ilham verici bir kaynak olarak önemli rol üstlenmiştir. Bugün hala doğanın yıkımına karşı mücadeleler için bir kılavuz olarak önemini korumaktadır (Toksoy, 2021).

Yukarıda bahsi geçen isimlere ek olarak ekofeminizm alanında yapılan ilk eylem olarak karşımıza çıkan Chipko Hareketine değinmek faydalı olacaktır. 1970’li yıllarda Hindistan’da hükümet, orman denetimini üstlenmiştir. Hükümetin bu üstlenmedeki amacı ormanları ticari bir kaynak gibi kullanıp, yönetebilme gücünü ele alabilmektir.

Yavaş yavaş ormanların talan edilip, ağaçların kesildiği köylerde ciddi sel baskınları ve toprak kaymaları meydana gelmiştir. Yaşanılan yıkımlardan en büyük zararı ise yamacın altında bulunan köylerdeki, anneler ve çocuklar görmüştür (Bayat, 2015: 29). Sonu gelmeyen sömürünün farkına varan yerli halktan biri olan Gaura Devi adındaki bir kadın, köy kadınlarını toplayarak bir eylem gerçekleştirmiştir.

Bu eylem, kadınların doğayla yakınlığının en esinlendirici örneklerinden birisi olmuştur (Mellor, 1993: 99). Reni köyü kadınları kerestecilerin ağaçları kesmelerine engel olmak için kollarıyla ağaçları kucaklamışlardır. Tüm çevrelerde büyük yankı uyandıran Chipko (kucaklama) eylemi direnişin simgesi haline gelmiştir. Bu eylem yalnızca kadınların doğayla olan yakınlığını anlatmıyor aynı zamanda gündelik yaşam eylemlerinin doğaya ve ondan gelecek olan yiyeceklere de bağlı olduğunu gözler önüne sermiştir.

Özetle; insan ırkı, ilk ağacın kesilmesi, ilk tohumun ekilmesi ve ilk nehrin önüne set çekilmesinden bu yana gezegenin çehresini değiştirmiştir (Mellor, 1993: 115). Çehresi değişen doğa gün geçtikçe can çekişmeye devam etmektedir. Bu tarz yıkımları engelleyebilmek için felaketlerden ilk sırada etkilenen kadınlar harekete geçmiştir. Verilen mücadeleler ise kimi zaman insanları bilinçlendirmek adına yazılan bir kitapla kimi zamanda ağaçların kesilmesini önlemek için kendilerini kerestecilerin önüne siper eden kadınlarla gerçekleşmiştir.

Doğaya uzatılan eller karşısında yekpare hareket eden kadınlar, söz konusu yaşamın kendisi olduğunda her müdahaleyi kendilerine yapıyormuşçasına algılayıp harekete geçmişlerdir. Bu durumun en belirgin örneği ise Kuzey’de temelleri atılan ekofeminist hareketin Güney’de eyleme dönüşerek hayat bulmasıdır.

1.1.2. Ekofeminizmin Temel Varsayımları ve Amaçları

Kadınlar son yıllarda yeryüzü yaşamından daha fazla pay almak için verdikleri mücadelede önemli kazanımlar elde etse de, eşit bir biçimde paylaşmaya çalıştıkları dünya her anlamda çürümekte olan bir dünyadır (Berktaş, 1996: 73). Bu çürümekte olan dünya için mücadele alanı yaratan ekofeminizmin amacı ise doğayı ataerkil yapının elinden kurtararak, eşit ve yaşanılabilir ekolojik bir toplum yaratmaktır.

Berktaş'a göre (1996: 74) ataerkillik, doğa ve kadın arasında kurduğu özdeşlik ile kadın doğasına ilişkin önyargılarının ve kalıplaşmış varsayımlarının doğal, hatta doğa yasası olarak kabul edilmesini sağlamış ve her ikisinin de dizginlenip ehilleştirilmesini meşrulaştırmıştır. Bu yüzden ekofeminizmde temel amaç; doğaya ve kadına biçilen bu kalıpları yıkmak ve yüzyıllardır süregelen hâkim yazgıyı değiştirmektir.

Doğaya verilen zararın ve yıkımın sorumlularını erkek egemen toplumların varlıklarıyla açıklayan ekofeministlere göre; kadın gibi doğa da erkek egemenliğinden kurtarılmalıdır. Tahakküm biçimlerinin hepsinin karşısında duran ekofeminist anlayışta önemli olan gücün kimde olduğu değil, o gücün nasıl kullanıldığı ve dönüştürüldüğüdür. Ekofeminist düşüncenin temel dayanağı, “kadınların egemenlik altına alınmasıyla doğanın egemenlik altına alınmasının bir bütün oluşturduğudur” (Donovan, 2014: 399). Bu bütünlük kadının ezilmesi ve doğanın ezilmesi arasında önemli bağlar oluşturmaktadır. Bu bağdan dolayı da çevre sorunlarına getirilen çözümlerde feminist bakış açısından yararlanılmaktadır (Topgöl, 2012: 73). Sosyal bilimlerin çoğu alanında olduğu gibi feminizm kavramı pek çok alanla ilişkilendirildiği gibi ekolojik hareketle de bağdaştırılmaktadır. Oysa Uzel'in (Uzel, 2006: 7)'de belirttiği üzere ekofeminizm, “feminist yönelimli ekolojik yaklaşım değil, ekoloji yönelimli feminist bir akımdır”.

Ekofeminizmin temel varsayımları olarak kabul edilen maddeler ise; kamuoyuna çevre bilinci aşılama çalışmış, kuram ve eylemi bir arada bağdaştırmayı başaran Günseli Tamkoç'a göre şöyledir (Tamkoç, 2010):

1. Kadınların ezilmesi ve doğanın sömürülmesi arasında önemli bağlantılar vardır.

2. Kadınların ve doğanın sömürülmesi bağlantılı olduğundan, kadınlar yeşil hareket içinde aktif rol oynamalıdır.
3. Ataerkil sistemde kadın doğaya (ve özel alana), erkek ise kültüre (ve kamusal alana) yakın görülür. Doğa kültürden aşağı bir konumda tasavvur edildiği için, kadın da erkekten aşağı görülmüştür.
4. Feminist ve yeşil hareketler eşitlikçi, anti-hiyerarşik sistemleri savunurlar. Ekofeminizm de, emperyalizme, heteroseksüellik dayatmasına, militarizme ve kapitalizme karşı çıkar ve farklı ezilme biçimleriyle de ilgilenir.
5. Yeryüzü temelli bir bilinç için yaratmak için farklı tinsellikler oluşturmak gerekir.

1.2. EKO-FEMİNİZMİN ÇEŞİTLİ GÖRÜNÜŞLERİ

Temel amacı kadın ve doğanın tahakküm altından kurtuluşunu sağlamak olan ekofeminist anlayış, yıllar içerisinde farklı görüşlere bürünmüştür. Özellikle 1980’li yıllarda kendi içerisinde farklı tartışmalar yaşayan ekofeminist görüş çeşitli kollara ayrılmıştır. Bu farklı yaklaşımların ortaya çıkmasında ideolojik, bölgesel ve yerel faktörlerin etkili olduğu söylenebilir. Feminizm ile ekoloji hareketinin birbirini besleyen iki akım olarak birleşmesi bu yaklaşımların ortak noktası olmuştur (Aslantürk, 2018: 317). Ortaya çıkan çeşitli yaklaşımlar ise çevreci Caroly Merchant tarafından 4 farklı başlığa göre ayrılmıştır (Tamkoç, 1996: 78).

1.2.1. Liberal Ekofeminizm

Liberal ekofeminizm, hükümetlerin yapısı içinde insan ve doğa arasındaki ilişkilerin reformcu görüşlerle düzeltilebileceğini vurgulamaktadır (Tamkoç, 1996: 79). Liberal ekofeministlere göre var olan çevre sorunları gelişimin doğurduğu bir sonuç olarak görülmektedir. Gelişimin bir sonucu olarak ortaya çıkan zehirli kimyasallar, tehlikeli atıklar vb. şeylerden etkilenenlerin ise ilk önce kadınlar olduğunu ifade etmişlerdir. Gelişmiş batı toplumlarında kadınların evlerinin de doğanın da endüstriyel atıklarla ve plastiklerle kirletildiğinden üçüncü dünya ülkelerindeki kadınların gıdasızlık, yakacaksızlık ve kirli sularla yaşama çaresizliğini yaşamaktadırlar (Topgül, 2012: 76).

Kadınların erkeklerle eşit haklara sahip olmaları gerektiğini ifade eden liberal ekofeministler, kadınların sosyal hayata aktif katılımları ve eşit fırsatların sağlanmasıyla yasa hazırlama, hukuk eğitimi gibi alanlarda erkekler gibi onların da başarılı olacaklarını düşünmektedirler (Tamkoç, 1996: 80). Fakat kadınların haklarını savunmak için yola çıkılsa dahi, liberalizmin önde gelen isimlerinden Locke ve Rousseau gibi “tüm insanlar” için eşitliği ve özgürlüğü savunan teorisyenler “tüm insanlar” ın içine kadınları dahil etmemişlerdir (Altınbaş, 2006: 43). Fransız yazar ve feminist Simon de Beauvoir’e göre ise, kadınlar biyolojik olarak erkeklerden farklı olmakla birlikte, bu farklılıkları aşarak erkeksi değerlere ayak uydurabilirler (Tamkoç, 1996: 80). Bu yaklaşımla üstün olanın aşağı olana bağlanmasıyla var olan mevcut tahakküm yenilenmekte ve derinleştirilmektedir.

Bu çifte standartlı yaklaşımda, eşit kabul stratejisine göre kadınlar da bilime dahil olur ama bilimin kendisi ve onun doğa ve dışlanan gruplar üzerinde tahakküm kurma yönelimi olduğu gibi kalır (Plumwood, 2020: 47).

1.2.2. Kültürel Ekofeminizm

Kültürel ekofeminizm, 1960 ve 70’li yıllara denk düşen ikinci dalga feminist hareketlerle birlikte doğmuştur. Kadın ve doğanın sömürülmesinin aynı mantığın ürünü olduğunu ifade eden kültürel ekofeministler, kadının ikinci konumda oluşuna tepki göstermektedir. Kültürel ekofeminizmde temel olarak savunulan düşünce kadınların doğurma, büyütme, çekip çevirme gibi özelliklerinden dolayı doğa ile yakın oldukları fikridir. Bu tarz özelliklerin varlığının doğa ile kadın arasında paralellik oluşturduğu savunulmaktadır. Bu bakış açısıyla doğayı kurtarma görevi de kadınlara verilmelidir.

Kültürel ekofeministler bu tezi savunurken, Plumwood, King, Shiva gibi pek çok ekofeminist de bu savın olumsuzlukları üzerinde durur. Kadın doğanın döngülerine daha bağlı oluşuyla doğaya daha yakın olarak yorumlanır. Bu yorum tümüyle olumsuz olmamakla birlikte, bu yorumu eleştirmeksizin benimsemek problemli bir bakış açısının yaratılacağı düşünülmektedir (Güzel, 2020: 19).

Kültürel ekofeminizmin temel iddiaları ise şöyle özetlenmektedir (Demir, 2012: 23):

1. Batılı kültürün ikili karşıtlıkları tersine çevrilmeli, kadına ilişkin sıfatlar kavramlar ve düşünme biçimleri taltif edilip, buradan hareketle ekolojik olarak duyarlı, yaşamı olumlayan kültür inşası.
2. Kadın ve doğa üzerinde erkek egemen baskının köklerinin sembolik, kültürel, yapılarda aranması,
3. Doğa ve eylem ile doğrudan tecrübenin soyut teorilerle öncelenmesi,
4. Erkeğin yerine doğayı temsil eden kadının yeğlenmesi,
5. Siyasi ve toplumsal değişimden önce bireysel ve zihinsel değişim.

1.2.3. Toplumsal (Sosyal) Ekofeminizm

Toplumsal ekofeminizm, Murray Bookchin'in toplumsal ekoloji anlayışı üzerine oturtulmuştur. Bu anlayışa göre toplumun yeniden inşaa edilmesi ve bunun için de merkezi yönetimler yerine yerel yönetimlerin iş başında olması gerektiği vurgulanmaktadır (Tamkoç, 1996: 82). Çünkü hiyerarşi kadın ve doğayı tahakküm altına alan bir yapıdır.

Toplumsal ekofeministler, hayatın tüm yönlerini bir pazara dönüştürerek ekonomik ve sosyal hiyerarşilerin altüst edilerek kadınların özgürleşmesini savunur. Kapitalist üretim ve bürokratik devlet için gerekli olan kamu-özel ikiliğinin aşılması, merkezi olmayan topluluklardan oluşan bir toplum tasavvur edilmektir. Bu tür topluluklarda kadınlar kamusal yaşamda ve yerel belediye işyerlerinde özgür katılımcılar olarak ortaya çıkacaklardır (Merchant, 2005: 205). Toplumsal ekolojistler, insanın insan üzerinde kurduğu tahakkümü, insanın doğa üzerinde kurduğu tahakküme taşımışlardır. Dolayısıyla, şiddet gören kadını da, sömürülen işçiyi de, kirletilen doğaya da aynı şekilde yaklaşmışlardır (Bookchin, 1999: 44). Toplumlarda eşitsiz tabakalaşmasının sömürü ve şiddeti yeniden ürettiğini savunan toplumsal ekofeministlere göre eşitsiz düzeni destekleyenler, doğa ve kadına karşı faydacı anlayışlarının da devamını sağlamaktadırlar.

1.2.4. Sosyalist Ekofeminizm

Sosyalist ekofeminizm, sosyal ve ekolojik konuları irdeleyen ve her anlamda adil bir dünyanın oluşturulabileceği ideasını vurgulamaktadır. Odaklandıkları başlıca

konular ise; kapitalizm, sınıf ve kadın emeği sömürüsüdür. Sosyalist ekofeministler, patriarkayı hem çevreyi hem kadını sömüren, tahakküm altına alan bir yapı olarak tanımlamaktadır.

Bu yüzden ekolojik sömürüye ve cinsiyetçiliğe kapitalizmin sebep olduğunu söylemektedirler. Sosyalizme dayalı bir ekolojik toplum tasavvur eden sosyalist ekofeministlerin bir diğer hedefi ise ataerkil sistemin sona erdirilmesidir. Sömürüye dayalı olan bu sistemin bitmesiyle hem doğa hem de kadın rahatlayacak ve hiyerarşiden uzak bir düzen kurulacaktır. Sosyalist ekofeminizmde piyasaya yönelik üretim, hem yöre insanı hem de çevre açısından sakıncalar yaratmaktadır.

Toprak topluluk kaynağı olmaktan çıkıp ticari aktife dönüştüğünde, çoğunluğunu kadınların oluşturduğu geleneksel tarım işçilerinin yerini yerli topluluğun zengin üyeleri ya da sömürgeciler almışlardır. Toprağı kaybetmek bağımsız bir yiyecek kaynağının ve gelirin kaybına sebep olmuştur (Uzel, 2006: 144). Bu duruma ek olarak teknolojinin gelişmesi ve tarıma egemen olması kadınların üretime katılmasını iyice azaltmıştır. Böylece üretimden uzaklaşmak zorunda kalan kadın ev içine dönmek zorunda kalmış ve biyolojik özellikleriyle öne çıkmaya başlamıştır. Ancak kapitalist sistemlerde satılacak ürün üretimi, yeni kuşaklar üretmekten daha önemli olduğu için kadın ikinci sınıf bir role sahip olmuştur (Tamkoç, 1996: 80).

Bu noktada kadınlar çok düşük ücretlere çalıştırılmış Maria Mies'in deyişiyle süper sömürüye maruz kalmışlardır (Mellor, 1993: 180). Sosyalist ekofeminizm görüşünün önemli isimlerinden olan Mary Mellor ise 1993 yılında kaleme aldığı "Sınırları Yıkma: Feminist Yeşil Bir Sosyalizme Doğru" adlı kitapla, ekoloji, sosyalizm ve feminizmi bir araya getirerek yapılacak olan uluslararası bir atılımın gerekliliğinden bahsetmektedir.

1.3. TOPLUMSAL HAREKETLER VE KADIN

Toplumsal hareket, zaman ve mekâna göre değişiklik gösterebilen, tarih içerisinde eylem, direniş veya başkaldırı gibi yansımaları olabilen olgulara denmektedir. Türkoğlu'na göre (2013: 17) toplumsal hareketler, toplumda yeni bir hayat tarzını, yeni bir dünya görüşünü oluşturmak için eylemde bulunan bir davranış biçimidir.

Toplumsal hareketlerde belirli bir amaç ve talep uğruna bir araya gelen toplulukların eylemleri, fikirleri ve hareketleri incelenmektedir.

Le Bon'a göre (1997: 20) birçok bireyin rastlantıyla yan yana bulunması durumu, kendilerine organize olmuş bir kalabalığın karakterini vermez. Belli bir maksadı olmaksızın toplanmış insanlar asla bir kitle oluşturmaz. Toplumsal hareketler çoğu zaman farklı harekete geçirme ve davranış stratejileriyle toplumsal değişimi hızlandırmaya yeri geldiğinde engellemeye ve tersine çevirmeye yaramaktadır.

Ortak bir amaç için bir araya gelen kişilerin oluşturdukları bu birliktelik, kolektif eylem olarak adlandırılmaktadır. Temelinde kolektif eylem anlayışının yattığı toplumsal hareketler, çok sayıda insanın katılım sağladığı ve statükoyu zor durumda bırakmayı hedefleyen hareketlerdir. Ayaklanma, yürüyüş, protesto gibi hareketler kolektif davranışa örnek gösterilebilir. Ayrıca toplumsal hareketlerin önemli bir özelliği ise örgütlü olmalarıdır. Özetle toplumsal hareketler; içerisinde kolektif eylem barındıran, dayanışmacı, ortak bir kimliğe dayanan ve protestolarını bir “karşıta” göre biçimlendiren toplumsal eylem türleridir (Balkaya, 2014: 43). Her toplumsal hareketin kendisini tanımlama şekli farklılık göstermektedir. Kendilerine bir kimlik yaratma ihtiyacı hisseden toplumsal hareketler, bu kimliği kimi zaman aidiyet duydukları bir grup sayesinde bazen de feminist hareketlerde olduğu gibi “kadın” olma durumunu kullanarak yapmaktadırlar. Kısacası kimlik, hareketin ne olduğuna ilişkin, kimin adına konuştuğuna ilişkin öz tanımına denk düşmektedir (Castells, 2008: 100). İçinde bulunduğumuz çağı “Kitleler Çağı” olarak nitelendiren Le Bon, yüzyıl önce devlet politikalarının başkanlar tarafından belirlendiğini ifade ederken, şimdilerde ise toplulukların çıkardıkları seslere göre politikaların yapıldığını söylemektedir.

Çoğu zaman kitlelerin düşünceleri hesaba katılmazken artık bugün halk topluluklarının sesi daha fazla dinlenmektedir. Milletlerin başına gelecekler artık yöneticilerin huzurunda değil, kitlelerin ruhunda hazırlanmaktadır (Le Bon, 1997: 11). Kitle olgusu zihinlerde başlayıp zamanla ekilen fikirleri eyleme geçiren kimselerin tek tek birleşmesiyle oluşmuştur. Le Bon, bu kitlenin özelliklerini ise şu şekilde sıralar: “Kitleyi meydana getiren fertler kimler olursa olsun; yaşama tarzları, iş güçleri, karakterleri yahut zekâları ister benzer ister ayrı olsun; kalabalık durumuna gelmiş olmaları onlara bir nevi ortak ruh aşılar (1997: 23).

Toplumsal hareketleri oluşturan çeşitli bileşenlerin olduğunu ifade eden Charles Tilly ise, bu hareketleri şu şekilde sıralamaktadır;

1. Hedef alınan otoritelere karşı ortak hak taleplerinde bulunan, sürgit, organize halk girişimi
2. Çeşitli politik eylem türlerinin gerçekleştirilmesi. Dernek kurmak, dilekçe vermek, medyada açıklama yapmak gibi eylemler
3. Makul olma, birlik oluşturma, sayı ve bağlılık ilkeleri (Tilly, 2008: 17).

Toplumsal hareketlerin nasıl belirleneceği konusuna gelindiğinde ise bazı farklı görüşler bulunmaktadır. Bu görüşlerden ilki 19. yüzyıldan sonra oluşan hareketlerin kontrol dışı kalabalıklar olduğu fikridir. Bir diğer görüş ise bu kalabalıkların aslında kuru kalabalıktan ziyade bir rasyonaliteye sahip olduğudur. 1968 öğrenci hareketleriyle birlikte oluşan kalabalıkların kolektif bir davranış sayesinde bir araya geldikleri ve eyleme geçtikleri anlaşılmıştır. Sonuç itibariyle toplumsal hareketler davranış durumundan eylem durumuna geçişle beraber anlaşılmaktadır.

Yeni toplumsal hareketler olarak adlandırılan ve 1968 öğrenci hareketinden sonra varlığını hissettiren eylemler, geçmişte var olan hiyerarşik ve merkezi yapılardan ziyade daha esnek ve çok kültürlü birer harekete evrilmişlerdir. Hem siyasal hem de toplumsal alanda değişime giden bu yapılar, geçmişle bağlarını tamamıyla koparmamışlardır. Fakat örgütlenme yapıları, idealleri ve kullandıkları teknikler bağlamında değişikliğe uğramışlardır. Toplumsal hareketlerde önemli noktalardan biri ise var olan hareketin kendisini nerede ve nasıl tanımladığıdır. Geçmişten bugüne tarihsel süreçte birçok toplumsal hareketin varlığı göze çarpmaktadır. 19. ve 20. yüzyıllardan örneklerle baktığımızda kadın hareketlerinin ilk dalgasını, işçi hareketlerini, Latin Amerika ve İngiltere'deki kölelerin özgürleşme süreçlerini ve birçok toplumsal eylemleri görmekteyiz.

Bu hareketlere ek olarak 70'li yıllara gelindiğinde bazı yeni toplumsal hareketlerin varlığı ortaya çıkmaktadır. Bunlara örnek olarak kimlik temelli kadın hareketleri, çevreci (ekolojik) hareketler ve barış hareketlerini gösterebiliriz. Özellikle yeni kadın hareketlerine bakıldığında yükselen bir ivmeye sahip olduğu görülmektedir. Geçmişe nazaran daha bilinçli olan kadınlar kadın hareketleriyle beraber kendi kaderlerini tayin etmek istemeye başlamışlardır. Kadınlar artık örgütlenerek

yıllardır süregelen hakim yazgılarını değiştirmek için yoğun çabalar sarf etmişlerdir. Özellikle yeni toplumsal hareketler incelenirken küreselleşmenin de etkisiyle insanlar artık eşitlik, insan hakkı, ekoloji gibi kavramların üzerinde yoğunlaşmışlardır.

İlk çağlardan bu yana cinsiyetlerinden ötürü zorbalığa karşı her daim savaşmak zorunda bırakılan kadınlar, artık toplumsal mücadelelerde de var olduklarını tüm dünyaya duyurmak istemişlerdir. Seslerini ise tarih boyunca süregelen kavgayı tıpkı toplumsal hareketler gibi bir iktidar amaçladıkları için değil, eril tahakküm tarafından yok sayılan haklarını geri alabilmek adına duyurmaya çalışmışlardır (Türk, 2018: 39). Mücadelelerini erkek tahakkümüne ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğine başkaldırarak veren feminist hareket, 18. yüzyılın eşitlik, adalet, özgürlük istekleriyle birleşerek ortaya çıkmış ve hızla yayılmaya başlamıştır. Tüm dünyada yaşanan sosyal, ekonomik ve siyasal gelişmeler doğrultusunda, kadın, toplumdaki konumunu tartışmaya açmış ve bu durumu kadın hareketine dönüştürmüştür. Temel amacın kadınların ikincil konumdan kurtarılması olan feminist düşüncede, farklı bölgelerde yaşayan kadınların isteklerinin dile getirilmesiyle dört feminist dalga ortaya çıkmıştır.

a. Birinci Dalga Feminizm: Farklı dönemsel ve politik olaylardan etkilenerek tek bir çizgide ilerlemeyen feminist düşüncenin birinci dalgası Fransız İhtilali sonrası ortaya atılan eşitlik, özgürlük, adalet gibi kavramlarla şekillenmeye başlamıştır. Feminizmin birinci dalgası; Wollstonecraft'ın Kadın Haklarının Savunusu (Vindication of the Rights of Women) adlı kitabındaki istekler üzerine yoğunlaşmıştır. Genel çerçevede bu talepler; kadınların oy kullanma, eğitimde fırsat eşitliği ve mülkiyet haklarını kapsamaktadır (Taş, 2016: 167). Bu tarz istekler dönemin şartları gereği temel haklar olarak nitelendirilmekteydi. Özetle birinci dalga feministler, akli önceleyerek, eşitlik ve hak arayışına dikkat çekmişlerdir.

b. İkinci Dalga Feminizm: 1960'lı yıllarda başlayıp 1980'lere kadar uzayan ikinci dalga feminizmde ise kadınların tahakküm altına alınışını ve bu durumun nedenleri gün yüzüne çıkarılmaya çalışılmıştır. Toplumun yapısını oluşturan ataerkil düzeni eleştiren ikinci dalga feministler, birinci dalgada olmayan "özel alan" kavramının üzerinde durarak bütüncül bir özgürlük alanı istemişlerdir. Donovan'a (2014: 266) göre "Kişisel olan politiktir!" sözünün hakim olduğu ikinci dalga feminizmde baskının sebebi ataerkil olarak kabul edilmiştir. Ayrıca birinci dalgaya ek

olarak özel ve kamusal alan ayrımının üzerinde durulduğu görülmektedir. Kadının ev içine hapsedilip kamudan koparıldığını savunan ikinci dalga feministler, evde çalışan kadının emeğinin gözardı edildiğini savunmuşlardır. Bu yüzden kadınların erkekler tarafından ezilmesine beraberce karşı çıkılıp, kız kardeşlik kavramının geliştirilmesi üzerinde durulmuştur.

c. Üçüncü Dalga Feminizm: Üçüncü dalga feminizmde ise tek tipleştirilen evrensel kadınlık algısı reddedilerek, kadın sorunlarının beyaz kadınların sorunlarıyla sınırlı olmadığına altı çizilmiştir (Taş, 2016: 171). 1990'lı yıllarda kendini gösteren üçüncü dalga feminizmde gelinen noktaya kadar elde edilmiş kazançlar takdirle karşılanırken, kadınlar için daha fazla şey yapılmak istenmiştir. Bu dalga hareketi yasalara ve politik sürece daha az, bireysel kimlik üzerine daha fazla odaklanmıştır (Özdemir & Duygu Aydemir, 2019: 1708). Üçüncü dalga feminizmde ortaya çıkan önemli bir diğer olay ise ekofeminist yaklaşımlardır. Bu dönemde kendisini gösteren ekofeminizm kavramı, eril tahakkümün hem doğayı hem kadını sömürdüğünü ifade ederek iki durum arasındaki bağa dikkat çekilmiştir.

d. Dördüncü Dalga Feminizm: Ve son olarak dördüncü dalga feminizm, internet ve teknoloji çağının zirvede yaşandığı ve hayatlarımıza etki ettiği bir dönemde ortaya çıkmıştır. İnternet üzerindeki çeşitli platformlar sayesinde örgütlenen feministler yine farklı kanallar sayesinde yapmayı planladıkları faaliyetleri eyleme dökmeye başlamışlardır. Bu nedenle dördüncü dalganın başlangıcı Facebook, Twitter ve YouTube'un kültürel dokuyu sıkı bir şekilde sağlamlaştırdığı ve Jezebel ve Feministing gibi feminist blogların web'de yayıldığı 2008'li yıllara denk gelmektedir (Özdemir & Duygu Aydemir, 2019: 1709). İnternet ve teknolojiyle bütünleşen ekofeministler, dördüncü dalga feminizmde kadın ve çevre sorununa çözüm aramaya çalışmışlardır. İnternet üzerinden örgütlenen kadınların varlığı ve yaptıkları eylemlerde görüşlerini kanıtlar niteliktedir.

Üçüncü dalgada başlayıp dördüncü dalga feminizmde halen devam eden ekofeminist hareket, yıkıma uğrayan doğanın sömürülmesini durdurmak adına mücadele etmektedir. Mücadelelerini dört bir koldan devam ettirmeye çalışan ekofeministler, sosyal ağlarla beraber birlik kurarak doğaya yapılacak her hamlenin kendilerine geleceğini tüm insanlığa haykırmaktadırlar.

Kadın ve doğa arasında kurulan arkaik bağın gündeme gelmesiyle beraber ortaya atılan ekofeminizm kavramı, sadece ülkemizde değil tüm dünyada kadınların desteğini almış ve gerçekten doğa için mücadele edilmiştir. Birçok örneğine rastladığımız ekofeminist eylemler, kimi zaman Hintli kadınların ağaç gövdelerine sarılıp başlattıkları bir hareket ile kimi zaman da HES'lere karşı eylem yapan köylü kadınların varlığıyla görünür olmuştur. Saydığımız bu ve benzeri örnekler kadınların doğa için en ön saflarda mücadele ettiği toplumsal hareketlere örnek verilebilir.

Geçmişten bugüne toplumsal hareketlerde en önde yer alan kadınların varlığı tesadüfî değildir. Bu bağlamda kadın hareketleri ve ekofeminist hareketi bir arada düşünmek yanlış olmayacaktır. Temelinde hak ve adalet mücadelesi olan doğa mücadelesi, erkeklerin ya da ataerkil zihniyetin işgal edebileceği ve sınırsızca at koşturabilecekleri bir alan değildir.

Tüm insanlık olarak yaşayabileceğimiz bir tek dünyanın varlığını kabul edip onu korumak zorundayız. Birçok ekofeminist kadının hem yazında hem sokakta derdini anlattığı konu özetle budur. Dünyanın her yerinde bir zulme ve yıkıma karşı her zaman ilk ses çıkaranlar kadınlar olmuştur. Politikada, bilimde, sanatta, günlük hayatımızda karşı duruş, bilakis haksızlığa karşı duruş çok kadınca bir eylem değil midir? Dünya tarihi boyunca savaşlarda, politik baskı altında ve felaket zamanlarında sokağa ilk kadınlar çıkmışlardır (Kızıldere, 2019: 86). Rosa Lüksemburg'un dediği gibi 'Vardık, varız ve var olacağız.'

1.3.1. Dünyada ve Türkiye’de Çevrecilik Anlayışı

“Dünya ölüyor ve dünya bunu hak etti. Son kuşağın şoka uğramış, kaderci tutumu böyleydi. İnsanlar iç çekiyorlardı: “Keşke, keşke bir şey yapmış olsaydık. Hala vakit varken, hatta daha on yıl önce harekete geçseydik.”

Ben Elton

Çevre kavramı, canlı ve cansız varlıkların birbirleriyle kurdukları fiziki, biyolojik, kültürel ve sosyal ortamların bütünüdür (Torunoğlu, 2013: 3). Çevre kavramının kökeni Alman zoolog Ernest Haeckel’e dayandırılmaktadır.

1866 yılında Haeckel tarafından ortaya atılan ekoloji kavramı, Yunanca da yer, yurt, ev/mekan anlamına gelen “oikos” ve söz, söylem, bilim anlamına gelen “logia/logos” sözcüklerinden türetilmiştir. 20. yüzyılın başlarından itibaren ekoloji, biyolojinin bir alt dalı olarak görülmüştür. Alt dal olarak görülen ekoloji kavramı 1960’lı yıllardan sonra büyüyen Yeşil hareketin varlığıyla beraber artık siyasi bir olguya evrilmiştir (Heywood, 2013: 259). Castells’e göre çevrecilik, söylemleri ve pratikleriyle, baskın yapısal ve kurumsal mantığa karşı çıkararak, insani eylem ve onun doğal ortamı arasındaki ilişkinin yıkıcı biçimlerini düzeltmeyi amaçlayan bütün kolektif davranış biçimleridir (Castells, 2008: 221). Sosyolojik yaklaşım çerçevesinde, insanlığı daha geniş kapsamlı bir sistemin bileşeni olarak gören, dinamik, evrimci bir bakış açısıyla sistemin dengesini sağlamayı dileyen inançlar, kurumlar ve projeler dizisini ise ekoloji olarak tanımlanmaktadır (Castells, 2008: 221).

Hem bir bilim dalı hem de politik bir alan olan ekoloji, zaman içerisinde değişen, dönüşen ve tartışmalı bir yere sahip olmuştur. Öyle ki gelişen teknoloji ve sanayileşmeyle birlikte artık doğanın alanına girilmiş ve tahrip edilmeye başlanmıştır. Bu noktada ekoloji sadece biyolojinin bir alt dalı olmakla kalmayıp, çevreyi korumaya çalışan ve taşkürenin bütünlüğü için mücadele edilen bir alana dönüşmüştür.

Her geçen gün doğanın tahrip edildiği, ekolojik krizin kapıda olduğu fikri ve çevreciliği etkileyen vahiysel anlatıların Zerdüşt’ün düşüncesinde ortaya çıktığı kabul edilmektedir. Dünyanın giderek daha kötüye gittiği fikri antik medeniyetlerde kabul edilmişken, Yahudi, Hristiyan ve daha sonraki seküler tarih geleneklerine, dünyanın ortadan kalkmasının an meselesi olduğu fikrini Zerdüşt miras bırakmıştır (Garrard, 2017: 129).

Gelinen noktaya bakıldığında Zerdüşt'ün bahsettiği vahiysel anlatıların yerinde bir tespit olduğunu görmekteyiz. İklim krizinin, küresel ısınmanın, kıtlığın, su savaşlarının yaşandığı dünyamız can çekişmektedir. Kendisini doğadan üstün görüp, tahribatı meşru gören insanların hatalı inancı dünyanın içerisinde bulunduğu ekolojik krizi yaratmıştır. Doğanın efendisi veya sahibi olduğu fikri ile birlikte doğadaki biyoçeşitlilik azaltılıp, yaşamın temeli baltalanırken ekolojik kriz iyiden iyiye derinleştirilmiştir.

Destansı bir yarışmanın tam ortasında olduğumuzu söyleyen Vandana Shiva'ya göre bir yanda Toprak Ana'nın hakları, diğer yanda köhne dünya görüşleri ve paradigmalarını kullanarak gezegen ve insanlara karşı savaşı yoğunlaştıran şirketler ve militarize devletlerin hakları varlığını sürdürmektedir (Shiva & Mies, 2018: 24). Teknolojinin gelişmesi, toplumların ilerlemesi doğanın tahribatıyla paralel olarak ilerlemiştir.

Halbuki temelde ekolojik bunalım doğayla ilgili bir sorun değildir, doğayla kurduğumuz ilişkiyle ilgili bir sorundur (Bahro, 1997: 26). Kendisini doğadan üstün gören insan bu fikirle yola çıkarak doğayı tahakküm altına almaya çalışmaktadır. Bu egemen düşünce daha da ileri giderek kullan-at toplumunu oluşturmaktadır.

Tüketim üzerine oluşturulmuş bu toplumlar gezegene verilen zarardan başka birşey değildir. Doğayı ve diğer canlıları yok sayan bu sistemde temel amaç her şeyden sınırsız fayda elde etmektir. Endüstriyel devrim sonrasında kendini gösteren bu anlayış kimsenin mülkiyeti altında olmayan denizleri, ormanları kısacası doğaya ait her canlıyı kaynak olarak görmektedir. Bu yanılgı ise şu an içerisinde bulunduğumuz küresel trajediyi meydana getirmiştir. Kaynakların sınırsızca ve hor kullanımı yaşamı zorlaştırmış, gezegeni yok olmanın eşiğine getirmiştir. Gezegen yok olurken verilen zarardan ise sadece doğa etkilenmemektedir. Doğaya ek olarak insanlar hem bu tahribattan hem de süreçten etkilenmektedirler. Ortak nehirlerden kana kana içtiğimiz bedava su, ortak soluduğumuz bedava hava her geçen gün yaşamımızı sürdürmemiz için daha da elverişsiz bir hale gelirken, sağlıklı bir yaşam için gerekli olan araçlar tekelleştirilmiş, onlar için para ödeme lüksüne sahip olanların ayrıcalığına dönüşmektedir (Plumwood, 2020: 27).

Çevreye verilen zararın fark edilmeye başlanmasıyla birlikte, yaşanılacak başka bir gezegen olmadığı gerçeği de gün yüzüne çıkmıştır. Bir an önce harekete geçilmesi gerektiği fikri ise çevreci hareketlerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Yaşanılan yıkımların önüne geçmek ve doğayı iyileştirmek isteyen insanların varlığı ise “çevreciler” olarak nitelendirilmektedir. Çevre hareketleri, doğanın sorunları için ortak endişe duyan ve eyleme katılan insanların bir araya gelmesiyle oluşturulan birliklerdir.

Çevre hareketleri, aşırı nüfus artışı, hava ve su kirliliği, canlı türlerinin ortadan kalkması, ormanların ve toprağın bozulması, bitki ve hayvan türlerinin ortadan kalkması, doğal kaynakların dengesiz kullanımı gibi çevre sorunlarına karşı bir tepki olarak doğmuştur (Ceritli, 2001: 214).

Çevrecilik anlayışı en az insanlık tarihi kadar eskiye dayanmaktadır. Ateşin bulunmasıyla beraber insanın doğaya karşı yıkıma başladığını dile getiren çevrecilere göre, her geçen gün biyoçeşitliliğin azalması, toprağın, suyun ve havanın kirlletilmeye devam edilmesi çevreci hareketlerin doğmasına neden olmuştur. Çevreci hareketlerin gelişimini ise iki dalga ile açıklamak mümkün. Birinci dalga 19. yüzyılın sonlarında başlayarak 20. yüzyılın ortalarına kadar uzanan doğa korumacı anlayıştır.

Bu anlayışla birlikte doğanın korunup kollanması yasal çerçeve ile teminat altına alınmıştır. İkinci dalga ise çevreci hareketlerin bugünkü haline gelmesinde büyük rol oynayan ekoji hareketidir.

Öncelikli amacı doğayı korumak olan birinci dalga hareketler, ikinci dalga ile beraber yerini kitlesel bir nitelik taşıyan çevreci hareketlere bırakmıştır. Türkiye’de çevre hareketlerinin doğuşu ise 1970’li yıllara denk gelmektedir. Toplumun yapısının değişmesi ve dönüşmesi sonucunda ilk modern çevreci hareketler başlamıştır. İlk çevreci hareketler ise yerel halkın tepkisiyle başlatılan protesto eylemleri olmuştur.

Çevrenin korunmasına yönelik ilk protesto, 1975 yılında Artvin Murgul’daki Etibank Bakır İşletmelerinin tarım alanlarına ve bitki örtüsüne zarar verdiği gerekçesiyle yapılmıştır (Duru, 1995: 53). Bir diğer önemli çevre korumacı eylemlerden olan Gökova Termik Santrali karşı yapılanlarda yine köylü kadınlar ön planda mücadele etmişlerdir. Çevreci hareketlerin siyasallaştığı yıllara gelindiğinde ise tarihler 1980’li yılları göstermektedir. 1970’li yıllar çevre sorunlarının ekonomik boyutunun ön

plana çıktığı dönemlerken, 1980’li yıllar artık çevre sorunlarının siyasal zeminde kendine yer bulduğu tarihlerdir (Öztürk, 2017: 449). Çevreci anlayışı siyasallaştıran ise hiç şüphesiz Yeşiller Partisi’nin kurulmasıdır. Yeşiller Partisi, kurulduğu tarihe kadar daha önce örneği görülmemiş, siyasi parti mantığından uzak, çevre sorunlarını gündemine almayı hedefleyen bir yapı oluşturmuştur. 1988 yılında kurulan parti, diğer partilere nazaran daha çok kadın ve genci bünyesinde barındıran, 1988 ve 1989 yıllarında merkez organlarında görev alanların üçte birinin kadının olduğu, 1991’de ise merkez organlarının üyelerinin yarısının kadınlardan oluştuğu bir parti olmuştur (Baykan, 2013: 3). 1990’lı yıllara gelindiğinde ise hidroelektrik santrallerine ve madencilik faaliyetlerine karşı yapılan eylemleri görmekteyiz.

Bu tarz eylemler günümüze kadar devam ederken 1990’lı yıllar aynı zamanda sayıları artan çevreci otoritelerin planlanmış programlar ve çevreci projeler ürettiği yani kurumsallaştığı yıllar olarakta bilinmektedir (Öztürk, 2017).

Çevreci eylemlerin geneline baktığımızda daha önceki dönemlerde birçok sıkıntıyla karşı karşıya kalan insanların artık seslerini çıkarmak istediklerini görürüz. Yaşların ilerlediği, tarımdan kopulduğu ve köyden şehire göçün arttığı bir dönemde canları pahasına mücadele eden ve gerektiğinde iş makinelerinin önüne atılan insanlar, gelecek nesile yaşanılabilir bir dünya bırakmanın her şeyden daha değerli olduğunun farkına varmaya başlamışlardır. Özellikle Anadolu’nun birçok bölgesi ve Karadenizde HES’lere karşı eylem yapan insanlar, kimi zaman sosyal medya aracılığıyla kimi zaman yol kapatmalarla, şarkılarla, türkülerle yaşadıkları çevre için savaşılmaktadır. En dikkat çekici eylemler ise suya karşı verilen ciddi protestolardır. 2000’li yıllarda çok yoğun bir biçimde suya erişimi sınırlandıran HES projelerine karşı çıkan insanlar birer ikonik modele dönüşmüşlerdir.

Bergama’da siyanürlü altın aranmasına karşı verilen mücadele de Hopdediks lakaplı (Çavuş) Bayram Kuzu; köyünün tam karşısına inşa edilmek istenen HES’e karşı dava açmak için ineğini satan “Yurttaş Kazım” lakaplı Kazım Delal, Erzurum’un Bağbaşı beldesinde HES eylemine katıldığı için HES çalışma alanına girmesi ve eylemlerde bulunanlarla ilişki kurması yasaklanan 17 yaşındaki Leyla Yalçinkaya son dönemde çevre için mücadele eden isimlerden sadece birkaçını oluşturmaktadır (Baykan, 2013: 6).

Baykan’a göre (2013) çevreci hareketleri, nükleer karşıtı hareket, HES karşıtı hareket, GDO karşıtı hareket ve iklim hareketi olmak üzere ayırabilir, bu önemli mücadeleleri çevre koruma hareketinin mihenk taşları olarak adlandırabiliriz.

Yeryüzü insanlığın var oluşundan bu yana tahribatlara ve ağır yıkımlara maruz kalmış ve kalmaya da devam etmektedir. İnsanlığın yanlışlığa düştüğü nokta ise tüm yaşamın yükünün beyaz adamın yükü olduğu yanlışlığıdır. Halbuki mitolojik bir karakter olan Atlas’ın aksine dünya bizim sırtımızda değildir; esas dünya bizi sırtında taşımaktadır (Shiva & Mies, 2018: 426). Dünyayı elinde tutmak isteyen ve doğayı kendinden aşağı görüp baskı altına alan ataerkil mantığın gözden kaçırdığı en önemli nokta hiç şüphesiz içerisinde bulunduğumuz ekolojik krizin gittikçe derinleştiği gerçeğidir.

Önüme geçilemeyecek duruma gelen bu krizin, kıyamet olduğu da dillendirilmektedir. Oysaki gerçek olan yaşananların hepsinin tabiatın insanlardan aldığı bir intikam olduğudur. Ekolojik krizin insanla doğa arasında yaşandığına dem vurulmaktadır.

Kendisini doğanın bir parçası olarak görmek yerine, onu egemenliği altına almak isteyen insan, büyük bir yanlışlığın içerisinde. İçerisinde olduğu bu savaşı kazandığı taktirde, yenilen taraf yine kendisi olacaktır. Jean Lambert’in dediği gibi insanlığın gerçek zenginliği gezegen sağlığında yatmaktadır. Gezegen ölürse hepimiz yok olmaya mecbur kalacağız demektir. Bu noktada ise beyaz adamın çelişkili hareketleri göze çarpmaktadır. İlk önce kendisinin modernlik ve ilerleme adı altında talan ettiği, yakıp yıktığı yerlerden kaçmak istemesi dikkat çekmektedir.

Henüz el değmemiş yerlere gitmek isteyen beyaz adam, aslında kendisinin yok ettiği şeylerin arayışındadır. Fiyatla ölçülemeyecek kadar değerli olan yaşam, tehlikeye atıldıktan sonra el değmemiş bir doğa arayışına girmek aslında yapılanlardan haz duyulmadığı anlamına gelmektedir. Kısacası özlem duyduğu şeyleri yok eden insana bu kentsel medeniyetin mutluluk vermediği açıktır. Daha ziyade derin bir rahatsızlık, hatta bolluk içinde çaresizlik ve yoksulluk duygusunu vermektedir (Shiva & Mies, 2018: 228). Dünyanın geldiği son noktada ise çok geç olmadan yeşil hareketin mesajına kulak vermek akıllıca olacaktır. Dünya sonludur, “uzay gemisi yeryüzü”dür. Ekolojik açıdan birbirine bağımlı bir dünyada hiçbir hareket karşılıksız kalmaz.

Ağaçları kesmek toprağın dengesini bozacaktır. Deniz dibini taramak koyların ve kıyıların biçimini değiştirecektir. Setler kurmak sel akıntılarının getirdiği tortuların kaybedilmesine neden olacaktır (Mellor, 1993: 116). Henüz çok geç olmadan insanlık olarak harekete geçmezsek bugün canlıların başına gelen şey yarın tüm insanlığın başına gelecektir. Şu gerçeği unutmamak lazım; toprak insana değil, insan toprağa aittir. Ve bu dünyadaki her şey, bir ailenin fertlerini birbirine bağlayan kan gibi ortaktır ve birbirine bağlıdır. Bu nedenle de dünyanın başına gelen her felaket insanlığın da başına gelmiş sayılmaktadır.

1.3.2. Yaşamın Üreticileri Kadınlar

Yeryüzündeki yaşamın tehlike altında olduğu ve gün geçtikçe bu tehditin büyüdüğü gerçeği artık herkes tarafından kabul edilmektedir. Yaşanılan yıkım ve tahribattan sonra yeni bir dünya arayışına giren ve ortaya çıkan felaketlerden yakayı kurtarmaya çalışan insanlık, çözümü farklı arayışlarda bulmaya çalışmaktadır. Oysaki yeni bir dünya yaratma fikri ütöpik bir hayale hizmet etmektedir.

Düşünüldüğü gibi yeni bir dünya büyük bir patlamayla veyahut sihirli bir değneğin dokunuşuyla gerçekleşmeyecektir. Gerçek değişim, halen eski dünyada yaşayan insanların bu “yeni dünya”nın tohumlarını ekmeye başlamasıyla gerçekleşecektir (Shiva & Mies, 2018: 39). Ekilecek olan tohumların ise kadınlar aracılığıyla ekileceği düşünülmektedir.

“Yıkımın Babaları”na ait olan eski dünya, yeterince yıkıma ve hor kullanılmaya maruz kaldığı için yeni dünyayı kadınlar inşaa edecektir. Yeryüzü yaşamından en az erkekler kadar pay almak isteyen kadınlar son yıllarda seslerini daha fazla çıkarmaya başlamışlardır. Verdikleri mücadelede önemli kazanımlar elde etmişlerdir ama eşit bir biçimde paylaşmaya çalıştıkları dünya, her anlamda çürümekte olan bir dünyadır (Kızıldere, 2019: 17). Kadınlar bu korkunç manzaraya rağmen yaşama dört elle sarılmayı tercih etmektedirler. Kadınların ustalaşmış oldukları bir alan olan çeşitlilik, onların bilgeliğidir. Bu nedenle her daim ataerkil hesaplardan dışlanmışlardır. Her şeyden önce, şu an içinden çıkılmaz bir hale evrilen dünyanın selameti için; kadınlara yaşamın üreticileri olduklarından ikincil bir muameleyi layık gören, erkeklere ise dünyayı talan ettikleri için el üstünde tutan zihniyetten vazgeçilmesi gerekmektedir.

Yaşamın devamı ve yerkürenin sağlığı için esas alınacak tek düstur; dünyanın ve içerisinde bulunan tüm canlıların yaşam hakkını tanıyıp, onu koruyup kollamaktır. Yaşanılan yıkımlar her yönüyle gelecek nesillerin hayatlarını ciddi şekilde tehdit etmektedir. Sürdürülebilirliğin büyük önem arz ettiği çağımızda, artık kuşaklar arası eşitlik meselesi konuşulmaya başlanmıştır.

Hâlbuki cinsiyetler arasında bir eşitliğin sağlanamadığı bir dünyada kuşaklar arası eşitlik pek önem arz etmemektedir çünkü kuşaklar arası eşitlik ancak cinsler arasındaki eşitlik ve adaletle gerçekleşebilir. Dünyanın her yerinde ekolojik yıkımın faturası toplumun en zayıf ve yoksul olanına kesilecektir ve kesilmiştir de. Toplumların en zayıf ve en çok acı çekenleri şüphesiz kadınlardır; kadınlar yoksulların en yoksuludurlar (Mellor, 1993: 23). Bu yüzden adil ve yaşanabilir bir gelecek için yapılacak ilk iş, mevcut sistemden en kötü şekilde etkilenenleri yaşatmak ve geleceğe uzanan yolu onlarla beraber inşa etmektir.

Gelir dağılımından en düşük payı alan, ev işi emeğinin gözardı edildiği ve birçok alanda ikinci plana atılan kadınlar, çevresel sorunlar karşısında ilk etkilenen ve yoksullaşan gruplardan olmuşlardır. Ataerkil zihniyetin ev içine hapsettiği kadın, geleneksel rolleri dolayısıyla evin gıda güvenliğini temin eden kişi konumundadır. Doğal afetlerden erkeklerden daha fazla etkilenen ve sonuçlarına direkt maruz kalan kadınlar için doğada gerçekleşebilecek sıkıntılı her durum bir tehdit unsurudur. Örneğin su ile alakalı yaşanılacak kıtlık ya da benzeri bir durum yerel bölgede yaşayan kadının hayatını zora sokacaktır. Su ile olan temel ihtiyaçları karşılamak için uzak noktalara gitmek zorunda kalacaktır. Ailelerini yaşatmak için gereken iş ve enerjinin ana sağlayıcıları olan kadınlar, su temininin yanı sıra barınma, yakacak gibi ihtiyaçları karşılamak içinde uzun mesafeler katetmek zorunda kalabilmektedirler.

Ekolojik krizlerden, afetlerden, ekonomik buhranlardan en büyük payı alan ve risk grubunda olanlar kadınlardır. Ek olarak yukarıda örneklendirdiğimiz durumlara en az etkide bulunanlar da yine kadınlardır. Bu ikircikli duruma bakıldığında yıkıma ortak olmamalarına rağmen kadınlar, mücadelede en fazla sorumluluk yüklenmeyi kabullenen taraftır (Memiş, 2019: 715). Yaşamın devamlılığı için her şeyini ortaya koyan ve mücadele eden kadınların bu özverili yaklaşımına rağmen hala çevre ile ilgili konularda kendilerine söz hakkı tanınmamakta ve herhangi bir karar mercii olarak kabul

edilmemektedir. Buna rağmen kendilerini yaşamın devamlılığından sorumlu tutmaktadırlar.

Dünyanın sonunun hızla geldiğinin ve ekolojik krizin çoktan başladığını ilk önce kadınlar fark etmişlerdir. Aileleri ve çocukları için temiz gıdaya, suya ve en önemlisi yerküreye ulaşımın derdine düşmüşlerdir. Örneğin tarihin en büyük felaketlerinden biri sayılan Çernobil faciasından sonra bile doğayı ve yaşamı kadınlar dert edinmiş, çareler aramaya çalışmışlardır. Ukrayna'nın başkenti Kiev yakınlarında 26 Nisan 1986 tarihinde meydana gelen ve binlerce insanı etkisi altına alıp ölümüne neden olan facia sonrası ailelerinin radyasyona maruz kalmalarından erkekler değil kadınlar endişe duymuşlardır. Temiz gıdaya, havaya ulaşamadıkları için bu faciaya sebep olanlar değil kadınlar kendilerini suçlu hissetmişlerdir.

Özetle erkekler savaş yaparken, kadınlar ise savaştan sonraki hayatın sorunlarını çözmeye çalışmaktadırlar (Shiva & Mies, 2018: 169). Çernobil faciasından sonra yaşananları anlatan bir Rus kadın felaketi şöyle özetlemiştir: “Erkekler yaşamı koruma gibi bir sorumlulukları olduğunu hissetmiyor; sadece doğayı ve düşmanı fethetmekle ilgileniyor (Shiva & Mies, 2018: 401).

Ataerkil şiddet ile tanışıklıkları çok eskiye dayanan kadınlar, yaşadıkları bu deneyimden ötürü erkeklere nazaran hayatta kalma konusunda daha mahirdir. Kendi hayatlarını idame ettirme konusunda da uzmanlaşmış olan kadınlar insan ile doğa arasında kurulacak olan ilişkiye de yeni ve taze bir soluk getirmeye çalışmışlar. Hem kendi yaşamını hem de doğanın devamlılığını düşünen ve bunun için çabalayan her daim kadınlar olmuştur. Kimi zaman ağaçlara sarılıp kimi zaman kendisini doğaya siper eden varlıkların yanında asıl yıkımın babaları sayılan erkekler ise maaşlı birer iş talebinde bulunarak, modernleşmek istemişlerdir. Modernleşmeyi “böl-yönet” mantığıyla eş değer gören eril zihniyet, ağızlarına çalınan bir parmak bal uğruna yaşam kaynaklarını bir çırpıda gözden çıkarabilmektedir. Bunun gerekçesini ise bazen teknolojinin bir gerekliliği olan gelişmelere, bazen de yapılacak olan sözde ‘yatırımların’ kendilerine gelir sağlayacağı bahanesine dayandırmıştır.

Yaşadıkları çevreye bu kadar acımasızca davranmaları ise yaşamla alakalarının olmamasından kaynaklanmaktadır çünkü toplumsal normların kendilerine biçtiği kalıp para kazanmak ve sahip olmak üzerinedir.

Hâlbuki kadınların yakacak ve yiyecek gibi dertleri olduğu için ormanları, suları kısacası yaşamın devamlılığı için ne gerekiyorsa onları korumak zorundadırlar. Aynı zamanda yaşamın üreticileri sayılan kadınların aksine erkeklerin değer verdiği şeyler insanlığı ölümün eşiğine getirmiştir. Kadınların değerli gördükleri şeyler ise bizleri tekrar yaşama döndürecektir (Waring, 1989).

Yaşamın tüm sorumluluğu omuzlarına atılan kadınlar ezelden beri ev içi işlerinde, aile bireylerinin ihtiyaçlarının giderilmesinde veya yaşlıların bakımından sorumlu tutulmuşlardır. Oysaki kadınların üstlenmek zorunda bırakıldığı bu işler pekâlâ erkekler tarafından çok kolay bir şekilde yapılacak şeylerdir. Mutlaka bir kadının varlığını gerektirmeyen bu tarz işler, kadınların biyolojik durumlarından kaynaklanan bir durum değildir. Örneğin kadının çocuk doğurabiliyor olması kendisinin biyolojik özelliğidir. Çoğunlukla bu bağlamda ele alınan kadınlardan zorla dayatılan bir fedakârlık, anaçlık ve ortalığı çekip çevirme beklenmektedir. Dolayısıyla yaşamın devamlılığı ve toplumsal düzenin temini için kadınlar bu tarz işleri yüklenmeye zorlanmıştır. Kadınların kendilerini her şeye karşı sorumlu hissettikleri bu döngüde “Erkekler neden herhangi bir yükümlülük hissetmiyor?” sorusu akıllara gelmektedir.

Çünkü ekonomik olarak bir karşılığı olmayan, elle tutulur bir gelir elde edilmeyen bu tarz işlerin erkeklere göre olmadığı kanaati yaygın görüştür. Ataerkil zihniyet tarafından kabul edilen anlayışa göre; bu tarz işleri elbette birileri yapmalıdır ama o kişiler erkekler değil, kadınlardır.

Sadece ev içerisinde makbul oldukları düşünülen kadınlar hâlbuki yaşamla ilgili erkeklerden daha fazla deneyime sahiptirler. Sektörler arası çalıştıkları ve birden çok işi aynı anda yaptıkları için kadınlar yaşamın içerisinde merkezi konumdadırlar. Bu duruma karşın hem ev içinde hem de dışında çalışan kadınların emeği görünmezliğini de korumaktadır çünkü neyin emek olduğu neyin olmadığı konusunda fikir birliğine varılamamaktadır. Onların emekleri, piyasa dışı ve karşılıksız işlere yoğunlaştığından ve kadınlar normalde birden çok işle uğraştıklarından, bu emek görünmezdir (Shiva & Mies: 274).

Hem emeklerinin görünmez kılındığı hem de ev içindeki işlerin çalışma olarak görülmediği sistemde kadınlar mağdur edilen tarafken bir anda fail konumuna düşürülmektedir. Tek hedefin endüstriyel büyüme ve kar odaklı bir yaşamın olduğu

yerde ekolojik kriz ve yoksulluk doğmaktadır. Tabiki bu durumdan yine en çok kadınlar ve çocuklar etkilenmektedir. Doğa ve onun kaynakları sayesinde yaşamlarını idame ettikleri için yaşanan tahribatlar ilk önce onları vurmaktadır. Yaşamın kaynaklarından sorumlu tutulan kadınlar, daha fazla kalkınma, gelişme, modernleşme adı altında yine bu kaynakların kenarına atılmaktadırlar. Yakacak toplayarak ormanların yok edilmesinden, içme suyu elde etmek için su kaynaklarını kirletmek ve tüketmekten, doyuracak çok fazla boğaz üreterek toprakları tüketmekten, onlar sorumlu tutulur (Shiva & Mies: 432). Böylece aslında kurban rolündekiler yıkımın sorumlularına dönüştürülmeye çalışılmaktadır. Gezegeni yaşatmak için mücadele verenler bir anda denetlenmesi gereken aktörlere dönüştürülmüşlerdir. Batılı eril zihniyete göre; erkeksi servet, paradigmasına dayanan dünya ekonomileri çatırdamaya başladığı zaman, kadınlarla çocuklar ilk kurtarılabilecekler değil, yoksulluk cehennemine ilk yuvarlanacaklar olacaklardır. Çünkü yeni dünyanın temelleri doğanın, kadının feda edildiği bir yerdir (Shiva V. , 1989).

Oysaki yeni dünya, ekolojik yaşamın entelektüelleri, hayatta kalmanın uzmanı olan kişiler tarafından dizayn edilmelidir (Shiva V. , 1989: 224). O kişilerde kadınlardır ve içinde bulunduğumuz ekolojik krizden uzmanlıkları sayesinde çıkmayı başarabileceklerdir. Ayrıca yaşama dair edindikleri bilgileri kendilerine saklamayıp, paylaşacaklardır. Her daim yaşamın üreticisi olarak görülen kadınlar başlarına gelen her felakete, çevresel krize direkt veya dolaylı yoldan maruz kaldıkları için bu tarz durumlar karşısında karşı bilinç geliştirmeyi de öğrenmişlerdir ve umutlarını yitirmeksizin gezegeni yaşatmaya kararlıdırlar.

Anadolu’da birçok kadın geçmişten bugüne sandıklarında sakladıkları tohumlarla biyolojik çeşitliliği sürdürmeye çalışmaktadırlar. Böylece yaşanabilecek herhangi bir kıtlığa karşı da tedbirlerini almaktadırlar. Örneğin Kars’ın çeşitli ilçelerinde Türkiye’nin birçok yerinde olduğu gibi tohumlar kadınlar tarafından toplanıp saklanması yanı sıra nesli tükenmekte olan tohumları yaşatmak için “kuyuya koyma”, “samana saklama” gibi çeşitli yöntemlerde uygulanmaktadır (Göker, 2019: 102). Hangi tohumun hangi torbada olduğunu anlamak için attıkları düğümlere bakan kadınlar adeta tarımın ve daha birçok şeyin belleğini oluşturmuşlardır. Canları pahasına doğasını, toprağını, suyunu koruyup kollayan yeri geldiğinde yaşamın kaynaklarının devamlılığını sağlayan

kadınlar hangi çağda ve koşulda oldukları fark etmeksizin mücadele etmiş ve etmeye devam etmektedirler.

1.3.3. Çevre Eylemciliği: Kadınlar Doğaya Sahip Çıkıyor

Yaşamda temiz havanın, suyun, toprağın ve daha nice değeri ölçülemez olan şeylerin yerinin doldurulamaz olduğunun bilincine varmak büyük önem taşımaktadır. Yaşanılacak bir başka dünyanın olmadığı gerçeğinden ötürü gezegene ve onun tüm kaynaklarına sahip çıkmak, koruyup devamlılığını sağlamak gerekmektedir.

Bu görevde yaşamın devamlılığından sorumlu tutulan kadınlara ataerkil zihniyet tarafından takdim edilmiştir. Hayatın devamı için tüm yükümlülükleri sırtlanması beklenen kadından, ev içinde çalıştıktan sonra mevcut kalkınma sistemlerine de destek vermesi beklenir. Bu destek ise çoğu zaman toprakların, derelerin, ormanların gözden çıkarılması talebidir. Oysaki hala toprağı kutsal sayan ve tüm kökleriyle ona bağlanarak yaşayan insanlar mevcuttur. Kalkınma adı altında köklerinden koparılıp, vatanlarını terk etmeleri beklenen insanlar çoğu zaman bu talebe karşı direnmeyi tercih etmişlerdir. Kimi zaman bu direnişlerinde başarılı olan bazen de hüsrana uğrayan insanlar, devlet tarafından ulusal çıkar için feda edilebilecek küçük şeyler olarak nitelendirilmişlerdir. Hâlbuki kalkınma veya uygarlık devlet tarafından ya da bazı erklerce düzenlenmiş normlara göre belirlenmemektedir. Uygarlık; “bakir” ormanları yok eden gözü kör teknolojik makinelerde değil, hastanelerde, halk sağlığını koruyucu önlemlerde, doğum kontrolünde, temiz suda, yiyecek öğütücülerde, yani kadınların yaşamlarını katlanılır hale getiren şeylerdedir (Mellor, 1993: 128). Her şeyin yok edildiği ve yaşam kaynaklarının tek tek ele geçirildiği bu küresel köyde insanlar artık kendilerini birer evsiz olarak görmektedirler.

Bu gidişata bir dur demek ve gelecek nesillere bir gezegen, yurt bırakabilmek adına harekete geçmek gerektiğinin de farkına varılmıştır. Bu farkındalığa ise ilk önce kadınlar varmıştır çünkü yaşamın devamlılığı için bu görevi birilerinin üstlenmesi gerekmektedir.

Ayrıca doğaya karşı yapılmış her saldırıdan direkt veya dolaylı yollardan etkilendikleri için artık her karşı direniş bir hayatta kalma mücadelesine dönüşmüştür. Kadın ve doğa ile ilgili sorunların ataerkil zihniyetin sonucu olduğunu savunan

ekofeminist görüşe göre, patriyarkal sistemin ve onun bir uzantısı olan kapitalizmin önüne geçmek için kadınların örgütlenmesi gerektiği savunulmaktadır (Başkan, 2020). Birleşmiş Milletler Çevre Programı'na göre, çevresel unsurlar kadınları erkeklere göre daha fazla etkilemektedir. Ellerinden kayıp giden gezegeni kurtarmak adına hem dünyada hem ülkemizde yıkımın sonuçlarından etkilenenler, yani kadınlar örgütlenmeyi başaramışlardır. Örneğin Mısır'da Marvit Gölü'nün kirletilmesine, Bangladeş'teki toksit atıklara, Hindistan'da ağaçların kesilmesine, Gana'da toprak erozyonuna karşı kadınlar örgütlenerek yapılan tahribatlara dur demiş, mücadele etmişlerdir. Bunların yanı sıra ülkemizin dört bir yanında kadınlar yaşadıkları çevreyi korumak için bir araya gelmişlerdir. Özellikle Karadeniz Bölgesi'nde HES'lere karşı gösterilen direnişler, kadınların çevre eylemciliğine önemli bir örnek teşkil etmektedir. Sadece HES'lerle sınırlı kalmayan bu mücadele kimi zaman Kaz Dağları'nda çıkarılmak istenen altına karşı kimi zamanda nükleer santrallerin kurulmasına ya da Bodrum'da zeytin ağaçlarının kesilmesine karşı yapılmıştır. Kadınların ön saflarda yer aldıkları tüm bu eylemlerin çıkış noktası kadının yaşamın devamlılığını sağlamak zorunda olmasından kaynaklanmaktadır fakat tek neden de bu değildir. Doğaya verilen her zarar elbette insanların yaşam standartını değiştirmektedir. Değişen yaşam standartları da kişilerin geçim kaynaklarına doğrudan zarar vermektedir. Hal böyle olunca iyi beslenemeyen veya temiz gıdaya ulaşamayan insanların sağlık sorunları da beraberinde gelmektedir. Tüm bu sebeplerin en önemlisi ise yıllardır yaşadıkları toprağı, doğduklarından bu yana sesini işittikleri derelerin yok oluşlarına seyirci kalmak istememelerinden kaynaklanmaktadır.

Köylüler, yüzlerce yıldır yaşadıkları çevreyle ilgili kendi iradelerini dışlayan, çıkarlarıyla yaşam tarzlarıyla ve değerleriyle çatışan radikal değişiklere maruz kalmaktadırlar (Şengül, 2017: 59). Doğrudan yaşam alanlarını savunmak durumunda kalan yerel halk, karşısında kimin olduğuna bakmadan yaşam savaşı vermektedirler. Verilen mücadelelerin başında gelen su meselesi ise oldukça önemli bir konudur. Yapısı gereği herkesin kullanımına açık olan ve ortak mülk sayılan su, tarih boyunca farklı kültürlerarasında ortak kullanılmış, kamu malı olarak nitelendirilmiştir. Medeniyetle eş değer sayılan su, geçmişten bu yana devletlerin konumlarından tutun birçok karara ve yerleşime etki eden bir unsur olagelmıştır. Su kenarlarında kurulan medeniyetlere

bakıldığında bu durumu çok net görmekteyiz. Bunlara ek olarak ise yaşamı temsil eden suyun varlığı, insanlığın belleği açısından büyük önem arz etmektedir.

İlk yüzme deneyimini derelerde elde eden, su kenarlarında oturup sohbet eden, türkü yakan, aşık olan insanlardan anılarını unutmalarını, hiç yaşanmamış gibi davranmalarını beklemek mümkün olmayacaktır.

Yaşamda maddi manevi öneme sahip olan su, malesef gün geçtikçe tükenmekte ve büyük bir su krizine doğru gezegen sürüklenmektedir. Sadece insanlar için değil tüm canlılar açısından hayati değere sahip olan su ve kaynaklarının yok olmasında birçok neden rol oynamaktadır. Bu sebeplerin başında ise nüfus artışı, yanlış sulama yöntemleri, kirlilik gibi faktörler gelmektedir. Su krizi, dünyanın ekolojik tahribatının en yaygın, en çetin ve en görünmez boyutudur. 1998 senesinde 28 ülkenin yoğun bir şekilde su kıtlığı yaşadığı bir gerçektir bu bilgiye ek olarak ise bu rakamın 2025 yılında 56'ya ulaşması beklenmektedir (Shiva V. , 2009). Ülkemiz ise kanıksanmış fikrin tam aksine su zengini bir ülke olmamakla birlikte kişi başına düşen 1.519 m³'lük su miktarı ile "su sıkıntısı çeken" bir ülke olarak kabul edilmektedir (Öktem & Aksoy, 2014: 14). Gezegenin geldiği bu felaket tablo karşısında ise hem dünyada hem de ülkemizde yapılan yanlışlardan dönmek ve su kaynaklarını korumak yerine onu ticarileştirme yoluna gidilmektedir.

Geçmişten bu yana ortak mülk sayılan su, artık savaş nedeni olacak kadar ekstra kıymetlenmiştir ama anlaşılan bu kıymet suyun değerinden ziyade mali olarak değer kazanmasıyla alakalı bir duruma dönüşmüştür. Doğanın tüm insanlığa karşılıksız sunduğu mavi altın artık şirketlerin tekeline bırakılmaya başlanmıştır. Giderek azalan su kaynakları artık yaşamın biricik kaynağı olmaktan çıkarak şirketler vasıtasıyla pazarlanabilen birer metaya dönüşmüştür. Barlow'a göre şirketlerin farkına vardığı şey, temiz suyun tüketildiği bir dünyada, onu kontrol edenin hem iktidarı hem de serveti elinde bulunduracağıdır (Barlow, 2008). Dünyanın en değerli ve az masraflı işi olarak kabul edilen su üretimi, karlı sektörlerin başında sayılmaktadır. Suyun alınıp satılabilen bir metaya dönüşmesiyle beraber 1996 yılında Marsilya Dünya Su Konseyi kurulmuştur. Kurulan bu konseyin temel hedefi küresel bir su pazarının oluşturulmasıdır. Kurulan bu pazarla birlikte su krizinin önüne geçilebileceği düşünülmektedir çünkü yaşanan krizin ana sebebinin gelişmekte olan ülkelerdeki

“yüksek nüfus artışı”, “suyun gerçek maliyetinin çok altında fiyatlandırılması ve buna bağlı olarak artan su israfı” ve “kamunun suyu yönetmedeki beceriksizliği sebep olarak görülmektedir (Akgün, 2012). Suyun ticarileştirilebilir bir metaya dönüşümüyle beraber ülkemizde de varlık gösteren HES’ler önemli bir noktada yer almaktadır. Hükümet ve şirketler aracılığıyla kurulan bu yapılar enerji meselesi üzerine yoğunlaşıyor gibi gözükseler bile asıl konu; su varlığının yok olmasını hızlandırdıkları gerçeğidir.

Sadece su kaynaklarını tehdit etmeyen HES’ler aynı zamanda su ile bağlantısı olan her canlıya doğrudan veya dolaylı bir şekilde zarar vermektedir. En büyük etkiyi ise su ile arasında sıkı bir bağ olan kadınlar hissetmektedir. Ezelden beri su ile yaşam arasında var olan sıkı ilişki kadınları mücadeleye iten sebeplerden birisi olmuştur. Erkeklerle göre yaşamla daha çok alakadar olan kadınlar için suyun yok olması hayatın yok olmasıyla eş değer bir durumdur. Ev içerisinde çalışması istenen ve hayatın devamlılığını sağlamakla sorumlu tutulan kadınlar için suyun kıymeti erkeklerle nispetle daha fazladır. Bu yüzden su ile aralarında özel bir bağ bulunmaktadır. Bu noktada temiz ve kullanılabilir su için birer tehdit unsuru olan HES’lerin varlığı kadınları direkt etkilemektedir.

Kadınların yaşamına yeni bir darbe vuran HES’ler en çok da suya erişim imkanlarının olmadığı, suyu derelerden taşımak zorunda kalan ya da köylerinde şebeke bulunmayan kadınları zora sokmaktadır. HES’lerin yıkıcı tarafı ise; hem yeme içme işlerinde hem de ev içi çamaşır, bulaşık gibi günlük hayatın rutinlerini gerçekleştirmek için suya ihtiyaç duyulduğu zamanlarda kendini göstermektedir. Suya en çok duyulan anlarda suyun olmaması, ulaşılamaması ya da kirli olması aslında hayatın durduğu bir nokta olarak kabul edilmektedir.

Bu düşüncenin varlığı bile insanları korkutmaya yeterken özellikle Karadeniz’de kurulan HES’lerin varlığı can sıkıcı noktalara ulaşmıştır. Hem yöre halkını hem de kadınları harekete geçiren eylemlerin başlangıcı işte tam bu noktada ortaya çıkarak kendini göstermeye başlamıştır. HES’lerin sonucu olarak yatağından uzaklaştırılan su birçok yörede hayatını sürdüren köylülerin su ve toprakla olan ilişkilerini bozmuştur. Bozulmaların yarattığı etki, kadın ve erkek üzerinde farklı yankılar uyandırırken suyun yokluğunun sonuçlarını kadınların “görünmeyen emeği”ni oluşturan süreçlerde anlamak daha mümkün olmaktadır. Büyük toplumsal dönüşümlerin yaşandığı, hayatın artık

eskisi gibi olamayacağı tehdidi, kadın ve erkekler için aynı anlamı ifade etmemekle beraber artık kadınların yaşanan yıkımlara ses çıkardığı ve yerküreye sahip çıktıklarını görmekteyiz (Yavuz & Şendeniz, 2013: 47).

Hayatta kalma mücadelesinin zor olduğu bu topraklarda en büyük yükü kadınlar sırtlanmaktadır fakat buna rağmen yaşamın diğer alanlarında olduğu gibi görünür sayılmamaktadırlar. Hem emeklerinin hem de varlıklarının görmezden gelindiği bir sistemin içerisine sıkışmışlardır. Bu duruma ek olarak kadınlardan sudan, topraktan kısacası yaşamın sürdürülmesi için her kaynaktan sorumlu olmaları beklenmektedir. Bu kadar fazla sorumluluk yüklenilen bir o kadar da ekonomide, siyasette, alınacak olan kararlara dahil edilmeyen kadınlar, asıl çarkın dişlilerinin kendilerinin olduğunun farkına varmalarıyla birlikte mücadeleye girişmeleri paralellik göstermiştir.

Özellikle Karadenizli kadınların HES'lere karşı giriştikleri mücadeleler yaşamla olan güçlü bağlarını gözler önüne sermektedir. Yapılan eylemlerde kadınların kararlı ve sert tutumları mücadelelerinden, hayatlarından, derelerinden vazgeçmeyeceklerini anlatır biçimdedir. Yeri geldiğinde iş makinelerinin önüne yatan, değneklerle şirketlere geçit vermeyen, gücü yetmese bile sadece yumurta atarak makineleri geri püskürten ve nihayetinde kolluk kuvvetlerine kafa tutma cesaretinde bulunan yaşlı kadınlar bile yaşamın devamlığında ısrar etmektedirler. Ayrıca Karadeniz kadının yaşamdaki deneyimi, çalışkanlığı, gündelik hayatı çekip çevirmesindeki mahirliği HES'lere karşı verilen mücadelede etkisini göstermektedir. Bölgede genellikle ailelerin geçimi kadınların emeğiyle şekillenmektedir.

Direkt halka mal olmuş mücadeleler olan HES eylemlerinde elbette en az kadınlar kadar erkeklerde bu duruma karşı çıkmışlardır fakat feminist bakış açısıyla ele alınan bu çalışmada kadınların deneyimlerinin ön plana çıkarılması tercih edilmiştir. Harding, feminist araştırmaları diğer araştırmalardan ayıran en önemli özelliğin, var olan problemleri kadın tecrübeleri bağlamında incelenmesi olarak ifade etmektedir.

Ayrıca bu tecrübeleri incelerken, kabul edilen varsayımlara karşı "gerçeklik"ın önemli bir göstergesi olarak kullanıldığını da belirtir (Harding, 1996: 40). Kadın deneyimlerinin ortaya konmasında kadınların ifadeleri önem arz etmektedir. Nitekim birçok HES eylemine bakıldığında medya tarafından ekranlara taşınan görüntüler farklılık göstermektedir. Sadece erkeklerin direndikleri algısının yaratıldığı haberlerde

bu fikir erkek fotoğraflarıyla da desteklenmektedir. Bu durumun bazen bilinçli bir davranıştan ziyade yüzyıllardır kırılmayan toplumsal cinsiyet kalıplarından kaynaklandığı görülmektedir.

Çevre korumacı hareketlerin tabanına bakıldığında şehir odaklı ve orta sınıfın dahil olduğu bir mücadele alanının yaratıldığını görmekteyiz. Buna ek olarak ise 2000’li yıllarda kırsal alanda yaşayan insanların sesini duymaya başlamaktayız. Kırsal alanda yaşayan köylüleri harekete geçiren sebeplerin çevreyi koruma amaçlı mı yoksa yaşam şekillerine bir saldırı olduğu için mi olduğunu ayırmak oldukça güç bir durum. Örneğin köylülerin HES direnişlerine baktığımızda doğanın korunmasında faydalarının olduğu gerçeği inkar edilemez. Fakat bu faydayı yalnızca ekonomik anlama indirgemek gerçekliği yansıtmada doğru bir yaklaşım olmayacaktır. İnsanların ve özellikle kadınların doğayla kurdukları ilişkiler geçişkenlik göstermektedir.

Bu geçişkenliği insanların doğa ile kurdukları ilişkide faydalarının bitmesi halinde var olan bağlarının halen kopmaması durumunda görebiliriz. Bu tutum birçok örnekte olduğu gibi toprakla, suyla olan geçim derdinin bitmesi halinde bile sahiplenme durumunun devam etmesiyle açıklanabilir.

Hatta HES direnişlerine baktığımızda artık mücadeleler hayat memmat meselesine dönüşerek sahiplenme üzerine kurulmaktadır. Var olan ilişki o kadar güçlüdür ki doğa, artık kolektif hafızanın güçlü bir parçası haline dönüşmüştür (Bozok, Bozok, & Akbaş, 2016: 264). Özellikle hem şartların hem de coğrafyanın zor olduğu Karadeniz’de doğa ile kurulan sağlam bir bağ mevcuttur ve bu bağ geçmişten gelmektedir. Nesiller boyunca biriktirilen bilgi, deneyim yeni nesile aktarılmakta ve sıkı bir sahiplenme güdüsü işlenmektedir. Çoğu zaman bu bağ kadınlar aracılığıyla yaratılırken aynı zamanda verilen mücadeleleri de gözler önüne getirmektedir. Bu mücadeleler, Fındıklı, Ardanuç, Şavşat ve daha bir sürü bölgede faaliyette olan ya da yapımı planlanan HES projelerine karşı kendini göstermektedir. Ülkemizde yaklaşık 685 HES olduğu bilinirken bunlar yoğunlukla Karadeniz Bölgesi’nde yer almaktadır. Adeta bir HES denizine dönüşen Karadeniz’de cennet vadiler bir bir beton cehennemine dönüştürülmektedir. Hızla gerçekleştirilen bu tarz yıkımlar, insanları yerinden yurdundan etmekle kalmayıp, bölgenin ekosistemine de zarar vermektedir. Bu yıkımlara ise en önde ses çıkaranlar elbette yıkımdan en çok etkilenenler yani kadınlar olmaktadır.

Özellikle HES eylemlerinde varlıkları yadsınamaz derecede güçlü olan kadınlar direnişin en etkili taraftarları arasındadırlar. Genci, yaşlısı demeden tek yürek olan kadınlar doğalarını, derelerini, topraklarını canları pahasına korumaktadırlar. HES direnişlerinde varlıkları kuvvetli bir şekilde hissedilen kadınlar sadece ev içi işlerde suya olan ihtiyaçlarıyla değil doğayla, suyla aralarında olan özel bağ sayesinde bir sahiplenme ilişkisi kurmuşlardır. Sahiplenme ilişkilerine baktığımızda ise yüzyıllardır süregelen ve artık yöre insanının duymaya alışkın olduğu derelerin sesini örnek verebiliriz. Su ile aralarında çok sıkı bir bağ olan kadınlar, canları pahasına sularına sahip çıkmaktadırlar. “Canımı veririm suyumu vermem” (Hamsici, 2012: 69) diyen kadınlar yaşamın devamlılığı, ihtiyaçlarının giderilmesi ve en önemlisi su olmazsa yaşamın duracağına bilinciyle direnmeye çalışmaktadırlar. Yaşamla suyu eş gören bu anlayışa göre suyun değil satılması yanından geçilmesine bile tahammülleri kalmamıştır. Su gittikten sonra yaşamın bir anlamının olmadığına farkında olan kadınlar, yiyecek temininden tutun da hayvanların su ihtiyacına kadar ne yapacaklarını düşünmektedirler. Suyun varlığı birçok kadının belleğinde geniş bir yer kaplamaktadır. Öyle ki dereleri, atalarından kalan bir miras olarak görmekte ve suyun yok olmasıyla birlikte anılarında kaybolacağını savunmaktadırlar. Mahmut Hamsici “Dereler ve İsyanlar” (2012) adlı kitabında bu duruma sık sık değinmektedir. Tokat’ta kurulması planlanan HES projesine şiddetle karşı çıkan kadınların mücadelelerini aktaran Hamsici, HES şirketlerine karşı birlik olan kadınların: “Bu topraklar dedelerimizden kalmış, kimin suyunu alıyorsunuz? Valla gelirlerse arabalarını da yakarım, kendilerini de yakarım” diyerek sularından vazgeçmeyen, gerekirse şiddete bile başvurabilecek olan kadınların mücadelelerini aktarmıştır. Bir diğer örnek ise HES karşıtı mücadelelerinin fitilinin yakıldığı yer olan Rize Fındıklı’da gelmektedir. Mücadelelerin halka mal olduğu yer olan Fındıklı Köyü ‘nde kadınlar kendi aralarında bir sistem kurarak köye dışarıdan gelen yabancıları tespit etmektedir. Bu sayede köylerinde asayiş sağlayan Fındıklı kadınları, mücadelelerinde erkeklere ihtiyaç olamadığının altını çizerek durumu şöyle ifade etmektedirler: “Buranın zaten kadınları erkektir. Bizim evde içişleri bakanları kadınlardır. Erkekleri bir yere sürüklemeyiz, biz hallederiz” (Hamsici, 2012: 122). Her türlü yöntemi kullanan kadınlar, bazen şirketlere karşı yumurtalama eyleminde bulunmaktadırlar. Daha önce de benzer yöntemleri kullanan Çağlayanlı kadınlar HES şirketleri için, “Gelirlerse kafalarına yumurtayı yine yedirip göndeririz”

diyerek kararlılıkları sürdürmektedirler (Hamsici, 2012: 120). İlerleyen yaşlarına rağmen dereleri için mücadele eden kadınlar eylemlerde ön sıralarda yer almaktadırlar ve hatta çoğu zaman HES şirketlerinin yanısıra devletin kolluk kuvvetlerine, erklerine bile kafa tutmaktadırlar.

Mısırlı'da değneklerin konuştuğu eylem bu tarz bir direniş örnek teşkil etmektedir. Yine bir HES karşıtı eylem gerçekleştiren kadınlar, yolları kesmiş, işçilerin çalışmalarına engel olmuşlardır.

Bunlarla da yetinmeyip kendilerini sakinleştirmeye gelen dönemin belediye başkanına 'Bu suyu satarsan seni suya atarız' (2012: 174) diyerek yaşamlarına dört elle sarılmayı tercih etmişlerdir.

Gözlerini yaşama açar açmaz doğayla beraber büyüyen insanları bu kadar öfkelenndiren ve canları pahasına mücadele etmeye iten şey suya ulaşımının engellenmesinin yanında o su üzerinde söz sahibi olarak görülmemeleridir. Kendi hayatlarını bu kadar etkileyen ve yaşamın merkezi olan bir konuda muhatap alınmayan hatta fikri bile sorulmayan bu insanlar hal böyle olunca kendi bildiklerini devreye sokmaya başlamışlardır. Bu duruma örnek olarak Erzurum'un İspir ilçesine bağlı Çamlıkaya köyünde yaşananlar durumu ortaya koyar niteliktedir. Kendi sularının kendilerine sorulmadan satılmasını öfkeyle anlatan kadınlar durumu; "Devlet satmış bizi 49 yıllığına" diyerek özetlemektedir. Kendilerine ve onlara biçilen yaşama öfke kusan bu insanlar hem yaşantılarından hem de geleceklerinden duydukları endişeyi şöyle ifade etmektedirler: "Yarın öbür gün benim olan suyu şişeleyip bana satacak belki. Benim olan şeyi bana nasıl satarsın? Bizden satmamızı istiyorlar bizde satmıyoruz, bizim satılık bir suyumuz yok burada." (Hamsici, 2012: 231). Hem yaşananlara hem de kendilerine susuz bir hayatı reva görenlere tepkili olan kadınlar, sularından, topraklarından kısacası sorumlu oldukları hayatlarından her defasında vazgeçmeyeceklerini ifade etmektedirler. Hem tavırlarıyla hem sözleriyle bunu açıkça ortaya koyan kadınlar, hayatın içinde yok sayılmalarına artık dur demektedirler.

Artvin'e bağlı Ardanuç köyünde yaşananlarda yıllarca yok sayılan kadınların birer çığılığı niteliğindedir. Bu zamana kadar kendilerine sahip çıkılmadığını ve kendi başlarına hayata tutunduklarını ifade eden köylüler, "Biz kendi kendimize çaba gösteren

insanlarız. Ekmeğimizi de kendimiz kazanıyoruz yemeğimizi de. Kimse bize bakmıyor. Hastanemiz yok. Bizden bir şey istiyorlarsa bizi yaşama katsınlar.” diyerek hem sitemlerini hem de yok sayılmalarının artık bitmesi gerektiğini vurgulamaktadırlar (Hamsici, 2012: 162).

Eğitilmiş eğitimsiz, genci yaşlısı fark etmeksizin yaşamları için mücadele veren kadınların temel amaçlarına baktığımızda çoğunlukla bir yaşam gailelerinin olduğunu görmekteyiz. Kimseden bir şey beklemeden hayata tutunmaya çalışan kadınların tek isteği yaşamlarına dokunulmaması ve var olan yüklerine bir yenisinin daha eklenmemesidir.

Suları ellerinden giderse yaşamlarının eskisi gibi olmayacağını bilincinde olan kadınlar, HES eylemlerinde ellerinde tuttıkları pankartlarda yazdığı gibi, su giderse hayatın gideceğinin farkındadırlar. Bu yüzden eylemlerde en ön saflarda kadınları görmekteyiz. Çünkü sularına sahip çıkamadıkları takdirde nelerle karşılaşabileceklerini bilmektedirler. Geçimden, hayatın devamlılığından tarladan, değirmenden, hayvanların bakımından, ev işlerinden ve daha nice işten sorumlu tutulan bu kadınlar, mücadele etmek için mecbur kılınmaktadırlar.

Yavuz ve Şendeniz’in (2013) yaptığı saha çalışmasında da görüldüğü gibi kadınların yapılan HES projelerinden ya da barajlar hakkında herhangi bir fikirlerinin olmadığı zannedilmektedir. Hâlbuki toprağı işleyen, suyu dereden taşıyan ve hayatın sorumluluğunu üstlenen kadınlar baraj yapımından veyahut herhangi bir felaketten dolayı vatanını terk etmenin ne demek olduğunu en iyi bilenlerdir. Kadınların içerisinde bulunduğu bu mücadeleler bir nevi var olan kültürü yaşatma adına verilen bir çabadır. Bu çaba ise “yaşatma kültürü”dür. Her eylemde olduğu gibi HES’lere ve doğaya karşı yapılan tüm müdahalelere karşı duran kadınların ortak amacı yaşamı korumaktır. Bu amacı ise hem davranışlarıyla hem de tavırlarıyla, yaptıkları eylemlerle desteklemektedirler.

Toplumsal kabuller kapsamında boyun eğen ya da eğdirilen, ev içerisindeki varlığıyla kabul edilen ve makbul sayılan kadınlar, belki de ilk kez yaşamlarının tehdit altında olduğu düşüncesiyle sokağa çıkıp, yolları kapatma ihtiyacı duymuşlardır. Devletin, şirketlerin ya da farklı erklerin çeşitli yüzlerini görmeye başlamışlardır. Kendi hayatlarına kendilerinin sahip çıkması gerektiğini fark eden kadınlar hayır demenin,

reddetmenin de bir seçenek olduğunu ve sadece eril zihniyete ait bir ayrıcalık olmadığını bilincine varmışlardır.

Kamusal alanda varlıklarını ilan edip, var olduklarını dile getiren bu kadınlar önce zihinlerde sonra toplumda değişim yaratacaktır. Belki hızlı ilerleyen ve çabuk sonuca ulaştıran bir süreç yaşanmayacaktır fakat yaşamları için direnen kadınların çıkardıkları kıvılcım yeni nesiller için kıvılcım yaratacaktır.

1.3.4. Doğaya Yakınlık

Kadın ve doğa arasında yüzyıllardan beri süregelen bir bağ mevcuttur. Bu bağ, kadın ve doğa arasında kurulan fiziksel, psikolojik, kültürel ve toplumsal kodlarla ilintili bir durumdur. Buna ek olarak ise doğayla eş görülen kadının varlığı tahakküm altına alınıp, ikincil bir konuma indirgenmektedir. Böylece kadın ve doğa arasında kurulan özdeşlik daha da pekişmektedir. Kadına atfedilen yaşamı devam ettirme ve üretme görevleri sebebiyle de kadın ve doğa arasındaki yakın özellikler iyiden iyiye aradaki benzerliğe vurgu yapmaktadır.

Kadın ve doğa arasındaki bağı tarihsel ve toplumsal bağlamda ele aldığımızda aradaki yakınlığı anlamak daha mümkün olacaktır. İlk çağlardan bu yana doğayla olan ilişkilerine dikkat eden kadınlar, onu anlamada, yakınlık kurmada erkeklerden daha mahir olmuşlardır. Avcılıkla uğraşan erkeğin aksine kadın her daim üretici ve toplayıcı konumunda yer almıştır.

Erkek avcılıkla uğraşırken doğayı izleme ve inceleme fırsatı yakalayan kadın, üretimin merkezi haline gelmiştir. Hatta doğayla bu kadar içli dışlı olan kadınların tarımı icat ettikleri dahi söylenmektedir. Bu yaygın inanca göre toprak hasadının verimli olmasının nedeni de budur (Bayat, 2015: 27). Toplumsal hayatta yaşamını üreterek, toprağı ekerek sürdüren kadın erkeğin aksine doğayı korumuş, ürünlerini topraktan aldığı için onu tahrip etmektense koruyup kollamayı tercih etmiştir.

Kadın ve doğa arasındaki yakınlığa toplumsal açıdan baktığımızda ise gelişen teknoloji ve beraberinde getirdikleri üretim şekillerinin değişmesine neden olmuştur. Yaşanan değişimler beraberinde toplumsal dönüşümleri getirmiştir. Örneğin avcılığın geride kaldığı sistemde artık üretim kavramı ön plana çıkmıştır. Bununla beraber kar odaklı anlayış gelişmiş ve sömürüye dayalı bir düzen kendisini göstermeye başlamıştır.

Böylece güç ve aklın karşılığı olarak görülen erkek, toplumda kıymetli bir konuma yükselirken kadın ve doğa bu sistemde aşağılanan ve hor görülen taraf konumuna geçmiştir. Anaerkil düzende kutsal sayılan, birbirine yakın görülen kadın ve doğa, ataerkil zihniyette de benzer ve eş görülmüştür fakat farklı bir bakış açısıyla ele alınmışlardır. Ataerkil sistemde kadın ve doğa arasında özdeşim kurulmuştur ancak bu yakınlık kadın ve doğayı ikincil konuma indirgeyen bir yaklaşımdır. Yani var olan bağ dışlanma ile ifade edilmektedir. Kadın, doğa ile bağdaştırılırken erkek ise kültürü kuran bir aktör olarak nitelendirilmiştir.

Kadınların özünden gelen bir yaklaşımla doğaya karşı kendilerini sorumlu hissettikleri ve onu koruyup kollamaları gerektiği fikri zihinlerinde yatmaktadır. Bu yaklaşımda doğaya yönelen kadınlar, hayatın devamlılığını sağlamayı kendilerine görev edinmişlerdir. Öyle ki anadolunun birçok noktasında kadınlar çeyizlerinde tohum saklama geleneğini halen sürdürmektedirler. Bu yolla gelecek nesillere canlı çeşitliliğini bırakmak isteyen kadınlar, bir noktada mirasın taşıyıcıları konumundadırlar.

Kadın ve doğa arasındaki yakınlık hem duygusal hem de biyolojik açıdan ele alındığında ise doğaya olan bağlılığı ve yakınlığı daha iyi anlaşılmaktadır. Doğaya karşı duygusal yaklaşan kadın, erkeğe nazaran yaşama dair daha hassas ve deneyimlidir. Bunun yanında biyolojik olarak doğurganlık özelliğine sahip olması ve bedeninde canlı besledikleri için doğa ve kadın bir arada düşünülmektedir. Bu duyguyla doğaya yaklaşan kadınlar onu talan edip yakıp yıkmak yerine daha yapıcı olmuş, yapılanlara karşı müdahale ve mücadele vermişlerdir. Dünyanın birçok yerinde doğaya karşı saldırılara ses çıkaran kadınların ortak ülküsü ve geliştirdikleri bilinç bir ve aynıdır.

Ağaçlara sarılan, taşlı, sopalı hatta yumurtalı eylemler gerçekleştiren bu insanların doğaya duydukları hassasiyet onların doğa ile olan derin bağlarını ortaya koymaktadır. Ağacı, deresi için canı pahasına onlara siper olan kadınlar, yapılanları kendilerine yapıyıormuşçasına içselleştirmişlerdir ve bu içselleştirmeye beraber direnişlerin fitillerini ateşlemişlerdir.

Ekolojik bilinç ve hassasiyetin kadın bilinci olduğu düşünülmektedir ve kadın anatomisinin temelinde bir maneviyatın yattığı ileri sürülmektedir. Bu maneviyat ise kadın ve doğayı birbirine çekmektedir. Andree Collard'a göre bu yakınlık yaşamın devamlılığını sağlayanlar ve yetiştiricileri olan kadınların tecrübelerinden

kaynaklanmaktadır. Kadınlar, doğadan aldıkları güçle yeniden bir araya gelerek yaşamı sahiplenmektedirler (Collard, 1988). Bu sahiplenme ise gündelik hayatın içinde olan kadının kurduğu dünya ile alakalıdır. Örneğin Karadeniz’de daha doğar doğmaz doğanın içine düşüp büyüyen kadın için doğa ile aralarında bir sınır yoktur çünkü doğa onların yaşamlarının tam merkezinde yer almaktadır. Evlerinin önünden geçen derenin sesi, pencerelerinin önüne uzanan ağaç dalları ve daha nicesi kendilerine çok tanıdaktır. Doğayı dışlamak yerine kendinden gören kadınların kurdukları bağ o kadar derindir ki hastalandıklarında ilk başvurdukları yer dahi doğa olmaktadır.

Örneğin (Bozok, Bozok, & Akbaş)’ın aktardıkları bir anektoda göre göğsünde çıkan bir yaraya çare olarak bal peteğinden merhem süren kadınların varlığı bu durumu açıklar niteliktedir.

1.3.5. Doğanın Simgeleşmesi

Kadın ve doğa arasındaki bağa birçok farklı noktadan bakmak mümkündür. Bunlar, fiziksel, toplumsal, tarihsel veya biyolojik açıları olarak ele alınabilir. Farklı yaklaşımlarla ele alınabilecek olan kadın ve doğa arasındaki özdeşlik, birçok kodla ifade edilebilmektedir. Toplumdan topluma değişiklik gösteren bu kodlar kadının varlığını belli etiketlere sığdırmaya çalışan, kadın varlığı üzerinden belli bir algı oluşturmaya sebep olmaktadır.

Kadına biçilen bu etiketler, eril zihniyetin ürünüdür. Ataerkil sistem kadın ve doğayı indirgemeci bir tavırla ele almaktadır. Bu yaklaşımına karşı çıkan ekofeministler ise hem kadını hem doğayı bu tavırdan kurtarmak adına kadına ve doğaya yüklenen üretkenlik, doğurganlık, yaşamın devamlılığı, koruyucu tavır gibi özellikleri simgesel boyutta değerlendirmişlerdir.

1.3.5.1. Kadın ve Toprak

İlk çağlardan bu yana kadın ile toprak arasında kadim bir bağın olduğunu görmekteyiz. Aralarındaki sıkı benzerlikten ötürü kadın ile toprak bazı simgesel değerlere denk düşmektedir. Üretici bir yana sahip olan kadın ve toprak bu benzerliklerinden dolayı “toprak ana” kültürünü de ortaya çıkarmıştır. Tarımsal verimliliklerinden ötürü üzerinde yaşadığımız yerküreye tabiat ana, doğaya ise toprak

ana yakıştırması yapılmaktadır. Bu benzetmelerin her birisi doğaya dışıl özellikler atfeden kelimelerdir. Doğaya, toprağa verilen ana kelimesi kadın bedeninin biyolojik olarak doğurganlık özelliğiyle ilintili bir durumdur. Bu yaklaşım ekofeministlerce desteklenen bir görüş olmamanın yanı sıra kadın bedeniyle toprak arasında olan benzer özellikler cinsiyetçi yaklaşımdan ayrı konumlandırılmaktadır. Böylece hem kadının hem de toprağın üretici, yaratıcı yönü simgeselleştirilmektedir.

Hem toprağın hem kadının içindekini büyütüp sonrasında ona hayat vermesi (doğum) mucizevi bir durum olarak nitelendirilmektedir. Sihirli bir eylem olarak görülen doğum, yaşamın devamlılığı için gerekli ve mecburi bir eylemdir. Bu devamlılığı sağladıkları için hem kadına hem doğaya kutsallık atfedilmiştir. Yaşamın devamlılığı için kadın rahmine ihtiyaç duyulurken, üretim içinde toprağa ihtiyaç duyulmaktadır. Kadın rahmiyle ilişkilendirilen toprak içerisinde tohum yetiştirmektedir. Ataerkil zihniyete göre ise toprağa tohumu atan erkektir.

Kadın ve toprak ilişkisine üçüncü bir tarafın dahil edildiği sistemde doğumla beraber gelen kutsallık ellerinden alınmıştır. Üretimin, bereketin, bolluğun simgesi olarak kabul gören kadın ve toprak birer aracı rolüne indirgenmiştir. Bu indirgemeci yaklaşımla ele alındıkları için hem kadın hem de toprak tahakküm altına alınıp, sömürülecek birer metaya dönüşmüştür. İki farklı yaklaşımla ele alınan kadın ve toprak birlikteliği, ilk olarak dışıl bir yaklaşımla ele alınmaktadır.

Bu anlayışa göre kutsallığın atfedildiği toprak ve kadın üretkenlik, doğurganlık, bereket gibi kavramlarla olumlanırken, ataerkil yaklaşıma göre ise tahakküm altına alınması gereken konumdadırlar.

1.3.5.2. Kadın ve Su

Yaratılış mitlerinden tutunda günümüze kadar uzanan süreçte su, her şeyin başlangıcı olarak kabul edilmektedir. Yaratılışın su ile başladığı inancı kadın ve suyu simgesel boyutta bir araya getirmiştir. Kadın ve suyun varlığını bir bütün olarak değerlendiren anlayışa göre “suda yansıyan her şey kadınsı iz taşır” (Bachelard, 2006: 45). Bu izler ise her bakımdan kadına gönderme yapan ve onu hatırlatan şeylerdir. Örneğin “su anne rahmidir, su doğurgandır” (Uzuner, 2015: 77) gibi ifadeler hem suyun hem de kadının yaşamdaki rolüne ve hayat verme yeteneğine gönderme yapmaktadır.

Kadın ile su arasında kurulan simgesel benzerlik toplumsal cinsiyet normlarından da nasibini almaktadır. İndirgemeci bir yaklaşımla ele alınan bu bağ, eril zihniyetin tahakkümü altına alınmaktadır. Her şeyin kendisi için olduğunu ve talan edip, tahakküm kurmayı kendisinde hak gören eril güç, kadına olduğu gibi suya da değer vermemektedir. Derelerin, su kaynaklarının bir bir yok edildiği bu anlayışta çevresel yıkımlar en çok kadınları etkilerken aynı zamanda harekete de geçirmiştir. Bir araya gelen kadınlar eylemlerde ön sıralarda yer almış, mücadelelere omuz vermişlerdir. Kadın ve suyun simgesel boyuttaki benzerliklerine ek olarak manevi bir bağın yaratıldığını da görmekteyiz.

1.3.5.3. Kadın ve Ağaç

Kadim geleneklerden bu yana kültürün ve yaşamın önemli bir parçası sayılan ağaç varlığıyla sanata, tarihe, edebiyata ve birçok alana tesir etmiştir. Türklerde var olan “hayat ağacı” inancında temelini oluşturan, yaşamın devamlılığını sağlayan bu anlayış ağacın varlığını daha da önemli kılmaktadır. Tıpkı su ve toprak gibi yaşamın devamlılığını sağladığı, bereket getirdiği ve doğurganlık özelliği taşımasından ötürü ağaç ve kadın bu noktada benzer görülüp, simgeselleştirilmektedir.

Hayatsal özellikleri birbirine çok benzeyen ağaç ve kadın, yaşamsal bir değere sahip olduklarından dolayı kendilerine kutsallık atfedilmektedir. Kendi soyunu devam ettirmenin, yeni bir canlı üretmenin değerli sayıldığı Türk inanç sisteminde de önemli bir yere konumlandırılan ağacın varlığı farklı kültürlerde de kendisine önemli bir yer edinmiştir.

Kimi zaman dilek dilenen bir merciye dönüşen ağaçlar, insanın tanrı ile arasında bir bağ görevini üstlenmişlerdir. Suyun hayat vericiliği, toprağın üretkenliği, ağacın yaşamsal değerleri bünyesinde barındırması ve verimliliği pek çok yönden kadınla beraber değerlendirilmiştir. Simgesel olarak kadın ve doğa arasında kurulan bağların bir arada düşünülmesi ekofeministlerce de desteklenen bir yaklaşım olmuştur (Palabıyık, 2019: 104).

1.4. HİYERARŞİNİN KÖKENİ

İnsanlık tarihi kadar eski bir kavram olan hiyerarşi, bütün çağdaş ideolojilerin temelinde varlık gösteren bir sistemdir. Hiyerarşi, bir toplumda veya kuruluştaki kişilerin belirli özelliklere göre sınıflandırıldığı, alt-üst sisteminin esas alındığı bir yapıdır. Hiyerarşik düzenin var olduğu toplumlarda kişiler, kurumlar görev ve sorumluluklarına göre belli bir sınıflandırmaya tabii tutulmaktadır. Modern ve geleneksel toplumların arasındaki farkı anlamak için kullanılan hiyerarşi kavramı, geleneksel toplum yapılarında karşımıza çıkmaktadır. Modern toplum yapısında hiyerarşiye rastlanmazken onun yerine eşitlik, özgürlük gibi kavramlar yer alır. Hiyerarşiyi tam anlamıyla açıklamak için toplumdaki sosyal yapılara bakmak ve analiz etmek gerekmektedir. Hiyerarşinin tarihsel süreç içerisindeki gelişim ve dönüşümüne bakıldığında ilkel çağlarda herhangi bir hiyerarşik yapıya rastlanmamaktadır. Ortaklaşa iş bölümünün hâkim olduğu bu dönemde illa ki bir hiyerarşi aranacaksa da bu anaerik sistemin varlığı olarak gösterilebilir. Kadın merkezli bir yönetimin hâkim olduğu ailede veya toplumda en yaşlı kadının sözünün dinlenmesi kuralı esas alınmıştır fakat asıl hiyerarşinin varlık gösterdiği yer aile olmuştur. Toplumun en küçük yapı taşı olan ailede kendine has bir düzen ve hiyerarşi oluşturulurken her anlamda güçlü olan zayıf olanı altında görmeye başlamıştır.

Aile biriminden sonra hiyerarşi sisteminin görüldüğü ikinci oluşum ise ilkel yaşamdan sonraki gelişim sebebiyle ortaya çıkan üretim gücü olmuştur. Ok ve yay kullanmayı öğrenen insan hayvanları evcilleştirmeyi, sonrasında zanaat öğrenmeyi ve nihayetinde üretim yapmayı öğrenmiştir. Öğrendikleri bu yöntemler sayesinde kaynaklarını çeşitlendiren insanlar, ortak tükettikleri şeylerin yanına fazladan ürettikleri şeyleri de eklemişlerdir. Bu sayede ortaya çıkan mal fazlalığı toplumda hiyerarşiyi kurmuştur.

Kadına nazaran hayvan evcilleştirme konusunda daha iyi olan erkek ekonomik olarak kadının önüne geçmeye başlamış ve anaerik sistemden ataerik sisteme geçilmeye başlanmıştır (Poltzer, 2003: 306). Böylece erkeğin kadın üzerinde kurduğu tahakküm ve baskının temelleri atılmıştır.

Ekofeminizmde de kadın ve doğa üzerinden inşaa edilen hiyerarşik yapı, ikili zıtlıklar üzerinden temellendirilmektedir. Eril merkezli bir hiyerarşik yapının varlık

gösterdiği toplumlarda erkeklerin kadınlar üzerinde üstünlük kurduğu, her anlamda eşitsizliğin kol gezdiği bir yapı görülmektedir. Eril zihniyet tarafından kendinden olmayanı ve kadınla eş değerde olan her şeyi ötekileştirmek, baskı kurmak için kurulan hiyerarşi, erkek-kadın, kültür-doğa, ruh-beden gibi ikilikler üzerinden inşaa edilmektedir. Ekofeministler tarafından aydınlanma ile beraber erkeğin kadın üzerindeki baskısının daha fazla arttığı iddia edilirken aslında hiyerarşinin temelinde birçok değişik görüşünde etkisi olmuştur.

Farklı görüşlerden biri olan Merchant'a göre kadın ve doğa üzerindeki hiyerarşi, kendisini eril zihniyetin tahakkümü altında olan bilim ve din aracılığıyla göstermektedir. Merchant, M.Ö 2000'li yıllarda denk gelen museviliğin gelişimi ve sonrasında kendini gösteren bilimsel devrimle kadın ve doğanın ezildiğini ifade etmektedir (Mellor, 1993: 75). Bilimsel devrimle beraber doğa kutsallığından arındırılıp, talan edilecek bir metaya dönüştürülmüştür. Bu yaklaşımdan dolayı Merchant, bilimsel devrimin öncülerinden sayılan Bacon'ı kullandığı dil ve görüşlerinden dolayı eleştirmiştir.

Hiyerarşinin ortaya çıkıp gelişim göstermesinde en önemli etkinin düalist yaklaşım olduğunu ifade eden Plumwood'a göre; yerkürenin yok oluşunun sebeplerinin başında bu yaklaşım gelmektedir. Batı zihniyetinde insan kimliğinin doğadan ayrı tutularak kurulmasıyla birlikte çevre krizinin temelleri de atılmaktadır. Kendi varlıklarını zıtlıklar üzerinden inşaa ettikleri anlayışta köle-efendi, doğa- akıl, kadın-erkek gibi kavramlar karşıtlık oluşturmaktadır.

Aklın her şeyden üstün görüldüğü batı anlayışında akla uygun görülmeyen ve akıl dışındaki her şey reddedilerek gelişim ve ilerleme kazanılmaktadır. Özetle var olan bu tahakküm biçimleri ile hiyerarşik yapılar tarihsel gelişim ve değişimlerin birer sonucudur. Doğa olarak tanımlanan her şey bir nevi pasif olmaya, öznenin dışında yer almaya, arka planda kalmaya mahkûm edilmektedir. Bu bağlamda akıl ile bir görülen şeyler, doğayı ve onunla ilintili olan her şeyi baskı altına almayı ve amaçları doğrultusunda kullanmayı kendilerinde bir hak olarak görmektedirler. Bu hakkı doğal ve haklı gören anlayışta baskının kökeninin doğanın kendisinden ve şeylerin doğasından kaynaklandığı düşünülmektedir (Üzel, 2006: 118). Batı'da doğanın sadece amaçlara ulaşmada kullanılan bir vasıta olarak görülüp araçsallaştırılmasıyla birlikte ötekinin

inşaa edildiği bir süreç başlamaktadır. Yalnızca bir ötekinin dönüştürülmesi mevzusu olmayan araçsalcılık aynı zamanda ötekinin ihtiyaçlarını önemsemeyen ve her türlü yararı sadece kendisi için kullanan bir yaklaşımdır.

Bookchin'e göre ise toplumsal alan yalnızca erkek ve kadın arasındaki iş bölümünün olgunlaşmasıyla gerçekleşmemiştir. Bu duruma ek olarak erkeğin avcı ve savaşçı yanını fark etmesiyle beraber ortaya çıkmıştır. Yiyecek toplayıcı kültürlerle bakıldığında “anamerkezli” bir yapının olduğunu; avcı ve toplayıcı toplumlarda ise “babamerkezli” bir sistemin varlığını savunan Bookchin, hiyerarşi kavramının ortaya çıkışından önce bile “toplumsal normların ve ruh durumlarının yavaş yavaş erkek yönelimli çizgilerde kristalleştiği”ni ifade etmiştir (Bookchin, 1994: 169).

Ekofeminist yazarlardan olan Ynestra King ise hiyerarşinin doğada doğal bir biçimde bulunduğunu ifade eden görüşe katılmamaktadır:

“Doğada hayat bir hiyerarşi kurmaz, bir ilişkiler ağıdır. Doğal hiyerarşi yoktur. İnsan hiyerarşisi doğaya projekte edilerek, toplumsal hiyerarşi haklılaştırılmak istenir. Bu nedenle ekofeminist teori, insan-dışı doğaya kurulan baskı da dâhil olmak üzere tüm baskı mekanizmaları arasındaki bağı ortaya çıkarmayı hedefler. Ekofeminist pratik anti-hiyerarşiktir.” (King, 1989).

Hiyerarşinin kökeni birçok farklı bağlamda ve görüşe uygun olarak ele alınmaktadır. Yalnız bir noktayı esas alıp hiyerarşi ve tahakkümü tanımlamak doğru bir yaklaşım olmayacaktır. Zamana ve döneme göre değişiklik gösterebilen hiyerarşi kavramı, erkeğin hemcinsinin üzerindeki baskısı dâhil olmak üzere birçok farklı biçime girmiştir. Bu yüzden ataerkil yaklaşımın yanında hiyerarşiyi oluşturan birçok faktör mevcuttur. Bu bağlamda, ekofeminist yaklaşımda kadın-doğa tahakkümü ve hiyerarşisinde var olan ilişkiyi anlamlandırma açısından konu geniş bir perspektifle ele alınmalıdır.

1.4.1. Kadınların Aşağı Cins Oldukları Miti

Sınıflı toplumların yapısına bakıldığında en bariz özelliklerinin cinsler arasındaki eşitsizlik olduğu görülmektedir. Erkekler her alanda iktidarlarını ilan ederken kadınların ikinci plana atıldıkları sistemde sınıflı toplum yapısı inşaa edilmektedir. Erkek merkezci bir toplumun yaratılmasıyla birlikte bu cinsin üstün olduğu ve bu üstünlükte doğal bir yanının olduğu iddia edilmiştir. Ortaya atılan bu görüşe göre erkeklerin üstün oldukları

ifadesi bir toplumsal fenomen değil doğal bir yasa olarak görülmektedir (Reed, 1985: 31). Bu miti güçlendirmek adına ise kadınlar için benzer bir iddia ortaya atılmıştır.

Fakat ortaya atılacak olan iddia erkekler için söylenenlerin tam aksine kadını ikinci plana atan ve değersizleştiren bir söylemin ifadeleri olmuştur. Bu aşağılayıcı söylemde ise kadınların doğal olarak erkeklerden aşağı olduğu fikri benimsenirken bu sebepten dolayı da toplumda da aşağı bir konumda oldukları ileri sürülmüştür.

Bu fikrin kaynağını ise kadının anne olabilmesi durumuyla bağdaştırmışlardır. Ayrıca kadını ikincil bir konuma sürükleyen ise doğa olduğunu iddia etmektedirler. Kadınların doğaya dahil edilmesi onları ezmek için başlıca nedenler arasında yer almaktadır. “Kadın olsa olsa bir hayvandır, üstelik en üstlerinden biri de değildir” (Burke, 1989: 17), “Kadın ailenin çıkarlarını ve cinsel yaşamı temsil eder; uygarlık ise giderek daha çok erkeğin işi olmuştur” (Freud, 1989: 80) gibi ifadeler kadınları ikincil bir konuma yerleştirmenin yanında cinslerinden dolayı da aşağılamaktadır. Halbuki kadını değersizleştirip arka plana atan doğa değil ataerkil zihnin yarattığı sınıflı toplum yapısıdır. Kadınlara biçilen aşağı konumlar, eşitlikten uzak yaklaşımlar ataerkil toplumun onlar için yarattığı birer kılıflardır. Uydurulan bu kılıflar kadının erkekten aşağı olduğu mitini desteklemek için ortaya atılmıştır.

İlkel dönemlerden itibaren toplumun her alanında aktif olarak yer alan kadının elindeki bu gücü alan doğa değil sınıflı toplum yapısı olmuştur. Öncesinde kutsal sayılan annelik artık kadın için bir külfet haline dönüştürülürken bir yandan da kadının ikincil konumunu unutturmak için kutsanmıştır. Sınıflı toplum yapısının geçmişine bakıldığında çok eskiye dayanmadığı görülmektedir. Herhangi bir sınıfın olmadığı bu dönemlerde toplumun önderleri kadınlar olmuştur. Hem entelektüel birikimleri hem de hayatta kalma becerileri yönünden usta olan kadınlar, kendilerine yapılanın tam aksine karşı cinsi ezmemiş, yoksun bırakmamıştır. Anaerkil sistemden ataerkil bir sisteme geçişteki tek farkın liderlik açısından cinsler arasında değişimi olurken kadınların hakim olduğu anaerkil sistemde herhangi bir eşitsizliğin olmadığı da gözükmemektedir. Anneliğin bir bela olarak nitelendirilip hakir görüldüğü toplumun aksine ilkel çağlarda bu duruma ayrıcalık atfedilmiştir. Ayrıca kadına itibar kazandırdığı düşünülen annelik, insanlığa geçişte önemli bir lütuf olarak görülmüştür. Geçmişten bugüne emeğin varlığı her toplumda önem arz etmiştir. Marx ve Engels’in ifade ettikleri gibi toplumdaki tüm

bağlar emek üzerinden inşaa edilmektedir. Kadınları sadece doğurabilme özelliklerinden ele almayan bu yaklaşıma göre dişi hayvanlar da üreyebilmektedir. Önemli olan ve belirleyicilik sağlayan şey anneliğin bir emekle bağdaştırılmasıdır. İnsanlığın ilk toplumsal birlikteliği de annelik ve emeğin birleştirilmesinden doğmuştur. Başlıca üretici sayılan kadınlar, bilimde, sanatta, kültürel hayatta birer önder haline gelmişlerdir. Bu konumlarından dolayı kendilerini üstün ırk saymamış olan kadınlar ilerleyen çağlarda maalesef aynı muameleyi görmemişlerdir. Halbuki erkeğe nazaran daha önce topluma önderlik etmişlerdir. Bu bilgiler ışığında kadınların aşağı bir cins olduğu mitinin aslında ne kadar içi boşaltılmış bir söylem olduğu ortaya çıkmaktadır.

Sınıflı toplum yapısının ortaya koyduğu bu mit, ilkel dönemlerden başlayarak bugüne kadar toplumun her alanında varlık göstermiş kadınların yaptıkları ile çürütülmektedir.

Örneğin yiyecek teminin sağlanması, bulunan şeylerin bir yiyeceğe dönüştürülmesi gibi hususlarda kadınlar her daim ön planda yer almışlardır. Ayrıca kadınlar sadece yiyecek teminiyle de kalmayıp günlük ihtiyaçlarının yanında yarınlarını da düşünmüşlerdir. Bunun yanında gittikleri her bölgenin temel mahsülünü bulmakta mahir olmuş ve yaşamın devamlılığını her daim sağlamışlardır. Kadınlar günlük yaşamda, bilimde ve daha birçok alanda öncü olurken ilklere de imza atmışlardır. Doğada keşfettikleri bitkilerle çeşitli ilaçlar yaparak hastalıklara çare bulmuş, modern tıbbın ve eczacılığın temellerini oluşturmuşlardır. Bunlara ek olarak dokumada, deri işlemede, çömlek yapımında kendilerini geliştiren kadınlar, sanıldığına aksine sadece evde yemek yapıp çocuk büyütmemişlerdir.

Toplumların gelişim ve ilerlemesinde büyük katkıları olan kadınlar çeşitli alanlarda ilk adımları atmış, uygarlığın temellerini kurmuşlardır. Anaerkinin yıkılmasından sonra ise erkeklerin eline geçen üretim, kadınları eve hapsetmeye ve biyolojik olarak anne olma durumuna indirgemıştır. Doğaya yaklaşıldığı gibi kadına da akılcılıktan uzak, bir anlayışla yaklaşılmaktadır. İlgüdüsel yaşadıklarına inanılan kadınlar tıpkı doğa gibi erkek tarafından ezilebilir, sömürülebilir ve tahakküm kurulabilirlerdi (Shiva & Mies, 2018: 30). Kendi ihtiyaçlarına hizmet eden bir yapı kuran erkek, sınıflı toplumu yaratarak cinsler arasındaki uçuruma sebep olmuştur. Eski toplumsal yapıda birçok başarıya imza atmış olan kadınlar insanlığın gelişiminde ve yol

kat etmesinde önemli bir rol oynamıştır. Fakat iki cins arasında yaşanan bu değiş tokuş, eşit ve adil bir biçimde gerçekleşmemiştir. Tarih içerisinde cinsler arasındaki yaşanan bu yer değiştirmede önce kadınlar makbul görülürken sonrasında bu döngü tam tersine dönmüştür. Özetle; kadınların aşağı cins oldukları söylemi sınıflı bir toplumun ürünüdür. Bu toplumda ataerkil bir yapının elinde varlığını kurmuştur bu yüzden bu taraflı söylemi tarihsel çerçevede ele almak gerekmektedir.

1.4.2. Dualizm: İkici Tahakküm İlişkileri

Dualizm (İkicilik), Aydınlanma ve kartezyen felsefenin doğuşuyla birlikte ortaya çıkan ve kökleri Platon, Aristoteles ve Descartes'a kadar uzanan bir düşünce yapısıdır. Erkek-kadın, insan-doğa gibi kavramları açıklamada belli başlı metaforlara başvurulmaktadır. Toplumsal, kültürel veya ideolojik olguları anlamlandırmada kullanılan bu metaforlar derin anlamlara denk düşmektedir. Bunlardan biri olarak kabul edilen ikici düşünce sistemi de geçmişten bu yana akıl-doğa ayrımıyla beraber anılmıştır.

Tahakküm ilişkilerinin kökleştirildiği bu anlayış insanlık tarihi kadar eskiye dayanmaktadır. Batı düşüncesinde önemli bir yere sahip olan ikici düşünce yapısına göre erkek akıllı egemen akla dayandırılmaktadır. Aklın dışındaki her şeyi reddederek oluşturulan erkek kimliği, bilim, mantık, teknoloji gibi akılla eş tutulan alanlarda da ötekilik oluşturmıştır. Oluşturulan bu ikici anlayış bir efendi-köle yaklaşımını beraberinde doğurmuştur. Kendi dışındakileri kendisine hizmet için kullanan bu eril yapı, akıl dışı olan herşeyi tahakküm ve baskı altına alıp, kendisine tabii kılmaktadır. Baskı ve tahakkümün içselleştirildiği toplumsal yapılarda erkek egemen zihniyet, çıkarı için kendisini merkeze almış, etrafında ise kültürel şartlar çerçevesinde tanımlanmış olan kadın, doğa, çocuk gibi ikincil plana itilmiş kesimden olanlara yer vermiştir. Üst tarafın başlı başına bir amaç olduğu alt tarafın ise böyle bir içsel değerinin olmadığı yapıda alt tarafın kimliği araçsal bir yaklaşımla inşa edilir ve iyi bir eşin, iyi bir sömürgecinin, iyi bir işçinin erdemleri merkeze yararına göre belirlenir (Plumwood, 2020: 79). Merkez dışında kalan her şeyin öteki sayıldığı bu yapıya göre şekillenen toplumlarda egemen görüş erkeklere göre şekillenmektedir. Ayrıca sorgulanmaksızın kabul edilen görüşler, yıllar boyunca geçerliliğini korumaktadır.

İkinci tahakküm ilişkilerinin kabul edildiği, doğanın insandan aşağı görülüp kadınla eş tutulmaya başlandığı fikrini Platon, Aristoteles ve Descartes'e dayandırmak konuyu anlamak açısından doğru olacaktır. Platon, doğal dünyayı önemsemezken, onu aşağı bir konuma indirgemıştır. Platon, doğayı ve kadını ele alırken konuya aynı şekilde yaklaşmaktadır, kadınların aşağılandığı sistemde doğa da aynı şekilde aşağılanmaktadır. Bu ikiliği eserlerine de taşıyan Platon, kullandığı metaforlarda da görüldüğü üzere dışıl olanı ikincil konuma indirgemıştır. Kadınları veyahut baskı altındakileri bu durumdan kurtarmak gibi bir çabası olmayan Platon, eserlerinde çoğu kadın köleleri, çocuklarla ve “diğer hayvanlarla” aynı kefeye koyarak “logos-tan” uzak saymıştır (Plumwood, 2020: 114). Bu düşünce yapısıyla değişime uğraması gerekenin kadın olduğunu, hor görülen ve dışıl addedilen şeylerin kadınlar tarafından yapılması gerektiğini vurgulamıştır. Platon, kadınların bir sınıf olarak da erkeklerden aşağı olduğuna dikkat çekmiştir fakat tümüyle dışlanmalarına da karşı gelmiştir. Çünkü kadınların tamamıyla dışlanması devletin savaş kapasitesi açısından sorun yaratacaktır, bu yüzden cesur kadınlara savaşta ihtiyaç olabileceğinden tamamıyla reddetmemiştir. Platon, kadınların muhafızlar sınıfında yer alması ister ancak bunu adalet kaygısıyla değil, devletin hedeflerinin bir aracı olarak yapar (2020: 112). 17. yüzyılda modern felsefe alanında adını sıkça duyduğumuz Descartes'ın felsefesinde, zihin/beden, ruh/beden kavramları birbirinden ayrılmaktadır.

Doğayı ve kadını olan her şeyi değersizleştiren Platoncu geleneğin temsilcisi sayılan Descartes'ın zihin beden ayrımı, hiyerarşik bir yapıya sahiptir. Bu yapıda birbiriyle benzeşmeyen, uygun görülmeyen zihin ve beden birbirini radikal biçimde dışlamaktadır. Zihnin karşısında gösterilen beden değersiz görülmektedir ve bunun sebebi ise zihnin bilinçle yakın görülmesinden kaynaklanmaktadır. Bu özdeşlik ise zihinsel ve bedensel etkinliğin, insan ile doğanın birbirinden hiyerarşik bir biçimde ayrılmasına denk düşmektedir.

Öte yandan Aristoteles ise; hayat taşıyan şeylerde gerçekliğe vurgu yapmak adına ruh ile doğayı bağdaştırmıştır. Bu yaklaşımla beraber en altta yer alan hareketsiz maddeden çıkarak bitkilere, süngerlere, denizanası ve yumuşakçalara kadar yükselmekte ve en üstte memeliler ve insan ile son bulmaktadır (Ronan, 2005: 111). Aristoteles'in ve Platon'un felsefesine baktığımızda akıl ve doğanın birbirine zıt konumlarda olduğunu görmekteyiz. Akıl doğaya üstün geldiği bu yaklaşımda doğa

kontrol ve tahakküm altına alınmalıdır. Aklın erkekle özdeşleştirildiği bu yaklaşımda erkek özneyken doğa nesne konumundadır. İkilikler üzerinden kurulan bu yapı her alanda kendisini var etmektedir.

İkinci tahakküm ilişkilerinin birbirleriyle arabağlantılı olduğunu söyleyen Plumwood'a (2020) göre bu ilişkiler batı kültürünün kavramsal birlikteliklerinden fay hattı gibi geçmektedirler.

Her ögenin ötekiyle sıkı bir ilişkisi bulunduğu sistemde ortak bir yapıda oluşturulmaktadır. Batı düşüncesindeki ikinci yapının temel ögeleri ise şu karşıt kümelerden oluşmaktadır:

“kültür/doğa
akıl/doğa
erkek/kadın
zihin/beden
efendi/köle
akıl/madde (fiziksellik)
rasyonalite/hayvanlık (doğa)
akıl/duygu (doğa)
zihin, tin/doğa
özgürlük/zorunluluk (doğa)
evrensel/tikel
insan/doğa (insandışı)
medeni/ilkel (doğa)
üretim/üreme (doğa)
kamusal/özel
özne/nesne
benlik/öteki.” (Plumwood, 2020: 67)

Yukarıda görüldüğü üzere ilk kısımda yer alan ifadeler kültür alanını oluştururken, ikinci taraf ise doğa alanına işaret etmektedir. İlk kısmın ikinci kısma üstünlüğü üzerine kurulan karşıt kümeler, ikicilik anlayışının temelini oluşturmaktadır. Kadın-erkek, zihin-beden, medeni-ilkel, insan-doğa ikiliği cinsiyet, sınıf, ırk, doğa alanında gerçekleştirilen tahakküm kültürünü ortaya koymaktadır. Sınıflandırma isteği

insanın var olduğu dönemden bu yana hep varlığını sürdürmüştür. Kendisini ve etrafını keşfetmeye çalışan insan çevresindeki her şeyi sınıflandırırken kendisini de sınıflandırmıştır. Kendisini hemcinslerinden ayıran insan, hep farklılıkları görmüş; çoğu kez de bu farklılıkları bir aşağılama unsuru olarak algılamıştır (Özberk, 2000: 259).

Yapılan bu ayrımlar cinsiyet, ırk, sınıf ve doğa bağlamında tahakkümü meşrulaştırırken kurulan hiyerarşiyi sorgulanamaz bir hale sokmaktadır. İkici tahakküm ilişkilerde en eski olan akıl-doğa ayrımı zamana ve şartlara göre değişim ve dönüşüm yaşayarak insan-doğa, özne-nesne gibi ikiciliklerin zeminini oluşturmaktadır.

İnsanın doğa üzerindeki tahakkümü, insanın insan üzerindeki tahakkümü ile aynı kumaştan dokunmuştur ama kendine özgü bir deseni ve modeli vardır, diyen Plumwood'a (2020) göre birbirine karşıt kavramlar her şeyi bölmekte ve iki yanı da çarpıtmaktadır. Ötekiye bağlılığın inkârından doğan ikicilik, yalnızca toplumsal cinsiyete özgü bir tahakküm biçimine neden olmaz, bunun yanında doğayla, ırkla, sınıfla beraber olan bütün baskı çeşitlerinin sebebidir. Bu yüzden Descartes'ın zihin-beden düalizminin ikiciliği daha da derinleştirdiğini, aradaki uçurumu açtığını belirtmektedir. Bu yüzden bunların yaşanmaması için ikicilik anlayışının ortadan kaldırılması gerektiğine dikkat çeker. Bookchin ise insanın insan üzerindeki tahakkümünün doğa üzerindeki tahakküme göre daha eski olduğunu ifade etmektedir. Bu yüzden doğayı baskı altına alma fikrinin insanın insana uyguladığı tahakkümden kaynaklandığını ifade etmektedir.

Doğanın tahakküm altına alınmak istenmesinin yanısıra kadınlar üzerinde kurulmak istenen tahakkümde ikici anlayışın temellendirildiği noktalardan birisidir. Çünkü ezilenler genellikle hem kadınlaştırılmış hem de doğallaştırılmıştır (2020: 34). Akıl dışı sayılan her şeyin doğayla ve kadınla özdeş sayıldığı düşünce geçmişten bugüne varlığını sürdürmektedir. Hala kadınları toplumsal ve sosyal hayattan soyutlanmasını isteyen eril düşünce onları yok sayarak, arka plana itmeye çalışmaktadır.

Kadını ve doğayı inkâr etmede sıkça başvurulan arkaya itme planı toplumun her birimine tesir ederek yayılmaktadır. İkiciliğin özelliklerine bakıldığında ise göze çarpan unsurun arka plana atma olduğunu görmekteyiz. Efendinin köleyi ve emeğini göz ardı ettiği, onu yok saydığı bir sistemde arka plana atılmaktadırlar. Radikal dışlamayla

birlikte kendisini köleden üstün gören efendi, onu dışlayıp aşağı bir konuma indirgemektedir.

Erkeğin kendisini üstün, entelektüel ve egemen gördüğü sistemde kadınlar aşağı, sezgisel ve edilgen olarak kabul edilmektedir. Birbirinden keskin çizgilerle ayırt edilen iki tarafta kadın ancak erkeğin nitelikleriyle tanımlanabilmektedir. Erkeğin niteliklerinin olumsuzlaştırılmasıyla beraber kendisine toplumda yer bulan kadın, dışlanarak varlığını inşa etmek zorunda bırakılmaktadır.

Tahakküm ve talan kültürüyle birlikte temeli atılan ikicilik anlayışı, kadını aşağılayan, onu değersizleştiren bir yaklaşım şeklidir. Doğaya dışıl özellikler yüklendiğinden ötürü kadınlarla aynı kaderi yaşamaya mahkûm edilmektedir. Baskı ve tahakkümden payını alan doğa ve kadın birlikteliği eril zihniyetin ortaya attığı sonrasında ise ikincil konuma indirgediği bir oluşumdur. Her daim ehlileştirilmesi gerekliliğine vurgu yapılan doğa ve kadın ilişkisi her zaman sorunlu bir yapı oluşturmuştur.

Her daim doğanın gizlerinin ortaya koyulması gerektiğini savunan Bacon, 16. ve 17. yüzyılda yaşanan cadı avlarında olduğu gibi doğayı ezmeyi, tahakküm altına almayı ve işkence etmeyi meşrulaştırarak bu yönde çağrıda bulunmuştur. Toprak Ana'yı önemli gören anlayışın yıkılması gerektiğini ifade eden Bacon, doğa bilimlerinin yeni kahramanlarına eski tabuları yıkmaları gerektiğini öğütlemektedir. Bu tabulardan biri ise Toprak Ana'nın rahmine madenler kazmaktır. Bacon'a göre tıpkı hazinelerini açgözlü bir şekilde kendine saklayan ve çocuklarından (oğullarından) sakınan kötü bir kadın gibi, doğanın sırlarının da işkence yoluyla ele geçirilmesi gerektiğini söylemektedir (Shiva & Mies, 2018: 102). Doğayı kadın cinsiyetiyle bağdaştıran bu zihniyete göre doğa, itaat ettirilmesi gereken ve tehlike arz eden bir şeydir. Modern bilimin üzerine kurulu olduğu şiddet ve ataerki kadın olarak görülen ya da bağdaştırılan her şeye karşı şiddet eğilimindedir. Modern çağın filozoflarınca doğanın tahakküm ve baskı altına alınması konusunda kuşkuya yer bırakılmayacak derecede açık olunduğunu dile getiren Berktaş, Bacon'un yeni bilimin "yalnızca doğanın kendi gidişine nazikçe yön verecek bir rehberlik" etmekle kalmayacağını, aynı zamanda onu "fethedip dize getireceğini, hatta temellerine kadar sarsacağını" söylemektedir (Berktaş, 2015: 184).

Örneğin 17. yüzyılda Henry Vaughan'ın yazdığı şiir bu durumu açıkça ortaya koymaktadır.

“Teslim aldım doğayı; yarıp geçtim her yerini
Kırdım kimsenin dokunamadığı mühürlerini
Rahmini, göğüslerini ve başını
Yani tüm gizlerinin saklı olduğu yerlerini
Parçalayıp açtım” (Berktaş, 1996: 74).

Yukarıdaki şiirden anlaşılacağı üzere doğaya ve kadına yönelik ifade edilen eylemlerin hepsi yakıp yıkmaya yönelik, şiddet eğilimi içermektedir. Bu tarz bir ifadelerin erkeklik gösterisi olduğunu dile getiren Berktaş'a (1996) göre bu gösterinin doruk noktası ise şiirin ortaya koyduğu gibi ister doğaya ister kadına yönelsin “tecavüz” olgusundan başka bir şey değildir. Doğanın zorla ele geçirilip teslim alınmasını “bekaretinin bozulması” olarak görülmesinin yanı sıra doğa, erkeksi etkinliği edilgen bir biçimde karşılamaya hazır kadın bedeni gibi algılanmaktadır (1996: 74). Ataerkil düşünce yapısıyla birlikte doğa ve kadın arasında kurulan bu bağ artık kalıplaşarak toplumun köklerine sızmaktadır. Doğal kabul edilen bu yöntemle hem doğa hem kadın ehlileştirilmeye çalışılmış, ardından bu çaba yerini tecavüze bırakmıştır. Erkeklerin doğaları gereği tecavüzcü ya da genetik yapı gereği Toprak Ana'yı, yani yaşamın kaynağını yok etmeye programlı olmadıklarını dile getiren (Shiva & Mies)'e göre bu durumun kaynağı uzun yıllar önce ortaya çıkan ataerkidir.

Shiva ve Mies (2018) savaşın erkeklerin oynamaktan en keyif aldıkları oyun olduğunu hatırlatmıştır: Bir dişi bedene sahip olmak, onu fethetmek ve kontrol altına almak, tüm amaç bundan ibarettir. Bu bağlamda kadın veya toprak parçası arasında fark görülmemektedir.

Dişil olana yöneltelen her türlü tahribatı tecavüz olarak nitelendiren Shiva ve Mies (2018), bu tecavüzün dişi bedene yapıldığını ifade ederek bekaretin yitirilmesini erkeklerin elinde olduğunu da not düşmektedir. “Tecavüz” sözcüğü bir nevi bekaretin yitirilmesinin kadının rızasının olmamasını anlatır. Bakire olmanın anlamı dahi erkeğin eylemlerinde gizlenmiştir (Çebi & Baş, 2020: 1633). Ayrıca tarih boyunca bekaret konusu, erkeklerle yan yana dahi getirilmezken bakireler neredeyse hep dişilerden oluşmuştur (Blank, 2021: 55).

İkiciliğin araçsalcılık özelliğinde doğa ve kadın arka plana itilerek nesneleştirilmektedir. Bu sistemde aşağı olan taraf ancak efendinin amaçlarına hizmet ettiği takdirde varolabilmektedir. Hem özel hem de kamusal alanda kadınların ev hanımı, sekreter, hemşire veyahut öğretmen gibi mesleklere yakıştırılması tam olarak kadının arka plana atılıp, araçsallaştırılmasına örnek teşkil etmektedir. Kısacası dualizmin temel mantığı aşağı konumda görülenlerin araçsallaştırılmasıyla onlar üzerinden tahakküm ilişkilerinin kurulmasıdır.

Homojenleştirme özelliğinde ise bütün köle ve efendiler tek olarak düşünülmektedir. Bu duruma ek olarak farklı bir değişiklik ise reddedilmektedir.

“İki grubun üyelerinin birbirinden çok farklıymış gibi görünmesi ve bunu kuvvetlendirecek şekilde her bir gruptaki üyelerin birbirine çok benziyormuş gibi görünmesi (tahakkümün) doğal kılınmasını kolaylaştırır. Bir başka deyişle, erkeklerin birbirine çok benzer olup kadınlara hiç benzemez oldukları ve kadınların birbirlerine çok benzer olup erkeklerle hiç benzemez oldukları görüntüsünü destekleyen her şey, erkek egemenliğinin ve kadınların tabii kılınmasının doğal görünmesini de destekler.” (Frye1983, akt. Plumwood, 2020: 81)

Döneme ve zamana göre değişen ikici yapılar, o devrin iktidarla arasında kurduğu ilişkiye göre de değişip, dönüşmektedir. Yeni gelen iktidarla beraber tanımı değişen ya da dönüşen efendi-köle bağlantısı toplumsal bağlamda yeniden üretilmektedir. Maddi koşulların üstyapıyı belirlediğini ifade eden Harris’e (1994) ek olarak Plumwood’a (2020) göre ise üstyapı da diğer ikisini belirlemektedir. Çeşitli faktörlerle birlikte değişen ikici yapılar, tarihsel sürece, ekonomiye, teknolojiye, bilime ve daha birçok unsur göz önüne alınarak ele alınmalıdır.

Toplumsal cinsiyet bağlamında ikiciliği ele aldığımızda bu anlayışın temelinde kadının dışlandığı ve baskı altına alındığı bir gerçek yatmaktadır. İkili zıtlıklar tablosunda gösterildiği gibi ilk sütun erkeklerle bağdaştırılırken ikinci sütun ise kadınla ilişkilendirilmektedir. İkinci kısımda yer alan özellikler aşağı konuma indirgenen kavramlar olurken ilk kısım üstünlükle, akılla eş tutulan şeylerdir.

“Bütün bunlarda, beden için zihin tarafından, doğalarımızın duygusal bölümü için de akla sahip olan bölümü, yani zeka tarafından yönetilmenin hem doğal hem de uygun olduğu açıktır. Bunun tam tersinin olması hatta ikisinin eşitliği ise hepsi için zararlıdır. İnsanla öteki hayvanlar arasında da böyle olur; çünkü evcil hayvanların doğası, vahşi hayvanlara oranla daha iyidir; onlar içinde insanlar tarafından yönetilmek daha faydalıdır; çünkü böylesi hiç olmazsa güvenliklerini sağlar. Yine, erkekler dişi arasında, önceki doğası gereği üstün, beriki aşağıdır; biri yönetir öbürü yönetilir. Bu genel olarak tüm insanlık için de geçerlidir. Bundan ötürü, diyebiliriz ki, iki insan topluluğu arasında, zihinle beden ya da insanla hayvan arasındaki kadar geniş bir ayrılık olan her yerde, işleri bedenlerinin kullanımından ibaret kalan ve kendilerinden daha iyi bir şey beklenemeyecek olanlar, bence, doğaları gereği köledir. Sözü edilen benzerlerinde olduğu gibi, onlar için de

böylelikle yönetilmek ve uyruk olmak daha iyidir. Öyleyse bir başkasına bağlı olabilen, dolayısıyla da bağlı olan ve akıl yürütme yetisinden anlayacak kadar pay alan, ama ona sahip olacak kadar pay alamayan kimse “doğası gereği köle”dir. Öteki hayvanlar sahiplerine akıllarını işleterek değil, söz dinleyerek hizmet ederler. Kölelerin kullanılması da, evcil hayvanlarınkinden hiç ayrılmaz; her ikisi de yaşamsal ihtiyaçlarını bedenleriyle karşılarlar. Öyleyse, şurası açık ki bazıları doğaları gereği özgür bazılarıysa köledir ve bunlar için, kölelik etmek hem doğru hem uygundur.” (Aristoteles 1941, akt. Plumwood, 2020:71).

Yukarıda belirtildiği gibi Aristoteles’e göre erkek kadından doğası gereği üst görülmüştür. Kadın ise aşağı ve köle olarak nitelendirilmektedir. Tüm bu ikiliğin ise doğal olduğu savunulurken bu muamele meşru görülmektedir. Her şeyin bir düzen içerisinde ilerlediği savunulan görüşte, köle doğal olarak köle, efendi ise doğal olarak efendidir. Efendi olan erkeğin tek gayesi köle olan kadın, doğa, hayvan vb. baskı altına almaktır.

İkinci yaklaşıma bakıldığında bu ayrımın akıl-doğa ikiliğinden çıkarak çeşitlendirildiğini söylemek mümkündür. Diğer ikili zıtlıklar akıl-doğa ikiciliğinden türetilmektedir.

“Örneğin tüm insanların ve yalnızca insanların kültür sahibi olduğu koyutu kültür/doğa çiftini insan/doğa çiftine bağlar; akıl alanının eril olduğu koyutu aklı/beden çiftini erkek/kadın çiftine bağlar; insani alanın zekâya da zihniyet alanıyla örtüştüğü varsayımı zihin/beden çiftini insan/doğa çiftine bağlar ve geçişlilik yolu ile de insan/doğa çiftini erkek/kadın çiftine bağlar. Kamusal/özel örneğinde ise, bağlayıcı koyut sözde erilliği ve kamusal alanı oluşturan özgürlük, evrensellik ve rasyonalite gibi özellikler üzerinden kamusal alanı akla bağlar ve sözde dişillik ve özel alanı oluşturan gündeliklik, zorunluluk, tikellik ve duyguluk gibi özellikler üzerinden de özel alanı doğaya bağlar” (Lloyd, 1996).

Özetle kadın ve doğa arasındaki ikilik toplumsal eşitsizliğin temelini oluşturmaktadır. Diğer ikiliklere de referans olan bu bağlantı beraberinde ekolojik krizi doğurmaktadır. Bu noktada ortaya çıkan ekofeministlerde doğal yaşamın bozulup, tahrip edilmesinden hiyerarşik düalizmleri sorumlu tutmaktadırlar.

Eril zihniyetin yarattığı ikilikleri aşmanın gerektiğini vurgulayan Ynestra King’in ifade ettiği gibi, doğa ve kültür ayrımı eril zihniyetin ürettiği bir üründür. Var olan ayrımın insan-merkezci ve erkek- merkezci bir bölünme olduğu, kadınların bu bölünmeyi doğayla tek yanlı bir birleşmeyle aşamayacağı ortadadır. Nitekim aynı şey erkekler için de geçerliliğini korumaktadır (Mellor, 1993: 98). Bu durumda yapılacak şey ise doğayı kendisine hizmet için gören ve talan edilebilir anlayıştan, bütüncül bir bakış açısına geçilerek bu sayede kurtulunabilir. Bu bütüncül bakış açısı ise doğayı ve kadını talan edilecek, baskı altına alınacak bir nesne olarak görmekten vazgeçmekle

gerçekleşecektir. Doğanın ve kadının köle olarak görüldüğü erkeğin ise efendi olarak nitelendirildiği ikici anlayışın yerine insanlara kültürün birer parçası oldukları fikri aşılanmalıdır. Hem kadının hem erkeğin ikici bakış açısına karşı gelerek, insanın doğanın bir uzantısı, parçası olduğu fikri alternatif olarak ortaya konulmalıdır. Bu anlayışın benimsenmesiyle birlikte kadınların üzerine yüklenen “doğaya ait olma” görevi erkekler tarafından da benimsenerek, eşit bir biçimde paylaşılmış olacaktır.

1.5. EKOFEİNİZME YÖNELTİLEN ELEŞTİRİLER

Ekofeminizm de diğer tüm düşüncel alanlarda olduğu gibi farklı bakış açılarının varlığından dolayı bazı noktalarda eleştirilmiştir. Sherry Ortner, Susan Griffin, Mary Daly gibi feminist isimler kadın ve doğanın birbiriyle ilişkilendirilmesi ve aynı görülmesini doğru bulmamaktadır. Yapılan benzetmelerin kadını lekelediğini ifade eden bu isimlere göre kadın da doğa gibi kullanılabilir, yararlanabilir bir malzemedir yaklaşımı kadını nesne konumuna indirgemektedir (Topgöl, 2012: 79). Geçmişten bu yana Toprak Ana ile benzerleştirilen kadının varlığı gitgide değer kaybederken 'bakir topraklar', 'doğa ana üzerinde erkek savaşı' gibi ifadeler hem kadını hem de doğayı pasif ve itaatkar kılan cinsel saldırı niteliğindeki imalar olmuştur (Köküöz, 1989: 16).

Bir diğer görüş ise kadın ve doğa arasındaki bağın dışlanma üstünden olması durumunu kabul eden ekofeminist yaklaşımdır. Bu anlayışta dışlama üzerine inşaa edilmiş akılla beraber, kadınların kültür ve akıl alanına geçişini onaylamaktadır. Plumwood ise ne kadının ne de doğanın akıldan dışlanmasını kabul etmektedir.

Bir diğer eleştirilen konu ise batıda yapılan ekofeminist çalışmalar olmuştur. Eleştirilen nokta ise yapılan çalışmaların beyaz, orta sınıf ve kentli kadının konumu üzerinden yürütülüyor olmasıdır. Ekofeministlerin çevreyi ilk plana alarak konuya yaklaşmaları ve bundan dolayı toplumsal cinsiyet ilişkilerini, yaşanan değişimleri görmezden geldikleri ifade edilmektedir. Bu yaklaşımda toplumsal cinsiyet meselesinin önemli yapı taşlarının çözümleme dışı bırakılmasına sebep olduğu düşünülmektedir. Gelişmiş ülkelerdeki ekofeminizme getirilen eleştiriler ise beş maddede toplanmaktadır:

“A) Kadınları tek bir kategori olarak konumlandırır, kadınlar arasında sınıf, ırk, etnik köken ve bunun gibi farklılıkları görmez. Böylece kadınların

konumlarının çözümlenmesinde etkili olan toplumsal cinsiyet dışındaki diğer tahakküm formlarını göz ardı eder.

- B) Kadınların ve doğanın tahakküm altına alınmasını yalnızca ideolojide konumlandırır. Böylece bu tahakkümün bağlantılı olduğu ekonomik avantaj ve politik güç gibi maddi kaynakları ihmal eder.
- C) İdeolojik yapılanma alanındaysa bu yapılanmanın üretildiği ve dönüştürüldüğü toplumsal, ekonomik ve politik yapılar hakkında çok az şey söyler. Toplumsal cinsiyet, sınıf ve bunun gibi yapılar üzerinde kendi çıkarları doğrultusunda ideolojik değişimler oluşturabilen ve bu değişimleri sabitleyebilen baskı gruplarının kullandıkları araçlar konusuna değinmez.
- D) Ekofeminist bakış açısı, kadınların doğayla olan maddi ilişkilerini, kendilerinin ve karşıt konumda olan diğerlerinin bu ilişkiyi, nasıl düşündüklerini dikkate almaz.
- E) Ekofeminizm kadın-doğa bağlantısını bir çeşit özcülüğe bağlar. Diğer bir deyişle, kadın-doğa bağlantısını değiştirilemez ve değişmez bir dışı öz anlayışı olarak görür. Bu çeşit bir formülasyon doğa, kültür, toplumsal cinsiyet gibi kavramların tarihsel ve toplumsal olarak yapılandırılması, farklı kültürler ve zamanlarda farklılık göstermesiyle ilgili geniş bulgular karşısında anlamını yitirir” (Çetin, 2011: 89).

Berktaş (1996: 75) ise ekofeminizmin türlerini eleştirerek ortaya çıkan liberal, kültürel, sosyal ve sosyalist ekofeminist türlerinin hepsinin kadın ve doğayı ele aldıkları halde ikici anlayıştan kurtulamadıklarını ifade etmektedir. Oysa yapılması gereken şey insan ve doğa arasındaki ilişkiyi yeni, diyalektik bir biçimde ele almamızı sağlayacak bir düşünsel yaklaşım ortaya koymaktır.

Ekofeminizme getirilen bir diğer eleştiri ise kadınların baskı altına alınmasının ekolojik krize neden olduğudur. Bu eleştirinin sebebi ise toplumdaki öteki tahakküm ilişkilerini devre dışı bırakan bu yaklaşımdır. Bundan dolayı kadın üzerindeki baskı ve tahakkümün kaldırılması ekolojik krizlerin çözümü için önemli bir adım olacaktır.

İKİNCİ BÖLÜM

DOĞANIN KORUNMASI KAPSAMINDA MÜCADELE EDEN KADINLARIN HABERLERDEKİ TEMSİLİ

2.1. ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırmanın amacı; doğaya karşı yapılan müdahalelere tepki gösteren ve onun için mücadele eden kadınların haberlerde nasıl temsil edilip, ele alındığının incelemesini yapmaktır. Bu bağlamda HES mücadelelerinin fitilinin yakıldığı ve yapılan mücadelenin halka mal olduğu Rize'nin Fındıklı ilçesinde gerçekleştirilen eylemlerden tanıdığımız Melahat Alişan ve yine Rize'ye bağlı Çamlıhemşin'de "Yeşil Yol" projesine karşı çıkmasıyla gündeme gelen, insanların "Havva Ana" olarak tanıdığı Rabia Özcan örnekleri ele alınmıştır. Fındıklı'da 22 Temmuz 2015'te, Çamlıhemşin'de ise 11 Temmuz 2015 tarihinde protestolarla birlikte başlayan süreçte yapılan haberlerin günümüze kadar olan kısmı incelenmiştir. Araştırmada verilerin erişimine kolaylık sağlaması ve çeşitlilik oluşturması açısından üç farklı ideolojiye sahip olan Cumhuriyet, Hürriyet ve Akit internet siteleri tercih edilmiştir.

Bu üç sitede yayınlanan haberlerde konuya dair nasıl bir kamuoyu oluşturulduğu, kadınların bu haberler kapsamında nasıl temsil edildiği ve doğa için mücadele eden bu isimlerin hangi bağlamda habere konu oldukları incelenerek genel çerçevesiyle ele alınmıştır.

2.2. ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ

Çalışmanın evrenini doğa için mücadele eden kadınların medyada yer alan haberleri oluştururken örneklemi ise internet haber sitelerindeki haberler oluşturmaktadır. Bu haber siteleri içerisinden amaçlı örnekleme tekniğine başvurularak ideolojik olarak üç farklı noktada olan Cumhuriyet, Hürriyet ve Akit siteleri seçilmiştir.

2.3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Üç farklı haber sitesindeki haberlerin incelendiği bu çalışmada yöntem olarak Teun A. Van Dijk'ın eleştirel söylem çözümlemesi kullanılmıştır. Eleştirel söylem çözümlemesinde makro ve mikro olarak iki aşamalı inceleme yapılmaktadır.

2.3.1. Teun A. Van Dijk'in Eleştirel Söylem Çözümlemesi

Söylem, söylenmek istenilen şeyin dilsel ifadenin sözlü ve yazılı halini kullanarak ortaya çıkarılmış halidir. Bir kaynaktan çıkarak bir mesajı belirli kanallar aracılığıyla alıcıya ulaştırmak üzere kodların yaratıldığı bu süreçte pek çok faktörün etkisi bulunmaktadır. Bulunduğu ortama, kültüre, sınıfsal konumuna vb. unsurlara göre değişiklik gösteren kodlama biçimleri farklı şekillerde çözümlenebilmektedir. Bireysel biçimde olmayan söylem, sosyal bir yapı oluşturmaktadır. Yani kaynaktan çıkan mesajlar söylenen şeyi anlatır fakat bunu toplumsal bağlam içerisinde yapar. Van Dijk'ın, haber söylem çözümlemesinde, nicelik ve nitelik çözümlemelerini birleştirerek, haber metinlerini, haber metni çözümlemesi, metin anlambilimi, yerel ve küresel bütünlük, etkiler, üst yapılar, haber şemaları, üslup ve retorik, sosyal kognisyon ve sosyokültürel bağlamları çerçevesinde incelemektedir (Mora, 2011: 18). Van Dijk'e göre aynı haberin farklı kelimelerle ifade edilerek ortaya konması sonucunda sosyal ve ideolojik etkiler ortaya çıkmaktadır (Sözen, 1999: 127). Örneğin insanların haber alma ihtiyacını karşılamak için okudukları haberlere bakıldığında bu durumu çok net görmekteyiz.

Okuyucunun maruz kaldığı bilgiler gerçek anlamdan ziyade gösterilmek istenenin birer görüntüsüdür. Kullanılan dille, seçilen yüklemelerle ve fotoğraflarla bu durum desteklenmektedir. Ayrıca haberin ideolojik doğasını ortaya koyan bu unsurlar, haberdeki alt metni ele verip örtülü ideolojiyi yansıtmaktadır.

İnal'a göre dil ve söylem, toplumdaki güç/iktidar ilişkilerinin dayandığı cinsel, etnik, dinsel farklılıkların yansıdığı bir mücadele alanını oluşturmaktadır (İnal, 1996: 119). Bu yüzden haberlerde kullanılan dil ve üslup ideolojik fikirlerin aktarılmasında önemli bir rol oynamaktadır.

Söylem analizi yöntemiyle birlikte metinlerde saklı olan anlamlar ortaya çıkıp, anlamlandırılabilir. Detaylı yapılan bu tarz incelemelerde metin ve konuşmalarda dilin detayları analiz edilmektedir. Söylem analizi var olan problemlere kesin sonuçlar üretmek yerine onlara yukarıdan bakıp, daha kavrayıcı bir bakış açısı sunmaktadır (Baş & Akturan, 2008: 25). Sözen'e göre söylem analizi, farklı konuşma yollarıyla yapılan farklı gerçeklikler, söylem etkileri, politik ilişkiler, güç ilişkileri, bilgi ve ideoloji formları, kurumsal bağlantılar ve söylemleri kullananların oluşturduğu düzenliliklerle -ya da düzensizliklerle- ilgilenir (Sözen, 1999: 92). Verilmek istenen mesaj açıkça değil de örtük bir biçimde okuyucuya iletilmektedir.

Okuyucu veya izleyici etkileşim içinde bulunduğu yayın organında gerçekte ilgili değil yansıtılan neyse onunla baş başa kalmaktadır. Sahte bir gerçekliğin oluşturulduğu medyada olan değil, olması istenilen gözükmektedir.

Eleştirel söylem analizi ise değiştirilen ve farklı yansıtılan gerçekliğin ortaya çıkarılmasında önemli bir yöntemdir. Van Dijk'in eleştirel söylem çözümlemesinde haberde kullanılan sözcükler başta olmak üzere tüm bileşenler analiz edilmektedir. Bu yöntemin temelini metnin içeriği, retorik, semantiği ve anlatısı oluşturmaktadır. Yöntem makro ve mikro olmak üzere iki ayrı başlık altında incelenmektedir. Devran'ın Van Dijk'ten aktardığına göre, mikro bağlamda metnin sesleri, cümleleri ve anlamları incelenirken makro yapıda metnin teması, konusu gibi bütün boyutları ele alınmaktadır (Devran, 2010). Makro yapı içerisinde ikiye ayrılan tematik çözümleme ve şematik yapı sayesinde haber genel çerçevesiyle analiz edilmektedir. Makro yapıda başlıklar, haber girişleri ve kaynakları bağlamla beraber ele alınmaktadır. Ek olarak fotoğraflar da tematik yapı olarak incelenmektedir. Makro yapı incelemelerine bakıldığında habere atfedilen değer ön plandadır. Yani o haberin nerede, nasıl, hangi boyutta çıkacağı büyük önem taşımaktadır. Çünkü habere ayrılan kısım o haberin değeriyle eş tutulmaktadır. Ayrıca spota taşınan konu da haber açısından ideolojik mesajın verildiği önemli bir diğer noktadır.

Mikro yapıda ise haber metnindeki ses, sözcük ve cümle yapısı incelenmektedir. Söylem yapısının da dikkate alındığı mikro yapılarda kelime seçimleri önem arz etmektedir. Örneğin protesto haberlerinde kişileri anarşist olarak nitelendiren bir haberde gazetenin ve sahiplerinin gücü elinde bulundurdukları anlaşılırken tam zıttı

bir kullanımda ise o gazetenin muhalif bir kimlikte olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra cümleler arasındaki anlam ilişkilerinin de önemli olduğu mikro yapıda, kısa uzun veya etken edilgen gibi cümle yapıları dikkate alınmaktadır. İdeolojik açıdan fikir vermesi için sözcüklerin seçimi kadar cümlelerin kuruluşu da önemli bir unsurdur. Örneğin olumlu bir olayda pasif cümlelerin kullanılarak öznenin üzerinde durulmaması, o metni inşa eden yazarın söz konusu özneyi yüceltmek istemeyişinden kaynaklanabilir (Devran, 2010).

2.4. DOĞANIN KORUNMASI KAPSAMINDA MÜCADELE EDEN RABİA ÖZCAN VE MELAHAT ALIŞAN’IN CUMHURİYET, HÜRRIYET VE AKİT SİTELERİNDE YER ALAN HABERLERİNİN ELEŞTİREL SÖYLEM ÇÖZÜMLEMESİ İLE İNCELENMESİ

HES karşıtı mücadelelerin başkenti sayılan (Hamsici, 2012) Rize-Fındıklı ve Yeşil Yol Projesi’yle gündeme gelen Rize’nin Çamlıhemşin bölgesi doğa mücadelelerinin en yoğun ve şiddetli geçtiği bölgelerdendir. Kadın mücadelesinin varlığının en üst seviyede olduğu bu iki noktada görünürlükleri bakımından dikkat çeken Rabia Özcan ve Melahat Alışan adlı iki kadının haberlerde ele alınışı incelenmektedir. Bu iki isim etrafında inşaa edilen haberler üç farklı farklı ideolojiye sahip olan Cumhuriyet, Hürriyet ve Akit sitelerinden seçilmiştir. Haberlerin sınırlılıkları ise eylemlerin başladığı tarihlerden günümüze kadar olan kısmı içermektedir.

2.4.1. Rabia Özcan Haberleri

2.4.1.1. Cumhuriyet

Cumhuriyet’in internet sitesinde Rabia Özcan ile ilgili haberlere 12 Temmuz 2015 tarihinden günümüze kadar on iki defa yer verilmiştir. 12 Temmuz 2015 tarihinde sitede yer alan “Milletin anası konuştu” başlıklı haberde Rize’de başlayan eylemlere sessiz kalınmadığı ve eylemin ikonik isimlerinden olan Rabia Özcan’ın da konuya dair konuştuğu ifade edilmiştir (EK 1). Haberin makro incelemesi yapıldığında başlıkta yer alan milletin anası ifadesiyle Rabia Özcan’ın eylemlerdeki sahiplenici ve savunucu tavrına dikkat çekilmektedir. Haberin ilk paragrafında Yeşil Yol adlı projeye karşı çıkan halkın mücadelesi anlatılırken aynı zamanda ardaan bilgisine yer verilerek

Cerattepe'deki olaylara da gönderme yapılmıştır. Gerçekleşen eylemin tüm boyutlarıyla ele alındığı haber, Cumhuriyet muhabiri tarafından röportaj şeklinde gerçekleştirilmiştir. Sekiz yaylayı birbirine bağlayacak olan Yeşil Yol adlı projeye karşı gelen insanların yaptığı oturma eylemi, atılan alt başlıklar, ana tema ve fotoğraflarla desteklenmiştir. Haberde kaynak olarak yöre halkının görüşlerine yer verilirken halkın neden bu projeye karşı geldikleri neden sonuç ilişkiseliliği bağlamında verilmiştir.

Çalışmanın yapılacağı alanda nöbet tutan ve dozerlerin önünde duran Rabia Özcan'ın bu hareketi mücadelenin içerisinde kadınların ön planda olduğunu gösterirken kendisinin neden Yeşil Yol eylemlerinde ön plana çıktığını kanıtlar niteliktedir.

Ayrıca eyleme katılan diğer kadınlardan biri olan 71 yaşındaki Birgül Gönül Gülay'ın dozerlerin önüne çıkması ve ilerlemelerini engellemesi sonucunda jandarmanın kendisini sürükleyerek olay yerinden uzaklaştırdığı ifadelerinin yer aldığı haberde eylemcilerin kolluk kuvvetlerince gördüğü muameleyi de açıklar niteliktedir. Bu durum Gülay'ın sürüklenerek uzaklaştırıldığı fotoğrafla desteklenmiştir.

Haberin mikro yapısına bakıldığında ise, eylem, mücadele, direniş gibi ifadeler haberde olumlu bir söylem içerisinde dile getirilmektedir. Haber metninde sık sık tekrar eden “karşımdayım, istemiyoruz, edeceğiz, vereceksin, yaptırmayacağım” gibi etken fiiller mevcuttur. Rabia Özcan'ın “Bu yaylalar bizim yaşamımız demek.

Ölürüm de geçirtmem kimseyi buralara”, “Bu topraklara basarak, bu havayı soluyarak büyüyen insanlarız. Benim torumlarım da bu şekilde büyüyecek. Bunu engelleyen herkesin de ben son nefesime kadar karşımdayım.” gibi ifadelerde doğayla kendilerini bir gördüklerini ve asla mücadelelerinden vazgeçmeyecekleri öne çıkarılmaktadır. Ayrıca yaylalarını, topraklarını yaşamlarıyla eş tutan Özcan'ın bu yaklaşımı kadının doğaya karşı duygusu o sıkı bağa vurgu yapmaktadır.

İsminin birçok haber sitesinde Havva Bekar olarak geçtiğini belirten Özcan, bu yanlış düzelterek, “Hengameden Havva anlaşıldı sanırım adım. Soyadım da Bekar değil Özcan aslında. Ancak burada herkes beni Bekar diye tanır. Çünkü yıllarca evliydim ve soyadım Bekar'dı. Ama o kocamın soyadı onu da şutladım.” ifadeleriyle de kimliğini bir erkek vasıtasıyla değil kendi ismiyle kurduğuna dikkat çekilmektedir. Kendisinin Havva olarak tanınmasını önemsemeyen Özcan, “Bunların hiçbirisi sorun değil. Direnen onlarca teyzeden biri yazın. Rabia'nın Havva'nın önemi yok.”

cümleleriyle de önemli olanın ve dikkat edilmesi gereken şeyin isimlerden ziyade doğanın tahribatı meselesi olduğuna vurgu yapılmıştır.

Yapılması planlanan Yeşil Yol güzergahındaki yaylalarda bir kaç hafta kaldıklarını, sürekli ikamet etmediklerini ifade eden dönemin Rize Valisi'ne karşı çıkarak, "Ulen sen kimsin?" diye soran Özcan'ın, bu soruyla siyasi bir erk olan valiye karşı başkaldırısı ve hesap sorması yansıtılmaktadır. Kendilerine 3-5 çapulcu diye hitap eden valiye, "Demiş ki '3-5 çapulcu bizi durduramaz, sen kimsin bize çapulcu diyorsun. Hesabını vereceksin'" diyerek cevap veren Rabia Özcan, bu söylemiyle de o bölgenin asıl sahiplerinin kendileri olduğunu ayrıca 3-5 çapulcu diyerek ötekileştirilmelerini kabul etmemektedirler. Bir kadın olarak doğasına el uzatanlara karşı tek başına ses çıkaran Rabia Özcan, bu söylemiyle yaşanılacak herhangi bir yıkımın önce kendisine sonrasında ise gelecek nesile olası etkilerini düşünmektedir.

Haber metninde sıkça kullanılan ve alt başlıklara da taşınan kadınların başkaldırır üsluptaki söylemleri sitenin olay karşısındaki muhalif tutumunu da ortaya koymaktadır. Metinde tekrar edilen ve valinin eylemciler için kullandığı "çapulcu" ifadesi eril zihniyetin genellikle protestocuları nitelendirmek için kullandığı bir tabir olarak görülmektedir.

Haberde de bu anlayışa karşı olunduğu röportaj esnasında görüşleri alınan kişilerin söylemlerinden anlaşılmaktadır. Hesap sorar nitelikte olan ifadelerden biri olan Özcan'ın cümleleri, "Kapısına gideceğim ve diyeceğim 'Ha bi anlat bu çapulcu ne demek. Sen kim oluyorsun?'" Bunları demezsem ben de Rabia değilim." şeklindedir.

Rabia Özcan'a ek olarak haberde dikkat çekilen isimlerden biri olan Gönül Gülay'ı ifade ederken atılan "Jandarmanın yerlerde sürüklediği Gülay" alt başlığı ise dikkat çeken bir noktadır. Yaşanılanları onaylamayan bu yaklaşım haberin tamamına etki etmektedir. Gülay'ın "İster sürüklesinler, ister vursunlar umrumda değil. Ama o kepçe gitmeden ben bir yere gitmem" ifadeleri mücadelelerindeki kararlılığa işaret ederken sitenin de bu başlıkları ön plana çıkarması konuya dair yaşananlarda eylemcilerin tarafındaki tutumunu ortaya koymaktadır. Ayrıca yerlerde sürüklendiğini ama bu durumun umrunda olmadığını ifade eden Gülay, "Biz çocuklarımıza, torunlarımıza bu güzellik dışında ne bırakacağız. Bize yarayacak bir şey yok vazifemiz bitti. Ancak gelecek kuşakları düşünmeli bu acımasızlığa izin vermemeliyiz."

söylemleri ise kadınların içten gelen yaşamın devamlılığını sürdürme ve yaşatma güdüsüne örnek olmaktadır.

Yaylalarına, hayatlarına dokulmamasını isteyen tüm bu isimlerin eylemleri, kullandıkları ifadeleri ve yeri geldiğinde gözlerini kırpmadan iş makinelerine vücutlarını siper etmeleri haberde net ifadelerle ortaya konurken, konuya dair hassasiyet gösteren Cumhuriyet sitesinin olay yerine muhabir göndermesi ve olanları bire bir nakletmesi önem arz etmektedir. O çevrede yaşananların ve konunun önemine dair hassas bir tutumun sergilendiği açıkça görülmektedir.

Son olarak haber metninde kullanılan fotoğraflara bakıldığında manşette Rabia Özcan'ın elinde sopayla bir taşın üzerinde oturur vaziyetteki fotoğrafı kullanılmıştır. Haber içerisinde ise Rabia Özcan ile görüşme yapan muhabirle fotoğrafına yer verilmiştir. Ayrıca jandarma tarafından müdahale edilen Gönül Gülay'ın yerde kaldığı bir fotoğraf kullanılmıştır.

Sitenin 13 Temmuz 2015 tarihli haberinde ise “Çevrecilerin 'Yeşil Yol' isyanı büyüyor... Havva Ana yine en önde” başlıklı bir habere yer verilmiştir (EK 2). Haberin makro yapısına bakıldığında başlıkta da belirtildiği gibi Yeşil Yol projesine tepki gösteren insanların sayısı giderek artmıştır ve büyük bir tepkiye dönüşmüştür. Haber, yaylalardan geçmesi planlanan yola ihtiyaç duyulmadığını ve bu projenin doğayı katledeceğini dile getiren çevrecilerin ve yapılan eyleme katılan isimlerin ifadeleri, tepkileri etrafında şekillenmiştir. Ayrıca başlıkta ifade edilen “Havva Ana yine önde” ibaresiyle birlikte Yeşil Yol projesinin etkili isimlerinden olan Rabia Özcan'a gönderme yapılırken “Ana” tabiriyle bir çocuk ve anne arasındaki sıkı bağ, bu olayla bağdaştırılmıştır. Ayrıca ana denilerek kadının doğurgan yapısına ve sahiplenici, koruyucu özelliklerine değinilmiştir.

Haberin spot kısmında ise eyleme katılan yöre halkından, çevre illerin milletvekillerinden ve çeşitli STK temsilcilerinden bahsedilmektedir. Bu noktada tek tek isimleri belirtilen milletvekillerinin varlığı ve Trabzon Milletvekili Haluk Pekşen'in yaptığı basın açıklaması hem yöre halkının yalnız olmadığını hem de siyasilerinde bu projeye karşı olduğunu ve birliktelik gösterdiğini ifade eder niteliktedir. Ayrıca mecliste halkı temsil etme yetkisi bulunan bir makamın eylemde oluşu önemli bir mesaj vermektedir. Olay, haberde eyleme katılan genç, yaşlı, çocuk her kesimin varlığını

ortaya koyarken, insanların deneyimleri ve aktardıklarıyla da haber bağlamıyla beraber genişlemiştir. Haber içerisinde atılan alt başlıklara bakıldığında ise “Yeşil Yol: Adı Yeşil, Özü Kara” veya “Vali Bilsin ki Burası İnsanlık Mirasıdır” gibi başlıklarla planlanan projeye şiddetle karşı çıkıldığı ve doğa vurgusunun tekrar edildiği görülmektedir. Yapılan basın açıklamalarıyla birlikte neden projeye karşı gelindiği, tek amacın gelecek nesillere yaşam alanı bırakmak olduğu neden sonuç ilişkisi içerisinde verilmiştir.

Haberin mikro yapısı incelendiğinde haberin içerisinde geçen, “karşıyız, talep ediyoruz” şeklinde aktif cümlelere rastlanmaktadır. Metinde kullanılan diren, susma, pankart, yuhalamak gibi kelimelerle doğa için mücadele edildiği ortaya konmaktadır. Bu durumu destekler nitelikte olan pankartlara, “Diren Karadeniz” baskılı tişörtlere yer verilmiştir. Ayrıca eylem yapan insanlar için kullanılan “çevreci” ibaresinin kullanımı da durumu olumlayan ve destekleyen bir tutumdur. Ayrıca basın açıklamasında Fırtına İnsiyatifi adına açıklama yapan Deniz Demirci’nin ÇED raporları ve mahkeme kararını belirtmesi de yapılacak olan projenin zararlarının kanıtı olarak gösterilmektedir. İnandırıcılığı arttıran bu tarz belgelerin yanı sıra birkaç farklı ağızdan yapılan ortak açıklamalarda inandırıcılık açısından önem arz etmektedir. Haberde kullanılan fotoğraflara bakıldığında ise geniş bir yelpazenin olduğu görülmektedir. Yöresel kıyafetli kadınların ön planda olduğu fotoğraflarda sık sık Rabia Özcan’a da yer verilirken mücadelenin her alanı ve detayı fotoğraflanmıştır.

Son olarak eylemde tulum eşliğinde hep beraber horon oynanılması ise özellikle bu tarz doğa eylemlerinde ve HES projelerinde birer sembol halini almış, simgesel bir harekete dönüşmüştür.

Sitenin 26 Temmuz 2015 tarihli haberinde ise “Rabia Ana’dan Bakana: Asfalyamı Attırmayın” başlıklı habere yer verilmiştir (EK 3). Haberin makro yapısı incelendiğinde başlıkta Rabia Özcan’ın ifadelerine yer verilmiştir. Spotta ve metin içerisinde yer alan bilgilere göre Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu’nun Rabia Özcan’ı kastederek ‘Önüme gelen meşhur olmak için dozerin önüne çıkıyor’ sözlerine karşılık Rabia Özcan’ın cevabına yer verilmiştir. Başlıkta belirtildiği üzere kendisine bu yakıştırmayı kabul etmeyen Özcan, asfalyalarımı yani sigortalarımı attırmayın diyerek bakanın ifadelerine karşı kendisini sert bir üslupla savunmuştur. Projeye karşı birlik oluşturup

eylem yapanların hedef alındığı olayda eylemciler terörist ilan edilmişlerdir. Ayrıca haber metninin üçüncü paragrafında yer alan ardalın bilgisiyle de eyleme dair geçmişte ne olduğu okuyucuya hatırlatılmıştır.

Haberin mikro yapısı incelendiğinde ise eylemciler, dönemin AKP Genel Başkan Yardımcısı Süleyman Soylu tarafından “PKK ve KCK’nin bölgeye sızma çalışması” olarak adlandırılmışlardır. Bu duruma ek olarak Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu tarafından ise “Her önüne gelen çıkıyor bir yere meşhur olmak için, dozerin önüne geliyor” cümlesi ile eylemcilerin doğa için mücadele etmelerinden ziyade meşhur olmak için eylem yaptıkları ima edilmiştir. Bu benzetmelere karşılık veren Rabia Özcan ise, sert bir üslup ile “Ne diyorsun sen? Halkım ben ne PKK’si. Ben toprağımın mücadelesindeyim ne ünü ne şöhreti. Benim asfalyalarımı attırmasınlar (sigortamı attırmasınlar)” diyerek hem yaylasına hem de mücadelesine sahip çıktığını göstermiştir.

Ek olarak Eroğlu’nun “Orada birisi çıkıyor, bilmem ne dayı, bilmem ne teyze, bilmem ne abla. Böyle şey olmaz.” diyerek Rabia Özcan’ı hedef aldığı ve yapılan direnişin küçümsendiği anlaşılmaktadır. Halbuki bakanın bilmem ne abla, ne teyze diye ifade ettiği “Rabia Ana” karakteri yöre halkının bir araya getirerek, yaylaların korumasında öncü bir isim olmuştur. Ayrıca başlıkta ve haber içerisinde sık sık tekrar edilen ana vurgusu kadınların haberlerde hangi bağlamda yer verildiklerini de açıklar niteliktedir.

Yöre halkının yaşananları “doğa kıyımı” olarak nitelendirdiği bölgede aynı durumun siyasi erklerce PKK ve KCK ile bağdaştırıldığına değinildiği haberde, “AKP kanadından her gün bir sözlü saldırı gelmeye devam ediyor.” ifadeleri kullanılarak Cumhuriyet sitesinin muhalif yanı ve olaya karşı tutumu ortaya konmaktadır. Özcan’ın yaşananlar karşısındaki tutumu ve ifadeleri ise toprağına, yaylasına sahip çıkan ve savunan bir biçimdedir.

Örneğin Özcan’ın, “Ben hayvanlarımı otlatacağım yaylayı asıl 3-5 çıkarıcıya yem etmem. Beni isterlerse assınlar, istediklerini söylesinler ben mücadelemden dönmem.” tarzındaki ifadeleri tek derdinin yıllarca yaşadığı toprakları korumak olduğu anlaşılmaktadır. Aktif kullanılan kelimelerle birlikte kararlarının arkasında oldukları anlaşılmaktadır.

Ayrıca yaylasını 3-5 çıkarıcıya yem etmeyeceğini söyleyen Rabia Özcan'ın bu ifadeyle kendilerine “3-5 çapulcu” diye hitap eden Rize valisine gönderme yaptığı anlaşılmaktadır. Her söyleminde, hareketinde birlik ve beraberlik vurgusu yapan Özcan, kendisiyle bayramlaşmak isteyen valiyi reddetmesini ise yine beraberlik vurgusu yaparak şu ifadelerle anlatmaktadır: “Bayramlaşmaya gelecekmiş. Direnişçiler olmasın sadece Rabia Ana'nın ailesi olsun. Olur mu öyle şey? Biz birlikte mücadele verdik. Bayramı mübarek olsun ama gelmesin dedim. Bayram tebriğini ilettiler, aldım. İşte o kadar.”

Haberde tek bir fotoğraf kullanılırken bu fotoğraf, Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu ve Rabia Özcan'ın elinde sopayla taşın üzerinde oturduğu ve yanyana getirildiği bir görseldir ve manşette kullanılmıştır. Son olarak Cumhuriyet muhabirinin imzalı bir haberi olduğunu anladığımız haberde, “Cumhuriyet'e konuştu” gibi ifadelerle de haberin bu siteye özel olduğu ve bir muhabir tarafından ele alınıp, yazıldığını anlamaktayız.

Sitede 24 Ağustos 2015 tarihli haberde ise “Rabia Teyze valiyi horona çağırdı” başlıklı haber yer almaktadır (EK4). Haberin makro yapısı incelendiğinde başlıkta ve spotta bahsedildiği üzere Rize valiliği önünde protesto yapan eylemcilerin valiye seslenişleri yer almaktadır. Bu durumu destekler nitelikte ise Rabia Özcanla beraber yöresel kıyafetler giyinmiş kadınların ön planda olduğu ve horon oynadıkları bir fotoğrafa yer verilmiştir. Valilik önünde eylem yapan kadınların valiyi horon oynamaya davet etmeleri ise biz buradayız mesajı vermektedir. Ek olarak başlıkta yer verilen “Yeşil yol müjdesi” ifadesiyle süreçte alınan olumlu karara vurgu yapılmıştır.

Haber metninde ise eylemcilerin açıklamalarına yer verilerek ortak bir dertlerinin oluşunun onları bir araya getirdiği belirtilmektedir. “Devlet kimdir? Halkım ben halk. Devlet benim sayemde devlettir” cümleleriyle tanınan ve Yeşil Yol eylemlerinin simgesi olan Rabia Özcan ise okuyucuya ilk paragrafta hatırlatılmaktadır. Ayrıca yapılan eylemde yine Rabia Özcan'a dikkat çekilerek yaptığı konuşmaya da yer verilmiştir. Konuşmada geçen ifadelerle bakıldığında ise kendisini devletle, halkla bir tutması Özcan'ın sahiplenici tutumuna, gücün ve yetkinin kendisinde ve yöre halkında oluşuna dikkat çektiğini görmekteyiz. Bu yaklaşım aslında o doğanın içerisine doğmuş ve büyümüş olmaları sebebiyle kendilerinde bu hakkı görmeleriyle açıklanabilir.

Haberin mikro yapısı incelendiğinde ise başlıkta görüldüğü üzere Rabia Özcan için teyze ifadesi kullanılmıştır. Bu bağlamda eylemlerde ses getiren konuşmalar yapan Özcan, ana, teyze gibi ifadelerle tanımlanarak korumacı, sahiplenici bir göreve indirgenmiştir. “Yaylamızın sahibi biziz. Askeri, komutanı, hâkimi, hükümeti biziz. Vali bizim sayemizde buradadır. Biz ayağına kadar geldik. O da çıksın bizimle horon oynasın” gibi etken fiillerin ve meydan okuyan tarzdaki cümlelerin varlığı dikkat çekmektedir. Bunun üzerine yapılan eylemin valilik önünde gerçekleştirilmesi ve hitapların çoğunda valiye seslenilmesi ise eylemcilerin direkt olarak kendilerine devleti muhatap aldığını vurgulanmaktadır.

Haber içerisinde yapılan basın açıklamasına yer verilirken, eylemcilerin bölgede yapılmak istenen projeye neden karşı geldikleri sebepleriyle beraber sıralanmıştır. Eylemcilerin “Biz dağda 45 gün nöbet tutan, şiddeti reddeden barışçıl insanlarız” cümleleri ise yaptıkları eylemde art niyetlerinin olmadığını ifade eder niteliktedir. “Bizim vergilerimizle maaşlarınız ödeniyor. Ve yine bizim vergilerimizle jandarmayı, polisi dağa gönderiyorsunuz. Hukuk arayanlara ordu gönderilmez, silah gösterilmez Sayın Vali! Sizin hukuksuz davranışlarınızı, mücadelemizle hukuka çekiyoruz” cümleleri ise yapılan haksız muameleye karşı geldiklerini belirtmektedir. Kendilerinin suç işlemediğini aksine hukuksuz davrananın valiliğin kendisi olduğunu söyleyen eylemciler, bu söylemleriyle birlikte haklarını savunmaktadırlar.

Haberin son paragrafında ise tekrar Rabia Özcan’ın ifadelerine yer verilirken kendilerine müdahale için yaylada bulunan jandarmalara “hepsi bizim evlatlarımızdır” diyerek onlara zarar vermeyeceklerini aynı zamanda zarar görmek istemediklerini belirterek ortada herhangi bir sıkıntının olmadığına dikkat çekmiştir. “Hepsi bizim evlatlarımız” diyerek kadınların korumacı ve anne yanına vurgu yapılmıştır.

Ayrıca valinin horona davet edildiği eylemde verilmek istenen mesaj sadece yaylalarını savunmak isteyen bir grup insanın olduğudur. Son olarak haberde yine Cumhuriyet muhabirinin imzalı bir haberi olduğu görülmektedir.

Sitede 15 Eylül 2015 tarihli haberde ise “Havva Ana'dan 'Yeşil Yol' projesine sert tepki” başlıklı habere yer verilmiştir (EK 5). Haberin makro yapısına bakıldığında başlıkta ve haber metninde yer verildiği gibi yapılması istenen Yeşil Yol’a gösterilen tepkiler ele alınmıştır. Haber metninde sekiz yaylayı birleştirmesi düşünülen 2 bin 600

km uzunluğundaki Yeşil Yol projesi anlatılırken aynı zamanda tepkiler sebebiyle Yukarı Kavrun Yaylasına sokulmayan iş makinelerinin Samistal Yaylasına girmesi ve akabinde yaşananlar anlatılmaktadır. Spotun olmadığı haberde yaşananlar bir paragrafla anlatılırken haber 1:36 dakikalık video ile desteklenmektedir.

Haberin mikro yapısına bakıldığında ise “yaylalar birleşmeyecek, istemiyoruz” gibi aktif yüklemlemlerle kesin ve kararlı bir tutum sergilenmektedir. Ayrıca “Yeşil Yol” eylemlerinin önde gelen ismi Rabia Özcan’ın soyadı ise haber metninde Bekar olarak geçmektedir. Bekar, Özcan’ın eşinin soyadıdır. “Vali, Kaymakam kimdir?” diyerek soru soran Rabia Özcan, kendilerinin, yani halkın her şeyden önce gelmesi gerektiğine, bu makamların halk için olduğuna kurduğu cümlelerle dikkat çekmektedir. Haberde kullanılan videoya bakıldığında ise DHA ve Cumhuriyet logolarının yer aldığını görmekteyiz. Videoda Rabia Özcan’ın, komando birliklerinin önünde elindeki sopa ile projeye karşı çıktıklarını ve ne olursa olsun yolları birleştirmeyeceklerini yüksek sesle ve elindeki sopayı yere vurarak anlatması kararlı ve kendinden emin bir tavır takındığını anlatmaktadır. Arkasında kolluk kuvvetlerinin olduğu bir fotoğrafta elinde sopayla beraber oturmuş bir şekilde yer alan Rabia Özcan’ın bu duruşu kadının söz konusu doğası ve yaşamı olduğunda neler yapabileceğini anlatmaktadır.

Sitenin aynı tarihli haberinde ise “Rize’de Yeşil Yol toplantısında Vali’ye protesto” başlıklı habere yer verilmiştir (EK 6). Haberin makro yapısı incelendiğinde bir protesto eyleminin yapıldığı ve Yeşil Yol projesinin konuşulmak üzere toplanıldığı spotta anlatılmaktadır. Ayrıca başlıkta ifade edilen protesto kelimesiyle beraber yaşananların bir grup tarafından onaylanmadığı ve eyleme geçildiği belirtilmiştir. Projenin Rize valisi ve eylemciler tarafından konuşulması için yapılan toplantıdan yaşananların aktarıldığı metinde kullanılan ara başlıklar ve ifadeler konuyu özetler niteliktedir. Yeşil Yol eylemlerinin tanınmış ismi olan Rabia Özcan’ın ifadelerinin ön planda olduğu haberde Özcan’ın ifade ettikleri veya kendisiyle alakalı olan cümleler ara başlıklara taşınarak vurgu yapılmıştır.

Haberin mikro yapısında göze çarpan “eylem, alkış, protesto, salonu terk ettiler” gibi kelimelerle olumsuz bir durum ortaya konurken, yaşananların kabul edilip onaylanmadığı vurgusu anlaşılmaktadır. Haberin ilk paragrafında Yeşil Yol mücadelesinin simgesi haline gelen ‘Havva Ana’ lakaplı Rabia Özcan’ın ifadelerine yer

verilirken, Özcan'ın gösterdiği tepkiler sonucunda toplantıya alınmayan Samistal Yaylası'ndan gelen eylemcilerin toplantıya alındığı belirtilmiştir. Bu durum Özcan'ın tek başına dahi olsa sözünün dinlendiğini göstermektedir. Haberin ikinci paragrafında ise tepkiler nedeniyle yapımı durdurulan yollardan bahsedilirken, “yol inşaatının başlamasından 4 ay sonra vatandaşları dinleme kararı alan Rize Valiliği” ibaresiyle alınan kararın eleştirildiği ve geç kalındığına dikkat çekilmektedir.

Rize valisi başkanlığında yapılacak toplantıya Samistal Yaylası'ndan gelenlerin alınmaması üzerine yaşanan gerginlik sonrası eylemcilerin gösterdiği tepkilerin aktarıldığı metinde, Rabia Özcan'ın oğlu ve Kavron Yaylası sakinlerinden olan Bülent Bekar'ın ifadelerine yer verilmiştir. “Ya hep beraber içeri gireceğiz ya da hiç girmeyeceğiz”, “Sen oralısın, buralısın, diyerek insanları ayırmak büyük bir handikaptır” cümleleriyle birlik ve beraberlik vurgusu yapılırken, dertlerinin aynı olduğu ve aynı amaç uğruna orada bulunduklarına dikkat çekilmiştir. Haber metni boyunca iki paragrafta ön plana çıkarılan Rabia Özcan, kimi zaman ifadeleriyle kimi zamanda söylediklerinin alt başlıklara taşınmasıyla vurgulanmıştır.

“Yeşil Yolda Uzlaşma Çıkmadı, Vali Alkışlarla Protesto Edildi” ifadeli alt başlıkta ise eylemcilerin sessizce olayı ve valiyi protesto etme biçimi dikkat çekmektedir. Karara varılamayınca salonu terk eden yayla sakinlerinin olduğunun belirtilmesi ise yaşananlara tepkisiz kalınmadığını göstermektedir. Basına kapalı gerçekleşen toplantının bu ayrıntısının özellikle belirtilmesi ise sitenin olaya karşı muhalif tutumunu bir kez daha ortaya koymaktadır.

Metinde yer alan Fırtına İnisiyatifi üyelerinin yaptığı açıklamada kendilerini “işgalci, tecavüzcü” olarak nitelendirenlere karşı; “Bu halk, devletin d'si dahi burada yokken; yüzyıllardır bölgede, zorlu tabiat koşullarında, tamamen kendi imkanlarıyla yaşam uğraşı vermiştir” diyerek söylenenlerin aksine kamu düzenini bozmak bir yana haklarını aradıklarına değinilmiştir. Ayrıca yaylaların geçmişi ve bugünü anlatılırken asıl işgalcilerin yöre halkı değil, yaylalarına bu projeyi yapanların olduğu belirtilmektedir. Son olarak haberde kullanılan ve manşette yer alan fotoğrafta ise valinin makam aracını alkışlayan eylemciler yer almaktadır.

18 Eylül 2015 tarihli haberde “Yeşil Yol direnişinin simgesi Havva Ana'yı üzdüler” başlıklı habere yer verilmiştir (EK 7). Haberin makro yapısına bakıldığında

başlıkta ve spotta yer alan bilgiler doğrultusunda Yeşil Yol projesinin görüşülmesi için yapılan toplantı sonrası yaşananlar aktarılmıştır. Yaşanılardan sonra Yeşil Yol eylemlerinin önemli ismi olan Özcan'a dikkat çekilerek, alınan karardan duyulan üzüntü belirtilmiştir. Haberde, Rize Valisi Ersin Yazıcı ve eylemcilerin bir araya geldiği görüşme sırasında yaşananların ve Rabia Ana olarak bilinen Rabia Özcan'ın ifadelerinin çarpıtılarak medyada yer almasından dolayı duyduğu üzüntü dile getirilmektedir.

Haberin mikro yapısı incelendiğinde, Rabia Özcan hakkında 'Yola karşı çıktı, şimdi yol istiyor' yorumlarıyla yapılan haberle birlikte “Yeşil Yol” protestolarına gölge düşürülmek istendiği anlaşılmaktadır. Ek olarak başlıkta geçen “üzdüler” gibi edilgen yapılarla birlikte yapılan eylemin kim tarafından gerçekleştirildiğinin muallak durumuna değinilmiştir. Yaşanılara tepki gösteren Rabia Özcan'ın yapılacak olan toplantıya katılmaması ise tek başına yaptığı bir protesto olarak görülmektedir.

Ayrıca “basına kapalı gerçekleşen toplantı”, “valilik ve Jandarma görevlileri tarafından kayda alınan toplantı” gibi ifadelerin vurgulanması ise haberde eylemciler ve Rabia Özcan'ın tarafında olunduğunu ve 'Yola karşı çıktı, şimdi yol istiyor' tarzındaki haberin yalan haber olabileceğine işaret etmektedir. Haberde kullanılan “Valilik ve jandarma görevlileri tarafından kayda alınan toplantının bir bölümü, gizlice bazı yerel basın kuruluşlarının eline geçti. Rabia Özcan'ın 27 saniyelik görüntüsü, 'Yola karşı çıktı, şimdi yol istiyor' diye haberleştirildi.” tarzındaki cümlelerle yaşanan olay iddia edilmekten çıkarak, net bir dille ifade edilmekte ve konunun sorumluları valilik ve jandarma görevlileri olarak belirtilmektedir.

Olayın sebep ve sonuçlarıyla ele alındığı haberde konuya açıklık getirme açısından konunun baş muhatabı Rabia Özcan'ın ifadelerine başvurulmuştur. Özcan'ın sık sık hesap sorar tarzındaki söylemlerine yer verildiği haberde “Biz yola karşı değiliz. Her yaylanın yolu olsun, bu yolların bakımı yapılsın. Ama yaylalar birbirine kavuşmayacak. Sırt mahallesindeki evlerimize giden patika yollarımızın yapılsın' gibi ifadeler örnek oluşturmaktadır.

Haberin son paragrafında ise toplantıda valinin kendilerini azarladığını iddia eden Özcan'ın valiye hitaben: “Sen bizim valimizinsin. Sen halkını niye azarlarsın? Buna da çok üzüldüm. Toplantıda ikinci kez söz almamıza izin verilmeyince vali ile özellikle

konusmak, 'Sen bizi azarlayamazsın' demek için randevu istedim.” cümleleri ise Rabia Özcan'ın yaşanılanları ne kendine ne de eylemlerine yakıştırmadığı ve kabul etmediği gösterilerek hesap sorduğu anlaşılmaktadır.

Sitenin 09 Aralık 2015 tarihli haberinde ise “Rabia Ana'ya ‘yeşil yol’ müjdesi” başlıklı haber yer almaktadır (EK 8). Haberin makro yapısı incelendiğinde, Danıştay kararıyla iptal edilen Yeşil Yol projesinden bahseden spot, başlıkta yer alan “yeşil yol müjdesi” ifadesiyle de alınan kararın onaylandığı ve müjde olarak görüldüğü anlaşılmaktadır. Ayrıca “Rabia Ana'ya yeşil yol müjdesi” denilerek kazanılan zafer kendisine mal edilmiş şekilde aktarılmıştır.

TEMA Vakfı'nın Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın “Ordu-Trabzon-Rize-Giresun-Gümüşhane-Artvin Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı” nına açtığı davanın, Danıştay'ın en üst organı olan İdari Dava Daireleri Genel Kurulu tarafından hukuka aykırı olması açısından iptal edildiği açıklanmaktadır. Konunun ayrıntılı bir şekilde detaylandırıldığı haberde arda alan bilgisine de yer verilerek konuya dair geçmişte ne oldu hatırlatılması okuyucuya yapılmıştır. Yapımı planlanan projenin neden iptal edildiğinin ifade edildiği haberde bilirkişi raporuna yer verilerek olay okuyucuya belgeleriyle beraber sunulmuştur.

Haberin mikro yapısına bakıldığında ise Yeşil Yol projesi anlatırken seçilen “rant, doğa katliamı” gibi kelimelerle olumsuz bir anlam yaratılırken başlıkta da yer alan “yeşil yol müjdesi” ile alınan kararın doğru bir karar olduğu vurgusu yapılmaktadır. Kaynak olarak ele alınan mahkeme kararı ise okuyucuyu inandırma açısından verilmektedir. Ayrıca haber metninde kullanılan rakamsal değerler, mahkeme kararı ve olayın geçmişinden bahsedilmesi konunun her detayıyla haberde yer bulduğunu göstermektedir. Fotoğraf olarak ise Rabia Özcan'ın elinde sopayla taşların üzerinde oturduğu ve Yeşil Yol eylemlerinin simgesi haline gelmiş fotoğrafı kullanılmıştır. Son olarak habere bakıldığında ise yine imzalı bir muhabir haberi olduğu anlaşılmaktadır.

Sitenin 15 Ocak 2016 tarihli haberinde ise “Rabia Ana kazandı” başlıklı haber yer almaktadır (EK 9). Haberin makro yapısına bakıldığında başlıkta yer alan aktif bir yüklem olan “kazandı” ifadesinde belirtildiği üzere Yeşil Yol projesinin durdurulma kararından bahsedilmektir. Spotta ise alınan karardan memnun olduğu ifade edilmektedir. Ayrıca eylemlerin simgesi haline gelen Rabia Özcan'ın ifadelerine yer

verilirken TEMA Vakfı'nın açtığı davanın neticelendiği bilgisinin aktarıldığı haberde bölgedeki halkın haberi sevinçle karşıladığı ve duydukları memnuniyet anlatılmaktadır.

Rabia Özcan'ın ifadelerine yer verilirken aynı zamanda Özcan'ın oğlu Bülent Bekar ve Fırtına İnsiyatifi adına konuşan avukat Yakup Okumuşoğlu'nun görüşlerine yer verilmiştir.

Haberin mikro yapısı incelendiğinde ise projeye karşı çıkanların “çevreci” olarak nitelendirilmeleri sitenin muhalif yanını ortaya koymaktadır. Metin içerisinde sık sık tekrar edilen “emsal karar, hukuka sığınmışık, olması gereken bir netice, beklediğimiz sonuç” gibi ifadelerle anlatılmak istenen ise bu insanların baştan beri hukuksuz bir iş yapmadıkları aksine haklarını savunduklarını anlatır biçimdedir. Bu duruma ek olarak başlıkta belirtilen “Rabia Ana kazandı, umut oldu” gibi ifadelerle birlikte alınan karara karşı duyulan memnuniyet belirtilirken kesin ifadelerle de mücadelelerin sonuç verdiği noktasına dikkat çekilmektedir. Spotta yer alan Özcan'ın “Torunlar adına sevindim” cümlesiyle kadınların doğayı bir mal olarak görmekten ziyade gelecek nesile aktarılacak bir miras gözüyle algıladığı anlaşılmaktadır.

Haberde Fırtına İnsiyatifi adına konuşan avukat Yakup Okumuşoğlu'nun ifadelerinin kullanılması ise haberin inandırıcılığı bağlamında önem arz etmektedir. Son olarak haber metninde yer alan Rabia Özcan, Cumhuriyet'e konuştu ifadesi ve haberdeki muhabir imzası sitenin konuya duyarlı yaklaşımını ve sadece haberin kendilerinde olduğu vurgusunu yapmaktadır. Ayrıca sitenin yaşananları takip ettiği ve son haberin üzerinden 1 yıl geçmesinin ardından fıkı-i takip yaparak konuya dair tüm gelişmeleri okuyucuyla paylaşması hem gazetecilik anlamında hem de konu kapsamında önemli bir değer yaratmaktadır.

06 Mart 2016 tarihli ve “Rabia Ana kadınlara seslendi: Yaylasız duramayız biz” başlıklı haberde Yeşil Yol direnişinin Havva Anası olarak bilinen Rabia Özcan'ın kadınlara seslendiği ifadelere yer verilmiştir (EK10). Haberin makro yapısına bakıldığında spotta Özcan'ın kadınlara hitaben söylediği cümlelere rastlanmaktadır. Kadınlara “dirayetli olsunlar, kimsenin avucuna bakmasınlar, ‘kocamız getirsin biz yiyelim’ demesinler. Kocalarına, çocuklarına karşı, tüm dünyaya karşı dirayetli olsunlar, ‘yatayım aşağıya’ demesinler...” diyerek öğütte bulunduğu görülmektedir. Aktif cümle yapıların yer aldığı spotta kadınların mücadelecı yanlarına vurgu yapılmak

istenmiştir. Ayrıca “kocam getirsin biz yiyelim demesinler” ifadeleriyle kadınların yaşamlarının devamı için bir erkeğe mecbur olmadıkları aksine mücadele etmeleri gerektiği fikri aşılannıştır.

Haber metninde Yeşil Yol mücadelesinin öncü ismi olana Özcan’ın kadınlara seslendiği ifadeler yer alırken ve aynı zamanda verdikleri mücadelenin dünden bugüne nasıl seyrettiğinden bahsedilmektedir.

Sık sık ardaan bilgisine başvurulduğu haberde Rabia Özcan’a dair bilgilere yer verilmektedir. Daha önce verdiği mücadeleyle tanınan Rabia Özcan yani nam-ı diğer Havva Ana bu haberde özel hayatına dair açıklama ve bilgilerle yer almıştır. Bunun nedeni ise haberin yapıldığı dönemde Yeşil Yol projesinin mahkeme kararı ile durdurulmuş olması gösterilebilir. Magazinsel bir tarzda yazılan haber içerisinde birçok devrik cümle barındırması ve hikayemsi bir anlatımla yazılması açısından diğer haberlere nazaran dikkat çekmektedir.

Haberin mikro yapısı incelendiğinde yapılan eylemler için kullanılan, “mücadele, dayanışma, direniş, kenetlenme” gibi olumlu ifadeler Yeşil Yol eylemlerinin amacını yansıtırken, yüzlerce insanın neden bir araya geldiğini de anlatmaktadır. Bu duruma ek olarak Rabia Özcan’ın “Göbek bağımızı kestikleri andan itibaren mücadele ediyoruz. Kimseye el açmadık, alnımızın teriyle yaşıyoruz. Karşımıza böyle işler çıkınca da şartlerimiz atıyor, kimse bizi tutamaz” cümleleri mücadelelerindeki kararlılığı gösterirken aynı zamanda karadeniz kadınına özgü sertliği ve başına buyrukluğu gösterir niteliktedir. Doğayla, yaşamla iç içe olduklarını her defasında vurgulayan Özcan’ın “Yeşillikleri biz elimizde tutmasak, bakmasak devlet ne görecekti? O devlet buralarda nasıl yaşandığını ne bilir? Her dikili ağacın köküne varmışız. Ormandan kuruyan ağaç dışında kesmişliğimiz yoktur. Yaylamızdan vazgeçemeyiz. Yaylasız duramayız.” ifadeleri ile yaşamla aralarında kurdıkları sıkı bağ anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra hayat hakkında deneyimli oldukları ve kadınların doğayla kurduğu saf bağ ortaya çıkmaktadır. Ayrıca kadınların yaşam boyunca edindikleri doğa hakkındaki bilgelikler Özcan’ın belirttiği gibi onları doğaya bağlayan da tam olarak budur. Son olarak muhabirin imzasının yer aldığı haberde Rabia Özcan’ın eli belinde yol ortasında olduğu bir fotoğrafı yer almaktadır.

07 Haziran 2017 tarihli ve “Havva Ana'dan Yeşil Yol tepkisi: Yaylalar mahvoldu” başlıklı haberde yaylalarda yapımı devam eden duvarlara karşı sesini çıkararak tepki gösteren Rabia Özcan’ın ifadelerinden bahsedilmektedir (EK11). Haberin makro yapısı incelendiğinde hem spotta hem de haber metninde yer alan ifadeler başlığı destekler niteliktedir. Başlıkta yer alan “Yaylalar mahvoldu” ibaresiyle Yeşil Yol projesinin doğayı mahveden, düzeni bozan bir proje olduğuna değinilmiştir.

Verilen aradan sonra tekrar yapımına başlanan yol çalışmalarının doğayı tahrip ettiğini anlatan Özcan, gelecek nesile bırakacak bir doğanın kalmadığına dikkat çekmektedir. Bu yaklaşımıyla birlikte yaşamın devamlılığı için mücadele ettikleri anlaşılmaktadır. Yapımı devam eden projenin detaylarının yer aldığı üçüncü ve dördüncü paragraflarlarda ise projede hangi aşamaya geldiği tüm detaylarıyla okuyucuya aktarılırken, sayısal verilerin kullanımı da konuyu detaylandırmaktadır. Haberin mikro yapısı incelendiğinde ise dedelerinden aldıkları yaylaları torunlarına bırakmak istediklerini ifade eden Rabia Özcan’ın “Yaylalar bizim için, çocuklarımız için, hayvanlarımız için var. Gidecek, nefes alacak tek yerimizdi” tarzındaki ifadeleri gelecek vurgusu dikkat çekmektedir. Ayrıca yaşamın devamlılığı için yaylaların, doğanın şart olduğunun altı çizilmiştir. Yaşanılan durumdan duyulan acının ifade edildiği haberde doğaya karşı yapılmış bir müdahalenin direkt kadınları etkilediğini görmekteyiz.

Yaylaları için mücadele ettikleri için “hain” olarak nitelendirildiklerini aktaran Özcan, “Dağlarımızı vermeyiz. Her yaylanın yolu var. Her yaylanın yolu yapılsın. Bizi hain ilan ettiler. Biz yola karşı değiliz. Yolumuz olsun. Yaylaların yolunu düzgün yapsınlar, buna itirazımız yok. Ama yaylalar birbirine kavuşmayacak.” ifadeleriyle asıl dertlerini anlatmaktadır. Yaşamları için mücadele eden insanların hain olarak aktarılması kamuoyunda oluşturulmak istenilen algıyla ilintili bir durumdur. Asayışı bozanlar olarak aktarılacak istenen eylemciler yaratılan algıyla beraber huzuru bozanlar, yola karşı gelenler olarak lanse edilmek istenmektedir. Ek olarak Çamlıhemşin İlçesi'nin 2 bin 300 rakımlı Yukarı Kavrın yaylasında yapımı devam eden istinat duvarını “Yeşile taş duvar” alt başlığını atarak tanımlayan site, yemyeşil yaylayı ortadan böldü ifadeleriyle yaşanan kıyıma tepki gösterirken muhalif yanını bir kez daha ortaya çıkarmaktadır. Son olarak DHA’dan alındığı belirtilen haber, Rabia Özcan’ın kolluk kuvvetlerinin önünde durduğu ikonik fotoğrafla sunulmuştur.

03 Aralık 2018 tarihli ve son haber olan “Yeşil Yol'da karar çıktı; mahkeme davayı reddetti” başlıklı haber spotta da belirtildiği gibi yapılması planlanan proje için açılan davanın reddedilerek 3 yılın ardından kararın verildiğini ve projenin bittiğini anlatmaktadır (EK 12). Haberin makro yapısı incelendiğinde haber metninde konunun özetlendiğini, başlık ve spotla desteklendiği görülmektedir. Bilirkişi raporuna göre Yeşil Yol projesinde kamu yararı olmadığı tespit edilirken, Rize İdari Mahkemesi tarafından verilen karara göre ise kamu yararı var denilerek dava reddedilmiştir. Haberin ilk paragrafında konuya dair ardaan bilgisine yer verilirken okuyucuya ne olmuştu sorusunun yanıtı verilmektedir.

Haberin mikro yapısına bakıldığında, mahkeme kararından bahsedilerek davanın sürecine değinilmiştir. “Karar çıktı, mahkeme davayı reddetti” şeklinde kullanılan aktif yapılarla birlikte kararın kesinliğine dikkat çekilmiştir. 3 yılın sonunda kararın açıklandığından bahsedilirken bu süre zarfında da Yeşil Yol projesinde de “sona gelindi” ğinden bahsedilmektedir. Bahsi geçen “sona gelindi” ifadesiyle kararın sürüncemede bırakıldığı ve bu arada da projenin tamamlandığına vurgu yapılmıştır. Adil bir yargılamanın gerçekleşmediğini düşünen Fırtına İnisiyatifi platformundan yazılı açıklama yapılırken, "Mahkeme 3 yıl boyunca adalet bekleyen bizleri adeta oyalamıştır." cümlesi ise yaylacıların sitemine yer verilerek alınan kararın kasıtlı bir karar olduğu belirtilmektedir. Karar, “hukuk kapsamında değerdendirilecek nitelikte değıl, bahane” gibi tanımlamalarla açıklanarak olumsuz bir anlam yaratılmaktadır. Davanın kamu yararı var denilerek reddedilmesinin eleştirildiği haberde turizm adı altında toplumun değerdelerinin yitirilebileceğine dikkat çekilirken mahkemenin gecikmeli alınan kararı yanlış bulunmaktadır. Haberde “Yeşil Yol Projesi” adlı alt başlıkta ise projenin neyi kapsadığı, dünden bugüne neler yapıldığı sayısal verilerle ortaya konmuştur. Son olarak DHA imzalı haberde manşette kullanılan fotoğraf, bir tarafın yeşil öteki tarafın kuru olduğu, ortadan bir duvarın geçtiği ve iş makinesinin çalıştığı bir fotoğraftır. Kullanılan bir diğerd fotoğraf ise Rabia Özcan’a aittir.

2.4.1.2. Hürriyet

Hürriyet’in internet sitesinde Rabia Özcan ile ilgili haberlere baktığımızda 11 Temmuz 2015 tarihinden itibaren günümüze kadar olan süreçte Özcan’ın metin içerisinde yer aldığı on adet habere rastlamaktayız. Bu haberlerin ilki ise 11 Temmuz

2015 tarihli “Yeşil Yol için komando eşliğinde iş makinesi getirdiler, Rizeli yine 'dur' dedi” başlıklı haberdır (EK 13). Haberin makro yapısı incelendiğinde başlıkta yaşananlara kısaca değinildiği görülürken “Rizeli yine dur dedi” denilerek daha önce yapılan mücadelelere gönderme yapılmıştır. Spotta ise tepkiler nedeniyle için Rize’nin Çamlıhemşin İlçesi Yukarı Kavrun Yaylası’na sokulmayan iş makinalarının Samistal Yaylası’na kolluk kuvvetleriyle beraber getirilerek çalışmaya başlaması üzerine yaşananlar özetlenmektedir. Haber metninde yaylaya çıkışları engellemek için yolun geçişine bırakıldığı iddia edilen iş makinesini gören yaylacıların taş taşıyarak alternatif bir yol yaptığı anlatılmaktadır.

Haberin mikro yapısı incelendiğinde yaylaya çıkmalarını engellemek için yolun kasıtlı olarak kapatıldığını belirten yöre sakinlerinin elden ele taş taşıyarak yol yaptıkları ifade edilirken oluşturulan bu kolektif ruh dikkat çekmektedir. Bu ruha ek olarak yaylalarına geçişleri engellenmek istenen eylemcilerin ıslık ve alkışlarla yapılanları protesto ettikleri görülmektedir. Taş taşıyarak kendilerine doğal bir yol yapan eylemciler, yaptıkları yola “işte bizim yolumuz” diyerek Yeşil Yol’u kabul etmediklerini belirtmektedirler. Yol yapımında “genç-yaşlı, kadın-erkek yaklaşık 300 kişi yan yana dizilerek insan zinciri oluşturup taş taşımaya başladı” ifadeleri ise birlik beraberlik mesajı verirken kurulan birlikteliğe dikkat çekilmektedir. Haber metninde eyleme söyledikleri ve direnişiyle damga vuran Rabia Özcan’ın ismi Havva soyadı ise eski eşinin soyadı olan Bekar diye verilmiştir. İfadelerine sık sık başvurulduğu haberde valiye söyledikleri dikkat çeken Rabia Özcan, “Vali bize çapulcu diyor. Biz çocukluğumuzdan beri burada yaşıyoruz. Vali, Kaymakam kimdir? Ben halkım ve buradayım” diyerek mücadelelerine sınımsız sarılmaktadır. Eylemlerde dikkat çeken bir diğer nokta ise yöre halkının tepkisini alkışlarla, türkülerle, horonlarla vermesidir.

Çalışmanın durdurulma kararından sonra söylenen, “Denizi aldınız, dereyi çaldınız, yaylaya gelmeyi kolay sandınız, Rize size yalan, Yeşil Yol katliam, yaylaya dozeri sokturmayız, bas geri bas geri, al da git askeri’ dizeleriyle tempo tutmaları bu duruma örnek oluşturmaktadır. Son olarak haberde kullanılan manşet fotoğrafı ise haberi destekler niteliktedir. Fotoğraf, eylemcilerin yol yapmak için elden ele taşıdıkları taşları göstermektedir. Ayrıca DHA ve Hürriyet TV amblemi barındıran 08.26 dakikalık video ise hem haber metnini hem de fotoğrafını açıklamaktadır. Videoda ise Rabia

Özcan'ın ifadelerinin yanı sıra yöre halkının yol yapmak için taş taşıdığı görüntülere ve diğer eylemcilerin görüşlerine yer verilmiştir.

Sitenin 12 Temmuz 2015 tarihli haberinde ise “Rabia Nine torunlarının geleceği için direniyor” başlıklı habere yer verilmiştir (EK14). Başlıkta belirtildiği üzere gelecek nesil ve torunları için çabaladığı belirtilen Rabia Özcan için kullanılan nine ifadesi, “torunlarının geleceği için direniyor” cümlesi baz alınarak bu yakıştırma yapılmıştır. Haberin makro yapısı incelendiğinde başlık, spot ve haber metninin birbiriyle bağdaştığı görülmektedir. Sekiz ilin yaylalarını birbirine bağlayacak olan Yeşil Yol’a karşı olan Rabia Özcan'ın ifadelerinin yer aldığı haberde mücadelelerinden vazgeçmeyecekleri belirtilmektedir. Proje kapsamında Rize Valisi Ersin Yazıcı’ya söyledikleriyle gündem olan Özcan'ın tekrar ifadelerine yer verilerek, okuyucuya ne olmuştü bilgisi verilmiştir.

Haberin mikro yapısı incelendiğinde ise Özcan'ın “Vatanımın toprağı için, ağacı için, yeşilliği için, torunlarımın geleceği için direneceğim”, “İsterse beni hapse atsın” cümleleriyle kendileri için değil gelecek için direndikleri ve birşeyden çekinmedikleri, yeri geldiğinde yaylaları için özgürlüklerinden vazgeçebileceklerinin altı çizilmektedir. Ek olarak kullanılan ifadelere bakıldığında kadınların doğayla kurdukları sıkı bağ dikkat çekerken, Özcan'ın gerekirse doğanın özgürlüğü için kendi özgürlüğünden vazgeçeceği dikkat çekmektedir.

Evrensel sitesinden alındığı belirtilen haberde, Rabia Özcan'ın “Biz ormana gittiğimiz zaman, ormanda kuruyu kesip de getirirdik, yaylamızda yakardık. Gidip de yaşı kesmezdik” ifadeleriyle doğalarını ilk önce kendilerinin koruduğuna değinilmektedir. Son olarak haberde kullanılan fotoğrafın Yeşil Yol eylemlerinde Rabia Özcan'ın sembol olmuş fotoğrafı yer almaktadır.

Sitenin 13 Temmuz 2015 tarihli haberinde ise “Yeşil Yol” da mahkeme ağaç kesimini durdurdu” başlıklı haberi yer almaktadır (EK 15). Atılan bu başlıkla eylemcilerin protestolarının başarıya ulaştığı anlaşılmaktadır. Haberin spotunda ‘Adı yeşil özü kara’ benzetmesi yapılarak anlatılan Yeşil Yol projesinin durdurulduğu anlatılmıştır. Yapılan eyleme birçok ismin katıldığı belirtilirken alınan karardan duyulan memnuniyet kaydedilmiştir. Geri kalan diğer detaylar ise Cumhuriyet sitesinde yer alan “Yeşil Yol isyanı büyüyor... Havva Ana yine en önde” başlıklı haberde yer alan bilgilerle aynıdır. Yalnızca spot ve fotoğrafının farklı olduğu haberde Rabia Özcan ve

eylemlerde yer alan diğer kadınların olduğu bir fotoğraf kullanılmıştır. Fotoğrafta başlıkta belirtilen olumlu durumu yansıtır şekilde Rabia Özcan ve diğer kadınların mutlu olduğu bir fotoğraf tercih edilmiştir.

Sitenin aynı tarihli “Vali bana çapulcu diyemez” başlıklı haberinde ise Rabia Özcan’ın sitemlerine yer verilmiştir (EK 16). Haberin makro yapısı incelendiğinde spotta valinin eylemciler için kullandığı “3-5 çapulcu bu yolu durduramaz” cümlesine tepki gösteren Özcan’ın ifadelerine yer verilmiştir. Metinde yaylalarından vazgeçmeyeceklerini belirten eylemcilerin ifadelerine yer verilirken yaylaları için mücadele edenlere çapulcu demediğini ifade eden Rize Valisi Ersin Yazıcı’nın sözlerine de yer verilmiştir. Böylece iki tarafın ifadelerine yer verilmiş, haber tek taraflı ele alınmamıştır.

Haberin mikro yapısı incelendiğinde ise, eylemciler için söylenildiği iddia edilen “çapulcu” kelimesiyle hem eylemciler hem de yaptıkları protestolar siyasi bir erk olan vali tarafından küçümsenmekte ve 2012 yılında İstanbul’daki Gezi Parkı’nda yapılan eylemlere gönderme yapmaktadır. Dedelerinin yaylaların birleştirilmemesi vasiyeti olduğunu dile getiren Özcan, hem bu ifadesiyle hem de “Büyüklerimiz, ‘Her türlü olay olabilir’ diyerek yaylaların birbirine kavuşmasını istemedi. Torunlarımız da yaylanın taşını toprağını gezecek, çiçeğini koklayacak. Ama yaylalar birbirine bağlanırsa torunlarımızın işi biter. Dedelerimizin sözleri kulaklarımda çınlıyor” diyerek atalarından kalan mirası geleceğe taşımayı istedikleri aynı zamanda da taşınacak bu mirasla birlikte yaşamın, anıların devamlılığının sağlanacağı düşünülmektedir. Ayrıca hayata dair kadınlar tarafından aktarılan bu bilgiler ışığında geçmiş ve gelecek arasında bir köprü kurulmaktadır.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ı, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı olduğu dönemde annesi Tenzile ve eşi Emine Erdoğan ile o dönemde Ayder Yaylası’nda kendisinin işlettiği restoranda ağırladığını hatırlatarak geçmişe gönderme yapan Özcan, Cumhurbaşkanı Erdoğan’a seslenerek “Erdoğan bize sahip çıksın. Tenzile anayı rahat uyutsun” diyerek kendisine seslenmiştir.

Haberde Yeşil Yol mücadelesinde ön planda olan Rabia Özcan’ın yaptıklarına tekrar yer verilirken, o günler ve yaşananlar Özcan’ın ağzından bire bir aktarılmıştır. Kendisini taş taşıyarak yaptıkları yolda güç olarak “He- Man” e benzettiğini ifade eden

Özcan, bu benzetmeyle doğa söz konusu olduğunda neler yapabileceklerine dikkat çekmektedir. Son olarak haberde kullanılan Rabia Özcan'ın fotoğrafının yanısıra 08:26 dakikalık video ile yaşananlardan kısaca bahsedilmiştir.

Sitede yer alan 14 Temmuz 2015 tarihli haberde ise “İlk zafer horonu” başlıklı habere yer verilmiştir (EK 17). Haberin makro yapısı incelendiğinde başlıkta yer alan zafer ifadesiyle yapımı planlanan Yeşil Yol projesinde Rize İdare Mahkemesi tarafından alınan durdurma kararına gönderme yapılmaktadır. Verilen karardan memnuniyet duyan yöre halkının sevincini horonla ve atılan sloganlarla kutladığı spottan, başlıktan ve kullanılan fotoğraftan anlaşılmaktadır.

Haberin mikro yapısı incelendiğinde yapılan eylemin “Havva Ana Direnişi” olarak nitelendirilmesi dikkat çekmektedir. Yeşil Yol eylemlerinin tek bir kişiye indirgenmesi, Özcan'ın varlığının görünürlüğüne ve etkisine dikkat çekmektedir.

Rize İdare Mahkemesi'nin, telafisi güç zararlara neden olabileceği gerekçesiyle ağaç kesiminin durdurulmasına karar verdiği noktada yüzlerce ağacın kesildiğine değinilen haberde, Vali Yazıcı'nın “Yeşil Yol Projesi kapsamında ağaç kesilmediğini” söylemesi hatırlatılarak, iki durum arasındaki kıyas okuyucuya bırakılmıştır.

Sık sık mücadelenin önemli ismi Rabia Özcan'ın ifadelerine yer verilerek, “Herkes bir, vatan bir. Bu devlet, bu dere, taş, toprak, dağ, bayır bizimdir. Biz burada doğduk, büyüdü, burada ölüp gideceğiz” söylemiyle yapılan birlik ve beraberlik çağrısına vurgu yapılmıştır. Son olarak AA ve DHA'dan alınan bilgilerin toplanması sonucunda ortaya konan haberde kullanılan fotoğraf, başlık ve içeriği destekler nitelikte olup Rabia Özcan ve beraberindeki yöre halkının tulum eşliğinde oynadıkları bir fotoğrafla tamamlanmıştır.

Cumhuriyet'in sitesinde aynı şekilde yer alan ve 26 Temmuz 2015 tarihli “Rabia Ana'dan Bakan'a: Asfalyamı attırmasınlar” başlıklı haber Hürriyet'in sitesinde 27 Temmuz 2015 tarihinde yer almıştır (EK 18). Haberin içerisinde Cumhuriyet'ten alındığı belirtilen haber kullanılan fotoğraf ve metinler dahil olmak üzere bire bir verilmiştir.

Sitede yer alan 15 Eylül 2015 tarihli haberde ise “Rize'de Yeşil Yol toplantısında Vali'ye protesto” başlıklı haber yer almaktadır (EK 19). DHA'dan alındığı görülen haber Cumhuriyet'te olduğu gibi metin ve fotoğraflar bağlamında bire bir aynıdır bu

duruma ek olarak haber 1:42 dakikalık video ile desteklenmiştir. Videoda Rabia Özcan'ın ifadelerine ve eylemcilerin alkışlı protestosuna yer verilmiştir.

06 Haziran 2017 tarihinde sitede yer alan “Yeşil yol horonu” başlıklı haberde sekiz ilin yaylalarının birleştirecek olan Yeşil Yol projesine karşı çıkan 24 kişinin hakim karşısına çıktığından bahsedilmektedir (EK 20). Haberin makro yapısı incelendiğinde başlıkta belirtildiği üzere davanın görüleceği Pazar Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşma öncesinde adliye önünde toplanan yöre halkının projeye karşı horon oynadıkları belirtilmiştir. Türküler söyleyerek projeyi protesto eden halkın görüşlerine yer verildiği haberde mücadelenin öncü ismi olan Rabia Özcan'ın 2015'te yaptığı konuşmaya gönderme yapılmıştır.

Haberin mikro yapısı incelendiğinde ise hakim karşısına çıkan eylemciler için “sanık” ifadesinin kullanılması dikkat çekmektedir. Sanık, suç işlediği düşünülerek mahkemeye sevk edilen kişiler için kullanılan bir terimken yaylalarını savunan yöre halkı ‘iş ve çalışma hürriyetine’ engel olmakla suçlanmaktadır. Yapılan bu vurguyla beraber aranan haklardan bahsedilmezken bozulan kamu düzenine dikkat çekilmek istenmektedir. Son olarak haberde 2 fotoğraf kullanılırken, bu fotoğrafların ilki mahkeme önünde horon oynayan insanlardan oluşurken ikincisi ise Rabia Özcan'ın Yeşil Yol mücadelesine mal olmuş elinde sopayla beraber taşın üzerinde oturduğu fotoğrafıdır.

07 Haziran 2017 tarihinde sitede yer alan “Havva Ana'dan 'Yeşil Yol'a tepki: Yaylalar mahvoldu” başlıklı haberin DHA'dan alındığı belirtilmiştir (EK 21). Cumhuriyet'te yer alan haberle başlık, spot ve metin olarak bire bir aynı olan haberde sadece maşette kullanılan fotoğraf farklılık göstermiştir.

Son olarak sitede yer alan 03 Aralık 2018 tarihli “Yeşil Yol'da karar çıktı; mahkeme davayı reddetti” başlıklı haber DHA'dan alındığı belirtilmiştir (EK 22). Aynı başlık, spot, haber metni ve fotoğrafla verilen haber, Cumhuriyet'te yer alan haberle bire bir aynıdır.

2.4.1.3. Akit

Akit'in internet sitesinde Rabia Özcan ile ilgili haberlere baktığımızda beş habere rastlanmaktadır. 16 Temmuz 2015 tarihli ilk haberde “Havva Ana'nın çiftliği ortaya

çıktı” başlıklı haber yer almaktadır (EK 23). Haberin makro yapısı incelendiğinde başlıkta yer alan Havva Ana’nın çiftliği ortaya çıktı ifadesiyle gizlenen bir şeyin ortaya çıkarıldığı anlamı yaratılmıştır. Spotta ise Yeşil Yol projesiyle tanınan Rabia Özcan, provokasyoncu olarak nitelendirilmiş ve Ayder Yaylası’nda kaçak ve ruhsatsız alabalık çiftliği işlettiği iddiasından dolayı doğayı tahrip ettiğine değinilmiştir. Haber metninde ise Rabia Özcan’ın kaçak yollarla ve ruhsatsız biçimde işlettiği tesisin olduğu iddia edilirken, Ayder Yaylasının doğasını tahrip ettiği vurgulanmaktadır.

Haberin mikro yapısı incelendiğinde ise spotta yer alan “provokatör” kelimesiyle eylemcilerin tanımlandığı görülmektedir. Ayrıca “ortaya çıktı, işte Havva Ana’nın çiftliği” gibi kesinlik bildiren yargıların kullanılması dikkat çekmektedir. Bir diğer önemli nokta ise haber metninin baştan sona koyu renkte yazılmış olmasıdır. Bu şekilde dikkatin haber metnine çekildiği anlaşılmaktadır.

Spotta yer verilen ve kaçak yollarla açıldığı iddia edilen çiftlik “yasaları hiçe sayarak doğayı tahrip etmiş” ifadeleriyle hem doğanın tahrip edildiği hem de hukuksuz bir işin yapıldığının altı çizilmiştir. “Ayder Yaylasının doğal yapısını resmen hiçe saymış” denilerek Yeşil Yol eylemlerinde öne çıkan Rabia Özcan’ın aslında çevreci olmadığı ima edilmiştir.

Yeşil Yol projesinin tanıtıldığı ve bu projeye karşı gelenlerden biri olan Rabia Özcan’dan bahseden ikinci paragrafta “eylemlerde sembol haline getirilen Rabiye Özcan” ifadesi kullanılarak edilgen bir cümle ortaya konmuştur. Bu yapıyla beraber Özcan’ın birileri tarafından ortaya çıkarıldığı manası yaratılmıştır. Ayrıca haberde bahsi geçen alabalık tesisinden bahsedilirken Özcan için, “Boşanmadan önce Rabiye Bekar olan ismiyle eşiyle beraber dünyaca ünlü Ayder Yaylasında kaçak yollarla alabalık çiftliği yapmak için yasaları hiçe sayarak doğayı tahrip etmiş.” cümlelerinin kullanımı ise Özcan’ın hayatını evlilik öncesi ve sonrası olarak ikiye ayırmıştır. Haberin son paragrafında ise iddia edilen tesis için Belediye encümenin durdurma kararına rağmen inşaatın devam ettirildiği bilgisine yer verilirken ortaya konan belgede söz konusu çiftliğin Rabia Özcan adına değil eski eşinin adına olduğu görülmektedir. Böylece haberde iddia edilen noktalar arasındaki tutarsızlıklar gözükmemektedir.

Son olarak haberde kullanılan fotoğraflar incelendiğinde ise manşetle birlikte dört fotoğrafa yer verildiği gözükmemektedir. Manşette yer alan fotoğrafta Rabia Özcan ile

birlikte horon oynayan kadınlara yer verilmiştir. Arka planın kırmızı renkte, harflerin ise kalın ve büyük puntolarla yazıldığı görülürken “Meğer doğasever değilmiş” diye atılan üst başlık dikkat çekmektedir. Diğer fotoğraflar ise Rabia Özcan ve eski eşine ait olduğu iddia edilen tesisin ve o tesis için çıkarılan encümen kararının olduğu fotoğraflardır. Son fotoğraf ise Rabia Özcan ve diğer kadınların horon oynadıkları anlara aittir.

Sitenin aynı tarihli ve “Sana yalan söylüyorlar Havva Ana” başlıklı haberinde ise tüm dünyanın hayranlıkla izlediği bir proje olduğuna değinilen Yeşil Yol anlatılmaktadır (EK 24). Haberin makro yapısı incelendiğinde spotta son dönemlerde yapılan projelerden bahsedilerek sonuncusu olan Yeşil Yol’un sağlayacağı düşünülen avantajlardan bahsedilmektedir. Başlıkta ve haber metninde değinilen Rabia Özcan üzerinden ise konudan haberdar olmayan insanların kullanıldığına vurgu yapılmaktadır. Ek olarak “Sana yalan söylüyorlar Havva Ana” cümlesiyle olay kesin bir dille aktarılmıştır.

Haberin mikro yapısı incelendiğinde ise spotta yer alan projelerin ve son olarak Yeşil Yol’un protesto edilmesi “uluslararası sermayenin rahatsız olması”na bağlanırken eylemciler ise onların maşası olarak aktarılmışlardır. “Yayla bahane protesto şahane” alt başlığının atıldığı haberde Yeşil Yol eylemleri Gezi Parkı olaylarıyla bağdaştırılarak orada yapılan kandırının burada da yapıldığı ifade edilerek konu bağlamından koparılmıştır. “Bu yalanlarla Havva Ana gibi bölgenin tatlı insanları harekete geçmektedir” ifadesiyle de yöre halkının kandırıldığı ve kullanıldıklarına dikkat çekilmiştir.

Yapılacak olan Yeşil Yol projesinin sağlayacağı kolaylıklara ve avantajlara değinildiği haberde Karadeniz, İsviçre’yle karşılaştırılarak orada varsa bizde neden olmasın düşüncesi okuyucuya aktarılmıştır. Takvim sitesinden alındığı belirtilen haber siyah arka planın olduğu ve Rabia Özcan’ın fotoğrafının yer aldığı bir manşetle verilmiştir. Kalın ve büyük harflerle yazılan “Sana yalan söylüyorlar Havva Ana” başlığına yer verilmiştir. Ayrıca Karadeniz ve İsviçre’nin yer aldığı fotoğraflarda kullanılmıştır.

Sitede yer alan 3 Ağustos tarihli ve “Aile boyu işgal” başlıklı haberde ise Yeşil Yol projesi kapsamında yapılan eylemler ve o eylemlerde ön plana çıkan Rabia Özcan’a

değinilmektedir (EK 25). Haberin makro yapısı incelendiğinde başlık ve spotta yer alan bilgiler dahilinde Yeşil Yol eylemlerinde öne çıkan Rabia Özcan'ın yanısıra oğlu Tayfun Bekar'ın da, Çamlıhemşin'de orman alanını işgal ettiği iddiasıyla yargılandığından bahsedilmektedir. Tüm ailenin damgalanmak istendiği haberde Tayfun Bekar kastedilerek “annesi gibi işgalci” denilerek hem anne Rabia Özcan hem de oğlu eleştirilerin hedefine alınmıştır.

Haberin mikro yapısı incelendiğinde ise Akit'ten Kenan Kıran imzalı ve “özel haber” amblemlili olan metinde “Yeşil Yol projesine karşı halkı kışkırtan “Havva Ana” lakaplı Rabiye Özcan'ın gerçek yüzünü deşifre etmeye devam ediyoruz” ifadelerine yer verilmektedir. Alenen Rabia Özcan'ın hedef gösterildiği ve halkı kışkırttığı düşülen haberde “gerçek yüzünü göstermeye devam ediyoruz” denilerek geçmişteki haberlere gönderme yapılmış ve asıl niyetinin ortaya çıkarılacağı söylenmiştir.

Spotta yer alan “malum medya” söylemi ile konuyu çevreci bakış açısıyla ele alıp, eylemcileri destekleyen medya organları kastedilirken, Rabia Özcan ve benzeri konumdaki insanların “çevreci” olarak nitelendirilmesine karşı gelinmektedir. Rabia Özcan'ı halkı kışkırtıcı bir konuma indirgeyen site, oğul Bekar'ı işgalci olarak okuyucuya göstermekte ve kendi tabirleriyle gerçek yüzlerini ortaya koymaktadır. Ayder Yaylası içinde yer alan Hüser Dere Vadisi içerisinde kaçak ve ruhsatsız alabalık çiftliğine sahip olduğu iddia edilen Rabia Özcan ve oğlunun orman işgalcisi olduğu söylenirken bu durumun herhangi bir veri ile desteklenmediği gözükmektedir. Son olarak haberin manşetinde ise büyük ve renkli puntolarla yazılan “Aile boyu işgal” başlığı görülmektedir. Üst başlıkta ise “Doğa katili Havva Ana'nın oğlu da işgalci çıktı” denilerek Özcan'a doğa katili, oğluna ise işgalci yakıştırmaları tekrar edilerek manşette de vurgulanmıştır.

Sitede yer alan 05 Ağustos 2015 tarihli “Provokatörlerin işletmelerine mühür” başlıklı haberde Yeşil Yol mücadelesinde dikkat çeken isimlerden Rabia Özcan ve Yalçın Şahin'in işletmelerinin çalışma ruhsatı olmadığı iddia edilerek jandarmanın iki işletmeyi mühürlediği belirtilmiştir (EK 26). Haberin makro yapısı incelendiğinde başlıkta belirtildiği gibi eylem yapan insanlar provokatör olarak nitelendirilirken spotta yer alan ifadeler de başlığı destekler niteliktedir.

Haberin mikro yapısına bakıldığında ise hem Rabia Özcan'a hem de oğlu Tayfun Bekar'a değinilerek halkı kışkırttıkları ve işgalci oldukları ifadeleri vurgulanarak konunun odak noktası haline getirilmişlerdir. Rabia Özcan ve oğlu üzerinden karalama kampanyasının yapıldığı haber metni son paragrafta yer alan ifadelerle sitenin açıkça Yeşil Yol projesini desteklediğini ortaya koyar niteliktedir. Son olarak manşetteki fotoğrafla desteklenen haber, Rabia Özcan ile ilgili yapılmış gazete küpürlerinin bir araya gelmesiyle birlikte verilmiştir. Siyah bir zemin üzerine büyük harflerle “Provokatörlerin işletmelerine mühür” başlığının atıldığı görülürken “Gazetemiz yazdı Kavrun ve Ayder yaylasındaki kaçak işletmeler mühürlendi!” üst başlığı atılarak haber metni boyunca sürdürülen egemen söylem devam ettirilmiştir.

Sitenin 24 Ağustos 2015 tarihli haberinde ise “Doğa katili Rabiye Özcan'dan tuhaf sözler” başlıklı habere yer verilmiştir (EK 27). Haberin makro yapısı incelendiğinde başlıkta yer alan doğa katili ifadeleriyle Rabia Özcan hakkında kamuoyunda olumsuz bir imaj yaratılmak istenmektedir. Yeşil Yol eylemlerinde kullandığı sözlere gönderme yapılarak tuhaf olarak nitelendirilmişlerdir. Spotta ise yapılan eylemden bahsedilerek, Rabia Özcan'ın söylediklerine yer verilmiştir.

Haberin mikro yapısı incelendiğinde ise başlıkta ve manşette sık sık vurgulanan “tuhaf” ifadesi Yeşil Yol eylemlerine damga vuran Rabia Özcan'ın kelimelerini kastetmektedir. Yaylalarına sahip çıkan ve eylem yapan insanların sözlerinin tuhaf olarak algılanması ve vurgulanması sitenin konuya dair karşıt görüşlerini ortaya koymaktadır. Yapılan eylemlerin kışkırtma olduğuna değinilen haberde “malum medya” denilerek üstü örtük bir biçimde ötekileştirilmenin yapıldığı dikkat çekmektedir. Ayrıca Rabia Özcan ve beraberindeki eylemcileri “çevreci” diye aktaran “malum medya” yı da eleştiren site, hem Yeşil Yol eylemcilerinin çevreci olmadığına hem de onları çevreci diye aktaranların amaçlarının farklı olduğuna gönderme yapmaktadır.

Rabia Özcan'ın spotta yer alan ve Yeşil Yol eylemlerine damga vuran sözleri ise, site tarafından PKK ile bağdaştırılmıştır. Aktarılan cümleleri “PKK'nın özerklik ağzı” diye nitelendiren site, hem Özcan'ı hem de Yeşil Yol'a karşı olanları direkt hedef göstermiş ve terörist ilan etmiştir.

Haber metninde Rabia Özcan ile ilgili sitedeki diğer haberlere gönderme yapılırken, Özcan provokatör ve kaçakçı olarak nitelendirilmiştir. Son paragrafta ise Özcan'ın "Yaylamızın sahibi biziz. Askeri biziz, komutanı biziz, hakimi biziz, hükümeti biziz" iddialarında bulunarak "Vali yaylamızdan jandarmayı çeksın" ifadelerine yer verilirken bu söylemlerin PKK'nın özerklik ifadeleriyle bağdaştırılmıştır. Son olarak haberin fotoğrafı incelendiğinde Rabia Özcan ve beraberindeki kadınların horon oynadıkları fotoğrafa yer verilmiştir. Beyaz bir arka plan üzerinde kalın ve büyük harflerle atılan "Doğa katili Havva Ana'dan tuhaf sözler" başlığı renkli harflerle yazılmıştır.

2.4.2. Melahat Alişan Haberleri

2.4.2.1. Cumhuriyet

Cumhuriyet'in internet sitesinde Melahat Alişan ile ilgili haberlere bakıldığında 5 habere rastlanmaktadır. 22 Temmuz 2015 tarihinde ise "Yaralı ayı gibiyiz, her an saldırabiliriz" başlıklı haber yer almaktadır (EK 28). Haberin makro yapısı incelendiğinde spotun olmadığı göze çarpmaktadır. Haberde Fındıklı'da yapılması planlanan HES projesine karşı eylem düzenleyen yöre halkının yaptıkları eylem ve sonrasında halkı bilinçlendirmek için düzenlenen toplantıda yaşananlar aktarılmıştır. Başlık ise eylemcilerin ağzından dökülen cümlelerden seçilmiştir.

Haberin mikro yapısı incelendiğinde ise ilk olarak başlıkta yer alan "Yaralı ayı gibiyiz, her an saldırabiliriz" ifadeleri dikkat çekmektedir. Fındıklı eylemlerinde konuşan çevrecilerden olan Memnune İmamoğlu'nun bu sözleriyle yapılması planlanan HES projesine duydukları öfke ve nefret anlaşılmaktadır. Ek olarak yapılacak herhangi bir çalışmada harekete geçebileceklerinin sinyallerinin verildiği bu söylemde yöre halkının ve özellikle kadınların bu konuda şakasının olmadığı vurgulanmaktadır.

Fındıklı Derelerini Koruma Platformu sözcülerinin ifadelerine yer verildiği haberde "Ülkemize, ekmeğimize, suyu muza, kültürümüze ve onurumuza sahip çıkıyoruz" pankartı ile birlik, beraberlik ve mücadelelerindeki kararlılıkları vurgulanmıştır.

Halkın, Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) sürecine katılımı toplantısının yapılacağı alana giderken kalabalığın önünde yer alan 82 yaşındaki Memnune İmamoğlu ve 69 yaşındaki Fatma Hektaş'ın el ele yürümesi dikkat çeken bir diğer noktadır. Fotoğrafla desteklenen bu kare ile eylemlerdeki kadınların varlığı ön plana çıkarılırken, yaşları, meslekleri, görüşleri ne olursa olsun mücadele ettiklerine dikkat çekilmektedir.

Derelerini savunmak için yollara çıkan kadınlardan biri olan Memnune İmamoğlu'nun "Bizden bir kaşık su alamazlar. Canımızı ortaya koyduk" ve "Aman göreyim sizi, mücadele etmeye devam edin. Polis de bize destek versin" cümleleriyle canları pahasına derelerini koruyacakları anlaşılırken herkesi dereler için mücadele etmeye davet etmiştir. Bir kaşık suyun heba edilmesini dahi kabul etmeyen kadınların doğaya karşı gösterdikleri hassasiyet dikkat çekmektedir.

Yapılması planlanan HES projesi için gelen heyetin binadan ayrılacağı sırada eylemcilerin alkışlı ve yuhlamalı protestoları dikkat çekerken 68 yaşındaki Melahat Alişan'ın heyetin önüne yatarak tepki göstermesi ise önemli diğer tepkilerden birini oluşturmuştur. Son olarak haberde kullanılan fotoğraflar incelendiğinde ise manşette el ele tutuşmuş Memnune İmamoğlu ve yaşındaki Fatma Hektaş'ın fotoğrafına yer verilirken, haber içerisinde eylem yapan yöre halkının ve ÇED heyetinin önüne yatan Melahat Alişan'ın fotoğrafları görülmektedir.

Sitede 09 Mayıs 2017 tarihinde ise "Rize'de köylülerin HES direnişi sonuç verdi" başlıklı habere yer verilmiştir (EK 29). Haberin makro yapısı incelendiğinde metinde Rize'nin Fındıklı İlçesi'ne bağlı Yaylacılar Köyü'nde yapılması planlanan HES projesi kapsamında halkın ÇED sürecine katılımı için düzenlenen toplantıdan bahsedilmektedir. Direnişin olumlu sonuçlandığını kurulan neden sonuç cümlesinden anladığımız başlık haberin fotoğrafı ile desteklenmiştir.

Ek olarak projeye karşı çıkan yöre halkının toplantıda tutulan tutanağa karşı tepki gösterdikleri ve ardından yaşanan arbede sonrası tutanağın eylemciler lehine değiştirildiği aktarılmaktadır. Başlıkta belirtildiği üzere yaşanan gerilimden sonra toplantı tutanağının değiştirilmesi eylemcilerin direnişinin başarısı olarak verilmiştir.

Haberin mikro yapısı incelendiğinde ise metinde ve fotoğraflarda öne çıkarılan kadınların varlığı dikkat çekmektedir. Dikkat çeken o isimlerden biri ise Melahat Alişandır. Alişan'ın yapılan toplantıda ÇED heyetin önünde yer alan suları alması

herkeste şaşkınlık yaratırken “Su sizden. İçmeyin biz de içmeyelim. Siz yanlış adrese geldiniz. Bu HES'i istemiyoruz, buradan gidin” cümleleri ile HES’e karşı olduğunu ve derelerini ellerinden almak isteyen heyetin üyelerinin o suyu hak etmediğini göstermektedir. Sularını ellerinden almak isteyenlere karşı önlerindeki suları alarak tepki gösteren Alişan’ın bu hareketi ile yıkımın sorumluları ile yaşamdan çokça pay almak isteyenlerin yine aynı isimler olduğunu anlamaktayız.

Son olarak haberde yer alan manşet fotoğrafında kol kola girmiş yüreyen ve en önde yer alan beş kadına yer verilmiştir. Haber içerisinde ise eylemden fotoğraflar yer alırken yaşanan arbeye ve toplantıda heyetin önünden suları alan Melahat Alişan’ın fotoğraflarına yer verilmiştir.

Sitede yer alan 18 Temmuz 2017 tarihli, “Arılı Vadisi’nde yola oturan kadınlar bilirkişi heyetinin yolunu kesti” başlıklı haberde ise Rize’nin Fındıklı ilçesi’nde yapılması planlanan HES projesi için bölgeye keşif için gelen heyetin önünü kesen kadınlardan bahsedilmektedir (EK 30). Haberin makro yapısı incelendiğinde başlık, spot ve haber metninin bütünlük sağladığı görülürken haber yolu kesen kadınların fotoğrafıyla tamamlanmıştır.

Haberin mikro yapısı incelendiğinde ise 24 ayrı HES projesine karşı mücadele ettikleri belirtilen yöre halkının 7 yıl önce doğal sit alanı ilan edilen vadiyi korumaya çalışmaları anlatılmaktadır. Bölgede HES yapımı önünde engel oluşturan doğal sit alanı özelliğinin kaldırılmasının istenmesi üzerine açılan dava kapsamında bölgeye keşife gelen bilirkişi heyetinin önüne çıkan kadınlar dikkat çekmektedir.

Yolu kesen kadınların “Dere bizim eşimiz, bizde onun eşiyiz. Dereyi kimseyle paylaşmayız. Dere bizim canımız, kanımız. Asla vermiyoruz. Beni öldüreceksiniz, dereye öyle gireceksiniz” sözleri ise kadınların mücadeledeki kararlılıklarını, gözü karalıklarını ve canları pahasına derelerini koruyacaklarını ortaya koyar niteliktedir. Kendilerini doğayla eş tutan kadınların varlıkları ve söylemleriyle birlikte doğanın yaşamlarının ta kendisi olduğu anlaşılmaktadır. Dereleri eşleri gibi gören bu kadınlar, derelere aidiyet hissetmektedirler.

Fındıklı mücadelesinin önemli ismi ve heyetin önünü kesenlerden olan Melahat Alişan ise “Bu dereyi kimseye vermiyoruz. Bir kaşık suya mı kaldılar? Bu su Allah’ın suyudur. Allah biz dünyaya gelmeden bize bu suyu verdi. Biz Atatürkçü, Müslüman halkız. Bizim bunlardan çektiğimiz nedir?” diyerek tepkisi göstermiş ve yaşananlara

isyan etmiştir. Son olarak DHA imzalı olan haberde kadınların yolu kestiği bir fotoğraf manşette kullanılmıştır.

Sitenin aynı tarihli bir diğer haberi ise “Rizeli kadınlardan HES'e karşı oturma eylemi” başlıklı haberdır (EK 31). Bir önceki haberle içerik olarak aynı olan metinde tek fark atılan başlık ve manşette kullanılan fotoğraftır.

Sitede yer alan 23 Ocak 2018 tarihli “Derelerin anası”, Arılı Vadisi'nde nöbet tutuyor” başlıklı haberinde ise Rize'nin Fındıklı ilçesi Arılı Vadisi'nde, nöbet tutan Melahat Alişan'dan bahsedilmektedir (EK 32). Haberin makro yapısı incelendiğinde başlıkta ve spotta belirtildiği gibi bölgede yapımı planlanan HES projesine karşı gece gündüz dere başında nöbet tutan Melahat Alişan'ın mücadelesinden söz edilmektedir. Spotta HES şirketi temsilcilerinin önüne yatarak onları protesto ettiği hatırlatılan Alişan'ın “derelerin anası” olarak nitelendirilmesi ise derelerle bağdaştırıldığının göstergesidir. Haberin ilk paragrafıyla konuya dair ardaan bilgisinin okuyucuyla paylaşıldığı görülürken aynı zamanda haberin Melahat Alişan üzerinden kurulması dikkat çekmektedir.

Haberin mikro yapısı incelendiğinde ise başlıkta yer alan “Derelerin Anası” ifadesiyle sahiplik, aidiyet duygusu yaratılırken Melahat Alişan'ın dere ile kurduğu sıkı bağa vurgu yapılmaktadır. Yöre halkının tepkileri nedeniyle Karadeniz Bölgesi'nde HES'lerin yapılamadığı tek vadi olan Arılı'da, yaz kış derelerin başında nöbet tutan Melahat Alişan, Fındıklı eylemlerinin tanınan ve öncü simalarından birisi.

Dereleri çok sevdiğini sık sık ifade eden Alişan, “Bu derelere aşırı bir sevdam var. 18 yaşında evlendim. Yukarıdaki mahalleye gelin gittim. Evlendiğimde bu dere ile yattım bu dere ile kalktım. Gençliğim bu derelerde geçti” diyerek hayatının, gençliğinin, anılarının bir köşesinde derelerin varlığına dikkat çekmektedir. Kendisini dere ile bir gören ve onun ayrılmaz bir parçası olduğunu kabul eden Alişan'ın bu ifadeleri kadın ve doğa arasındaki birliğe ve aynılığa vurgu yapmaktadır.

“Ben bugün varım yarın toprak olacağım. Bana kar olmaz” diyerek derelere sahip çıkılmasını isteyen Melahat Alişan, bu sözleri ile gelecek nesiller için duyduğu kaygıyı ve endişeyi ortaya koymaktadır. Ayrıca öldükten sonra toprak olacağını belirtmesi ise yaşamı boyunca doğanın içerisinde olan bir kadının yine doğaya, toprağa yani ait olduğu yere gideceği anlaşılmaktadır. Dereleri kültürel miras sayan anlayışın bir ürünü olan bu ifadeler yaşamın sürdürülebilirliğini ancak bu şekilde sağlanacağını söylemektedir.

Annesi ile anılarını aktaran Alişan, “Annem çamaşırları bezleri bu dere kenarında yıkardı ve kayaların üzerine asardı, biz de orada yataydık. Bezler kuruyunca onları biz toplardık. Dereye giderdik, yıkanırdık, yataydık, yüzerdik, biz dere çocuklarıyız. Dere gelirdi odun ihtiyaçlarımızı oradan giderirdik. Bütün canlılar gider dere kenarından susuzluğunu giderirdi. Yaşlılar abdestini oradan alır dere kenarında namaz kılardı. Biz bu dereleri kimseye vermiyoruz” ifadeleriyle geçmişteki anılarına değinerek derelerin yok olmasıyla birlikte anılarının da yok olacağını aktarmaktadır. İnsanların anılarının yanı sıra ihtiyaçlarının giderildiği dereler yöre halkı için önem arz ederken kadınların ev içi ihtiyaçlarını görmeleri dereleri daha önemli kılmaktadır.

İlerleyen zamanlarda yaşanabilecek su sıkıntısına dikkat çekerek, “Bu su ilerde zemm suyu olacak. Bizi susuz bırakmasınlar” diyerek suyun kıymetini dile getirmektedir. Para ile satın alınamayacak kadar kıymetli olan suyun kıymetini bilen bu insanlar dereleri için mücadele edeceklerini her fırsatta dile getirmişlerdir.

Son olarak DHA imzalı haberde kullanılan fotoğraflara bakıldığında ise dere kenarında nöbet tutan Melahat Alişan’ın 3 adet fotoğrafına yer verilmiştir.

2.4.2.2. Hürriyet

Hürriyet’in internet sitesinde Melahat Alişan ile ilgili haberlere bakıldığında 5 habere rastlanmaktadır. 22 Temmuz 2015 tarihinde ise “Fındıklı’da ÇED protestosu” başlıklı haber yer almaktadır (EK 33). DHA imzalı haber Cumhuriyet sitesinde yer alan “Yaralı ayı gibiyiz, her an saldırabiliriz” başlıklı haberle bire bir aynıdır. Sadece başlık, spot ve manşette farklılık olduğu görülmektedir. Haberin başlığından anlaşıldığı üzere Fındıklı’da yaşanan protestoya dikkat çekilmiştir.

Spotta Melahat Alişan’ın ÇED heyetinin önüne yatarak yolu kesmesi ve Memnune İmamoğlu’nun ifadelerine yer verilmiştir. Manşette ise Melahat Alişan’a sarılmış bir polis memurunun fotoğrafına yer verilirken haber içerisinde yine Alişan’ın yere yatarak heyeti protesto ettiği fotoğraf kullanılmıştır.

Sitede 09 Mayıs 2017 tarihinde “Fındıklı’da HES toplantısında gerginlik” başlıklı habere yer verilmiştir (EK 34). DHA imzalı haberin Cumhuriyet sitesinde yer alan “Rize’de köylülerin HES direnişi sonuç verdi” başlıklı haberle birebir aynı olduğu görülmektedir. Kullanılan fotoğraf ile başlığın farklı olduğu haberde manşette HES

toplantısında yaşanan kavgadan bir fotoğrafa yer verilmiştir ve yaşanan gerginlik başlığa taşınarak dikkat çekilmiştir.

Sitede yer alan 18 Temmuz 2017 tarihli ve “Arılı Vadisi'nde yola oturan kadınlar bilirkişi heyetinin yolunu kesti” başlıklı haber, Cumhuriyet’in internet sitesinde birebir aynı olarak verilmiştir (EK 35).

Sitede 07 Kasım 2017 tarihli “Fındıklı ve Arhavi’de çevrecilere kötü haber” başlıklı haberde ise derelerine HES yapılmasını istemeyen Melahat Alişan’ın ifadelerine yer verilmiştir (EK 36). Haberin makro yapısı incelendiğinde başlık ve haber metniyle desteklenen ifadelerle yöre halkının HES’e karşı oldukları vurgulanmaktadır. “Çevrecilere kötü haber” denilerek verilen kararın olumsuzluğuna dikkat çekilmiştir. Ayrıca haberde Melahat Alişan’ın yaptığı eyleme değinilerek ardaan bilgisine yer verilmiştir.

Haberin mikro yapısı incelendiğinde ise DHA imzalı haberde “Bizim kanımız, canımız bu deredendir. Gücümüzü, kuvvetimizi bu dereden alıyoruz. Her şeyimiz bu dere. Ben, yaşlı bir kadını. Gözümü bu dere kenarında açtım. Bu dereye aşık oldum” diye konuşan Melahat Alişan’ın, dere olmadan yaşayamayacağına, hayatlarını bu dere üzerinden idame ettiklerdiklerine değinilmiştir. Yaşamın devamlılığının yanında doğanın anılarında büyük yer kapladığı, kadınlar için vazgeçilmez bir unsur olduğu anlaşılmaktadır. Dereleri canları, kanları sayan kadınların bu ifadeleri kadın ve su arasında geçmişten bugüne kurulan simgesel bağa da işaret etmektedir. Sadece Melahat Alişan’ın ifadelerine yer verildiği haberde manşette ise Alişan’ın fotoğrafı kullanılmıştır.

Sitenin 23 Ocak 2018 tarihli ve “Derelerin anası', Arılı Vadisi'nde nöbet tutuyor” başlıklı haber ise Cumhuriyet’in sitesinde birebir verilmiştir. DHA imzalı olma haberde başlık, içerik ve fotoğraflar birebir aynıdır. (EK 37).

2.4.2.3. Akit

Akit’in sitesinde ise Melahat Alişan ile alakalı herhangi bir habere rastlanmamıştır.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

İnsanlık tarihi kadar eski olan aterkil zihniyet geçmişten bugüne toplumun her parçasına nüfuz ederek tüm kodlarımıza işlenmiş durumdadır. Bu yapıyı besleyen her ayrıntı kadın ve erkek arasındaki amansız uçurumu derinleştirirken aynı zamanda var olan sorunlu durumu önüne geçilemez bir hale sokmaktadır. Erkek egemen anlayış tarafından yüzyıllardır kontrol ve denetim altına alınmak istenen kadın ve doğanın sömürüsü sınırları aşarken durdurulamaz bir hale dönüşmüştür. Kurtuluşu hem kadının hem doğanın özgürleştirilmesinde bulan ekofeminizm anlayışında ise çözüme ulaşmak için kadın ve erkeğin ortak paydada ele alınması gerektiği savunulmuş ve bu yönde uğraşlar verilmiştir. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğini gidermek isteyen ekofeministler çareyi eşit olmayan tüm yapıları yıkarak ve doğa sömürüsünü ortadan kaldırarak yapmayı arzulamaktadırlar.

Doğa ve kadın üzerinde kurulmak istenen tahakküme dikkat çeken ekofeministlerin üzerinde sıkça durduğu bir diğer mesele ise doğayı koruma noktasında kadınların erkeklerden daha fazla yük taşıdığı ve yaşamı sürdürme görevlerinin onların omuzlarına yüklendiği gerçeğidir. Erkeklerle nazaran yaşamı devam ettirme ve sürekliliğini sağlama açısından daha bilgili ve deneyimli olan kadınlar kendilerine yüklenen bu mecburi görevi yerine getirmek zorunda bırakılmaktadırlar. Geçmişten bu yana doğayla eş tutulan kadınlar artık doğaya karşı yapılan her müdahaleyi kendilerine yapılmış saymaya başlamışlardır. Bu yüzden hem mecburi hem de içgüdüsel olarak harekete geçen kadınlar, yaşamın tüm yükünü sırtlamaya başlamışlardır. Çünkü yaşam boyunca karşılaşılabilecekleri her türlü afetin sonucu direkt olarak kendilerine dokunmaktadır. Bundan dolayı harekete geçmeyi, yeri geldiğinde de doğalarını, sularını, topraklarını savunmaya geçmektedirler.

Bu noktada Türkiye’de giderek önem kazanan ve dikkat çeken bir konu olan ekolojik yaklaşımlar ve eylemler büyük önem arz etmektedir. Bulunduğumuz coğrafyada birçok noktada HES projelerinin, maden arama çalışmalarının yapılması ve doğanın tahrip edildiği gerçeği, ekolojik eylemleri ve beraberinde birçok karşıt görüşü doğurmaktadır. Bu fikrin kanıtlanması noktasında ise çalışmada kitle iletişim araçlarından olan ve kamuoyu oluşum sürecinde önemli etkiye sahip olan haberler ele alınarak incelenmiştir. Türkiye’de çevreci eylemler kapsamında önemli bir yere sahip

olan Fındıklı ve “Yeşil Yol” eylemleri Türk basınında kendilerine geniş yer bulurken bazen farklı bağlamlarda ele alınmışlardır. Genellikle haberlerde görünürlük açısından arka plana itilen, farklı bağlamlarda ele alınan veyahut bir cinayet haberinin öznesi iken dikkat çeken kadınlar yukarıda bahsi geçen eylemlerde isimleriyle ve mücadeleleriyle göze çarpmış ve haberlere konu olmuşlardır. Medyanın dikkatini çeken bu eylemler ve orada adeta birer ikona dönüşen kadınlar kimi zaman konulara ideolojik tabanlı yaklaşan medya kuruluşları tarafından “terörist” ilan edilmiş kimi zaman ise “çevreci” denilerek bağırılara basılmıştır. Atılan başlıklar ve kullanılan milletin anası, ninesi gibi sahiplenici ve anaçlık belirten ifadelerle birlikte haberler üzerinden kadınların anneliği, korumacı yanları, çekip çeviren hallerine vurgular yapılmıştır.

Haberin içerisine kadınların dahil edildiği bu süreçte haberlerin içerikleri, başlıkları, manşete atılan fotoğraflar dahi değişim göstermiştir. Yapılan eylemlerde fazlasıyla aktif olan kadınların bu yetkinliği ve faallığı medyayı derinden etkilemiştir. Çoğu zaman habere konu dahi edilmeyen, olumsuz bir bakış açısıyla ele alınan kadınlar, bu sefer haberlerin ana karakterleri olmuşlardır.

Çalışma kapsamında ideolojik olarak üç farklı noktada değerlendirilen Cumhuriyet, Hürriyet ve Akit sitelerinde Yeşil Yol ile Fındıklı eylemlerinde ön plana çıkan Rabia Özcan ve Melahat Alişan ile ilgili haberler, eylemlerin başladığı tarihten günümüze kadar olan kısımlarıyla incelenmiştir. İnceleme sonucunda sitelerin haberleri ele alış biçimlerinde ideolojik bir süzgeçten geçtikleri görülmüştür.

Cumhuriyet sitesinde incelenen haberlerde kadınların eylemlerdeki mücadeleleri ele alınırken erkeklere nazaran kadınların ön plana çıkarıldıkları görülmüştür. Eylemcilerden yana bir tavır takınan site kullandığı ifadelerle, konuyu ele alış şekliyle yaşamları için mücadele eden insanların yanında olduğunu vurgulamıştır. Eylemlerin haberleştirilmesi konusunda diğer sitelere göre konuya daha duyarlı davranan Cumhuriyet’in eylemlerin yapıldığı bölgeye muhabir göndermesi ise dikkat çeken bir diğer unsurdur. Bu tutumlarıyla yöre insanına ve orada yaşananlara kıymet verdiklerini ve haber yapmaya değer bulduklarını açıkça ifade etmişlerdir. Kadınlara pek çok tanımın yakıştırıldığı ve damgalandıkları eylemlerde, sitede tüm ifadeler yer verilmiştir fakat bu ifadeler verilirken atılan başlıklarla, fotoğraflarla söylenenlere katılmadıklarını pek çok kez ortaya konulmuştur.

Kullanılan ifadeler, atılan başlıklarla her daim çevrecilerin tarafında olduklarını gösteren Cumhuriyet sitesi, hem Rabia Özcan hem de Melahat Alişan örneğinde bu isimlerin birer simge haline dönüşmesinde yaptıkları haberlerle payları büyüktür. Özel haberlere, röportajlara yer vermesi bakımından diğer sitelerden önde olan Cumhuriyet, habercilik anlamında da iyi işler ortaya koymuştur.

Hürriyet sitesinde ise yer alan haberlerin çoğunun DHA imzalı olduğu görülürken haberler tarafsız ve orta bir üslupla ele alınarak verilmiştir. Kadınların mücadelesine dikkat çeken site, haber metinlerini video ile destekleyerek içerik açısından okuyucuya çeşitlilik sunmuştur. Olayların yaşandığı dönemde sitede yazarlık yapan Kenan Atkaya, Melis Alphan gibi isimlerin eylem yapan kadınları köşelerine taşıdıkları görülmüştür.

Hükümete yakın olarak konumlandırılabilen Akit'in sitesinde ise yer alan haberlerde açıkça ifade edilen bir nefret söylemi mevcuttur. Eylemcileri çevreci görmek bir yana düzeni bozmaya çalışanlar olarak nitelendikleri görülmektedir. Kullandıkları ötekileştirici dil ile yazılan haberlerde, yapılan eylemler ve eylemi yapanlar birilerinin maşası olarak nitelendirilmektedir. Gerçekleştikleri dönemde gündem yaratan bu eylemler sitede çoğu kez haberleştirilmeye değer görülmemiştir. Haberleştirilen kısımlar ise kamuoyunu kışkırtıcı ve galeyana getirici başlıklarla kurulmuş haberler olmuştur. Diğer sitelerde hem Rabia Özcan hem de Melahat Alişan ile ilgili haberlere yer verilmişken Akit, sadece Rabia Özcan ile ilgili haberlere yer vermiş, Melahat Alişan ile ilgili herhangi bir içeriğe yer vermemiştir. Özcan ile ilgili verdikleri haberlerde ise konuya dair bir bilginin olmadığı Rabia Özcan'ın şahsına karşı yapılmış, enformasyondan uzak bilgilere yer verilmiştir.

Üç sitede yer alan haberler incelendiğinde ortaya konan haberlerin çoğunun ajanslardan çekilerek yazıldığı, kimi zaman ise başlık dahi değiştirilmeden okuyucuya sunulduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca aynı haberi farklı başlık ve spotlarla değiştirerek yeni bir haber” miş” havası yaratılarak sunulması ise dikkat çeken bir diğer noktadır. Çeşitliliğin ve farklı bir bakış açısının olmadığı haberlerde konular çok sık bir biçimde ele alınmış, benzer ifadelerle aktarılmıştır.

Hem konu açısından hem de haberde öne çıkarılan kadınlar bakımından alışlagelmişin dışında olan bu eylemler çevrecilik tarihi açısından önemli dönüm noktalarındandır. Bu yüzden tarihe birer not olarak düşen haberlerin bu noktada önemli

sorumlulukları olduğu gerçeği göze çarpmaktadır. Kamuoyunu bilgilendirmek ve doğru yönlendirmek açısından sorumlu olan medya kuruluşları bu görevi layığıyla yaparak, haberleri ideolojileri bağlamında gerektiği kadar aktarmalı gerisini okuyucuya bırakmalıdır. Yapılan haberlerin temelinde ise öncelikli olarak doğa için neler yapılabilir sorusu gelmeli ve bu çerçevede konular ele alınmalıdır. Ayrıca ortak bir havuzdan çekilmiş olan ajans haberleri hem olayları aktarma konusunda hem de bahsi geçen isimler ve yaşananlar bakımından konuyu aydınlatmada yetersiz kalmaktadır. Bu duruma çözüm olarak ise olayların yaşandığı bölgelere muhabir göndererek özel haberler, röportajlar yapmak habercilik açısından çeşitlilik yaratmasının yanısıra konuya farklı bir pencereden bakmayı da sağlayacaktır.

Son olarak gazetecilik alanında bu bağlamda yapılmış herhangi bir çalışmanın olmaması duyulan eksiklerden birisidir. Bu noktada daha geniş çerçevede haberlerin veya medya metinlerinin ekofeminizm bağlamında incelenip, değerlendirildiği çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

KAYNAKÇA

- Ağaçlar.net.* (tarih yok). <http://www.agaclar.net/forum/agac-dostlari/14024.htm> adresinden alındı
- Akgün, İ. (2012). "Su Krizinin Gölgesinde". *Bilim ve Ütopya*.
- Altınbaş, D. (2006). "Feminist Tartışmalarda Liberal Feminizm". *Kadın Araştırmaları*, 21-52.
- Aslantürk, A. Y. (2018). Çevrenin Siyasallaşmasında Kadın ve Doğanın Dönüşümü: Ekofeminizm. *Social Science Development Journal*. 11(3), 312-324
- Bachelard, G. (2006). *Su ve Düşler*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Bahro, R. (1997). "Çevreciliğin Manevi Bir Temeli Var mı?", (T. Bora, Dü.) *Birikim*, (97), 21-29.
- Balcı, M. (tarih yok). <https://www.muhammedbalci.com/hukukdunyasi/belgeler/317.pdf> adresinden alındı
- Balkaya, F. (2014). "Yeni Toplumsal Hareket Çeşidi Olarak Çevreci Hareketler". *Küresel İktisat ve İşletme Çalışmaları Dergisi*, 3(5), 32-42.
- Barlow, M. (2008). *Mavi Sözleşme Küresel Su Krizi ve Su Hakkı Mücadelesi*. Ankara: Yordam Kitap.
- Baş, T., & Akturan, U. (2008). *Nitel Araştırma Yöntemleri: Nvivo ile Nitel Analizi, Örneklem, Analiz, Yorum*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Başkan, İ. (2020). Evrim Ağacı Sitesi: <https://evrimagaci.org/kadin-ve-cevre-arasindaki-iliski-y-vurgulayan-ekolojik-bir-felsefe-ekofeminizm-9344> adresinden alındı
- Bayat, Ö. (2015). "Ekoloji ve Kadın". *TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası*, (1), 28.
- Baykan, B. G. (2013). "Türkiye'nin Çevrecileri Kimler?", *Perspectives*, 8-11.
- Berktaş, F. (1996). "Ekofeminizm ya da Yüreğin İyimserliği". *İstanbul Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi*, (4), 73-77.
- Berktaş, F. (2015). *Tarihin Cinsiyeti*. İstanbul: Metis Yayınları.

- Birkeland, J. (1993). "Ecofeminism: Linking Theory and Practice". G. Gaard içinde, *Ecofeminism: Women, Animals, Nature* (s. 13-60). Tempre University Press.
- Blank, H. (2021). *Bekaretin "El Değmemiş" Tarihi*. (E. Ergün, Çev.) İstanbul: İletişim Yayınları.
- Bookchin, M. (1994). *Özgürlüğün Ekolojisi*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Bookchin, M. (1999). *Toplumu Yeniden Kurmak*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Bozok, N., Bozok, M., & Akbaş, M. (2016). "Bizim Dereyi Kim Çaldı?: Doğu Karadeniz'de Yaşlı Kadınlar ve Yaşlı Erkeklerin Doğa Anlatıları". C. Aksu, S. Erensü, & E. Evren içinde, *Sudan Sebepler Türkiye'de Neoliberal Su-Enerji Politikaları ve Direnişler*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Burke, E. (1989). *A Misogynist's Source Book*. Londra: Jonathan Cape.
- Castells, M. (2008). *Kimliğin Gücü*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Ceritli, İ. (2001). "Çevreci Hareketlerin Siyasallaşma Süreci". *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 213-226.
- Collard, A. (1988). *Rape of the Wild (Doğaya Tecavüz)*. London: The Women's Press.
- Çebi, E., & Baş, E. (2020). "Ekofeminizm Bağlamında Charlotte Perkins Gilman'ın Kadınlar Ülkesi Eserinin İncelenmesi". *Motiff Akademi Dergisi*, 13 (32), 1621-1640.
- Çetin, O. B. (2011). *Aile, Kadın ve Doğa*. (A. Kasapoğlu, & N. Karkıner, Dü) Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Çetiner, S. (2012). "Sessiz Bahar" Ne Diyor(du)? *Tarla Sera*, (23), 18-21.
- Demir, M. (2012). "Çevre Olarak Konumlandırılmış Kadın ve Doğayı Birlikte Düşünmek: Ekofeminizm". *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, Kasım, Aralık, Ocak, 23-24.
- Devran, Y. (2010). *Haber Söylem İdeoloji*. İstanbul: Başlık Yayın Grubu.
- Donovan, J. (2014). *Feminist Teori*. (A. Bora, M. Ağduk Gevrek, & F. Sayılan, Çev.) İstanbul: İletişim Yayınları.

- Duru, B. (1995). *Çevre Bilincinin Gelişim Sürecinde Türkiye'de Gönüllü Çevre Kuruluşları*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ferry, L. (2000). *Ekolojik Yeni Düzen*. İstanbul: YKY Yayınları.
- Freud, S. (1989). *The Misogynist's Source Book*. Londra: Jonathan Caep.
- Garrard, G. (2017). *Ekoeleştirir: Ekoloji ve Çevre Üzerine Kültürel Tartışmalar*. İstanbul: Kolektif.
- Göker, G. (2019). "Uygarlığın Tohumu Köylü Kadının Sandığında". E. Değirmenci içinde, *Doğa ve Kadın: Ekolojik Dönüşümde Feminist Tartışmalar*. KADAV.
- Güzel, G. (2020). "Halil Babür'ün "Kasap" Adlı Oyununun Ekofeminist Bakış Açısıyla İncelenmesi". *Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji Bölümü Dergisi*(31), 83-105.
- Hamsici, M. (2012). *Dereler ve İsyanlar*. Ankara: Nota bene.
- Harding, S. (1996). "Bir Akademik Disiplin Olarak Kadın Çalışmaları". S. Çakır, & N. Akgökçe içinde, *Farklı Feminizmler Açısından Kadın Araştırmalarında Yöntem*. İstanbul: Sel Yayınları.
- Harris, M. (1994). *Yamyamlar ve Krallar:Kültürlerin Kökenleri*. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Haytap.org. (1854). <https://www.haytap.org/tr/kderili-f-seattle-eyaz-saraya-mektubu-adresinden-alindi>
- Heywood, A. (2013). *Siyasi İdeolojiler*. (A. K. Bayram, Ö. Tüfekçi, H. İnanç, Ş. Akın, & B. Kalkan, Çev.) Ankara: Adres.
- İnal, M. A. (1996). *Haberi Okumak*. İstanbul: Temuçin Yayınları.
- King, Y. (1989). *The Ecology of Feminism and the Feminism of Ecology*. London: Green Print.
- Kızıldere, M. (2019). "İklim Değişikliği ve Kadınların Adalet Mücadelesi". E. Değirmenci içinde, *Doğa ve Kadın: Ekolojik Dönüşümde Feminist Tartışmalar*. İstanbul: KADAV.

- Köküöz, A. (1989). "Çevrecilik, Anti-Nükleer Hareket ve Feminizm". *Kaktüs Dergisi*, (7), 13-18.
- Le Bon, G. (1997). *Kitleler Psikolojisi*. İstanbul: Hayat Yayınları.
- Leach, M. (2007). "Each Mother Myths and Other Ecofeminist Fables: How a Strategic Notion Rose and Fell". *Development and Change*, 67-85.
- Lloyd, G. (1996). *Erkek Akıl*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Mellor, M. (1993). *Sınırları Yıkmak: Feminist, Yeşil Bir Sosyalizme Doğru*. (O. Akınhay, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Memiş, O. B. (2019). "Kadınların İklim Değişikliği İle İlgili Algılarının Belirlenmesi". *Journal of Academic*, 701-715.
- Merchant, C. (2005). *Radical Ecology The Search for a Livable World*. New York: Routledge Taylor&Francis Group.
- Mora, N. (2011). *Medya Çalışmaları Medya Pedagojisi ve Küresel İletişim*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Öktem, A. U., & Aksoy, A. (2014). *Türkiye'nin Su Riskleri Raporu*. İstanbul: WWF.
- Özberk, M. (2000). *Dünden Bugüne İnsan*. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Özdağ, U. (2011, Aralık). "Sessiz Bahar'dan Sonra Ses Getiren Elli Yıl: Kadın, Çevre, Sağlık". *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 28(2), 179-199.
- Özdemir, H., & Duygu Aydemir. (2019). "Dördüncü Dalga Feminizm Üzerine". *International Social Sciences Studies Journal*, 1706-1711.
- Öztürk, Ö. (2017). "Çevrecilik Söyleminde ve Türkiye'deki Çevre Hareketlerinin Seyri". *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 441-456.
- Özyol, A. İ. (2013). "Sürdürülebilir Yeşil Kalkınma ve Kadın". *Fe Dergi: Feminist Eleştiri*, 5(2), 133-138.
- Özyol, A., & Çobanoğlu, N. (ty). *Yeşil Kadın*. 1-21, academia.edu
- Palabıyık, B. (2019). *1980 Sonrası Kadın Yazarların Romanlarında Çevreci Feminizm*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Plumwood, V. (2020). *Feminizm ve Doğaya Hükmetmek*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Politzer, G. (2003). *Felsefenin Temel İlkeleri*. Eriş Yayınları.
- Reed, E. (1985). *Kadın Özgürlüğünün Sorunları*. İstanbul: Yazın Yayıncılık.
- Ronan, C. (2005). *Bilim Tarihi Dünya Kültürlerinde Bilim Tarihi ve Gelişmesi*. (E. İhsanoğlu, & F. Günergün, Çev.) Ankara: Tubitak Yayınları.
- Shiva, V. (1989). *Staying Alive(Canlı Kalmak)*. London: Zed.
- Shiva, V. (2009). *Su Savaşları: Özelleştirme, Kirlenme ve Kar*. İstanbul: Bgst Yayınları.
- Shiva, V., & Mies, M. (2018). *Ekofeminizm*. İstanbul: Sinek Sekiz Yayınevi.
- Sözen, E. (1999). *Söylem: Belirsizlik, Mücadele, Bilgi/Güç ve Refleksivite*. Ankara: Paradigma Yayınları.
- Şengül, M. (2017). "Türkiye'de "Sermaye Kapanı"ndaki Köylülerin HES Karşısı Mücadelesi: Köylülerin Korumaya Çalıştığı Doğa mı?", *İdealkent*, 57-90.
- Tamkoç, G. (1996). "Ekofeminizmin Amaçları". *Kadın Araştırmaları Dergisi*, 77-84.
- Tamkoç, G. (2010). <https://ecotopianetwork.wordpress.com/2010/01/27/doga-korumaci-kadinlar-ekofeminizm-gunseli-tamkoc/> adresinden alındı
- Taş, G. (2016). "Feminizm Üzerine Genel Bir Değerlendirme: Kavramsal Analizi, Tarihsel Süreçleri ve Dönüşümleri". *Akademik Hassasiyetler*, 163-175.
- Tilly, C. (2008). *Toplumsal Hareketler*. (O. Düz, Çev.) İstanbul: Babil Yayınları.
- Toksoy, G. (2021, Haziran). "'Dünyayı Yeniden Dokumak' Shiva ve Mies'den Ekofeminizm". *Fe Dergi: Feminist Eleştiri*, 13(1), 101-106.
- Topgül, S. (2012). "Kadın ve Doğa İlişkisi: Ekofeminizm". *Sosyoloji Dergisi*, (27), 71-83.
- Torunoğlu, E. (2013). "Çevre, Ekosistem ve Temel Kavramlar". Ü. B. Öğütveren (Dü.) içinde, *Çevre Sorunları ve Politikaları* (s. 2-22), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.
- Türk, Ö. (2018). *Yeni Toplumsal Hareketlerde Kadın Olmak Üzerine Türkiye'den Bir Örnek*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Türkdoğan, O. (2013). *Sosyal Hareketlerin Sosyolojisi*. İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayıncılık.
- Uzel, E. (2006). *Feminizm ve Doğa Ekseninde Ekofeminizm*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Uzuner, B. (2015). *Su*. İstanbul: Everest Yayınları.
- Üzel, E. (2006). *Feminizm ve Doğa Ekseninde Ekofeminizm*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Waring, M. (1989). *If Woman Counted (Kadınlar Sayarsa) Macmillan*. London: Harpercollins.
- Wikipedia. (ty). https://tr.wikipedia.org/wiki/Petra_Kelly adresinden alındı
- Yavuz, Ş., & Şendeniz, Ö. (2013). "Hes Direnişlerinde Kadınların Deneyimleri: Fındıklı Örneği". *Fe dergi: Feminist Eleştiri*, 42-58.

EKLER

EK 1. RABİA ÖZCAN HABERLERİ (CUMHURİYET GAZETESİ)

EK 1.1. Cumhuriyet: 12 Temmuz 2015

Kaynak: <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/milletin-anasi-konustu-320197>

Cumhuriyet Arama...

Milletin anası konuştu

Artvin'den Rize'ye tüm Karadenizliler, halka ağır küfürler eden doğa katliamcılarına 'dur' dedi...

Twitter Facebook WhatsApp Email A+ A A-

Damla Yur/Cumhuriyet 12 Temmuz 2015 Pazar, 13:30

Abone Ol Google News

<video:319559>

Cerattepe'de Cengiz İnşaat'ın altın madeni arama çalışmalarına ve 2 milyon ağacın kesilmesine karşı direniş başlatan halk kazanırken bu kez Karadeniz'de 8 yaylayı birbirine bağlayacak olan Yeşil Yol projesi için iş makinelerinin komando birlikleriyle Rize'nin Samistal yaylasına gönderilmesi üzerine direniş başladı.

Rabia Özcan (67) elinde sopasıyla dozerin geçeceği güzergâhın önüne oturdu. Yöre sakinleri, iş makinesinin kapattığı yolun kenarına taşlardan dolgu yaparak yeni bir yol oluşturmaya karar verdi. Bunun üzerine yaklaşık 300 kişi yan yana dizilerek insan zinciri oluşturup taş taşımaya başladı.

Yaklaşık 2.5 saat süren çalışma sonunda taş dolgusu ile yapay yolu tamamlayan grup, "İşte bizim yeşil yolumuz bu" dedi. Samistal yaylasında çadır kurarak eyleme devam eden yöre halkı dozerlerin geçişine izin vermedi. Eylem sırasında dozerlerin önüne bu kez Birgül Gönül Gülay (71) geçti. Bu sırada yöre halkı ve çevrecilere zaman zaman müdahale eden jandarma, Gülay'ı kolundan tutarak kaldırmak istedi. Direnen Gülay, sürüklenerek o bölgeden uzaklaştırıldı.

Çevreciler tepki gösterince çalışma yapan iş makinesi alandan 100 metre geri çekildi. ÖDP Eş Genel Başkanı Alper Taş, Birleşik Haziran Hareketi ile birlikte bugün Rize Cumhuriyet Meydanı'nda Yeşil Yol, Cerattepe ve Yurttaş Kâzım'a yönelik saldırıya karşı eylem yapacaklarını belirtti.

Yeşil Yol Projesi için Samistal Yaylası'ndan girmeye çalışan iş makinelerinin önünde elinde sopasıyla gün boyu oturan Havva Bekar olarak medyada yer alan Rabia Özcan Cumhuriyet'e, "Bu yaylalar bizim yaşamımız demek. Ölürüm de geçirtmem kimseyi buralara. O valiye de bize çapulcu demesinin hesabını soracağım" dedi. Karadeniz Bölgesi'nde 8 ilin yaylalarını birbirine bağlayacak 2 bin 600 kilometre uzunluğundaki Yeşil Yol Projesi için Rize'nin Çamlıhemşin İlçesi Yukarı Kavrın Yaylası'na tepkiler nedeniyle sokulamayan iş makineleri, vadinin arka tarafındaki Samistal Yaylası'na komando birlikleri eşliğinde getirilerek öncek gün yol çalışmasına başladı.

Dozerin geçeceği güzergâhın önünde ise elinde sopasıyla gün boyu oturan, internet sitelerinde adı Havva Bekar olarak yer alan asıl adı Rabia Özcan vardı. 8 yaylayı kapsayan bu proje alanı, Rabia Özcan'ın da her yılın 6 ay yaşadığı Yukarı Kavrın Yaylası'nı da içeriyor. Özcan yaşamını, mücadelesini her yıl yaz aylarında yaşadığı Yukarı Kavrın Yaylası'nda Cumhuriyet'e anlattı.

Direnişin simge ismi haline geldiğini belirterek sohbeti başladığımız Rabia Özcan sözlerine kahkahalarıyla ismini düzelterek şöyle başladı: "Hengameden Havva anlaşıldı sanırım adım. Soyadım da Bekar değil Özcan aslında. Ancak burada herkes beni Bekar diye tanır. Çünkü yıllarca evliydim ve soyadım Bekar'dı. Ama o kocamın soyadı onu da şutladım. İşin özü şimdi Özcan'ım. Ama kızım bunların hiçbirisi sorun değil. Direnen onlarca teyzeden biri yazın. Rabia'nın Havva'nın önemi yok."

'Ne yazlığı evimiz yok'

İsim karmaşasından sonra Rabia Özcan yaşamını ve yaylanın yaşamı için önemini şöyle anlattı: "Çamlıhemşin Sirt Mahallesi'nde yaşıyorum. Ama ben doğduğumdan beri yaz aylarını burada geçiririm. 11 yaşındayken katırcılık yaptım, bu yaylalarda ilk defa para kazandım. Ben buranın hamuruyla yoğurulmuşum. Her sene mayıs ayında gelip, 6 ay kalırım ve hayvancılık yaparım. Vali tutmuş diyor ki '3-5 hafta kalıyorlar, orası yazlıkları'. Kan beynime sığıyor. Ne yazlığından bahsediyor o bizim yayla da şu an evimiz falan yok. Elalemin evinde ya da çadırda kalıyorduk. Bu yıl ev yapacaktım olmadı. Kız kardeşimin evinde kalıyoruz şimdi de. Üç beş topladığım parayla ahırımı yaptım. Hayvancılık biz yayla da otlatmamız lazım. Biz yıllardır bu topraklara basarak, bu havayı soluyarak büyüyen insanlarız. Benim torumların da bu şekilde büyüyecek. Bunu engelleyen herkesin de ben son nefesime kadar karşıındayım."

"Ahırımın duvarını yıktılar"

Özcan projenin yaşamını nasıl etkilediğini ve mücadelelerini ise şöyle anlattı: "Burası Yukarı Kavrın Yaylası. İlk buraya geldiler. Benim o üç beş topladığım parayla yaptırdığım ahırımın 1 hafta önce duvarını yıktılar. Kovdular buradan sonra Samistal Yaylası'na gitmişler koştuk gittik mücadele verdik. İş makineleriyle yolu kapamışlar. Hadi oradan inanır mıyız? Mücadeleye vermeye de devam edeceğiz. Bu Yeşil Yolu yaptırmayacağım. İstemiyoruz kardeşim toz toprak ettiniz her yanı. 50 metre alan bıraktılar hayvanlar tuvaletini yapsın diye. Proje bitince o da kalmayacak. Taşlar dökülecek ve evler ahırlar taş yığını altında kalacak."

71 yaşındaki tırgül Gönül Gülayın evinin duvarları Uğur Mumcu, Deniz Gezmiş ve ailesinin fotoğraflarıyla dolu.

'Ulen sen kimsin?'

Özcan, Rize Valisi'nin söylediği sözlerle karşı isyanını da şöyle dile getiriyor, "Vali çıkmış diyor ki, 'orayı yazlık olarak kullanıyorlar. 3-5 hafta kalıp dönüyorlar'. Sen kimsin benim yaşamımı nereden biliyorsun. demiş ki '3-5 çapulcu bizi durduramaz'

Ulen sen kimsin bize çapulcu diyorsun. Hesabını vereceksin. Vali, Kaymakam kimdir? Ben halkım ben. Bizim sayemizde oralara çıktın dediğine bak. Bunlar benim şalterlerimi attırdı. Biz aptal insanlar değiliz. O kitap okumuş olabilir ama biz burada hayat okuduk. Son nefesime kadar burada yeşil yol denilen projeyi yaptırmayacağım. O validen çapulcu kelimesinin de hesabını soracağım. Kapısına gideceğim ve diyeceğim 'Ha bi anlat bu çapulcu ne demek. Sen kim oluyorsun?' Bunları demezsem ben de Rabia değilim."

JANDARMANIN YERLERDE SÜRÜKLEDİĞİ GÜLAY:

Vursunlar yaptırmam

Gönül Gülay 'İster sürüklesinler, ister vursunlar umrumda değil. Ama o kepçe gitmeden ben bir yere gitmem' diyor.

Rize Samistal yaylasında Jandarmanın iş makineleri önünden kaldırmak için yerlerde sürüklediği direnişçi kadınlardan biri de 71 yaşındaki Birgül Gönül Gülay'dı. Gülay, "İster sürüklesinler, ister vursunlar umrumda değil. Ben kendimi vururum bu sözde Yeşil Yolu yaparlarsa. Mücadelemizi sonlandırmayız" dedi. Karadeniz'de 8 yaylayı birbirine bağlayacak olan Yeşil Yol projesi için iş makinelerinin komando birlikleriyle Rize'nin Samistal Yaylası'na gönderilmesi üzerine başlayan direniş devam ediyor. Samistal Yaylası'nda iki gündür çalışmayı durdurmak için mücadele veren Rizeliler, dün jandarma saldırısıyla karşı karşıya kaldı.

Alanı terk etmedi

Jandarma direnişin kadınlarını yerlerde sürükleyerek yol çalışmasının devamını sağlamaya çalıştı. Saldınlara maruz kalanlardan biri de 71 yaşındaki Birgül Gönül Gülay. Gülay çocukluğundan bu yana Samistal Yaylası'nda yaz aylarını hayvancılık yaparak geçiren onlarca direnişçi kadından biri. Dün yaşadığı saldırı sonrası da alanı terk etmedi, Jandarma bölgeden ayrılana kadar nöbet tutmaya devam etti. Akşam saatlerine doğru Konaklar Mahallesi'ndeki evine dönen Gülay'ı ziyaret ettik.

'Yaylamıza sahip çıkıyoruz'

Gülay o anları ve mücadelesini şöyle anlattı: "2 gündür oradaydım. Bugün jandarma 'Gidin yoksa size müdahale edeceğiz' dedi. Kalkar mıyız? Yaylamıza sahip çıkıyoruz. İster kelepçeleysin ister üstümden ezip geçin buradan kımıldamayız diyerek oturmaya devam ettik. 'O zaman güç kullanmak zorunda kalacağız' diyerek bizi kollarımızdan tutup kaldırmaya çalıştılar. O sırada ayağım kaydı sürüklendim. Jandarma da çekiştirmeye devam etti. Sonra o da takıldı. Derken bir arbede yaşandı.

O kepçe gitmeden gitmem

Direnişçilerin desteğiyle kalktım tekrar nöbetime devam ettim. Yaralanmadım da yılmadım da. Onlara da dedim beni burada vurabilirler yolu yapmak için, ben kendimi de vurabilirim yolu yaptıkları için. İster sürüklesinler, ister vursunlar umrumda değil. Ama o kepçe gitmeden ben bir yere gitmem. Biz çocuklarımıza, torunlarımıza bu güzellik dışında ne bırakacağız. Bize yarayacak bir şey yok vazifemiz bitti. Ancak gelecek kuşakları düşünmeli bu acımasızlığa izin vermemeliyiz. Bugün nöbetim bitti döndüm. Yine gideceğim, mücadeleye devam edeceğiz."

EK 1.2. Cumhuriyet: 13 Temmuz 2015

Kaynak: <https://www.cumhuriyet.com.tr/galeri/cevrecilerin-yesil-yol-isyani-buyuyor-havva-ana-yine-en-onde-321179#photo-23>

Kaymakamlık önünde düzenlenen eyleme, Fırtına İnsiyatifi grubu üyeleri ile Yeşil Yol bağlantısının yapılacağı Yukarı Kavrun ve Samistal yaylalarında yaşayan vatandaşların yanısıra CHP Trabzon Milletvekili Haluk Pekşen, Giresun Milletvekili Bülent Yener Bektaşoğlu, Samsun Milletvekilleri Barış Karadeniz ve Kemal Zeybek, Ordu Milletvekilleri Seyit Turan ve Mustafa Adıgüzel ile ÖDP Eş Genel Başkanı Alper Taş, HDP'li Selda Karafazlı ve Halk Evleri temsilcileri de katıldı.

'Susma hayır, Yeşil Yola hayır' sloganları atılan eylemde, 'Yeşil Yol istemiyoruz' pankartları açıldı. Havva Ana adıyla Yeşil Yol mücadelesinin simgesi haline gelen 63 yaşındaki Rabiye Bekar'da grubun önünde yer aldı.

YEŞİL YOL: ADI YEŞİL, ÖZÜ KARA Fırtına İnsiyatifi adına açıklama yapan Deniz Demirci, Fırtına Vadisi'nin ülkenin en büyük doğal SİT alanı ve Milli Park olduğunu belirterek, dünyada ender kalmış bozulmamış alanların önünde geldiğini söyledi. Yeşil Yol adı verilen ve turizm için yapılacağı söylenen yolun vadiyi tehdit ettiğini belirten Demirci, şunları söyledi:

"Adı yeşil ama özü kara olan bu yolun vademize felaket getireceğini görüyoruz. Yeşil yolun bir ihtiyaç olmadığı gerçeğini biliyoruz. Fırtına Vadisi'nde her yaylanın yolu vardır ve yeni yola gerek yoktur. Yeni açılacak yollara araç trafiğini artıracak ve doğal ekosistemi parçalayacağı için karşıyız.

Dağda, Milli Park'ta, doğal SİT alanlarında, 3 bin metrede çift şeritli yol olmaz. Vadide daha fazla yol, bağlantı yolları ve yol genişletmeleri Fırtına Vadisine onarılmaz zararlar verecektir. Arazi vitesli araçlarla tozu dumanı katarak giden ve günde 5 yayla gören turisti, mangal ateşi ile çöpleri, meraları ele geçirmiş otelcileri yaylalarımızda ve meralarımızda, yani yaşam alanlarımızda kesinlikle görmek istemiyoruz.

YEŞİL YOL GOOGLE EARTH HARİTALARI ÜZERİNDEN ÇİZİLDİ Yeşi Yol'un Google Earth haritaları üzerinden çizildiğini anlatan, imarsız, ÇED raporsuz ve bilim dışı olduğunu söyleyen Deniz Demirci, " Bu hukuksuz ve kaçak yol için açtığımız davalardan biri için Rize İdare Mahkemesi durdurma kararı verdi.

Bu karardan sonra adı Yeşil, özü kapkara olan bu yol kapsamında vadide yapılan çalışmaların tüm yargı süreçleri sonuçlanıncaya kadar durdurulmasını talep ediyoruz. İş makinelerinin dağlarımızdan çekilmesini ve makinelerin güvenliğinin kendilerince alınabileceği güvenli bir yere çekilmesini talep ediyoruz.

Provokasyonlara karşı idareyi uyarıyoruz ve sorumlusu olmayacağımızı ilan ediyoruz. Yeşil yola dur diyoruz, dur diyeceğiz. Vadimizin geleceğinden emin olana kadar her ağacın, her yaylanın ve her meranın bekçisi olmaya devam edeceğiz diyerek açıklamasını noktaladı.

GERGİNLİK YAŞANDI Bu sırada, Çamlıhemşin Kaymakamlığı önündeki duvara, "Yeşil Yola Dur. Kitle turizmine, madene, talana hayır" yazılı pankart asmak isteyen bir grup ile görevliler arasında kısa süreli arbede yaşandı. Grup, pankart asılmasını engelleyen görevliye yuhalayarak tepki gösterdi, polisin araya girmesiyle gerginlik büyümeden önlendi.

CHP HEYETİ BÖLGEDE Yeşil Yol tepki eylemine üzerinde, "Diren Karadeniz" yazılı giysilerle katılan CHP heyetti adına açıklamalarda bulunan Trabzon Milletvekili Haluk Pekşen, Karadeniz'in Türkiye'nin dünya doğa mirasındaki en önemli bölgesi olduğunu belirterek, Karadeniz'de duble yol ile başlayan doğa katliamının, HES projeleri ile önüne geçilemez vahim büyük bir drama dönüştüğünü anlattı. Pekşen konuşmasını şöyle sürdürdü:

"HES'lerin tahribatlarını ortadan kaldırılmaya çalışılırken bir anda karşımızda Yeşil Yolu bulduk. AKP'nin yeşille ilgisi İspanyol boğalarının kırmızı ile ilgisine benzer. Gerçekten üzerindeki Benjamin Franklin resmi olan kağıt parçalarına olan düşkünlükleri buradaki yeşili bile beton kaplamaya kadar büyük bir figürsüzlüğe cesaret etmelerine neden olmuş."

Onlar için ayakkabı kutularının saklanacak olan yeşilleri, bu müthiş doğa mirasının içerisinde kendilerine yer bulacak şekilde dayatarak yol almaya çalışıyorlar. Bölge halkının vermiş olduğu direnişi ayakta alkışlıyoruz. Havva Ana'nın şahsında yapılan mücadeleyi yürekten destekliyoruz.

"VALİ BİLSİN Kİ BURASI İNSANLIK MİRASIDIR Pekşen konuşmasını şöyle sürdürdü: "Vali 'burada asfalt olmayacak' diyor. Bu yolun 1500 kilometresinin asfalt olduğu projede yazılı. Vali 'ağaç kesilmeyecek' diyor. Belli ki Vali başka bir projeye bakmış. 2600 kilometrelik yol üzerinde gerçek bir doğa katliamı var. Vali doğa katliamını yalnızca ağaç olarak anlıyor.

Diğerlerini anlama ve algılama problemi açıkça ortada. Yine Vali, 'Burada 5 turistik merkez yapılacak' diyor. Projenin üzerinde 40 tane turistik merkez yapılacağı yazıyor. Bu turistik merkezler kimindir? Kimlere satılmıştır, kimlere pazarlanmıştır. Vali, 'Yol medeniyettir' diyor. Karadenizli o medeniyeti çok iyi biliyor. Ayder, Uzungöl ve Sümela'daki doğa katliamını, o yolların nelere yol yaptığını da çok iyi gösteriyor.

Bu yolu iyi biliyoruz. Bu yol, yol değildir. Vali'ye sesleniyoruz; Halkın zekası, bilgisi ve birikimi ile sakın alay etmeye kalkmayın. Buradaki insanlar gerçekten doğa direnişinin ne demek olduğunu geçmişte ortaya koymuştur. Bu insanların arkasında 76 milyon Türk insanı ve insanlığın direnişi var. Vali, 'insanlar lüks araçları ile gelip eylem yapıyorlar' diyor. Vali bilmeli ki burası insanlık mirasıdır. Buraya dünyanın dört bir tarafından insanların gelmeye hakkı vardır. Burası geleceğe insanlığın mirasıdır.

YÜRÜYÜŞ YAPILDI, HORON OYNANDI Basın açıklamasının ardından tulum eşliğinde yürüyen grup Yeşil Yol karşıtı sloganlar atarken, çevredeki vatandaşlar da gruba alkışlarla destek verdi. Fırtına Deresi üzerindeki kemer köprüsüne kadar gelen grup horon oynadı. Horona, Havva Ana lakaplı Rabiye Bekar' da katıldı.

Babasının omzunda ağzında emziği ile yürüyüşe katılan 1.5 yaşındaki Kuzey adlı bebek de ilgi odağı oldu. Türküler söyleyen grup, Yeşil Yola karşı sloganlar attı. Polis çevrede güvenlik önlemi aldı.

İŞ MAKİNESİNİ DURDURDULAR Bu sırada grup yoldan geçmek isteyen İl Özel İdaresine ait iş makinesinin önünü horonla halkasıyla kesti. Yeşil Yola karşı çıkan Murat Köyü muhtarı Lütfü Sezgin, iş makinesinin kepçesine çıkarak, 'Dün yaylaya çıkarken siz bizim yolumuzu kesmiştiniz. Şimdi biz sizin yolunuzu keselim mi?' diye haykırdı. Sezgin, daha sonra kepçeden inerek iş makinesine yol verilmesini sağladı.

MAHKEME YEŞİL YOLDA ORMAN KESİMİ İZNİNİ DURDURDU Bu arada, Yeşil Yol projesinin geçeceği Ausor yaylasında Çevre ve Orman Bakanlığı'nın 16 dönümlük alanda orman kesim izni vermesini ağaç katliamına yol açacağı gerekçesiyle mahkemeye taşıyan Fırtına İnsiyatifi grubunun Rize İdare Mahkemesi'nde açtığı davada mahkeme, idarenin savunmasını almaya gerek görmeden, 'yürütmeyi durdurma' kararı verdi.

EK 1.3. Cumhuriyet: 26 Temmuz 2015

Kaynak: <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/rabia-anadan-bakana-asfalyami-attirmayin-331037>

Cumhuriyet
Arama...

Türkiye Haberleri
Rabia Ana'dan bakana: Asfalyamı attırmayın

Rabia Ana'dan bakana: Asfalyamı attırmayın

Eroğlu'nun 'Rabia Ana'ya söylediği: 'Önüne gelen meşhur olmak için dozerin önüne çıkıyor' sözlerine Rabia Ana'dan sert bir cevap geldi.

Damla Yur
26 Temmuz 2015 Pazar, 23:44

Yeşil Yol projesine karşı verilen mücadeleye ilişkin önce AKP Genel Başkan Yardımcısı Süleyman Soylu "PKK ve KCK'nin bölgeye sızma çalışması" dedi. Ardından Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu mücadelenin simge isimlerinden Rabia Özcan için "Her önüne gelen çıkıyor bir yere meşhur olmak için, dozerin önüne geliyor" diye konuştu. Rabia Ana ise Soylu ve Eroğlu'nun sözlerine "Ne diyorsun sen? Halkım ben ne PKK'si. Ben toprağımın mücadelesindeyim ne ünü ne şöhreti. Benim asfalyalarımı attırmasınlar (sigortamı attırmasınlar)" diye yanıt verdi.

Karadeniz Bölgesi'nde 8 ilin yaylalarını birbirine bağlayacak Yeşil Yol Projesi'ne karşı mücadele edenlere yönelik AKP kanadından her gün bir sözlü saldırı gelmeye devam ediyor. AKP Genel Başkan Yardımcısı Soylu önceki gün yaptığı açıklamada Yeşil Yol projesine karşı bölge halkının 'doğa kıyımı' gerekçesiyle yürüttüğü mücadeleyi 'PKK ve KCK'nin bölgeye sızma çalışması' olarak değerlendirdi. Orman ve Su İşleri Bakanı Eroğlu da dün Yeşil Yol projesine karşı 'doğa kıyımı' gerekçesiyle mücadele edenlerin, yaylalara ev inşa edenler olduğunu öne sürdü. Eroğlu, Yeşil Yol karşıtı mücadelenin simgesi haline gelen Rizeli Rabia Özcan için de isim vermeden, "Orada birisi çıkıyor, bilmem ne dayı, bilmem ne teyze, bilmem ne abla. Böyle şey olmaz. Her önüne gelen çıkıyor bir yere meşhur olmak için, dozerin önüne geliyor" ifadelerini kullandı.

'Yaylamı yem etmem'

Kendilerine "3-5 çapulcu" diyen valiye karşı Rabia Özcan, "Biz çocukluğumuzdan beri burada yaşıyoruz. Vali, kaymakam kimdir? Ben, ben, ben, halkım ben" diye isyan etmesiyle hafızalara kazınmıştı. Cumhuriyet'e konuşan Özcan siyasilerin açıklamalarına şöyle yanıt verdi: "Defalarca dedim bu toprak benim toprağım. Ben bunun mücadelesini vermeyeceğim de kim verecek. Ben toprağımın mücadelesindeyim, ne ünü ne şöhreti. Kimseden korkmuyorum. İstediklerini desinler. Umurumda değil. Biri diyor PKK bilmem ne öbürü diyor ün. Bu ne; siz onların peşindesiniz ben değil. Ben kimsenin sözünü iştmem. Ben hayvanlarımı otlatacağım yaylayı asıl 3-5 çıkarıcıya yem etmem. Beni isterlerse assınlar, istediklerini söylesinler ben mücadelemden dönmem."

Valiye ret

Özcan geçen Şeker Bayramı için valinin kendisiyle görüşme talebinde bulunduğunu belirterek şunları da ekledi: "Bayramlaşmaya gelecekmış. Direnişçiler olmasın sadece Rabia Ana'nın ailesi olsun. Olur mu öyle şey? Biz birlikte mücadele verdik. Bayramı mübarek olsun ama gelmesin dedim. Bayram tebriğini iletti, aldım. İşte o kadar."

EK 1.4. Cumhuriyet: 24 Ağustos 2015

Kaynak: <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/rabia-teyze-valiyi-horona-cagirdi-351793>

Cumhuriyet
Arama...

Türkiye Haberleri
Rabia Teyze valiyi horona çağırdı

Rabia Teyze valiyi horona çağırdı

Yeşil Yol projesi kapsamında Rize'nin Çamlıhemşin ilçesi Samistal yaylasında çalışmalara geçen perşembe günü yeniden başlanması Rize'de çevreciler ve yöre halkı tarafından Rize Valiliği önünde protesto edildi.

Omer Şan 24 Ağustos 2015 Pazartesi, 23:50

Abone Ol
Google News

"Bak işte yaklaşıyor fırtına" pankartıyla tulum eşliğinde valilik önünde yapılan eyleme "Devlet kimdir? Halkım ben halk. Devlet benim sayemde devlettir" sözleriyle direnişin simgesi olan Rabia Teyze de destek verdi. Rabia Teyze "Yaylamızın sahibi biziz. Askeri, komutanı, hâkimi, hükümeti biziz. Vali bizim sayemizde buradadır. Biz ayağına kadar geldik. O da çıksın bizimle horon oynasın" dedi. Rize Valisi Ersin Yazıcı'nın ise memleketi Sakarya'da yıllık iznini kullandığı belirtildi.

Sayın Vali...

Fırtına İnisiyatifi adına açıklamayı okuyan Heva Reyhan, "Adına yeşil yol denen bu yolu ve bunun peşinden gelecek yapılaşmayı, madencililiği ve rantite turizmini reddediyoruz. Devletin korumakla yükümlü olduğu yerleri tahrip etmesine, satıp savmasına karşın vadiyi halk olarak biz koruyoruz. Biz dağda 45 gün nöbet tutan, şiddeti reddeden barışçıl insanlarken; üzerimize sabaha karşı saat 3 buçukta savaşmaya hazır bir bölük asker gönderildi. Dağı taşı asker, çevik kuvvet polisi sardı. Bize, 'devletin kararlılığını göstermek için buradayız' dediler. Biz de kendilerine aynı yanıtı verdik: 'Biz de Samistal'ı, Kavron'u ve Kaçkarları korumaya kararlıyız. Sayın Vali'ye sesleniyoruz; devlet biziz, halktır Sayın Vali. Toplum varsa, biz varsak devlet de bizim sayemizde var olabilir. Bizim vergilerimizle maaşlarınız ödeniyor. Ve yine bizim vergilerimizle jandarmayı, polisi dağa gönderiyorsunuz. Hukuk arayanlara ordu gönderilmez, silah gösterilmez Sayın Vali! Sizin hukuksuz davranışlarınızı, mücadelemizle hukuka çekiyoruz Sayın Vali" diye konuştu.

Bizim evladımız

"Havva Ana" lakaplı Özcan, "Validen rica ediyoruz jandarmayı yaylamızdan çeksın. O iş makinelerini yaylamızdan indirsın. Jandarma oraya geldi hepsi bizim evlatlarımızdır. Biz onlara zarar vermeyiz ve zarar görmek de istemeyiz. Gelsın Vali bizimle konuşsun. Biz kötü insanlar değiliz. Biz olmasaydık Rize Valisi burada olamazdı. Biz ayağına kadar geldik. O da çıksın bizimle horon oynasın. Korkmasın bizden biz kötü insanlar değiliz" diye konuştu.

EK 1.5. Cumhuriyet: 15 Eylül 2015

Kaynak: https://www.cumhuriyet.com.tr/video/video/619257/Havva_Ana_dan_Yesil_Yol_projesine_sert_tepki

Karadeniz Bölgesi'nde 8 ilin yaylalarını birbirine bağlayacak 2 bin 600 kilometre uzunluğundaki Yeşil Yol Projesi için Rize'nin Çamlıhemşin İlçesi Yukarı Kavrun Yaylası'na tepkiler nedeniyle sokulamayan iş makineleri, vadinin arka tarafındaki Samistal Yaylası'na komando birlikleri eşliğinde getirilerek yol çalışması başlatıldı. Dozerin geçeceği güzergahın önüne elinde sopasıyla oturan Havva Bekar, "Yaylaların yolu birleşmeyecek. Kesinlikle istemiyoruz. Vali bize çapulcu diyor. Biz çocukluğumuzdan beri burada yaşıyoruz. Vali, Kaymakam kimdir? Ben, ben, ben, halkım ben" diye isyan etti.

EK 1.6. Cumhuriyet: 15 Eylül 2015

Kaynak: <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/rizede-yesil-yol-toplantisinda-valiye-protesto-369585>

Cumhuriyet

Arama...

Türkiye Haberleri

Rize'de Yeşil Yol toplantısında Vali'ye protesto

Rize'de Yeşil Yol toplantısında Vali'ye protesto

KARADENİZ Bölgesi'nde 8 ilin yaylalarını birbirine bağlayacak olan 2 bin 600 kilometre uzunluğundaki Yeşil Yol projesi kapsamında inşa edilirken tepkiler üzerine yapımı durdurulan Rize'nin Çamlıhemşin İlçesi'ndeki Kavron ve Samistal yaylaları bağlantılarının ele alınacağı toplantı gergin başladı. Toplantı sonrası vatandaşlar, Vali Ersin Yazıcı'yı alkışlarla protesto ederek gönderdi.

cumhuriyet.com.tr

15 Eylül 2015 Salı, 15:13

Samistal'dan gelenlerin salona alınmayacağına açıklanması üzerine Kavron Yaylası sakinleri duruma tepki gösterdi. Yeşil Yol mücadelesinin simgesi haline gelen 'Havva ana' lakaplı Rabia Özcan, "Bizden zarar gelmez. Bu insanların günahı nedir? Ne Vali bizden korksun, ne de biz Validen. Vali bizim ise bizi karşısına alıp dinlesin" dedi. Tepkiler üzerine Samistal Yaylası'ndan gelenler de toplantıya alındı.

Rize'de Mayıs ayında başlayan Yeşil Yol projesinde Çamlıhemşin İlçesi Yukarı Kavron ve Samistal yaylaları arasında inşasına başlanan bağlantı yolu tepkilere neden oldu. Protesto eylemleri sonrasında artan tepkiler üzerine bağlantı yollarının yapımı durduruldu. Yol inşaatının başlamasından 4 ay sonra vatandaşları dinleme kararı alan Rize Valiliği'nin çağrısı üzerine Kavron ve Samistal yaylalarının sakinleri, Ayder Yaylası'ndaki bir otelin önünde toplandı.

Ancak Rize Valisi Ersin Yazıcı'nın başkanlığında yapılacak toplantıya Samistal Yaylası'ndan gelenlerin alınmayacağını bildirilmesi gerginliğe neden oldu. Kavron Yaylası sakinlerinden Bülent Bekar, "Ya hep beraber içeri gireceğiz ya da hiç girmeyeceğiz" diyerek tepki gösterdi, "Aylardır bu insanlar derdini meramını Valiye anlatmak için randevu talep etti. Çok uğraştık ama olmadı. İlk defa derdimizi anlatacak atmosfer oluşmuşken, 'Sen oralısın, buralısın' diyerek insanları ayırmak büyük bir handikaptır. Bu insanlar buraya konuşmaya geldi. Daha salona girmeden gergin bir ortam yaratılmasını şiddetle kınıyorum" sözleriyle tepkisini dile getirdi.

'VALİ BİZDEN Mİ KORKTU?'

Yeşil Yol mücadelesinin simgesi haline gelen 'Havva ana' lakaplı Rabia Özcan da yaşananlara tepki göstererek, "Bizden zarar gelmez. Yaylalar birbirimizin. Bu insanların günahı nedir? İşini gücünü bırakarak Vali ile görüşmeye geldi. Şimdi içeri alınmıyorlar. Vali bizden mi korktu? Ne Vali bizden korksun, ne de biz Validen. Vali bizim ise bizi karşısına alıp dinlesin" dedi.

VALİ, HAVVA ANANIN GÖZÜNE BAKIP YANINDAN GEÇTİ

Daha sonra yaylada otel önünde bekleyenlerin yanından geçen ve 'Havva ana' lakaplı Rabia Özcan ile göz göze gelen Vali Ersin Yazıcı salona girdi. Daha sonra dışarda bekleyenler içeriye alındı. Toplantı basına kapalı olarak sürdü.

YEŞİL YOLDA UZLAŞMA ÇIKMADI, VALİ ALKIŞLA PROTESTO EDİLDİ

Ayder yaylasında bir otelde gerçekleştirilen ve 2 saat süren Yeşil Yol toplantısına katılan Kavron ve Samistal yaylaları sakinleri uzlaşma olmayınca salonu terk etti. Yeşil Yol bağlantısında kararlılığını bildirdiği toplantı sonrası vatandaşlar Vali Ersin Yazıcı'yı alkışlarla protesto ederek gönderdi.

HAVVA ANA: VALİ BİZİ KONUŞTURMADI

Havva Ana lakaplı Rabia Özcan, toplantıda hiçbir karara varamadıklarını belirterek, "O yaylalar birbirine kavuşmayacak. Bizim kararımız budur. Valimiz geldi sağ olsun ama bizi konuşturmadı. Ben isterdim ki bizi konuştursun ve dinlesin. Ama konuşturmadı, dinlemedi. O yaylalar kesinlikle birbirine bağlanmayacak. Buna izin vermeyeceğiz" diyerek tepkisini dile getirdi.

FIRTINA İNİSİYATİFİNDEN AÇIKLAMA

Fırtına İnisiyatifi üyeleri de Ayder yaylasında basın açıklaması yaptı. İdari bürokrasinin, Hemşinlileri Kaçkar'daki yaylalarından, meralarından sürme çabası içinde olduğunu ifade eden Fırtına İnisiyatifi üyeler şunları söyledi:

"Hiçkimsenin, Hemşin halkını, 'İşgalci, tecavüzcü' olarak itham etme haddi yoktur. Bu halk, devletin d'si dahi burada yokken; yüzyıllardır bölgede, zorlu tabiat koşullarında, tamamen kendi imkanlarıyla yaşam uğraşı vermiştir. Vadinin bu zamana kadar, bu eşsiz haliyle korunabilmesinin yegane sebebi biz Hemşinlilerin doğamızı, vadimizi canımızdan çok sevmemizdir. Ne zamanki idare bu vadiye girmiş; o zaman kaçak ağaç kesimleri, orman tahribatı ve başka bin türlü husubet vuku bulmuştur. O nedenle doğanın nasıl korunacağını, yaylaların ne şekilde kullanılacağını kimse bize öğretmeye kalkmasın. Asıl işgalcilerin, yaylalarımıza göz koyup, yaşam hakkımıza tecavüz edenlerin kimliği açıktır. Türk Ceza Kanununun bir maddesini gerekçe gösterip de, Hemşinlileri dağlarından çıkaracağını sananların yolu ile Yeşil Yol aynı yerde buluşmaktadır. Buna da asla izin vermeyeceğimizi herkesin bilmesini isteriz."

EK 1.7. Cumhuriyet: 18 Eylül 2015

Kaynak: <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/yesil-yol-direnisinin-simgesi-havva-anayi-uzduler-372371>

Cumhuriyet

Arama...

Yeşil Yol direnişinin simgesi Havva Ana'yı üzdüler

Karadeniz Bölgesi'nde 8 ilin yaylalarını birbirine bağlayacak 2 bin 600 kilometre uzunluğundaki Yeşil Yol projesi için Rize Valisi Ersin Yazıcı'nın vatandaşlarla bir araya geldiği toplantının video kayıtlarının bazı yerel basın kuruluşlarının eline geçtiği ortaya çıktı.

+

+

-

cumhuriyet.com.tr

18 Eylül 2015 Cuma, 16:53

Abone Ol

Google News

<video:372361> Görüntü kaydı üzerinden, 'Yola karşı çıktı, şimdi yol istiyor'

yorumlarıyla hakkında yayın yapılan Özcan, yaşananlara üzüldüğünü söyledi. Toplantıda yayla yollarının bakımının ve mahallesindeki patika yolun yıllardır yapılmadığından şikayet ettiğini anlattı. Montajlı görüntülerin servis edilmesinden Vali Ersin Yazıcı'yı sorumlu tutan Rabia Özcan, bugün yapılacak görüşmeye de gitmedi.

Rize Valisi Ersin Yazıcı, Yeşil Yol projesinde tepkiler nedeniyle bağlantısı yapılamayan Çamlıhemşin İlçesi Yukarı Kavron ve Samistal yaylası sakinleri ile Pazartesi günü bir araya geldi. Basına kapalı gerçekleşen ve valilik ve Jandarma görevlileri tarafından kayda alınan toplantıda uzlaşma sağlanamadı. Yukarı Kavron sakinleri gergin geçen toplantı sonunda Rize Valisi Ersin Yazıcı'yı alkışlarla protesto etti.

YOLA KARŞI ÇIKTI, ŞİMDİ YOL İSTİYOR' DEDİLER

Ancak toplantı sonrası ilginç bir gelişme yaşandı. Valilik ve jandarma görevlileri tarafından kayda alınan toplantının bir bölümü, gizlice bazı yerel basın kuruluşlarının eline geçti. Yeşil Yol mücadelesinin simgesi haline gelen Havva ana lakaplı Rabia Özcan'ın 27 saniyelik görüntüsü, 'Yola karşı çıktı, şimdi yol istiyor' diye haberleştirildi.

HAVVA ANA: ÜZÜLDÜM

Yaşanan gelişmeye üzüldüğünü anlatan Rabia Özcan, toplantıda mevcut yayla yollarının bakımının ve mahallesindeki patika yolun yıllardır yapılmadığından şikayet ettiğini anlattı. Özcan, "Vali toplantıda 'yayla yolları birbirine bağlanırsa Ayder kalkınır' dedi. Biz o toplantıya Ayder meselesi için değil Kavron meselesi için gittik. Vali olayı, 'Biz sanki Ayder'in kalkınmasını istemiyormuşuz' durumuna getirdi. Söz hakkı istedim, 'Çamlıhemşin'in, Ayder yaylasının altyapı sorunları bitti, mevcut yayla yolları ile köy ve mahalle yolları yapıldı da sıra yaylaları birleştirmeye mi geldi? Biz yola karşı değiliz. Her yaylanın yolu olsun, bu yolların bakımı yapılsın. Ama yaylalar birbirine kavuşmayacak. Sırt mahallesindeki evlerimize giden patika yollarımızın yapılsın' dedim. Benim bu konuşmamı Valilik kameraları kayda alıp bir bölümünü birilerine servis ettiler. Sonra da, 'Havva ana şimdi yol istiyor' diye çarpıtarak haber yapmışlar. Bunu duydum, çok üzüldüm. Valiliğin kontrolündeki bir toplantıda çekilen görüntü nasıl oluyor da montajlanıp böyle yalan bir haber yapılabiliyor? Yol istedim ama köy ve mahalle ile mevcut yayla yollarının bakımının yapılmasını istedim. Mahallemize, evlerimize giden patika yolun yapılmasını istedim. Yaylaların birbirine kavuşmasına istemedim. Benim konuşmamı kesmişler, birkaç cümlemi alıp basına vermişler. Böyle saçmalık olur mu?" diyerek tepkisini dile getirdi.

BASIN MENSUPLARINI TOPLANTIYA ALMADILAR

Kendisi hakkında yapılan yayınlara anlam veremediğini ifade eden Rabia Özcan, "Basın mensuplarını o toplantıya almadılar. Valinin kameramanı haricinde içeride kimse yoktu. İçeride bir şeyler olacağı basının içeriye alınmayışından belliydi. Valinin kendi kameramanı kesecek, biçecek, işine gelenleri yayınlayacak, işine gelmeyenleri atacak kenara" dedi.

VALİ İLE RANDEVUSUNA GİTMEDİ

Valinin toplantıda kendilerini azarladığını iddia eden Rabia Özcan, "Sen bizim valimizsin. Sen halkını niye azarlarsın? Buna da çok üzüldüm. Toplantıda ikinci kez söz almamıza izin verilmeyince Vali ile özellikle konuşmak, 'Sen bizi azarlayamazsın' demek için randevu istedim. Bana bugün için randevu verildi. Valilik Özel Kalem beni bugün aradı, çağırdı. Valiliğin benim görüntülerimi kesip basına verdiğini öğrenince randevuyu reddettim. Valiliğin bu yaptığına anlam veremedim. Burada bir iyi niyet yok" diyerek duygularını dile getirdi.

EK 1.8. Cumhuriyet: 09 Aralık 2015

Kaynak: <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/rabia-anaya-yesil-yol-mujdesi-445456>

Türkiye Haberleri Rabia Ana'ya 'yeşil yol' müjdesi

Rabia Ana'ya 'yeşil yol' müjdesi

Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu, doğa katliamına neden olacak, Karadeniz'in yaylalarını birbirine bağlayarak ranta açmayı planlayan "Yeşil Yol" projesinin yürütmesini durdurdu.

Alican Uludağ

09 Aralık 2015 Çarşamba, 12:05

Abone Ol

Google News

Danıştay, doğa katliamına neden olacak Yeşil Yol projesiyle ilgili tartışmalara son noktayı koydu. TEMA Vakfı'nın Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın "Ordu-Trabzon-Rize-Giresun-Gümüşhane-Artvin Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı"nına açtığı dava, Danıştay'ın en üst organı olan İdari Dava Daireleri Genel Kurulu'nun önüne geldi. İdari Dava Daireleri Genel Kurulu'nun, 15 Ekim 2015 tarihinde oy çokluğuyla planının yürütmesinin durdurduğu öğrenildi. Kararda, projenin hukuka uyarlık bulunmadığı anlatıldı.

"PLANDA BÖLGENİN DOĞAL VARLIKLARI KORUNMUYOR" VURGUSU

Bilirkişi raporunda Çevre Düzeni Planı'nın bölgedeki önemli doğa koruma alanlarını, su havzalarını, tarım alanlarını korumadığına vurgu yapıldı. Planın, merkezine yaşam önceliğini ve bunun sürdürülebilirliğini koyması gerekirken, sadece insanı esas alan bir yaklaşımla hazırlandığı belirtildi. Planın ayrıca bölgedeki korunması gereken doğal varlıkları, '**Doğal kaynak**' olarak görmekle, ticarileştirilmesinin yolunu açtığına dikkat çekildi. Danıştay İdari Dava Daireleri, bilirkişi raporlarına dayanarak 6 ilin Çevre Düzeni Planının yürütmesini durdurma kararı verdi.

Rabia Ana isyan etmişti

Yeşil Yol projesi, 2 bin 600 kilometre uzunluğundaki Karadeniz'in yaylalarını birbirine bağlama adı altında uygulamaya sokuldu. Ancak bölge halkı, yol projesiyle ağaçların kesileceğini, doğanın katledileceğini, araç trafiği ile yaylalarının eko-sisteminin zarar göreceği ve bölgenin ranta açılacağı gerekçeleriyle projeye karşı çıktı.

"Yeşil Yol"a karşı başlatılan mücadelenin simge ismi ise Rabia Ana oldu. Samistal Yaylası'nda süren yol çalışmasını protesto eden grup arasında yer alan Rabia Ana, **"Yaylaların yolu birleşmeyecek. Kesinlikle istemiyoruz. Vali bize çapulcu diyor. Biz çocukluğumuzdan beri burada yaşıyoruz. Vali, Kaymakam kimdir? Ben, ben, ben, halkım ben"** diye isyan etti.

EK 1.9. Cumhuriyet: 15 Ocak 2016

Kaynak: <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/rabia-ana-kazandi-464627>

Cumhuriyet

Arama...

Türkiye Haberleri

Rabia Ana kazandı

Rabia Ana kazandı

Yeşilyol'u da kapsayan yürütmeyi durdurma kararı çevrecilere umut oldu. Direnişin öncü isme Rabia Ana 'Torunlar adına sevindim' dedi.

Twitter

Facebook

WhatsApp

Email

A+

A

A-

Hazal Ocak

15 Ocak 2016 Cuma, 21:04

Abone Ol

Google News

TEMA Vakfı'nın açtığı davada Danıştay'ın Yeşil Yol Projesi'ni de kapsayan Karadeniz Bölgesi'ndeki 6 ilin Çevre Düzeni Planı'nda "yürütmeyi durdurma" kararı vermesi bölge halkınca sevinçle karşılandı.

Direnişin simgesi haline dönüşen 'Rabia Ana' ismiyle ünlenen Rabia Özcan Cumhuriyet'e konuştu. Mücadeleye devam edeceğini belirten Özcan, "Hukuka sığınmıştık. Olması gereken bir netice. Beklediğimiz sonuç. Bütün annelerin adına mutlu oldum. Gelecekteki tüm torunlar için sevindim" diye konuştu.

Emsal karar olmalı

Özcan'ın oğlu Bülent Bekar da Danıştay'ın kararının kendi açtıkları diğer davalar için emsal bir karar oluşturacağını vurgulayarak "Açtığımız davalarda da aynı sonucu bekliyoruz. Danıştay'ın verdiği karar örnek teşkil ediyor" ifadesini kullandı. Bundan sonraki süreçte de mahkemenin kararlarını "olumlu" beklediklerini belirten Bekar, "Mahkeme kararlarına uyulmasını bekliyoruz" dedi.

Fırtına İnsiyatifi adına konuşan avukat Yakup Okumuşoğlu ise TEMA Vakfı'nı tebrik ederek şöyle konuştu:

“Çevre düzeni planları, planlama sırasında anayasa görevi görür. Çevre düzeni planında olmayan bir projenin planlanması hukuka uygun değildir. Mahkeme kararı da bizim yıllardır söylediğimiz şeyi doğruladı. Bu yöndeki eksikliğe vurgu yaptı. Alınan tüm izin ve ruhsatları çökertti.”

Danıştay bizi doğruladı

Karardan umutlandıklarını söyleyen O komuşoğlu “Bu sonuç, şu anki ve bundan sonraki tüm davalara temel olacaktır. Bizim davalarımızda da yakında bu yönde bir sonuç çıkmasını bekliyoruz. Şu anda mahkeme kararının uygulanmasını sağlamaya çalışacağız. Uygulamaya geçirilen birtakım projeler var, onların durdurulmasını talep edeceğiz. Türkiye ekolojisi açısından değerli bir kazanım. İdarelerin keyfi uygulamalarının önü kapanmış oldu” dedi.

EK 1.10. Cumhuriyet: 06 Mart 2016

Kaynak: <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/rabia-ana-kadinlara-seslendi-yaylasiz-duramayiz-biz-493118>

Cumhuriyet

Arama...

Cümdem Haberleri

Rabia Ana kadınlara seslendi: Yaylasız duramayız biz

Rabia Ana kadınlara seslendi: Yaylasız duramayız biz

“Kadınlara söyleyeceğim şu: Dirayetli olsunlar, kimsenin avucuna bakmasınlar, ‘kocamız getirsin biz yiyelim’ demesinler. Kocalarına, çocuklarına karşı, tüm dünyaya karşı dirayetli olsunlar, ‘yatayım aşağıya’ demesinler...”

A+

A

A-

Hilal Köse

06 Mart 2016 Pazar, 18:56

Abone Ol

Google News

HILAL KÖSE

“Devlet biziz. Devlet bizsiz olur mu, biz devletsiz olabilir miyiz?” çılgılığı hala hafızalarda taze Rabia Özcan’ın. Yeşil yol direnişçilerinin Rabi Ana’sı o. Yeşil yol mücadelesinin köylüleri kenetlemesinden, eskimeye yüz tutmuş dayanışmayı gün yüzüne çıkarmasından memnun. Yaylaya çıkmak için dört gözle karların erimesini bekliyor.

TEMA Vakfı’nın açtığı davada, Danıştay, Yeşil Yol Projesi’ni de kapsayan Karadeniz Bölgesi’ndeki 6 ilin Çevre Düzeni Planı’nda “yürütmeyi durdurma” kararı verdi. Şu an hava koşulları çalışma yapılmasına izin vermiyor. TEMA’nın kazandığı dava, yeşil yola dair hiçbir çalışmaya izin vermese de halk temkinli. ‘Mahkeme kararı uygulanacak mı?’ sorusu tedirgin ediyor. Rabia Ana, “Devlet var ya, aslında bizi ödüllendirmeli. Biz devlete yük olmamak için buralarda mücadele ediyoruz. Köy hayatı mücadele demek zaten. Göbek bağımızı kestikleri andan itibaren mücadele ediyoruz. Kimseye el açmadık, alnımızın teriyle yaşıyoruz. Karşımıza böyle işler çıkınca da şartellerimiz atıyor, kimse bizi tutamaz” diyor.

Bahçede iyileşiyor

58 yaşında. 4 çocuk annesi. Bir süre Yalova’da yaşamışlar. 35 yıl sonra severek evlendiği kocasından boşanmış. Küçük oğluyla yaşıyor şimdi. Tansiyon hastası. Mide, troid ilaçları içiyor ama bahçeye inip ekip biçmeye başlayınca bütün hastalıkları geçiyor. Devletle böyle karşı karşıya gelecekleri hiç mi hiç aklına gelmezmiş: “Biz devletimize sahip çıkan insanlardık. Jandarma kim? Bizim evlatlarımız. İçlerinden biri ‘emir kuluyum. Devlet yaptırıyor’ deyince, bana geldiler. Bu yeşillikleri biz elimizde tutmasak, bakmasak devlet ne görecekti? O devlet buralarda nasıl yaşadığını ne bilir? Her dikili acağın köküne varmışız. Ormandan kuruyan ağaç dışında kesmişliğimiz yoktur. Yaylamızdan vazgeçemeyiz. Yaylasız duramayız. Kimse göz dikmesin...”

EK 1.11. Cumhuriyet: 07 Haziran 2017

Kaynak: <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/havva-anadan-yesil-yol-tepkisi-yaylalar-mahvoldu-756228>

Cumhuriyet

Arama...

Gündem Haberleri Havva Ana'dan Yeşil Yol tepkisi: Yaylalar mahvoldu

Havva Ana'dan Yeşil Yol tepkisi: Yaylalar mahvoldu

Karadeniz Bölgesi'nde 8 ilin yaylalarını birbirine bağlayacak 2 bin 600 kilometre uzunluğundaki Yeşil Yol Projesi'ne karşı Rize'nin Çamlıhemşin İlçesi Yukarı Kavron ve Samistal yaylalarında verilen çevre mücadelesinin simgesi haline gelen 'Havva Ana' lakaplı Rabia Özcan sessizliğini bozdu. Yaylalarda yükselen duvarların yeşili yok ettiğini dile getiren Rabia Özcan, "Yolun yeşili olur mu?" diye sordu, "Gidip baksınlar yeşil diye bir şey var mı? Yaylalar mahvoldu" dedi.

DHA

07 Haziran 2017 Çarşamba, 15:18

Çamlıhemşin İlçesi Yukarı Kavron ve Samistal Yaylaları arasında Yeşil Yol Projesi kapsamında yapımı süren 8 kilometrelik bağlantı yoluna karşı verdiği mücadele ile tanınan 'Havva Ana' lakaplı Rabia Özcan, yeniden başlayan yol çalışmaları ile yaylaların yeşilinin her geçen gün yok olduğunu savundu. Dedelerinden aldıkları yaylaları torunlarına bırakmak istediklerini ifade eden Rabia Özcan, "Bu yaylaları, ormanları, dağları biz korumazsak bu polis, asker, hükümet gelip oraları koruyabilir miydi? Biz koruduğumuz için yaylalar yeşil kaldı. Şimdi Yeşil Yol adı altında yeşili yok ediyorlar. Yolun yeşili olur mu? Gidip baksınlar yeşil diye bir şey var mı? Yaylalar mahvoldu. Yaylalar bizim için, çocuklarımız için, hayvanlarımız için var. Gidecek, nefes alacak tek yerimizdi. Gidecek başka yerimiz yok. Gidip dilenemeyiz. Alnımızın teri ile yaylalarda çalışırız, kimseye el açamayız. Hayvancılık yaparak, alnımızın teri ile çalışarak, ormanlarımızı, yaylalarımızı koruyarak ayakta tutmuşuz. Bu halk var ki bu devlette var. Devlet var, bu halk var. Biz birbirimize bağlıyız. Bizi yok etmesinler" diyerek tepkilerini dile getirdi.

'YAYLALAR BİRBİRİNE KAVUŞMAYACAK'

Yaylaları sonuna kadar savunacaklarını ifade eden Rabia Özcan, mevcut yayla yollarının yapılmasını istediklerini ancak bağlantı yollarına karşı olduklarını belirterek, "Dağlarımızı vermeyiz. Her yaylanın yolu var. Her yaylanın yolu yapılsın. Bizi hain ilan ettiler. Biz yola karşı değiliz. Yolumuz olsun. Yaylaların yolunu düzgün yapsınlar, buna itirazımız yok. Ama yaylalar birbirine kavuşmayacak. Yaylalar birbirine kavuştuğunda teröristler yaylalara kolayca sızacak. Nasıl bulacaklar onları? Bu askere, polise yazık değil mi? Yaylalarda eğer devletimizden yana bir rant varsa biz devletimize yardımcı olalım. Biz devletsiz, devlette bizsiz olamaz. Devletin bizi ayakta tutması lazım. Cumhurbaşkanımıza özellikle sesleniyorum; bizi yere vurmasın, bizi mahvetmesin. Devletimize hiç karşı gelmedik. Biz Hemşinliyiz. Toprağımıza, yeşilimize ve yaylamıza sahibiz. Bizi korusun, bizde onu koruyalım" dedi ve iş makinelerinin yayladan çekilmesini istedi.

Karadeniz Bölgesi'nde 8 ilin yaylalarını birbirine bağlayacak 2 bin 600 kilometre uzunluğundaki Yeşil Yol Projesi'nin yüzde 60'ı tamamlandı. Rize'de Yeşil Yol kapsamına 648 kilometrelik yol ağı bulunuyor. Bu mesafenin yüzde 13'ü olan 84 kilometresi Karayolları'nda, yüzde 87'si olan 564 kilometresi de İl Özel İdare sınırlarında yer alıyor. Rize'de Eğrisu-Golezana, Hüser-Haczane ve Yukarı Kavron-Samistal yaylaları arasında yeni bağlantı yolları yapılıyor. Bunun dışında kalan yollar ise küp taş ve asfalt kaplanarak iyileştiriliyor.

YEŞİLE TAŞ DUVAR

Bu arada tartışmaların yaşandığı Rize'nin Çamlıhemşin İlçesi Yukarı Kavron-Samistal Yayları arasındaki 8 kilometrelik Yeşil Yol bağlantısında 1 kilometrelik bölüm tamamlandı. Kış şartları nedeniyle ara verilen yol çalışması önceki hafta yeniden başlamıştı. Çamlıhemşin İlçesi'nin 2 bin 300 rakımlı Yukarı Kavrun yaylasında yükselen taş istinat duvarları, yemyeşil yaylayı ortadan böldü.

EK 1.12. Cumhuriyet:03 Aralık 2018

Kaynak: <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/yesil-yolda-karar-cikti-mahkeme-davayi-reddetti-1159266>

Gündem Haberleri 'Yeşil Yol'da karar çıktı; mahkeme davayı reddetti

'Yeşil Yol'da karar çıktı; mahkeme davayı reddetti

Rize İdare Mahkemesi, Karadeniz'de 9 ilin yaylalarını birbirine bağlayacak 2 bin 600 kilometre uzunluğundaki Yeşil Yol Projesi'nde yaylacıların doğal yapının bozulacağı endişesiyle açtığı iptal davasında 'ret' kararı verdi. 3 yılın sonunda kararın açıklandığı Yeşil Yol projesinde ise sona gelindi.

(DHA)

03 Aralık 2018 Pazartesi, 23:31

Abone Ol

Google News

Çamlıhemşin İlçesi'ndeki Yukarı Kavron ve Samistal Yaylaları arasında Yeşil Yol Projesi kapsamında yapımı süren 8 kilometrelik bağlantı yolu ile Ausor ve Huser yaylaları arasındaki yol güzergahında 16 dönüm alanda ağaç kesimi için verilen izinin 'yürütmesinin durdurulması ve iptali' istemiyle 2015 yılında Rize İdare Mahkemesi'ne dava açıldı. Mahkeme, başvuru üzerine 'Orman kesim izninin yürütmesini durdurma' kararı verdi. Ancak, değişen mahkeme heyeti yürütmeyi durdurma kararını kaldırdı, yapılan itirazı da reddetti. Üst mahkemeye yapılan itiraz sonucu bilirkişi keşfi yapılmadan karar verildiği gerekçesiyle dosya iade edildi. Dosyayı yeniden ele alan Rize İdare Mahkemesi bölgede bilirkişi keşfi yapılmasını kararlaştırdı.

EK 2. RABİA ÖZCAN HABERLERİ (HÜRRİYET GAZETESİ)

EK 2.1. Hürriyet: 11 Temmuz 2015

Kaynak: <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/yesil-yol-icin-komando-esliginde-is-makinesi-getirdiler-rizeli-yine-dur-dedi-29521250>

HABERLER > GÜNDEM HABERLERİ

Yeşil Yol için komando eşliğinde iş makinesi getirdiler, Rizeli yine 'dur' dedi

Güncelleme Tarihi: Temmuz 11, 2015 17:26

#Rize

#YEŞİL YOL

Muhammet KAÇAR/ ÇAMLIHEMŞİN(Rize) (DHA)

Oluşturma Tarihi: Temmuz 11, 2015 09:51 • 2dk okuma

BAKMADAN GEÇME!

KARADENİZ Bölgesi'nde 8 ilin yaylalarını birbirine bağlayacak 2 bin 600 kilometre uzunluğundaki Yeşil Yol Projesi için Rize'nin Çamlıhemşin İlçesi Yukarı Kavrun Yaylası'na tepkiler nedeniyle sokulamayan iş makineleri, vadinin arka tarafındaki Samistal Yaylası'na komando birlikleri eşliğinde getirilerek yol çalışması başlatıldı. Durumu haber alınca bölgeye hareket eden yöre sakinleri, anzalıldığı iddiasıyla bırakılan iş makinesi yolu kestiği için yaylaya gidemeyince, insan zinciri ile taş taşıyarak yeni bir yol oluşturdu. Samistal Yaylası'na ulaşan grup, iş makinesinin önüne geçerek yol çalışmasını durdurup, nöbete başladı. Dozerin geçeceği güzergahın önüne elinde sopasıyla oturan Havva Bekar, "Yaylaların yolu birleşmeyecek. Kesinlikle istemiyoruz. Vali bize çapulcu diyor. Biz çocukluğumuzdan beri burada yaşıyoruz. Vali, Kaymakam kimdir? Ben, ben, ben, halkım ben" diye isyan etti.

Çamlıhemşin İlçesi Yukarı Kavrun Yaylası'ndan geçirilmek istenen Yeşil Yol Projesi'ne karşı çıkanların tepkileri artarak sürüyor. Yeşil Yol güzergahı üzerinde yöre sakinlerinin nöbet tutması nedeniyle çalıştırılmayan iş makineleri, bu kez Giresun Jandarma Bölge Komutanlığı'ndan gelen komando birlikleri nezaretinde Samistal Yaylası'na getirildi.

RİZELİ BÖYLE DUR DEDİ / Foto Galeri

Durumu Haber alan bölge sakinleri, dün sabah erken saatlerde araçlarla yaylaya doğru yola çıktı. Ancak grup, Elevit Yaylası'nda arızalandığı iddiasıyla bırakılan İl Özel İdaresi'ne ait iş makinesi yolu kestiği için geçiş yapamadı.

YOLU KESTİLER

Yaylaya çıkmalarını engellemek için yolun kasıtlı olarak kapatıldığını belirten yöre sakinleri tepkilerini dile getirdi, iş makinesinin operatörü ile tartıştı. İş makinesi operatörünün gerçekten arıza olduğunu söyleyerek yemin etmesine de inanmayan grup, alkışlarla ıslıklı protesto gerçekleştirdi.

TAŞ TAŞIYIP YOL YAPILAR: İŞTE BİZİM YEŞİL YOLUMUZ

Yaylaya yürüyerek ulaşmanın 6-7 saat süreceğini göz önüne alan yöre sakinleri, iş makinesinin kapattığı yolun kenarına taşlardan dolgu yaparak yeni bir yol oluşturmaya karar verdi. Bunun üzerine genç-yaşlı, kadın-erkek yaklaşık 300 kişi yan yana dizilerek insan zinciri oluşturup taş taşımaya başladı. Kimileri taşları sırt ya da kucağında, kimileri de iterek taşımaya çalıştı. Bazıları da yoldan geçişe engel oluşturan taşları çıkarmak için çaba harcadı.

Yaklaşık 2.5 saat süren çalışma sonunda taş dolgusu ile yapay yolu tamamlayan grup, 'İşte bizim Yeşil yolumuz bu' diye bağırarak tepkilerini dile getirdi. Araçları kontrollü olarak yoldan geçiren grup her aracın geçişinde alkışlarla sevinç gösterilerinde bulundu.

KOMANDO BİRLİKLERİ EŞLİĞİNDE YEŞİL YOL

Samistal Yaylası'na ulaşan yöre sakinleri, komando birliklerinin nezaretinde yol açan iş makinesinin önüne geçerek çalışmaya izin vermedi. Jandarma ekipleri ve görevlilerle tartışan grubun tepkileri üzerine iş makinesi operatörleri bölgeden uzaklaştırıldı ve çalışma durduruldu. Dozerin geçeceği güzergahın önüne elinde sopasıyla oturan Havva Bekar, "Yaylaların yolu birleşmeyecek. Kesinlikle istemiyoruz. Vali bize çapulcu diyor. Biz çocukluğumuzdan beri burada yaşıyoruz. Vali, Kaymakam kimdir? Ben halkım ve buradayım. Yaylaları birbirine birleştireceksiniz ama amacınız nedir? Her yaylanın yolu var. Herkes birbirine gelip, gider. İş makinelerini alıp gidin buradan" sözleri ile tepkisini dile getirdi.

YAYLAYA GELMEYİ KOLAY MI SANDINIZ?

Çalışmanın durdurulması üzerine alkışlarla tempo tutan grup hep bir ağızdan "Denizi aldınız, dereyi çaldınız, yaylaya gelmeyi kolay sandınız, Rize size yalan, Yeşil Yol katliam, yaylaya dozeri sokturmayız, bas geri bas geri, al da git askeri" dizeleri ile türküler söyledi. Yaylada iş makinesinin önünde nöbete başlayan vatandaşlar bekleyişlerini, Jandarma komando birlikleri ise iş makinesinin çevresinde ellerinde kalkan ve biber gazları ile aldıkları güvenlik önlemini sürdürüyor.

EK 2.2. Hürriyet:12 Temmuz 2015

Kaynak: <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/rabia-nine-torunlarinin-gelecegi-icin-direniyor-29529580>

HABERLER > GÜNDEM HABERLERİ

Rabia Nine torunlarının geleceği için direniyor

Güncelleme Tarihi: Temmuz 12, 2015 12:58

#Rize

#Yeşil Yol Projesi

#Rabia Özcan

Oluşturulma Tarihi: Temmuz 12, 2015 12:44 • 2dk okuma

Karadeniz'de Yeşil Yol Projesi'ne karşı direnişin sembolü haline gelen Rabia Nine, torunlarının geleceği için direnmeye devam edeceğini söyledi

Karadeniz Bölgesi'nde 8 ilin yaylalarını birbirine bağlayacak 2 bin 600 kilometre uzunluğundaki Yeşil Yol Projesi'ne karşı iş makinelerinin önüne geçen Rabia Özcan, hapse girmekten korkmadığını belirterek, "Vatanımın toprağı için, ağacı için, yeşilliği için, torunlarımın geleceği için direneceğim. Vali kim oluyor?" dedi.

Samistal Yayla'sında komando birlikleri eşliğinde çalışma yapan dozerlerin önüne geçerek elinde sopasıyla oturan Rabia Özcan; kendilerini 'çapulcu' olarak nitelendiren Rize Valisi'ne şu sözlerle tepki göstermişti: "Devlet nedir? Devlet yok halk var. Ben halkım ve buradayım. Kimdir devlet? Devlet bizim sayemizde devlettir. Vali bize iki tane çapulcu diyor. Biz çapulcuysak sen nesen? Sen sandalyede oturmuşsun. Biz buraların hamurunda yoğrulmuşuz. Biz çocukluğumuzdan beri burada yaşıyoruz. İş makinelerini alıp gidin buradan."

"BİZ VATANIMIZA SAHİP ÇIKAMAYACAK MIYIZ"

Evrensel gazetesinden Ezgi Görgü'nün haberine göre, Rabia Özcan, valinin yeşil yola direnenler hakkında söylediği sözleri için, "Kim dışarıdan geliyor? Böyle bir iş var mı? Gideceğim zaten o valinin kapısına. İsterse beni hapse atsın, ama bu vatanımın toprağı için, ağacı için, yeşilliğı için, torunlarımın geleceğı için direneceğim. Biz 6 ay buradayız, benim çoluğum çocuğum hayvancılık yapıyor burada. Biz vatanımıza sahip çıkmayacak mıyız? Vali kim oluyor ya?" diye tepki gösterdi.

Özcan sözlerine şöyle devam etti: "Biz ormana gittiğimiz zaman , ormanda kuruyu kesip de getirirdik, yaylamızda yakardık. Gidip de yaşı kesmezdik. Biz buraya kesinlikle yol yaptırmayız. Yol istemez değiliz, yaylalarımızda tabii ki yol olacak, ama her yaylanın da yolu var şu anda. Bizim çocuklarımız da torunlarımız da yürümesini bilecek, o topraklara basmasını bilecek, düşüp kalkacaklar, bir yayladan öbür yaylaya yürüyüş yapacaklar, oturup pikniklerini yapacaklar. Biz bu şekilde istiyoruz."

EK 2.3. Hürriyet:13 Temmuz 2015

Kaynak: <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/yesil-yolda-mahkeme-agac-kesimini-durdurdu-29539001>

HABERLER > GÜNDEM HABERLERİ

Yeşil Yol'da mahkeme ağaç kesimini durdurdu

Güncelleme Tarihi: Temmuz 13, 2015 16:12

#Protesto

#Yeşil Yol Projesi

Oluşturulma Tarihi: Temmuz 13, 2015 15:14 • 5dk okuma

Karadeniz Bölgesi'nde 8 ilin yaylalarını birbirine bağlayacak olan 2 bin 600 kilometre uzunluğundaki Yeşil Yol projesi, Rize'nin Çamlıhemşin ilçesinde protesto edildi. Kaymakamlık önünde toplanan yüzlerce kişi, 'Adı yeşil özü kara' benzetmesi yapılan Yeşil Yol projesinin durdurulmasını istedi. Etkinliğe katılan CHP'nin Karadeniz illeri milletvekilleri de, projeye tepkilerini dile getirdi. Öte yandan Fırtına İnsiyatifi grubunun Rize İdare Mahkemesi'nde açtığı davada mahkeme, idarenin savunmasını almaya gerek görmeden, 'yürütmeyi durdurma' kararı verdi.

HAVVA ANA YİNE ÖN SAFTA

Kaymakamlık önünde düzenlenen eyleme, Fırtına İnsiyatifi grubu üyeleri ile Yeşil Yol bağlantısının yapılacağı Yukarı Kavrın ve Samistal yaylalarında yaşayan vatandaşların yanı sıra CHP Trabzon Milletvekili Haluk Pekşen, Giresun Milletvekili Bülent Yener Bektaşoğlu, Samsun Milletvekilleri Barış Karadeniz ve Kemal Zeybek, Ordu Milletvekilleri Seyit Turan ve Mustafa Adıgüzel ile ÖDP Eş Genel Başkanı Alper Taş, HDP'li Selda Karafazlı ve Halk Evleri temsilcileri de katıldı. 'Susma haykır, Yeşil Yola hayır' sloganları atılan eylemde, 'Yeşil Yol istemiyoruz' pankartları açıldı. Havva Ana adıyla Yeşil Yol mücadelesinin simgesi haline gelen 63 yaşındaki Rabiye Bekar'da grubun önünde yer aldı.

YEŞİL YOL: ADI YEŞİL, ÖZÜ KARA

Fırtına İnsiyatifi adına açıklama yapan Deniz Demirci, Fırtına Vadisi'nin ülkenin en büyük doğal SİT alanı ve Milli Park olduğunu belirterek, dünyada ender kalmış bozulmamış alanların önünde geldiğini söyledi. Yeşil Yol adı verilen ve turizm için yapılacağı söylenen yolun vadiyi tehdit ettiğini belirten Demirci, şunları söyledi:

"Adı yeşil ama özü kara olan bu yolun vadimize felaket getireceğini görüyoruz. Yeşil yolun bir ihtiyaç olmadığı gerçeğini biliyoruz. Fırtına Vadisi'nde her yaylanın yolu vardır ve yeni yola gerek yoktur. Yeni açılacak yollara araç trafiğini artıracak ve doğal ekosistemi parçalayacağı için karşıyız. Dağda, Milli Park'ta, doğal SİT alanlarında, 3 bin metrede çift şeritli yol olmaz. Vadide daha fazla yol, bağlantı yolları ve yol genişletmeleri Fırtına Vadisine onarılmaz zararlar verecektir. Arazi vitesli araçlarla tozu dumanı katarak giden ve günde 5 yayla gören turisti, mangal ateşi ile çöpleri, meraları ele geçirmiş otelcileri yaylalarımızda ve meralarımızda, yani yaşam alanlarımızda kesinlikle görmek istemiyoruz.

YEŞİL YOL GOOGLE EARTH HARİTALARI ÜZERİNDEN ÇİZİLDİ

Yeşil Yol'un Google Earth haritaları üzerinden çizildiğini anlatan, imarsız, ÇED raporsuz ve bilim dışı olduğunu söyleyen Deniz Demirci, "Bu hukuksuz ve kaçak yol için açtığımız davalardan biri için Rize İdare Mahkemesi durdurma kararı verdi. Bu karardan sonra adı Yeşil, özü kapkara olan bu yol kapsamında vadide yapılan çalışmaların tüm yargı süreçleri sonuçlanıncaya kadar durdurulmasını talep ediyoruz. İş makinelerinin dağlarımızdan çekilmesini ve makinelerin güvenliğinin kendilerince alınabileceği güvenli bir yere çekilmesini talep ediyoruz. Provokasyonlara karşı idareyi uyarıyoruz ve sorumlusu olmayacağımızı ilan ediyoruz. Yeşil yola dur diyoruz, dur diyeceğiz. Vadimizin geleceğinden emin olana kadar her ağacın, her yaylanın ve her meranın bekçisi olmaya devam edeceğiz diyerek açıklamasını noktaladı.

GERGİNLİK YAŞANDI

Bu sırada, Çamlıhemşin Kaymakamlığı önündeki duvara, "Yeşil Yola Dur. Kitle turizmine, madene, talana hayır" yazılı pankart asmak isteyen bir grup ile görevliler arasında kısa süreli arbede yaşandı. Grup, pankart asılmasını engelleyen görevliye yuhalayarak tepki gösterdi, polisin araya girmesiyle gerginlik büyümeden önlendi.

CHP HEYETİ BÖLGEDE

Yeşil Yol tepki eylemine üzerinde, "Direnen Karadeniz" yazılı giysilerle katılan CHP heyeti adına açıklamalarda bulunan Trabzon Milletvekili Haluk Pekşen, Karadeniz'in Türkiye'nin dünya doğa mirasındaki en önemli bölgesi olduğunu belirterek, Karadeniz'de duble yol ile başlayan doğa katliamının, HES projeleri ile önüne geçilemez vahim büyük bir drama dönüştüğünü anlattı. Pekşen konuşmasını şöyle sürdürdü:

"HES'lerin tahribatlarını ortadan kaldırılmaya çalışılırken bir anda karşımızda Yeşil Yolu bulduk. AKP'nin yeşille ilgisi İspanyol boğalarının kırmızı ile ilgisine benzer. Gerçekten üzerindeki Benjamin Franklin resmi olan kağıt parçalarına olan düşkünlükleri buradaki yeşili bile beton kaplamaya kadar büyük bir figürsüzlüğe cesaret etmelerine neden olmuş. Onlar için ayakkabı kutularının saklanacak olan yeşilleri, bu müthiş doğa mirasının içerisinde kendilerine yer bulacak şekilde dayatarak yol almaya çalışıyorlar. Bölge halkının vermiş olduğu direnişi ayakta alkışlıyoruz. Havva Ana'nın şahsında yapılan mücadeleyi yürekten destekliyoruz.

“VALİ BİLSİN Kİ BURASI İNSANLIK MİRASIDIR”

Pekşen konuşmasını şöyle sürdürdü:“Vali ‘burada asfalt olmayacak’ diyor. Bu yolun 1500 kilometresinin asfalt olduğu projede yazılı. Vali ‘ağaç kesilmeyecek’ diyor. Belli ki Vali başka bir projeye bakmış. 2600 kilometrelik yol üzerinde gerçek bir doğa katliamı var. Vali doğa katliamını yalnızca ağaç olarak anlıyor. Diğerlerini anlama ve algılama problemi açıkça ortada. Yine Vali, ‘Burada 5 turistik merkez yapılacak’ diyor. Projenin üzerinde 40 tane turistik merkez yapılacağı yazıyor. Bu turistik merkezler kimindir? Kimlere satılmıştır, kimlere pazarlanmıştır. Vali, ‘Yol medeniyettir’ diyor. Karadenizli o medeniyeti çok iyi biliyor. Ayder, Uzungöl ve Sümela’daki doğa katliamını, o yolların nelere yol yaptığını da çok iyi gösteriyor. Bu yolu iyi biliyoruz. Bu yol, yol değildir. Vali’ye sesleniyoruz; Halkın zekası, bilgisi ve birikimi ile sakın alay etmeye kalkmayın. Buradaki insanlar gerçekten doğa direnişinin ne demek olduğunu geçmişte ortaya koymuştur. Bu insanların arkasında 76 milyon Türk insanı ve insanlığın direnişi var. Vali, ‘insanlar lüks araçları ile gelip eylem yapıyorlar’ diyor. Vali bilmeli ki burası insanlık mirasıdır. Buraya dünyanın dört bir tarafından insanların gelmeye hakkı vardır. Burası geleceğe insanlığın mirasıdır.ö

YÜRÜYÜŞ YAPILDI, HORON OYNANDI

Basın açıklamasının ardından tulum eşliğinde yürüyen grup Yeşil Yol karşıtı sloganlar atarken, çevredeki vatandaşlar da gruba alkışlarla destek verdi. Fırtına Deresi üzerindeki kemer köprüsüne kadar gelen grup horon oynadı. Horona, Havva Ana lakaplı Rabiye Bekar’ da katıldı. Babasının omzunda ağzında emziği ile yürüyüşe katılan 1.5 yaşındaki Kuzey adlı bebek de ilgi odağı oldu. Türküler söyleyen grup, Yeşil Yola karşı sloganlar attı. Polis çevrede güvenlik önlemi aldı.

İŞ MAKİNESİNİ DURDURDULAR

Bu sırada grup yoldan geçmek isteyen İl Özel İdaresine ait iş makinesinin önünü horonla halkasıyla kesti. Yeşil Yola karşı çıkan Murat Köyü muhtarı Lütfü Sezgin, iş makinesinin kepçesine çıkarak, ‘Dün yaylaya çıkarken siz bizim yolumuzu kesmişsiniz. Şimdi biz sizin yolunuzu keselim mi?’ diye haykırdı. Sezgin, daha sonra kepçeden inerek iş makinesine yol verilmesini sağladı.

MAHKEME YEŞİL YOLDA ORMAN KESİMİ İZNİNİ DURDURDU

Bu arada, Yeşil Yol projesinin geçeceği Ausor yaylasında Çevre ve Orman Bakanlığı’nın 16 dönümlük alanda orman kesim izni vermesini ağaç katliamına yol açacağı gerekçesiyle mahkemeye taşıyan Fırtına İnsiyatifi grubunun Rize İdare Mahkemesi’nde açtığı davada mahkeme, idarenin savunmasını almaya gerek görmeden, ‘yürütmeyi durdurma’ kararı verdi.

EK 2.4. Hürriyet:13 Temmuz 2015

Kaynak: <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/vali-bana-capulcu-diyemez-29533469>

Vali bana çapulcu diyemez

Güncelleme Tarihi: Temmuz 13, 2015 11:35

#Vali

#Rize

#Çamlıhemşin

DHA

Oluşturulma Tarihi: Temmuz 13, 2015 01:38 • 3dk okuma

Vali bizler için, '3-5 çapulcu bu yolu durduramaz' ifadelerini kullanmış, 'Bu yolu yapacağız' demiş. Bu halkı nasıl çapulcu yapabilir? Taşına toprağına kurban olanı, çapulcu yapamaz. Vali kim? Bana nasıl çapulcu dersin? Bunun cevabını verecek.

Rize'nin Çamlıhemşin ilçesindeki Samistal Yaylası'nda iş makinesinin önüne atlayan, askerlere karşı direnerek Yeşil Yol Projesi'ne karşı duruşun simgesi haline gelen 'Havva Ana' lakaplı 4 çocuk annesi 63 yaşındaki Rabiye Bekar, yaşadıklarını anlattı. Dedelerinin, 'yaylaların birleştirilmemesi' vasiyeti olduğunu dile getiren ve bu yolda mücadeleyi durmaksızın sürdüreceğini kaydeden Rabiye Bekar şunları söyledi:

"Eskiden katırlarla yaylaya çıkar yaşırdık. Sonradan turistler yaylalara gelmeye başladı. Büyüklerimiz, 'Her türlü olay olabilir' diyerek yaylaların birbirine kavuşmasını istemedi. Torunlarımız da yaylanın taşını toprağını gezecek, çiçeğini koklayacak. Ama yaylalar birbirine bağlanırsa torunlarımızın işi biter. Dedelerimizin sözleri kulaklarımda çınlıyor. O nedenle isyanlardayım."

Rize Valisi Ersin Yazıcı'nın kendileri için 'çapulcu' benzetmesi yapmasına çok üzüldüğünü kaydeden Rabiye Bekar, şöyle tepki gösterdi: "Bizler için, '3-5 çapulcu bu yolu durduramaz' ifadelerini kullanmış, 'Bu yolu yapacağız' demiş. Bunu bana anlatacak. Bu halkı nasıl çapulcu yapabilir? Taşına toprağına kurban olanı, çapulcu yapamaz. Vali kim? Sen benim sayemde o koltukta oturmuşsun. Sen bana nasıl çapulcu dersin? Bana nasıl çapulcu olduğumun cevabını verecek. Biz olmazsak devlet olamaz. Bizi çileden çıkartmasınlar. Ben o gün kimseyi de dinlemezdim, o iş makinesini yakardım. Ama böyle insanlar değiliz. Vali bey bizi bilememiş. Çapulcu lafının hesabını bana nasıl verecek merak ediyorum."

MELİS ALPHAN YAZDI - KARADENİZ'İN YİĞİT KADINLARI

ERDOĞAN BİZE SAHİP ÇIKSIN

Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ı, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı olduğu dönemde annesi Tenzile ve eşi Emine Erdoğan ile o dönemde Ayder Yaylası'nda işlettiği restoranda ağırladığını anlatan Rabiye Bekar, "Erdoğan bize sahip çıksın. Tenzile anayı rahat uyutsun" dedi.

Vali: ÖYLE BİR KELİME KULLANMADIM

Rize Valisi Ersin Yazıcı, tepkiler ve 'çapulcu' dediği iddialarıyla ilgili konuştu: "Ben asla öyle bir kelime kullanmadım. Yol medeniyettir. Biz Yeşil Yol'la asla ve asla doğayı tahrip etmiyoruz. Yeşil Yol Projesi tamamen doğayla barışık. Eğer varsa bir tane ağaca, doğaya zarar verilmişse, doğa tahrip edilmişse lütfen göstersonlar. Böyle bir tahribat söz konusu ise devlet gereğini yapar. Toplamda 2 bin 600 kilometrelik yeşil yolun beşte dördü sadece mevcut yolların ıslahı ve rehabilite edilmesidir. İlimiz sınırlarında da 700 kilometrenin sadece 61 kilometresi yeni yol açılmasıdır. Bunu da halkımız istediği için yapıyoruz. "

YEŞİL YOL'A BÖYLE DİRENMIŞTİ

63 yaşındaki 'Havva Ana' lakaplı Rabiye Bekar, jandarmaların önünde durarak, yola karşı direnişin sembolü haline gelmişti. Rabiye Bekar o onları "Bana He-Man gücü geldi o anda. Bana dedelerim güç verdi, kuvvet verdi. O taşlardan yol yaptık. Çimentosuz, kumsuz duvar yaptık" diye anlattı.

'YEŞİL YOL' GEÇİCİ OLARAK DURDU

Samistal Yaylası'ndaki jandarma komando birlikleri geri çekildi. İş makinesi operatörleri de dün çalışma yapmadı. Yeşil Yol çalışmasının da geçici bir süre için durdurulduğu ifade edildi.

PES ETMEK YOK

SAMİSTAL Yaylası'nda dozerin önüne geçerek çalışmayı durduran, ardından da jandarma tarafından yaka paça uzaklaştırılan 71 yaşındaki Gönül Günay ile kuzeni 48 yaşındaki Süreyya Yücel, mücadeleyi sürdüreceklerini söyledi.

'Yeşil Yol Projesi' çalışmasını durdurmak için hiç düşünmeden kendini dozerin önüne attığını anlatan Gönül Günay, jandarmanın kendilerini tartakladığını söyledi. Günay, şunları söyledi:

"Mücadelemiz devam edecek. Bu mücadelenin bütün sağduyulu insanların mücadelesi olması lazım. Ormanlarımız dün Osmanlı tapusu ile bizim elimizdeydi, şimdi bir şeyimiz yok. Orman olmuş tarlaları bile elimizden alıyorlar. O dağları da delik eşik ederek doğayı yok edecekler. Ben o dağlarda büyüdüm. Bu doğanın yok edilmesi beni çok üzüyor. Derdimiz, yaylalarımız kurtarmak. "

Süreyya Yücel ise yaylaların gelecek kuşaklara bozulmadan kalmasını istediklerini ifade etti. Yaylaların poşet çöplüğüne çevrilmesini istemediklerini belirten Yücel, "Ayder Yaylası turizme açıldı ama çiçekler yerine poşetler ortalıkta dolaşıyor. Bu nedenle Yeşil Yol'u durmakta kararlıyız" dedi.

EK 2.5. Hürriyet:14 Temmuz 2015

Kaynak: <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/ilk-zafer-horonu-29542646>

HABERLER > GÜNDEM HABERLERİ

İlk zafer horonu

Güncelleme Tarihi: Temmuz 14, 2015 01:37

#Rize

#Yeşil Yol Projesi

#Havva Ana

DHA-AA

Oluşturulma Tarihi: Temmuz 14, 2015 01:32 • 4dk okuma

Karadeniz'de 8 ilin yaylalarını birbirine bağlayacak 2 bin 600 kilometrelik Yeşil Yol Projesi'ne karşı Rize'de protestolar devam ederken, mahkemeden de çevrecilere müjdeli bir haber geldi. Rize İdare Mahkemesi, yol çalışmalarının yürütmesini, 'telafisi güç zararlar verebileceği' gerekçesiyle durdurdu. Yargı kararı tulum ve horon eşliğinde kutlanırken "Yeşil Yol'a hayır" sloganları atıldı.

RİZE'de bölge halkı ile jandarmaları karşı karşıya getiren ve 'Havva Ana' direnişiyle tüm Türkiye kamuoyunun gündemine taşınan Yeşil Yol eylemi, yargı kararıyla ilk zaferine imza attı. Rize İdare Mahkemesi, bölgede yaylacılık yapan 9 kişinin, yol yapımının doğaya ve turizme zarar vereceği gerekçesiyle Orman Genel Müdürlüğü aleyhine açtığı davada, 'Yeşil Yol Projesi' kapsamında yapımı süren Çamlıhemşin ilçesindeki Haczane-Huser yaylaları bağlantı yolu çalışmalarının yürütmesini geçici olarak durdurdu.

Kararda, dava konusu Haczane Yaylası ile Huser Yaylası'nı bağlantı yolunun ormanlık alanda bulunduğu belirtildi. Projenin ileride hukuka aykırı bulunup yürütmesinin durdurulması veya iptali yönünde karar verilmesi halinde ormanlık alanın eski haline getirilmesi yönünden telafisi güç zararlar ortaya çıkabileceği vurgulandı.

DAVALININ SAVUNMASI DAHA SONRA ALINACAK

Mahkeme, bu nedenle davalı tarafın savunması alınıp yol yapımının iptal edilip edilmeyeceğine ya da yürütmesinin tamamen durdurulup durdurulmayacağına karar verilene kadar söz konusu yol yapımının yürütmesinin durdurulmasını kararlaştırdı. Mahkeme, davalı Orman Genel Müdürlüğü'ne savunmasını yapabilmesi için 15 gün süre verdi.

YÜZLERCE AĞACIN KESİLDİĞİ ORTAYA ÇIKTI

Ancak RİZE İdare Mahkemesi'nin, telifisi güç zararlara neden olabileceği gerekçesiyle ağaç kesiminin durdurulmasına karar verdiği bağlantı yolunda çok sayıda ağaç kesildiği ortaya çıktı. Bağlantı yolunda geçen hafta başlayan ağaç kesiminde bölgede yüzlerce ağaç kesildi. Orman Genel Müdürlüğü'nün izni ile kesilen ağaçlar halen yol kenarlarında bekletiliyor. Konuyla ilgili açıklamalarda bulunan Rize Valisi Ersin Yazıcı, Yeşil Yol Projesi kapsamında ağaç kesilmediğini söylemişti.

Yeşil Yol projesine karşı eylemler ise dün Çamlıhemşin ilçesinde sürdü. Kaymakamlık önünde düzenlenen eylem, Fırtına İnisiyatifi grubu üyeleri ile Yeşil Yol bağlantısının yapılacağı Yukarı Kavrın ve Samistal yaylalarında oturanların yanı sıra CHP Trabzon Milletvekili Haluk Pekşen, Giresun Milletvekili Bülent Yener Bektaşoğlu, Samsun milletvekilleri Barış Karadeniz ve Kemal Zeybek, Ordu milletvekilleri Seyit Turan ve Mustafa Adıgüzel ile ÖDP Eş Genel Başkanı Alper Taş, HDP'li Selda Karafazlı ve Halkevleri temsilcileri de katıldı. Babasının omzunda, ağzında emziğiyle yürüyüşe katılan 1.5 yaşındaki Kuzey adlı bebek de ilgi odağı oldu. "Susma haykır, yeşil yola hayır" sloganları atılan eylemde, 'Yeşil yol istemiyoruz' pankartları açıldı. Çamlıhemşin Kaymakamlığı önündeki duvara, 'Yeşil yola dur. Kitle turizmine, madene, talana hayır' yazılı pankart asmak isteyen bir grup ile görevliler arasında kısa süreli arbede yaşandı.

Havva Ana lakabıyla tanınan Rabiye Bekar, dün Çamlıhemşin'deki eylemde de ön saftaydı. Yeşil Yol bağlantılarını yaptırmayacaklarını vurgulayan Rabiye Bekar, her yaylanın yolu olduğunu belirterek şöyle konuştu:

HAVVA ANA: NEREDE BİR İŞ MAKİNESİ, ORADAYIM

"O yollara gidecek insanlarımız, torunlarımız, turistlerimiz sırt çantalarını alıp yayladan yaylaya yürüyüşlerini yapacaklar. Taşına, toprağına basıp, çiçekleri koklayarak dağları dolaşacaklar. Tek düşüncemiz budur. Asla geri dönüş yok. Herkes bir, vatan bir. Bu devlet, bu dere, taş, toprak, dağ, bayır bizimdir. Biz burada doğduk, büyüdük, burada ölüp gideceğiz. Kesinlikle yol vermeyeceğiz. Yukarı Kavrın yaylasına çıkarak nöbete devam edeceğim. Nerede makine çalışırsa Rabiye orada." m Muhammet KAÇAR

HAVVA ANA'NIN CEVABI

Davacıların avukatı Yakup Şekip Okumuşoğlu, kararı şöyle değerlendirdi: "Haklı olduğumuzu biliyorduk. Bölgede hukuka aykırı idari işlemler tesis edildiğini biliyorduk. Yürütmeyi durdurma kararıyla beraber yol çalışmalarının hukuksuz olduğu netleşmiş oldu. Zaten yapılan çalışmalar hem ÇED kararı hem imar planı olmadığından kaçak ve yasadışıydı. İdari işlemlerin hukuka uygun olmadığı ortaya çıkmış oldu. Bizim sorguladığımız şey; yurttaşın talep etmediği yolun, neden devlet tarafından yapılmak istendiği idi. Bunun cevabını Havva Ana verdi. Karadeniz'de çevre duyarlılığı yükseliyor, mücadelemiz sürecektir, hukuken takibimiz devam edecek." (Ali DAĞLAR)

Muhtar kepçede

Çamlıhemşin'deki eylem sırasında renkli görüntüler oluştu. Protestoya katılanlardan bazıları, bu anları selfie çubuğuyla görüntüledi. Tulum eşliğinde yürüyen grup Yeşil Yol karşıtı sloganlar atarken, çevredeki vatandaşlar da alkışlarla destek verdi. Fırtına Deresi üzerindeki kemer köprüsüne kadar yürüyen grup horon oynadı. Bu sırada grup yoldan geçmek isteyen İl Özel İdaresine ait iş makinesinin önünü horon halkasıyla kesti. Murat köyü muhtarı Lütfü Sezgin, iş makinesinin kepçesine çıkarak, "Dün yaylaya çıkarken siz bizim yolumuzu kesmiştiniz. Şimdi biz sizin yolunuzu keselim mi?" dedi. Sezgin, daha sonra kepçeden inerek iş makinesine yol verilmesini sağladı. Eyleme üzerinde, 'Diren Karadeniz' yazılı giysilerle katılan CHP heyeti adına açıklamalarda bulunan Trabzon Milletvekili Haluk Pekşen, Karadeniz'in Türkiye'nin dünya doğa mirasındaki en önemli bölgesi olduğunu belirterek, Karadeniz'de duble yolla başlayan doğa katliamının, HES projeleriyle, önüne geçilemez bir drama dönüştüğünü anlattı.

Cerattepe nöbetçileri

ARTVİN'in Kafkasör Yaylası Cerattepe bölgesinde madencilik faaliyetine karşı çevrecilerin ve yöre sakinlerinin nöbeti sürüyor. Maden şirketine ait araçların geleceği yönündeki bilgi üzerine dün sabaha karşı harekete geçen Artvinli çevreciler, saat 05.00 sıralarında araçları park ederek Kafkasör Yaylası yolunu ulaşıma kapattı. Aralarında CHP Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ile Yeşil Artvin Derneği Başkanı Nur Neşe Karahan'ın da bulunduğu grup, saat 09.00'a kadar bölgede bekledi. Grup, gelen olmayınca yolu trafiğe açtı. İl merkezine inen ve esnafla görüşen çevreciler, Cerattepe'de olası bir müdahalede dükkanların kapatılmasını ve destek verilmesini istedi.

Talebi kabul eden bazı esnaf, görüşme sonrasında iş yerlerinin camlarına, "Bu iş yeri Cerattepe'ye müdahale edildiği anda kapatılacaktır" yazıları astı. Cerattepe'de verilen mücadeleye bir destek de, Kafkasör'de yapılan son Boğa güreşlerinde başaltı kategorisinde ikinci olan 680 kiloluk 'Karabela'dan geldi. Boğasının gövdesine, 'Madene hayır' ve 'Doğanın gerçek sahibi benim' yazıları yazan 26 yaşındaki Tuncay Durmuş, "Mezardaki babamı, ahırdaki boğamı bırakıp gitmek istemiyorum. Madene ve doğa katliamına karşıyım. Kafkasör'ü Kafkasör yapan doğasıdır, boğasıdır. Yeşilidir, havasıdır, ağacıdır, suyudur" dedi. (DHA)

EK 2.6. Hürriyet:27 Temmuz 2015

Kaynak: <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/rabia-ana-dan-bakana-asfalyami-attirmasinlar-29652166>

HABERLER > GÜNDEM HABERLERİ

Rabia Ana'dan Bakan'a: Asfalyamı attırmasinlar

Güncelleme Tarihi: Temmuz 27, 2015 11:24

#Yeşil Yol Projesi

#Rabia Özcan

Oluşturulma Tarihi: Temmuz 27, 2015 10:38 • 2dk okuma

Eroğlu'nun 'Önüne gelen meşhur olmak için dozerin önüne çıkıyor' sözlerine Rabia Özcan'dan sert yanıt geldi. Rabia Özcan bakana 'Benim asfalyamı attırmasinlar' diye yanıt verdi.

Cumhuriyet Gazetesi'nin haberine göre Yeşil Yol projesine karşı verilen mücadeleye ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu mücadelenin simge isimlerinden Rabia Özcan için "Her önüne gelen çıkıyor bir yere meşhur olmak için, dozerin önüne geliyor" dedi. Rabia Özcan ise Eroğlu'nun sözlerine "Ne diyorsun sen? Halkım ben ne PKK'si. Ben toprağımın mücadelesindeyim ne ünü ne şöhreti. Benim asfalyalarımı attırmasinlar (sigortamı attırmasinlar)" diye yanıt verdi.

Karadeniz Bölgesi'nde 8 ilin yaylalarını birbirine bağlayacak Yeşil Yol Projesi'ne karşı mücadele edenlere yönelik AK Parti kanadından her gün bir sözlü saldırı gelmeye devam ediyor. AK Parti Genel Başkan Yardımcısı Soylu önceki gün yaptığı açıklamada Yeşil Yol projesine karşı bölge halkının 'doğa kıyımı' gerekçesiyle yürüttüğü mücadeleyi 'PKK ve KCK'nin bölgeye sızma çalışması' olarak değerlendirdi. Orman ve Su İşleri Bakanı Eroğlu da dün Yeşil Yol projesine karşı 'doğa kıyımı' gerekçesiyle mücadele edenlerin, yaylalara ev inşa edenler olduğunu öne sürdü. Eroğlu, Yeşil Yol karşıtı mücadelenin simgesi haline gelen Rizeli Rabia Özcan için de isim vermeden, "Orada birisi çıkıyor, bilmem ne dayı, bilmem ne teyze, bilmem ne abla. Böyle şey olmaz. Her önüne gelen çıkıyor bir yere meşhur olmak için, dozerin önüne geliyor" ifadelerini kullandı.

'YAYLAMI YEM ETMEM'

Kendilerine “3-5 çapulcu” diyen valiye karşı Rabia Özcan, “Biz çocukluğumuzdan beri burada yaşıyoruz. Vali, kaymakam kimdir? Ben, ben, ben, halkım ben” diye isyan etmesiyle hafızalara kazınmıştı. Özcan siyasilerin açıklamalarına şöyle yanıt verdi: “Defalarca dedim bu toprak benim toprağım. Ben bunun mücadelesini vermeyeceğim de kim verecek. Ben toprağımın mücadelesindeyim, ne ünü ne şöhreti. Kimseden korkmuyorum. İstediklerini desinler. Umurumda değil. Biri diyor PKK bilmem ne öbürü diyor ün. Bu ne; siz onların peşindesiniz ben değil. Ben kimsenin sözünü işitmem. Ben hayvanlarımı otlatacağım yaylayı asıl 3-5 çıkarıcıya yem etmem. Beni isterlerse assınlar, istediklerini söylesinler ben mücadelemden dönmem.”

VALİYE RET

Özcan geçen Şeker Bayramı için valinin kendisiyle görüşme talebinde bulunduğunu belirterek şunları da ekledi: “Bayramlaşmaya gelecekmiş. Direnişçiler olmasın sadece Rabia Ana’nın ailesi olsun. Olur mu öyle şey? Biz birlikte mücadele verdik. Bayramı mübarek olsun ama gelmesin dedim. Bayram tebriğini iletti, aldım. İşte o kadar.”

EK 2.7. Hürriyet: 15 Eylül 2015

Kaynak: <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/rize-de-yesil-yol-toplantisinda-valiye-protesto-30073097>

HABERLER > GÜNDEM HABERLERİ

Rize'de Yeşil Yol toplantısında Vali'ye protesto

Güncelleme Tarihi: Eylül 15, 2015 14:32

#Vali

#Protesto

#Rize

Muhammet KAÇAR/ÇAMLIHEMŞİN (Rize), (DHA)

Oluşturulma Tarihi: Eylül 15, 2015 14:32 · 3dk okuma

KARADENİZ Bölgesi'nde 8 ilin yaylalarını birbirine bağlayacak olan 2 bin 600 kilometre uzunluğundaki Yeşil Yol projesi kapsamında inşa edilirken tepkiler üzerine yapımı durdurulan Rize'nin Çamlıhemşin İlçesi'ndeki Kavron ve Samistal yaylaları bağlantılarının ele alınacağı toplantı gergin başladı. Toplantı sonrası vatandaşlar, satın alınması büyük tartışma yaratan 642 bin liralık makam aracına binen Vali Ersin Yazıcı'yı alkışlarla protesto ederek gönderdi.

Samistal'dan gelenlerin salona alınmayacağına açıklanması üzerine Kavron Yaylası sakinleri duruma tepki gösterdi. Yeşil Yol mücadelesinin simgesi haline gelen 'Havva ana' lakaplı Rabia Özcan, "Bizden zarar gelmez. Bu insanların günahı nedir? Ne Vali bizden korksun, ne de biz Validen. Vali bizim ise bizi karşısına alıp dinlesin" dedi. Tepkiler üzerine Samistal Yaylası'ndan gelenler de toplantıya alındı.

Rize'de Mayıs ayında başlayan Yeşil Yol projesinde Çamlıhemşin İlçesi Yukarı Kavron ve Samistal yaylaları arasında inşasına başlanan bağlantı yolu tepkilere neden oldu. Protesto eylemleri sonrasında artan tepkiler üzerine bağlantı yollarının yapımı durduruldu. Yol inşaatının başlamasından 4 ay sonra vatandaşları dinleme kararı alan Rize Valiliği'nin çağrısı üzerine Kavron ve Samistal yaylalarının sakinleri, Ayder Yaylası'ndaki bir otelin önünde toplandı.

Ancak Rize Valisi Ersin Yazıcı'nın başkanlığında yapılacak toplantıya Samistal Yaylası'ndan gelenlerin alınmayacağına bildirilmesi gerginliğe neden oldu. Kavron Yaylası sakinlerinden Bülent Bekar, "Ya hep beraber içeri gireceğiz ya da hiç girmeyeceğiz" diyerek tepki gösterdi, "Aylardır bu insanlar derdini meramını Valiye anlatmak için randevu talep etti. Çok uğraştık ama olmadı. İlk defa derdimizi anlatacak atmosfer oluşmuşken, 'Sen oralısın, buralısın' diyerek insanları ayırmak büyük bir handikaptır. Bu insanlar buraya konuşmaya geldi. Daha salona girmeden gergin bir ortam yaratılmasını şiddetle kınıyorum" sözleriyle tepkisini dile getirdi.

642 BİN LİRALIK MAKAM ARACININ GEREKÇESİ: DAHA HIZLI HİZMET

'VALİ BİZDEN Mİ KORKTU?'

Yeşil Yol mücadelesinin simgesi haline gelen 'Havva ana' lakaplı Rabia Özcan da yaşananlara tepki göstererek, "Bizden zarar gelmez. Yaylalar birbirimizin. Bu insanların günahı nedir? İşini gücünü bırakarak Vali ile görüşmeye geldi. Şimdi içeri alınmıyorlar. Vali bizden mi korktu? Ne Vali bizden korksun, ne de biz Validen. Vali bizim ise bizi karşısına alıp dinlesin" dedi.

Vali, HAVVA ANANIN GÖZÜNE BAKIP YANINDAN GEÇTİ

Daha sonra yaylada otel önünde bekleyenlerin yanından geçen ve 'Havva ana' lakaplı Rabia Özcan ile göz göze gelen Vali Ersin Yazıcı salona girdi. Daha sonra dışarda bekleyenler içeriye alındı. Toplantı basına kapalı olarak sürdü.

YEŞİL YOLDA UZLAŞMA ÇIKMADI, VALİ ALKIŞLA Protesto EDİLDİ

Ayder yaylasında bir otelde gerçekleştirilen ve 2 saat süren Yeşil Yol toplantısına katılan Kavron ve Samistal yaylaları sakinleri uzlaşma olmayınca salonu terk etti. Yeşil Yol bağlantısında kararlılığını bildirdiği toplantı sonrası vatandaşlar Vali Ersin Yazıcı'yı alkışlarla protesto ederek gönderdi.

HAVVA ANA: VALİ BİZİ KONUŞTURMADI

Havva Ana lakaplı Rabia Özcan, toplantıda hiçbir karara varamadıklarını belirterek, "O yaylalar birbirine kavuşmayacak. Bizim kararımız budur. Valimiz geldi sağ olsun ama bizi konuşturmadı. Ben isterdim ki bizi konuştursun ve dinlesin. Ama konuşturmadı, dinlemedi. O yaylalar kesinlikle birbirine bağlanmayacak. Buna izin vermeyeceğiz" diyerek tepkisini dile getirdi.

FIRTINA İNİSİYATİFİNDEN AÇIKLAMA

Fırtına İnisiyatifi üyeleri de Ayder yaylasında basın açıklaması yaptı. İdari bürokrasinin, Hemşinlileri Kaçkar'daki yaylalarından, meralarından sürme çabası içinde olduğunu ifade eden Fırtına İnisiyatifi üyeler şunları söyledi:

"Hiçkimsenin, Hemşin halkını, 'İşgalci, tecavüzcü' olarak itham etme haddi yoktur. Bu halk, devletin d'si dahi burada yokken; yüzyıllardır bölgede, zorlu tabiat koşullarında, tamamen kendi imkanlarıyla yaşam uğraşı vermiştir. Vadinin bu zamana kadar, bu eşsiz haliyle korunabilmesinin yegane sebebi biz Hemşinlilerin doğamızı, vademizi canımızdan çok sevmemizdir. Ne zamanki idare bu vadiye girmiş; o zaman kaçak ağaç kesimleri, orman tahribatı ve başka bin türlü husubet vuku bulmuştur. O nedenle doğanın nasıl korunacağını, yaylaların ne şekilde kullanacağını kimse bize öğretmeye kalkmasın. Asıl işgalcilerin, yaylalarımıza göz koyup, yaşam hakkımıza tecavüz edenlerin kimliği açıktır. Türk Ceza Kanununun bir maddesini gerekçe gösterip de, Hemşinlileri dağlarından çıkaracağını sananların yolu ile Yeşil Yol aynı yerde buluşmaktadır. Buna da asla izin vermeyeceğimizi herkesin bilmesini isteriz."

EK 2.8. Hürriyet: 06 Haziran 2017

Kaynak: <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/yesil-yol-horonu-40482067>

HABERLER > GÜNDEM HABERLERİ

Yeşil yol horonu

Güncelleme Tarihi: Haziran 06, 2017 23:10

#Yeşil Yol Projesi

#Karadeniz

#Gazetehaberleri

Muhammet KACAR/DHA

Oluşturulma Tarihi: Haziran 06, 2017 23:09

İlk okuma

KARADENİZ Bölgesi'nde 8 ilin yaylalarını birbirine bağlayacak olan 2 bin 600 kilometre uzunluğundaki Yeşil Yol Projesi'nde Rize'nin Çamlıhemşin ilçesi Yukarı Kavron ve Samistal yaylaları arasındaki 8 kilometrelik bağlantı yoluna karşı çıkan 24 kişi dün ilk kez hâkim karşısına çıktı.

Sanıklar, 'iş ve çalışma hürriyetine' engel olmakla suçlanıyor. Pazar Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşma öncesinde adliye önünde toplanan ve aralarında Fırtına İnisiyatifi üyelerinin de olduğu yaklaşık 100 kişilik grup, tulum eşliğinde horon tepti, alkışlarla tempo tutarak proje karşıtı türküler söyledi. Fırtına İnisiyatifi Sözcüsü Heva Reyhan, "İnşaat şirketlerinin mahkeme kararına rağmen, yasadışı çalışmalarla dağları talan etmeleri serbest, kepçelerin kafasına göre yol açması hürriyet. Ancak bizzat yaylalıların yurtlarına, meralarına sahip çıkması yasak. Haklarını araması, hukuka güvenip milli parkı, doğal siti korumaları suç" diyerek tepkisini dile getirdi.

YOLU BÖYLE KAPATMIŞTI

'HAVVA Ana' lakaplı Rabia Özcan, Temmuz 2015'teki eylemler sırasında Yeşil Yol mücadelesinin simge ismi haline gelmişti. Dozerin geçeceği güzergâhın önüne elinde sopasıyla oturan Havva Ana, "Vatanımın toprağı için, ağacı için, torunlarımın geleceğı için direneceğim. Devlet bizim sayemizde devlettir" demişti.

EK 2.9. Hürriyet: 07 Haziran 2017

Kaynak: <https://www.hurriyet.com.tr/yerel-haberler/rize/havva-anadan-yesil-yola-tepki-yaylalar-mahv-40482764>

HABERLER > YEREL HABERLER HABERLERİ > RİZE HABERLERİ > ÇAMLIHEMŞİN HABERLERİ

Havva Ana'dan 'Yeşil Yol'a tepki: Yaylalar mahvoldu

Güncelleme Tarihi: Haziran 07, 2017 15:14

Havva Ana'dan 'Yeşil Yol'a tepki: Yaylalar mahvoldu

Muhammet KAÇAR/ÇAMLIHEMŞİN (Rize), (DHA)- KARADENİZ Bölgesi'nde 8 ilin yaylalarını birbirine bağlayacak 2 bin 600 kilometre uzunluğundaki Yeşil Yol Projesi'ne karşı Rize'nin Çamlıhemşin İlçesi Yukarı Kavron ve Samistal yaylalarında verilen çevre mücadelesinin simgesi haline gelen 'Havva Ana' lakaplı Rabia Özcan sessizliğini bozdu. Yaylalarda yükselen duvarların yeşili yok ettiğini dile getiren Rabia Özcan, "Yolun yeşili olur mu?" diye sordu, "Gidip baksınlar yeşil diye bir şey var mı? Yaylalar mahvoldu" dedi. Çamlıhemşin İlçesi Yukarı Kavron ve Samistal Yaylaları arasında Yeşil Yol Projesi kapsamında yapımı süren 8 kilometrelik bağlantı yoluna karşı verdiği mücadele ile tanınan 'Havva Ana' lakaplı Rabia Özcan, yeniden başlayan yol çalışmaları ile yaylaların yeşilinin her geçen gün yok olduğunu savundu. Dedelerinden aldıkları yaylaları torunlarına bırakmak istediklerini ifade eden Rabia Özcan, "Bu yaylaları, ormanları, dağları biz korumazsak bu polis, asker, hükümet gelip oraları koruyabilir miydi? Biz koruduğumuz için yaylalar yeşil kaldı. Şimdi Yeşil Yol adı altında yeşili yok ediyorlar. Yolun yeşili olur mu? Gidip baksınlar yeşil diye bir şey var mı? Yaylalar mahvoldu. Yaylalar bizim için, çocuklarımız için, hayvanlarımız için var. Gidecek, nefes alacak tek yerimizdi. Gidecek başka yerimiz yok. Gidip dilenemeyiz. Alnımızın teri ile yaylalarda çalışırız, kimseye el açamayız. Hayvancılık yaparak, alnımızın teri ile çalışarak, ormanlarımızı, yaylalarımızı koruyarak ayakta tutmuşuz. Bu halk var ki bu devlette var. Devlet var, bu halk var. Biz birbirimize bağlıyız. Bizi yok etmesinler" diyerek tepkilerini dile getirdi.

'YAYLALAR BİRBİRİNE KAVUŞMAYACAK'

Yaylaları sonuna kadar savunacaklarını ifade eden Rabia Özcan, mevcut yayla yollarının yapılmasını istediklerini ancak bağlantı yollarına karşı olduklarını belirterek, "Dağlarımızı vermeyiz. Her yaylanın yolu var. Her yaylanın yolu yapılsın. Bizi hain ilan ettiler. Biz yola karşı değiliz. Yolumuz olsun. Yaylaların yolunu düzgün yapsınlar, buna itirazımız yok. Ama yaylalar birbirine kavuşmayacak. Yaylalar birbirine kavuştuğunda teröristler yaylalara kolayca sızacak. Nasıl bulacaklar onları? Bu askere, polise yazık değil mi? Yaylalarda eğer devletimizden yana bir rant varsa biz devletimize yardımcı olalım. Biz devletsiz, devlette bizsiz olamaz. Devletin bizi ayakta tutması lazım. Cumhurbaşkanımıza özellikle sesleniyorum; bizi yere vurmasın, bizi mahvetmesin. Devletimize hiç karşı gelmedik. Biz Hemşinliyiz. Toprağımıza, yeşilimize ve yaylamıza sahibiz. Bizi korusun, bizde onu koruyalım" dedi ve iş makinelerinin yayladan çekilmesini istedi.

Karadeniz Bölgesi'nde 8 ilin yaylalarını birbirine bağlayacak 2 bin 600 kilometre uzunluğundaki Yeşil Yol Projesi'nin yüzde 60'ı tamamlandı. Rize'de Yeşil Yol kapsamına 648 kilometrelik yol ağı bulunuyor. Bu mesafenin yüzde 13'ü olan 84 kilometresi Karayolları'nda, yüzde 87'si olan 564 kilometresi de İl Özel İdare sınırlarında yer alıyor. Rize'de Eğrisu-Golezana, Hüser-Haczane ve Yukarı Kavron-Samistal yaylaları arasında yeni bağlantı yolları yapılıyor. Bunun dışında kalan yollar ise küp taş ve asfalt kaplanarak iyileştiriliyor.

YEŞİLE TAŞ DUVAR

Bu arada tartışmaların yaşandığı Rize'nin Çamlıhemşin İlçesi Yukarı Kavron-Samistal Yayları arasındaki 8 kilometrelik Yeşil Yol bağlantısında 1 kilometrelik bölüm tamamlandı. Kış şartları nedeniyle ara verilen yol çalışması önceki hafta yeniden başlamıştı. Çamlıhemşin İlçesi'nin 2 bin 300 rakımlı Yukarı Kavrun yaylasında yükselen taş istinat duvarları, yemyeşil yaylayı ortadan böldü.

EK 2.10. Hürriyet: 03 Aralık 2018

Kaynak: <https://www.hurriyet.com.tr/yerel-haberler/rize/yesil-yolda-karar-cikti-mahkeme-davayi-redde-41039634>

HABERLER > YEREL HABERLER HABERLERİ > RİZE HABERLERİ

'Yeşil Yol'da karar çıktı; mahkeme davayı reddetti

Güncelleme Tarihi: Aralık 03, 2018 19:02

DHA

Oluşturulma Tarihi: Aralık 03, 2018 19:02

3dk okuma

BAKMADAN GEÇME!

1966'da çalınan (ve bir köpek tarafından bulunan) Dünya...

#DÜNYAKUPASI

'Yeşil Yol'da karar çıktı; mahkeme davayı reddetti

Muhammet KAÇAR/RİZE, (DHA) - RİZE İdare Mahkemesi, Karadeniz'de 9 ilin yaylalarını birbirine bağlayacak 2 bin 600 kilometre uzunluğundaki Yeşil Yol Projesi'nde yaylacıların doğal yapının bozulacağı endişesiyle açtığı iptal davasında 'ret' kararı verdi. 3 yılın sonunda kararın açıklandığı Yeşil Yol projesinde ise sona gelindi. Çamlıhemşin İlçesi'ndeki Yukarı Kavron ve Samistal Yaylaları arasında Yeşil Yol Projesi kapsamında yapımı süren 8 kilometrelik bağlantı yolu ile Ausor ve Huser yaylaları arasındaki yol güzergahında 16 dönüm alanda ağaç kesimi için verilen izinin 'yürütmesinin durdurulması ve iptali' istemiyle 2015 yılında Rize İdare Mahkemesi'ne dava açıldı. Mahkeme, başvuru üzerine 'Orman kesim izninin yürütmesini durdurma' kararı verdi. Ancak, değişen mahkeme heyeti yürütmeyi durdurma kararını kaldırdı, yapılan itirazı da reddetti. Üst mahkemeye yapılan itiraz sonucu bilirkişi keşfi yapılmadan karar verildiği gerekçesiyle dosya iade edildi. Dosyayı yeniden ele alan Rize İdare Mahkemesi bölgede bilirkişi keşfi yapılmasını kararlaştırdı.

BİLİRKİŞİ: KAMU YARARI YOK

Rize İdare Mahkemesi heyeti ile ilgili yetkililer ve mühendislerin de yer aldığı bilirkişi heyeti geçen yıl eylül ayında Yukarı Kavron ve Samistal ile Ausor, Haczane ve Husor yaylalarında keşif incelemesi yaptı. Bilirkişi raporları ise mart ayında mahkemeye ulaştı. Raporda, Yeşil yol projesinde kamu yararı olmadığı, planlama ilke ve esaslarına aykırılığına vurgu yapıldı, bölgenin, hiçbir inşaa faaliyetine konu olmaksızın mutlak surette korunması gerektiğine yer verildi. Rize İdari Mahkemesi tarafların savunmalarını aldı, dava ile ilgili kararını açıkladı. Mahkeme açılan Yeşil Yol projesi iptal davası için 'ret' kararı verdi. Mahkeme kararında, Yeşil Yol projesinin kamu yararı olduğuna dikkat çekti.

Bu arada 3 yılın sonunda kararın açıklandığı Yeşil Yol projesinde ise sona gelindi.

'KARAR HUKUK KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLECEK NİTELİKTE DEĞİL'

Konuyla ilgili Fırtına İnisiyatifi platformundan yazılı açıklama yapıldı. Rize İdare Mahkemesi'nin çeşitli bahanelerle adil bir yargılama gerçekleştirmediğinin öne sürüldüğü açıklamada şu ifadelere yer verildi:

"Mahkeme 3 yıl boyunca adalet bekleyen bizleri adeta oyalamıştır. Bunlar olup biterken, yaylaları birbirine bağlayan proje de tamamlandı. Yargılama sürecine baktığımızda; mahkemenin, davaları bu kadar sürüncemede bırakarak, Yeşil Yol'un tamamlanmasına imkan tanıdığını görmekteyiz. Bu durumdan dolayı, adalet sistemine olan güvenimiz sarsılmıştır. Buna karşın, hukuka olan umudumuzu kaybetmiş değiliz. Yargısal süreç, bu ret kararına karşı Samsun Bölge İdare Mahkemesi nezdinde görülecek istinaf başvurusu ile devam edecektir. Mahkeme kararında bizi kaygılandıran asıl mesele şudur: Turizm faaliyetleri, 'kamu yararı' adı altında, doğaya yeğ tutulmuştur. 'Kamusal, kamu yararı' gibi kavramlar gerekçe yapılarak, toplumun müşterek varlıkları, değerleri önemsizleştirilmektedir. Bu tehlikeli bir anlayıştır. Zira; ormanlar, su kaynakları, meralar bir çok doğal alan, 'kamusal yarar' adı altında maden, turizm, inşaat gibi faaliyetler için gözden çıkarılmaktadır. Bu faaliyetlerin, yaşam alanlarına, doğaya verdiği zararlar ortadayken; bunları 'kamusal yarar' kavramıyla temize çekmek mahkemelerin görevi, işlevi olmamalıdır. Zira; bu gibi kararların olumsuz sonuçları beklediğimizden daha hızlı bir şekilde kendini göstermektedir. Rize İdare Mahkemesinin 'Yeşil yola' onay veren hükmü, hukuk kapsamında değerlendirilebilecek nitelikte değildir.

YEŞİL YOL PROJESİ

Yeşil Yol, Samsun'dan başlayarak Tokat, Ordu, Giresun, Gümüşhane, Bayburt, Trabzon, Rize ve Artvin'in yaylaları ve turizm merkezlerini üst koddan birbirine bağlayan yaklaşık 2 bin 600 kilometre uzunluğunda turizm yolu olarak planlandı. 7 metre genişliğinde gidiş-geliş tek şerit olarak planlanan yolun zemini taş parke döşemeli olacak. Bu yolla birlikte 40 noktada oteller, restoranlar ve kayak tesislerinden oluşan turizm merkezleri oluşturulacak. Yeşil Yol çalışmasının 2019 yılında tamamlanması planlanıyor.

Rize'nin Çamlıhemşin İlçesi'nde Yeşil Yol Projesi kapsamında yapılan Yukarı Kavron ve Samistal Yaylaları arasındaki bağlantı yoluna karşı çıkan çevreciler uzun süre tepkilerini getirmiş, eylemlerde bulunmuştu. Yeşil Yol projesine karşı mücadelenin simgesi haline gelen Havva Ana lakaplı Rabia Özcan da projeye karşı sürdürülen tepkilerde ön saflarda yer almıştı. Projeye karşı çıkan 11 kişi hakkında, 'İş ve çalışma hürriyetini ihlal' suçlamasıyla dava açılmıştı.

EK 3. RABİA ÖZCAN HABERLERİ (AKIT GAZETESİ)

EK 3.1. Akit: 16 Temmuz 2015

Kaynak: <https://www.yeniakit.com.tr/haber/havva-ananin-ciftligi-ortaya-cikti-81620.html>

► Gündem ► Havva Ana'nın çiftliği ortaya çıktı

Gündem

Havva Ana'nın çiftliği ortaya çıktı

Yeşil Yol Projesi'nin Rize ayağında provokasyoncuların sembolü haline gelen Rabiye Özcan'ın 2003 yılında dünyaca ünlü doğa harikası Ayder Yaylası'nda kaçak ve ruhsatsız alabalık çiftliği yaparak doğayı tahrip ettiği tespit edildi.

Google News

2015-07-16 14:08:00 - 2015-07-16 14:15:49

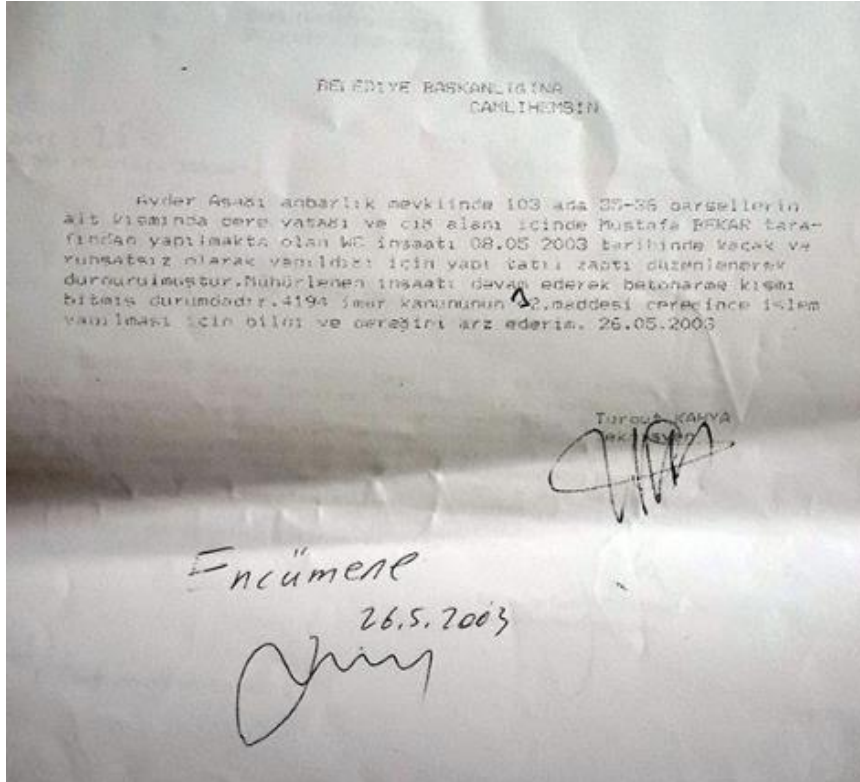

"Kimdir devlet?" diyerek yapılmak istenen Yeşil Yol Projesi'ne tepki gösteren çoğu il dışından gelmiş gurubun önünde yer alan Rabiye Özcan, kaçak ve ruhsatsız yapılaşmayla Ayder Yaylasının doğal yapısını resmen hiçe saymış.

DOKA tarafından Samsun'dan Artvin'e kadar 2600 kilometrelik mesafede yapılmakta olan Yeşil Yol Projesi geçtiğimiz günlerde başlayan eylemlerle durdurulmak isteniyor. Bu eylemlerde sembol haline getirilen Rabiye Özcan, boşanmadan önce Rabiye Bekar olan ismiyle, eşiyle beraber dünyaca ünlü Ayder Yaylasında kaçak yollarla alabalık çiftliği yapmak için yasaları hiçe sayarak doğayı tahrip etmiş.

Edinilen bilgiyle göre; Ayder Yaylası Anbarlık mevkiinde kamuya ait, sit alanı, dere yatağı ve çığ alanı olan alanda kaçak yapı yaptığı tespit edilen Ayder Nazlı Çiçek Alabalık Tesisi, yetkililer tarafından tutulan tutanakla durduruldu. Belediye encümeninin durdurma kararına rağmen inşaatı devam ettirerek betonarma tesisin inşaatını ve çatı pencere işlerini bitiren Mustafa Bekar ve eşi Rabiye Bekar; borçları nedeniyle diğer işlerini bitiremediği için tesisi işletemediler. Şu an Ayder Yaylasında ki bu tesis atıl bir vaziyette görüntü kirliliğine sebebiyet vermektedir.

EK 3.2. Akit: 16 Temmuz 2015

Kaynak: <https://www.yeniakit.com.tr/haber/sana-yan-soyluyorlar-havva-ana-81516.html>

Gündem

Sana yalan söylüyorlar Havva Ana

Türkiye son dönemde tüm dünyanın hayranlıkla izlediği projelere imza attı. Üçüncü köprü, üçüncü havalimanı, Kanal İstanbul gibi eşsiz projeler ise uluslararası sermayenin rahatsız olması nedeniyle onların maşaları tarafından protesto edildi. Bu projelerin sonuncusu ise Yeşil Yol oldu.

Google News

2015-07-16 02:30:00 - 2015-07-16 02:45:39

Türkiye son dönemde tüm dünyanın hayranlıkla izlediği projelere imza attı. Üçüncü köprü, üçüncü havalimanı, Kanal İstanbul gibi eşsiz projeler ise uluslararası sermayenin rahatsız olması nedeniyle onların maşaları tarafından protesto edildi, engellenmeye çalışıldı. Bu projelerin sonuncusu ise Yeşil Yol oldu. Samsun, Ordu, Giresun, Gümüşhane, Bayburt, Trabzon, Rize ve Artvin'in yaylalar ile turizm merkezlerini birbirine bağlayan Yeşil Yol Projesi, 2 bin 600 kilometrelik yolu kapsıyor. Bu güzergahın geriye kalan bin 100 kilometrelik bölümü için çalışmalar devam ederken protestolar başlatıldı ve yol yapımları durduruldu.

YAYLA BAHANE PROTESTO ŞAHANE

Gezi isyanında olduğu gibi ortaya çıkan platform ve inisiyatif şeklindeki topluluklar tarafından yapılan eylemlerle bölge halkı tamamen kandırılırken, Karadeniz'in güzelliklerinin tamamen yok edileceği iddia edildi. Bu yalanlarla Havva Ana gibi bölgenin tatlı insanları harekete geçerken ortaya simgesel görüntüler çıktı. Yeşil Yol'la alakası olmayan solcu marjinal örgüt bayrakları, Deniz Gezmiş posterleri ise bu eylemlerin aslında bölgede hiç yaşamayan insanlar tarafından organize edildiğini gösterdi. Diğer taraftan Karadeniz Yaylaları'nın yurt dışındaki benzerlerinin ise bizdekilerden tamamen farklı bir profil çizdiği ortaya çıktı. Örneğin Alp Dağları'ndaki Engadine Bölgesi, buraya çıkan asfalt yollar ve trenler sayesinde doğal yapısını hiç bozmadan dünyanın en prestijli ve pahalı turizm merkezlerin biri oldu. Karadeniz halkından saklananlar işte tam da burada ortaya çıkıyor. Yeşil Yol sayesinde ulaşım kolaylığı sağlanacak bölgeye, yeni yapılan havalimanları sayesinde turist yağacak. Proje bittiğinde bölgeye yılda 1,5 milyon turist gelecek, 2 milyar dolar harcanacak. 125 bin kişi için iş imkanı sağlanacak.

İSVİÇRE

Engadine Bölgesi: 2.000- 2.300 metre

St. Moritz Kasabası: 1.800 metre

Nüfus: 5 bin 149

5 yıldızlı tesis: 81

Gecelik fiyat: 600-3000 Euro

Bir kişi akşam yemeği: 120-1.500 Euro

Küçük şişe su: 5 Euro

KARADENİZ

Çamlıhemşin Yaylaları: 2.200-2.500 metre

Kavron Yaylası: 2.250 metre

Hane sayısı: 25

Nüfus: 110

Restoran: 2

Kahvehane: 1

Pansiyon: 2 Yatak Kapasitesi: 30

Gecelik ücret: 20 TL

Çamlıhemşin Yaylaları'nın halkı dün bir araya gelerek Rize'nin Hemşin ilçesinde Yeşil Yol Projesi'nin uygulanması için imza kampanyası başlattı. Yayla sakinleri **"Yaylaların sahipleri bizleriz. Bu yayla yollarını istemeyenlerin tek sebebi var, o da rant meselesidir. Yolu istemeyen 5-10 yaylalı var. Eylemcilerin tamamı dışarıdan buraya geliyor"** dedi. Yaylacı **Gülten Gündoğdu ise "İsviçre'de yaylalara rahatlıkla çıkılıyorsa burada neden olmasın"** diye konuştu.

Takvim

EK 3.3. Akit: 03 Ağustos 2015

Kaynak: <https://www.yeniakit.com.tr/haber/doga-katili-rabiye-ozcanin-oglu-da-isgalci-cikti-84773.html>

AİLE BOYU İŞGAL

Yeşil Yol projesine karşı halkı kışkırtan, protestolarda en önde yer alan ve malum medya tarafından 'çevreci' diye lanse edilen Rabiye Özcan'ın oğlu da, annesi gibi işgalci çıktı. Tayfun Bekar'ın da, Çamlıhemşin orman alanını işgal ettiği gerekçesiyle yargılandığı ortaya çıktı

Google News

2015-08-03 10:24:00 - 2015-08-03 11:28:34

Karadeniz Bölgesi'nde 8 ilin yaylalarını birbirine bağlayacak olan 2 bin 600 kilometre uzunluğundaki Yeşil Yol projesine karşı halkı kışkırtan "Havva Ana" lakaplı Rabiye Özcan'ın gerçek yüzünü deşifre etmeye devam ediyoruz.

Ayder Yaylası içinde yer alan Hüser Dere Vadisi içerisinde kaçak ve ruhsatsız alabalık çiftliğine sahip olduğu tespit edilen Rabiye Özcan'ın oğlu Tayfun Bekar'ın da orman işgalcisi olduğu ortaya çıktı.

Tayfun Bekar'ın, da Çamlıhemşin ilçesinde orman alanını işgal ettiği gerekçesiyle yargılandığı öğrenildi. Pazar Cumhuriyet Başsavcılığı'nın; orman alanında işgal ve faydalanma suçunu işlediği gerekçesiyle Tayfun Bekar hakkında dava açtığı bildirildi.

EK 3.4. Akit: 05 Ağustos 2015

Kaynak: <https://www.yeniakit.com.tr/haber/provokatorlerin-isletmelerine-muhur-85084.html>

Gündem

Provokatörlerin işletmelerine mühür

Gazetemiz Akit, Yeşil Yol projesine karşı halkı kışkırtan “Havva Ana” lakaplı Rabia Özcan ve Yalçın Şahin’in işletmelerinin kaçak olduğunu okuyucularına duyurmuş, bunun üzerine jandarma ekipleri harekete geçmişti. “Havva Ana” lakaplı Rabia Özcan ve Yalçın Şahin’in işletmelerinin çalışma ruhsatı olmadığını belirleyen jandarma, her iki işletmeyi de mühürledi.

Google News

2015-08-05 08:23:39 - 2015-08-05 08:23:38

Yeşil Yol projesine karşı halkı kışkırtan “Havva Ana” lakaplı Rabia Özcan ve Yalçın Şahin’in işletmeleri çalışma ruhsatı olmadığı gerekçesiyle mühürlendi.

İŞLETMELER MÜHÜRLENDİ!

Rize Çamlıhemşin İlçe Jandarma Komutanlığı’nın; Yalçın Şahin’in **Kavrun Yaylası**’nda bulunan **restoran** ve **işletmesi** ile Rabia Özcan’ın **Ayder Yaylası Hüser Dere Vadisi** içerisinde bulunan **alabalık üretim havuzu** ve **binasının** çalışma ruhsatı bulunmadığı gerekçesiyle mühürlendiği bildirildi. Jandarma ekipleri, söz konusu işletmelerin Maliye’ye kaydı olmadığı ve İl Özel İdaresinden izinlerin alınmadığı gerekçesiyle de tutanak tuttu.

Rize Çamlıhemşin İlçe Jandarma Komutanlığı; Kavrun Yaylası’nda 8 işletme sahibine de para cezası kesti.

YAYLAYI ÇİFTLİĞE ÇEVİRMİŞ

Yalçın Şahin’in Kavrun Yaylası’nda bulunan restoran ve işletmesi; Milli Park sahasında ve kontrollü kullanım alanı içerisinde yer alıyor. Restoran ve işletme, 3. Derece SİT alanı, Mera ve Turizm Alan Sınırı içerisinde bulunuyor. Yalçın Şahin’e ait yayla evinin de ailece yöresel yemek yapılarak gelen ziyaretçilerin hizmetine sunulduğu tespit edildi.

ANNE VE OĞLU DA İŞGALCI

Rabia Özcan’ın da yaylada kaçak alabalık üretim havuzu ve kaçak binası olduğu tespit edildi. Rabia Özcan’ın oğlu Tayfun Bekar da, Çamlıhemşin ilçesinde orman alanını işgal ettiği gerekçesiyle yargılandığı öğrenildi. Pazar Cumhuriyet Başsavcılığı’nın; orman alanında işgal ve faydalanma suçunu işlediği gerekçesiyle Tayfun Bekar hakkında dava açtığı bildirildi.

YEŞİL YOL PROJESİ İLE 8 İLİN YAYLASI BİRLEŞECEK

Doğu Karadeniz Kalkınma İdaresi Başkanlığı (DOKAP)

tarafından yürütülen Yeşil Yol projesi; Samsun’dan Artvin’e kadar 8 ilin yaylalarını doğu batı istikametinde ve üst kotlardan geçerek turistik açıdan önemli yaylaları, tarihi ve kültürel değerleri birbirine bağlayacak.

EK 3.5. Akit: 24 Ağustos 2015

Kaynak: <https://www.yeniakit.com.tr/haber/doga-katili-rabiye-ozcandan-tuhaf-sozler-88865.html>

Gündem

Doğa katili Rabiye Özcan'dan tuhaf sözler

Yeşil Yol projesine karşı milleti kışkırtmaya çalışan, protestolarda en önde yer alan ve malum medya tarafından 'çevreci' diye lanse edilen Rabiye Özcan, Rize Valiliği önünde horon oynayarak "Yaylamızın sahibi biziz. Askeri biziz, komutanı biziz, hakimi biziz, hükümeti biziz" diyerek adeta PKK'nın özerklik ağzıyla konuştu.

**DOĞA KATİLİ
HAVVA ANA'DAN
TUHAF SÖZLER**

Karadeniz'de 8 ilin yaylalarını birbirine bağlayacak olan Yeşil Yol Projesi'ne karşı Rize Valiliği önünde eylem yapıldı.

Yeşil Yol projesine karşı yaptığı provokasyon ve kaçak çiftliğiyle akıllara kazınan "Havva Ana" olarak tanınan Rabiye Bekar, "Yaylamızın sahibi biziz. Askeri biziz, komutanı biziz, hakimi biziz, hükümeti biziz" iddialarında bulunarak "Vali yaylamızdan jandarmayı çeksin" dedi.

Yaylanın rantını yiyen Bekar'ın bu sözleri "PKK gibi sen de mi özerklik ilan ettin?" sorusunu akıllara getirdi.

EK 4. MELAHAT ALİŞAN HABERLERİ (CUMHURİYET GAZETESİ)

EK 4.1. Cumhuriyet: 22 Temmuz 2015

Kaynak: <https://www.cumhuriyet.com.tr/galeri/yarali-ayi-gibiyiz-her-an-saldirabiliriz-327497#photo-7>

Cumhuriyet

Arama...

Foto Haber
Yaralı ayı gibiyiz, her an saldırabiliriz

'Yaralı ayı gibiyiz, her an saldırabiliriz'

cumhuriyet.com.tr
22 Temmuz 2015 Çarşamba, 13:45

Fındıklı Derelerini Koruma Platformu öncülüğünde ilçe meydanında toplanan yaklaşık 300 kişi, 'Ülkemize, ekmeğimize, suyumuza, kültürümüze ve onurumuza sahip çıkıyoruz' pankartı açtı, tulum eşliğinde Taşdibi HES projesi için Halkın Çevresel Etki Değerlendirme sürecine katılımı toplantısının yapılacağı Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü önüne yürüdü. HDP İstanbul Milletvekili Beyza Üstün'ün de destek verdiği protesto eyleminde, kalabalığın önünde elinde sopasıyla yer alan 82 yaşındaki Memnune İmamoğlu ve 69 yaşındaki Fatma Hektaş el ele yürüdü...

YARALI AYI GİBİYİZ, HER AN SALDIRABİLİRİZ Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü önünde polis ekipleri yöre sakinlerini durdurdu. Kalabalığa seslenen Memnune İmamoğlu, derelerini savunmak için burada olduklarını belirterek, "Bizden bir kaşık su alamazlar. Canımızı ortaya koyduk. Bize kimse dokunmasın. Yaralı ayı gibiyiz, her an saldırabiliriz" dedi; "Aman göreyim sizi, mücadele etmeye devam edin. Polis de bize destek versin" çağrısında bulundu...

"BİZİ BİLGİLENDİRMEYE GELMİŞLER AMA BİZDEN İYİ BİLEMEZLER" Findıklı Derelerini Koruma Platformu Sözcüsü Hüseyin Acar da, 8 yıldır mücadele ederek vadiye bir kazma dahi vurdurmadıklarını hatırlattı, "Hala anlamadılar, görmediler ve duymadılar. Biz bunlara gereken dersi şimdiye kadar verdiğimiz gibi bundan sonrada vereceğiz. Bizi sözde bilgilendirmeye geldiler. Kimi bilgilendiriyorlar? Burada yaşayan bizleriz. Bizi bilgilendirmeye gelmişler ama bizden iyi bilemezler" dedi. Acar, daha sonra 5 arkadaşı ile toplantının yapılacağı salona çıktı...

SERT TARTIŞMALAR YAŞANDI, TOPLANTIYI TERK ETTİLER Salonda ÇED firması yetkilileri ile polis dışında kimseyi bulamayan Fındıklı Koruma Platformu üyeleri toplantının yapılamayacağına dair tutanak tutmak istedi. Bu sırada salona gelen toplantıyı yönetecek olan Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü yetkilileri, 'Halkı bilgilendirmek için buradayız' diye seslendi. Heyetle kendilerine tepki gösteren grup arasında sert tartışmalar yaşandı. Polis ekiplerinin araya girmesiyle tartışma daha da büyüdü. Bunun üzerine Fındıklı Koruma Platformu üyeleri salonu terk ederek toplantıyı protesto etti...

HDP'Lİ VEKİL AĞLADI Bina dışında bekleyen gruba seslenen HDP İstanbul Milletvekili Beyaz Üstün, ülkede zor günler yaşandığına dikkat çekerek, "Vadilere HES'ler ve madenlerle girmeye devam ediyorlar. Yeşil yola karşı mücadele veriliyor. Onlar yılmıyor. Lice'de ormanları yakıyorlar, derelerimizi alıyorlar, yayla yollarımıza giriyorlar. Hepsinde canlarımız yanıyor..."

Suruç'ta sadece barış için giden pırl pırl arkadaşlarımızı da öldürdüklerinde de canımız yandı. Hep beraber onlara karşı duracağız, durmaya devam edeceğiz" diyerek konuşmasını gözyaşları içinde tamamladı...

ÇED HEYETİNİN ÖNÜNE YATTI ÇED toplantısı için gelen heyet binadan ayrılacağı sırada vatandaşlar sağlı solu dizilerek alkış ve yuh sesleri ile heyeti protesto etti. 68 yaşındaki Melahat Alişan da, grubun arasından polis kontrolünde çıkarılan heyetin önüne yatarak tepki gösterdi...

Kadını yattığı yerden kaldıran polis heyeti bölgeden uzaklaştırdı. Alkışlarla tempo tutan grup, tulum eşlinde ilçe meydanına kadar yürüdü, ardından da dağıldı.

EK 4.2. Cumhuriyet: 09 Mayıs 2017

Kaynak: <https://www.cumhuriyet.com.tr/galeri/rizede-koylulerin-hes-direnisi-sonuc-verdi-737240>

Rize'de köylülerin HES direnişi sonuç verdi

cumhuriyet.com.tr

09 Mayıs 2017 Salı, 16:40

Rize'nin Fındıklı İlçesi'ne bağlı Yaylacılar Köyü'nde Büyükdere Deresi üzerinde yapımı planlanan Hayat Hidroelektrik Santrali (HES) projesi için halkın Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) sürecine katılımı toplantısı düzenlendi. HES projesine karşı çıkan yöre halkının bina önünde toplanarak protesto ettiği proje için tutulan tutanak tartışmalara neden oldu. Tutanağı değiştirilmesini isteyen kalabalık binaya girdi, bir odaya kaçırılan görevliler zor anlar yaşadı. Polisle kalabalık arasında arbede yaşandı.

Hayat HES projesini protesto eden Fındıklı Dereleri Koruma Platformu üyeleri ve bölge sakinleri, Dört Yol kavşağında toplandı, 'Yaşam alanlarımız için direniyoruz' pankartı açarak yöresel çalgı tulum ezgileri eşliğinde, 'Dereler özgürdür özgür olacak' sloganı ile yürüyüşe geçti. Grubun önünde köyün kadınları yer aldı. Halk Eğitim Müdürlüğü önünde tulum eşliğinde horon oynayan kalabalık HES karşıtı türküler söyledi, alkışlarla tempo tuttu. ÇED toplantısını yönetmek için polis eşliğinde gelen Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü ve şirket yetkilileri, kalabalığın alkış ve ısıklarla protestoları arasında binaya girdi. Kalabalığı temsilen 4 kişi salona girerken, diğerleri bina önünde bekledi.

Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü ÇED İzinleri Şube Müdürü Alparslan Kalemci, halkın görüşlerini almak için geldiklerini anlattığı sırada, seçilen temsilciler, halkın katılmaması nedeniyle toplantının yapılamadığına dair tutanak tutulmasını istedi. Buna rağmen heyet başkanının, 'toplantının yapıldığı ancak vatandaşların HES projesini istemediği' yönünde tutanak tutması gerginliğe neden oldu. Görevliler ile temsilciler arasında sert tartışmalar yaşandı. Bu sırada oturduğu koltuktan kalkan 74 yaşındaki Melahat Alişan, heyetin önündeki su şişesini alarak, "Su sizden. İçmeyin biz de içmeyelim. Siz yanlış adrese geldiniz. Bu HES'i istemiyoruz, buradan gidin" dedi. Polis Müdürü, elindeki su şişesini aldığı yaşlı kadını yerine oturttu.

Tutanağı değiştirmemekte direnen heyet Başkanı Alparslan Kalemci, polisin güvenlik önlemi almasını istedi, binadan ayrılmaya çalıştı. Bu sırada bina dışında bekleyen kalabalıktan bazıları polis engelini aşarak binaya girdi. Polis bunun üzerine heyeti bir odaya kaçırdı. Odaya zorla giren kalabalık ise görevlilerin elinden tutanağı almaya çalıştı. Bu sırada öfkeli kalabalık ile polise arasında arbede yaşandı. Takviye gelen Çevik Kuvvet ekipleri müdahale ederek kalabalığı dışarıya çıkarttı. Yaklaşık 45 dakika boyunca polis kontrolünde odada tutulan görevliler tutanağın değiştirilmesine ikna oldu. Tutanak, 'halkın tepkisi nedeniyle toplantının yapılamadığı' şeklinde değiştirilince vatandaşlar sakinleşti ve heyet, polisin geniş güvenlik önlemleri altında binadan çıkarıldı. Kalabalık tutanağın değiştirildiği haberini alkışlarla kutladı, ardından bina önünden ayrıldı.

EK 4.3. Cumhuriyet: 18 Temmuz 2017

Kaynak: <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/arili-vadisinde-yola-oturan-kadinlar-bilirkisi-heyetinin-yolunu-kesti-783853>

Cumhuriyet
Arama...

Türkiye Haberleri
Arılı Vadisi'nde yola oturan kadınlar bilirkişi heyetinin yolunu kesti

Arılı Vadisi'nde yola oturan kadınlar bilirkişi heyetinin yolunu kesti

Rize'nin Fındıklı İlçesi'nde yapımı planlanan Hidroelektrik Santral (HES) projesi için 'Doğal SİT' alanı özelliği kaldırılmak istenen Arılı Vadisi'nde açılan dava kapsamında bilirkişi keşfi yapıldı. Mahkeme heyetinin önünü, yola oturarak kesen yöre kadınları, tepkilerini dile getirdi.

A+ A A-

DHA 18 Temmuz 2017 Salı, 12:47

Abone Ol

Google News

Fındıklı İlçesi Arılı Vadisi'nde projelendirilen 24 ayrı HES projesine karşı mücadele veren yöre halkının başvurusu üzerine Trabzon Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu, 7 yıl önce vadiyi 'Doğal SİT' alanı ilan etti. Geçen sürede hukuksal mücadele veren halk vadide HES projelerinin yapımını durdurdu. Bölgede HES yapmak isteyen Zeki Enerji şirketi, projenin önünde engel olan vadinin Doğal SİT alanı özelliğinin kaldırılması için Rize İdare Mahkemesi'ne dava açtı. Dava kapsamında vadide yer alan ve projenin yapılması planlanan Yaylacılar Köyü'nde bilirkişi keşfi yapıldı.

OTURARAK YOLU KESTİLER

Jandarma ve polis çevik kuvvet ekiplerinin güvenlik önlemi aldığı köy girişinde mahkeme heyetinin yolunu kesen köylüler HES projesine karşı tepkilerini dile getirdi. Yolu kesen kadınlardan biri, 'Dere bizim eşimiz, bizde onun eşiyiz. Dereyi kimseyle paylaşmayız. Dere bizim canımız, kanımız. Asla vermiyoruz. Beni öldüreceksiniz, dereye öyle gireceksiniz" dedi ve ölüme hazır olduğunu dile getirdi.

Mahkeme heyeti daha sonra keşfin yapılacağı alana çıktı. Köylüler de kamyonetlerle ve yaya olarak bölgeye doğru yürüyüşe geçti.

78 yaşındaki Melahat Alişan, Arılı Deresi'nin yanında doğup büyüdüğünü, nefes alıp verdiğini belirterek, "Bu dereyi kimseye vermiyoruz. Bir kaşık suya mı kaldılar? Bu su Allah'ın suyudur. Allah biz dünyaya gelmeden bize bu suyu verdi. Biz Atatürkçü, Müslüman halkız. Bizim bunlardan çektiğimiz nedir?" diye sordu ve enerji şirketinin vadiden çekilmesini istedi.

Keşfin ardından hazırlanacak bilirkişi raporu üzerine mahkeme heyeti vadinin 'Doğal SİT' alanı özelliğinin kaldırılıp kaldırılmayacağına karar verecek.

EK 4.4 Cumhuriyet: 18 Temmuz 2017

Kaynak: <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/rizeli-kadinlardan-hese-karsi-oturma-eylemi-784146>

Türkiye Haberleri

Rizeli kadınlardan HES'e karşı oturma eylemi

Rizeli kadınlardan HES'e karşı oturma eylemi

Rizeli kadınlar Fındıklı İlçesi'nde yapımı planlanan Hidroelektrik Santral için 'Doğal SİT' alanı özelliği kaldırılmak istenen dava için gelen bilirkişi heyetinin önünü kesti

cumhuriyet.com.tr

18 Temmuz 2017 Salı, 17:09

Rize'nin Fındıklı İlçesi'nde yapımı planlanan Hidroelektrik Santral (HES) projesi için 'Doğal SİT' alanı özelliği kaldırılmak istenen Arılı Vadisi'nde açılan dava kapsamında bilirkişi keşif için bölgedeydi. Mahkeme heyetinin önünü yola oturarak kesen yöre kadınları, "Biz dereyi asla vermiyoruz." diye haykırdı.

Fındıklı İlçesi Arılı Vadisi'nde projelendirilen 24 ayrı HES projesine karşı mücadele veren yöre halkının başvurusu üzerine Trabzon Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu, 7 yıl önce vadiyi 'Doğal SİT' alanı ilan etti. Geçen sürede hukuksal mücadele veren halk vadide HES projelerinin yapımını durdurdu. Bölgede HES yapmak isteyen Zeki Enerji şirketi, projenin önünde engel olan vadinin Doğal SİT alanı özelliğinin kaldırılması için Rize İdare Mahkemesi'ne dava açtı. Dava kapsamında vadiye yer alan ve projenin yapılması planlanan Yaylacılar Köyü'nde bilirkişi keşfi yapıldı.

Kadınlar oturarak yolu kesti

Jandarma ve polis çevik kuvvet ekiplerinin güvenlik önlemi aldığı köy girişinde mahkeme heyetinin yolunu kesen köylüler HES projesine karşı tepkilerini dile getirdi. Yolu kesen kadınlardan biri, 'Dere bizim eşimiz, bizde onun eşiyiz. Dereyi kimseyle paylaşmayız. Dere bizim canımız, kanımız. Asla vermiyoruz. Beni öldüreceksiniz, dereye öyle gireceksiniz' dedi ve ölüme hazır olduğunu dile getirdi. Mahkeme heyeti daha sonra keşfin yapılacağı alana çıktı. Köylülerde kamyonetlerle ve yaya olarak bölgeye doğru yürüyüşe geçti.

"Biz Atatürkçü, Müslüman halkız. Bizim bunlardan çektiğimiz nedir?"

78 yaşındaki Melahat Alişan, Arılı Deresi'nin yanında doğup büyüdüğünü, nefes alıp verdiğini belirterek, "Bu dereyi kimseye vermiyoruz. Bir kaşık suya mı kaldılar? Bu su Allah'ın suyudur. Allah biz dünyaya gelmeden bize bu suyu verdi. Biz Atatürkçü, Müslüman halkız. Bizim bunlardan çektiğimiz nedir?" diye sordu ve enerji şirketinin vadiden çekilmesini istedi.

Keşfin ardından hazırlanacak bilirkişi raporu üzerine mahkeme heyeti vadinin 'Doğal SİT' alanı özelliğinin kaldırılıp kaldırılmayacağına karar verecek.

EK 4.5. Cumhuriyet: 23 Ocak 2018

Kaynak: <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/derelerin-anasi-arili-vadisinde-nobet-tutuyor-911235>

Gündem Haberleri 'Derelerin anası', Arılı Vadisi'nde nöbet tutuyor

'Derelerin anası', Arılı Vadisi'nde nöbet tutuyor

KARADENİZ Bölgesi'nde, vatandaşların tepkileri nedeniyle santrallerin yapılamadığı tek vadi olan Rize'nin Fındıklı ilçesi Arılı Vadisi'nde, 78 yaşındaki Melahat Alişan, yıllardır yöre halkı ile birlikte çevre mücadelesini sürdürüyor. HES şirketi temsilcilerinin önünü yere yatarak kestiği görüntüleriyle yörede 'Derelerin anası' diye tanınan Melahat nine, çevre nöbeti tutuyor, ayrılmadığı vadiyi gözü gibi koruyor.

DHA

23 Ocak 2018 Salı, 12:04

Fındıklı ilçesi Arılı Vadisi'nde hazırlanan 24 ayrı HES projesine karşı 11 yıldan bu yana mücadele veren yöre halkının başvurusu üzerine Trabzon Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu, 7 yıl önce vadiyi 'Doğal SİT' alanı ilan etti. Çeçen sürede hukuksal mücadele veren halk, vadede HES projelerinin yapımını durdurdu. Vadinin 'Doğal sit' alanı özelliğinin kaldırılması için Rize İdare Mahkemesi'ne açılan son davada yöre halkının lehine sonuçlandı. Arılı Vadisi, Karadeniz Bölgesi'nde, vatandaşların tepkileri nedeniyle HES'lerin yapılamadığı tek vadi oldu. 7'den 77'ye çevre mücadelesi veren yöre halkı arasında enerji şirketi temsilcilerinin önünü yere yatarak kestiği görüntüleriyle 'Derelerin anası' diye tanınan Melahat Alişan mücadelede ön saflarda yer aldı. Vadede nöbet tutan ve çevreyi gözü gibi koruyan Melahat nine mücadelesini sürdürüyor. Gününü vadede geçiren, dere kenarlarında nöbet tutan Melahat Alişan, vadeden yaz-kış bir an olsun ayrılmıyor.

'BEN BU DERELERE SEVDALIYIM'

Annesinin sancılandığı dönemde eve yetişemeyince kendisini dere kenarında doğurduğunu anlatan Melahat Alişan, doğduğu gün kendisini dereye yıkadıklarını belirtti. Derelere sevdalı olduğunu ifade eden Alişan, "Bu derelere aşırı bir sevdam var. 18 yaşında evlendim. Yukarıdaki mahalleye gelin gittim. Evlendiğimde bu dere ile yattım bu dere ile kalktım. Gençliğim bu derelerde geçti. Evlendiğim ertesi günü kocamın yanından kalkarak yine bu dereye geldim. Ben deremizi bu kadar çok seviyorum. Bu dereleri korumak için mücadele edeceğim. Bu derelere Almanya'dan, İstanbul'dan, Ankara'dan yazın insanlar gelerek doluyorlar, parasız yüzüyorlar. Bu derelere iyi bakalım yazıktır. Ben bugün varım yarın toprak olacağım. Bana kar olmaz" dedi.

'BİZ BU DERELERİ VERMİYORUZ'

Annesi ile anılarını anlatan Melahat Alişan, "Annem çamaşırları bezleri bu dere kenarında yıkardı ve kayaların üzerine asardı, biz de orada yataydık. Bezler kuruyunca onları biz toplardık. Dereye giderdik, yıkanırдық, yataydık, yüzerdik, biz dere çocuklarıyız. Dere gelirdi odun ihtiyaçlarımızı oradan giderirdik. Bütün canlılar gider dere kenarından susuzluğunu giderirdi. Yaşlılar abdestini oradan alır dere kenarında namaz kılardı. Biz bu dereleri kimseye vermiyoruz. Canımızı buraya koyacağız. Nerden güç gelirse gelsin. İsterse Amerika'dan güç gelsin. Biz bu dereleri vermiyoruz, vermiyoruz" diye konuştu.

'SONUNA KADAR MÜCADELE EDECEĞİM'

Derelerden herkesin faydalanmasını istediğini ifade eden Melahat Alişan, "Bu su ilerde zemzem suyu olacak. Bizi susuz bırakmasınlar. Geçen mühendisler geldi. Köprülerinizi yapacağız ama derelerin kenarına da beton duvar öreceğiz dediler. Yani asansörle inemezsin dere kenarına. Bu olacak iş midir? Biz bunu kabul etmiyoruz. Fındıklı ayağa kalkmıştır. Biz derelerimize sahip çıkıyoruz. Ben derenin kızıyım. Derede dünyaya geldim. Son nefesimi de burada vereceğim. Bunu herkes bilsin" diyerek sonuna kadar dereleri korumak için mücadele edeceğini belirtti.

EK 5. MELAHAT ALIŞAN HABERLERİ (HÜRRİYET GAZETESİ)

EK 5.1. Hürriyet: 22 Temmuz 2015

Kaynak: <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/findikli-da-ced-protestosu-29612011>

HABERLER > GÜNDEM HABERLERİ

Fındıklı'da ÇED protestosu

Güncelleme Tarihi: Temmuz 22, 2015 13:53

#Rize

#Çed Protestosu

Muhammet KAÇAR/FINDIKLI (Rize), (DHA)

Oluşturma Tarihi: Temmuz 22, 2015 13:48

2dk okuma

RİZE'nin Fındıklı İlçesi Çağlayan Vadisi'nde yapımı planlanan Taşdibi HES projesi için halkın Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) sürecine katılımı toplantısı, protestolar ve tepkiler nedeniyle iptal edildi. Kadınların tepkisinin ön planda olduğu eylemde elinde sopayla kalabalığın önünde yürüyen 82 yaşındaki Memnune İmamoğlu, toplantı için gelenlere, "Bizden bir kaşık su alamazlar. Yaralı ayı gibiyiz, her an saldırabiliriz" diye seslendi. 68 yaşındaki Melahat Alişan da, binadan ayrılan ÇED heyetinin yolunu yere yatarak kesti.

Fındıklı Derelerini Koruma Platformu öncülüğünde ilçe meydanında toplanan yaklaşık 300 kişi, 'Ülkemize, ekmeğimize, suyumuzla, kültürümüze ve onurumuza sahip çıkıyoruz' pankartı açtı, tulum eşliğinde Taşdibi HES projesi için Halkın Çevresel Etki Değerlendirme sürecine katılımı toplantısının yapılacağı Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü önüne yürüdü. HDP İstanbul Milletvekili Beyza Üstün'ün de destek verdiği protesto eyleminde, kalabalığın önünde elinde sopasıyla yer alan 82 yaşındaki Memnune İmamoğlu ve 69 yaşındaki Fatma Hektaş el ele yürüdü.

YARALI AYI GİBİYİZ, HER AN SALDIRABİLİRİZ

Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü önünde polis ekipleri yöre sakinlerini durdurdu. Kalabalığa seslenen Memnune İmamoğlu, derelerini savunmak için burada olduklarını belirterek, "Bizden bir kaşık su alamazlar. Canımızı ortaya koyduk. Bize kimse dokunmasın. Yaralı ayı gibiyiz, her an saldırabiliriz" dedi; "Aman göreyim sizi, mücadele etmeye devam edin. Polis de bize destek versin" çağrısında bulundu.

"BİZİ BİLGİLENDİRMeye GELMİŞLER AMA BİZDEN İYİ BİLEMEZLER"

Fındıklı Derelerini Koruma Platformu Sözcüsü Hüseyin Acar da, 8 yıldır mücadele ederek vadiye bir kazma dahi vurdurmadıklarını hatırlattı, "Hala anlamadılar, görmediler ve duymadılar. Biz bunlara gereken dersi şimdiye kadar verdiğimiz gibi bundan sonrada vereceğiz. Bizi sözde bilgilendirmeye geldiler. Kimi bilgilendiriyorlar? Burada yaşayan bizleriz. Bizi bilgilendirmeye gelmişler ama bizden iyi bilemezler" dedi. Acar, daha sonra 5 arkadaşı ile toplantının yapılacağı salona çıktı.

SERT TARTIŞMALAR YAŞANDI, TOPLANTIYI TERK ETTİLER

Salonda ÇED firması yetkilileri ile polis dışında kimseyi bulamayan Fındıklı Koruma Platformu üyeleri toplantının yapılamayacağına dair tutanak tutmak istedi. Bu sırada salona gelen toplantıyı yönetecek olan Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü yetkilileri, 'Halkı bilgilendirmek için buradayız' diye seslendi. Heyetle kendilerine tepki gösteren grup arasında sert tartışmalar yaşandı. Polis ekiplerinin araya girmesiyle tartışma daha da büyüdü. Bunun üzerine Fındıklı Koruma Platformu üyeleri salonu terk ederek toplantıyı protesto etti.

HDP'Lİ VEKİL AĞLADI

Bina dışında bekleyen gruba seslenen HDP İstanbul Milletvekili Beyaz Üstün, ülkede zor günler yaşandığına dikkat çekerek, "Vadilere HES'ler ve madenlerle girmeye devam ediyorlar. Yeşil yola karşı mücadele veriliyor. Onlar yılmıyor. Lise'de ormanları yakıyorlar, derelerimizi alıyorlar, yayla yollarımıza giriyorlar. Hepsinde canlarımız yanıyor. Suruç'ta sadece barış için giden pırl pırl arkadaşlarımızı da öldürdüklerinde de canımız yandı. Hep beraber onlara karşı duracağız, durmaya devam edeceğiz" diyerek konuşmasını gözyaşları içinde tamamladı.

ÇED HEYETİNİN ÖNÜNE YATTI

ÇED toplantısı için gelen heyet binadan ayrılacağı sırada vatandaşlar sağlı solu dizilerek alkış ve yuh sesleri ile heyeti protesto etti. 68 yaşındaki Melahat Alişan da, grubun arasından polis kontrolünde çıkarılan heyetin önüne yatarak tepki gösterdi. Kadını yattığı yerden kaldıran polis heyeti bölgeden uzaklaştırdı. Alkışlarla tempo tutan grup, tulum eşlinde ilçe meydanına kadar yürüdü, ardından da dağıldı.

EK 5.2. Hürriyet: 09 Mayıs 2017

Kaynak: <https://www.hurriyet.com.tr/yerel-haberler/rize/findiklida-hes-toplantisinda-gerginlik-40452480>

Fındıklı'da HES toplantısında gerginlik

Güncelleme Tarihi: Mayıs 09, 2017 16:27

DHA

Oluşturulma Tarihi: Mayıs 09, 2017 16:26 · 2dk okuma

Fındıklı'da HES toplantısında gerginlik

Muhammet KAÇAR/FINDIKLI (Rize), (DHA) - RİZE'nin Fındıklı İlçesi'ne bağlı Yaylacılar Köyü'nde Büyükdere Deresi üzerinde yapımı planlanan Hayat Hidroelektrik Santrali (HES) projesi için halkın Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) sürecine katılımı toplantısı düzenlendi. HES projesine karşı çıkan yöre halkının bina önünde toplanarak protesto ettiği proje için tutulan tutanak tartışmalara neden oldu. Tutanağı değiştirilmesini isteyen kalabalık binaya girdi, bir odaya kaçırılan görevliler zor anlar yaşadı. Polisle kalabalık arasında arbede yaşandı.

Hayat HES projesini protesto eden Fındıklı Dereleri Koruma Platformu üyeleri ve bölge sakinleri, Dört Yol kavşağında toplandı, 'Yaşam alanlarımız için direniyoruz' pankartı açarak yöresel çalgı tulum ezgileri eşliğinde, 'Dereler özgürdür özgür olacak' sloganı ile yürüyüşe geçti. Grubun önünde köyün kadınları yer aldı. Halk Eğitim Müdürlüğü önünde tulum eşliğinde horon oynayan kalabalık HES karşıtı türküler söyledi, alkışlarla tempo tuttu. ÇED toplantısını yönetmek için polis eşliğinde gelen Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü ve şirket yetkilileri, kalabalığın alkış ve ısıklarla protestoları arasında binaya girdi. Kabalığı temsilen 4 kişi salona girerken, diğerleri bina önünde bekledi.

HEYETİN ÖNÜNDEKİ SU ŞİŞESİNİ ALDI

Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü ÇED İzinleri Şube Müdürü Alparslan Kalemci, halkın görüşlerini almak için geldiklerini anlattığı sırada, seçilen temsilciler, halkın katılmaması nedeniyle toplantının yapılamadığına dair tutanak tutulmasını istedi. Buna rağmen heyet başkanının, 'toplantının yapıldığı ancak vatandaşların HES projesini istemediği' yönünde tutanak tutması gerginliğe neden oldu. Görevliler ile temsilciler arasında sert tartışmalar yaşandı.

Bu sırada oturduğu koltuktan kalkan 74 yaşındaki Melahat Alişan, heyetin önündeki su şişesini alarak, "Su sizden. İçmeyin biz de içmeyelim. Siz yanlış adrese geldiniz. Bu HES'i istemiyoruz, buradan gidin" dedi. Polis Müdürü, elindeki su şişesini aldığı yaşlı kadını yerine oturttu.

ARBEDE YAŞANDI

Tutanağı değiştirmemekte direnen heyet Başkanı Alparslan Kalemci, polisin güvenlik önlemi almasını istedi, binadan ayrılmaya çalıştı. Bu sırada bina dışında bekleyen kalabalıktan bazıları polis engelini aşarak binaya girdi. Polis bunun üzerine heyeti bir odaya kaçırdı. Odaya zorla giren kalabalık ise görevlilerin elinden tutanağı almaya çalıştı. Bu sırada öfkeli kalabalık ile polise arasında arbede yaşandı. Takviye gelen Çevik Kuvvet ekipleri müdahale ederek kalabalığı dışarıya çıkarttı.

TUTANAK DEĞİŞTİRİLDİ

Yaklaşık 45 dakika boyunca polis kontrolünde odada tutulan görevliler tutanağın değiştirilmesine ikna oldu. Tutanak, 'halkın tepkisi nedeniyle toplantının yapılamadığı' şeklinde değiştirilince vatandaşlar sakinleşti ve heyet, polisin geniş güvenlik önlemleri altında binadan çıkarıldı. Kalabalık tutanağın değiştirildiği haberini alkışlarla kutladı, ardından bina önünden ayrıldı.

EK 5.3. Hürriyet: 18 Temmuz 2017

Kaynak: <https://www.hurriyet.com.tr/yerel-haberler/rize/arili-vadisinde-yola-oturan-kadınlar-bilirkisi-40523696>

Arılı Vadisi'nde yola oturan kadınlar bilirkişi heyetinin yolunu kesti

Güncelleme Tarihi: Temmuz 18, 2017 12:41

DHA

Oluşturulma Tarihi: Temmuz 18, 2017 12:41 • 2dk okuma

Arılı Vadisi'nde yola oturan kadınlar bilirkişi heyetinin yolunu kesti

Muhammet KAÇAR/FINDIKLI (Rize), (DHA) - RİZE'nin Fındıklı İlçesi'nde yapımı planlanan Hidroelektrik Santral (HES) projesi için 'Doğal SİT' alanı özelliği kaldırılmak istenen Arılı Vadisi'nde açılan dava kapsamında bilirkişi keşfi yapıldı. Mahkeme heyetinin önünü, yola oturarak kesen yöre kadınları, tepkilerini dile getirdi.

Fındıklı İlçesi Arılı Vadisi'nde projelendirilen 24 ayrı HES projesine karşı mücadele veren yöre halkının başvurusu üzerine Trabzon Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu, 7 yıl önce vadiyi 'Doğal SİT' alanı ilan etti. Geçen sürede hukuksal mücadele veren halk vadide HES projelerinin yapımını durdurdu. Bölgede HES yapmak isteyen Zeki Enerji şirketi, projenin önünde engel olan vadinin Doğal SİT alanı özelliğinin kaldırılması için Rize İdare Mahkemesi'ne dava açtı. Dava kapsamında vadide yer alan ve projenin yapılması planlanan Yaylacılar Köyü'nde bilirkişi keşfi yapıldı.

OTURARAK YOLU KESTİLER

Jandarma ve polis çevik kuvvet ekiplerinin güvenlik önlemi aldığı köy girişinde mahkeme heyetinin yolunu kesen köylüler HES projesine karşı tepkilerini dile getirdi. Yolu kesen kadınlardan biri, 'Dere bizim eşimiz, bizde onun eşiyiz. Dereyi kimseyle paylaşmayız. Dere bizim canımız, kanımız. Asla vermiyoruz. Beni öldüreceksiniz, dereye öyle gireceksiniz' dedi ve ölüme hazır olduğunu dile getirdi.

Mahkeme heyeti daha sonra keşfin yapılacağı alana çıktı. Köylüler de kamyonetlerle ve yaya olarak bölgeye doğru yürüyüşe geçti.

78 yaşındaki Melahat Alişan, Arılı Deresi'nin yanında doğup büyüdüğünü, nefes alıp verdiğini belirterek, 'Bu dereyi kimseye vermiyoruz. Bir kaşık suya mı kaldılar? Bu su Allah'ın suyudur. Allah biz dünyaya gelmeden bize bu suyu verdi. Biz Atatürkçü, Müslüman halkız. Bizim bunlardan çektiğimiz nedir?' diye sordu ve enerji şirketinin vadiden çekilmesini istedi.

Keşfin ardından hazırlanacak bilirkişi raporu üzerine mahkeme heyeti vadinin 'Doğal SİT' alanı özelliğinin kaldırılıp kaldırılmayacağına karar verecek.

BAKMADAN GEÇME!

BİR SORUDAN FAZLASI |
Akıllı telefonu bırakabilir...

#TELEFONBAGRELEŞİ

51 yıl önce işlenen cinayeti
ses kayıtları çözdü: Katil...

#CINAYET

İsimlerini bilen çok yok! İşte
2022 Dünya Kupası'nda...

EK 5.4. Hürriyet: 07 Kasım 2017

Kaynak: <https://www.hurriyet.com.tr/yerel-haberler/rize/findikli-ve-arhavide-cevrecilere-kotu-haber-2-40637186>

HABERLER > YEREL HABERLER HABERLERİ > RİZE HABERLERİ

Fındıklı ve Arhavi'de çevrecilere kötü haber (2)

Güncelleme Tarihi: Kasım 07, 2017 16:53

DHA

Oluşturulma Tarihi: Kasım 07, 2017 16:53 · 1dk okuma

Fındıklı ve Arhavi'de çevrecilere kötü haber (2)

'BU DEREYE AŞIK OLDUM'

Rize'nin Fındıklı ilçesinde projeye karşı çıkmak için ÇED heyetinin yolunu yere yatarak, kesen yöre sakini 68 yaşındaki Melahat Alişan, bölgeye HES yapılmasını istemediklerini söyledi. Güçlerini bu dereden aldıklarını vurgulayan Alişan, "Bize burada bilinçlendirme toplantısı yapılacağı, söylenmişti; ancak bu toplantı yapılmadı. Buraya HES, yapmasınlar. Biz, HES'i istemiyoruz. Bizim kanımız, canımız bu deredendir. Gücümüzü, kuvvetimizi bu dereden alıyoruz. Her şeyimiz bu dere. Ben, yaşlı bir kadını. Gözümü bu dere kenarında açtım. Bu dereye ben, aşık oldum. Bu dere ile hayatımı daim ettim. Evlendiğimde bile eşimin evinden geri geldim; bu dere, bu doğa için" dedi.

EK 5.5. Hürriyet: 23 Ocak 2018

Kaynak: <https://www.hurriyet.com.tr/yerel-haberler/rize/derelerin-anasi-arili-vadisinde-nobet-tutuy-40719075>

HABERLER > YEREL HABERLER HABERLERİ > RİZE HABERLERİ > FİNDIKLI HABERLERİ

'Derelerin anası', Arılı Vadisi'nde nöbet tutuyor

Güncelleme Tarihi: Ocak 23, 2018 12:04

DHA

Oluşturulma Tarihi: Ocak 23, 2018 12:04 • 3dk okuma

'Derelerin anası', Arılı Vadisi'nde nöbet tutuyor

Aytekin KALENDER- Selçuk BAŞAR/FINDIKLI (Rize), (DHA)- KARADENİZ Bölgesi'nde, vatandaşların tepkileri nedeniyle santrallerin yapılamadığı tek vadi olan Rize'nin Fındıklı ilçesi Arılı Vadisi'nde, 78 yaşındaki Melahat Alişan, yıllardır yöre halkı ile birlikte çevre mücadelesini sürdürüyor. HES şirketi temsilcilerinin önünü yere yatarak kestiği görüntüleriyle yörede 'Derelerin anası' diye tanınan Melahat nine, çevre nöbeti tutuyor, ayrılmadığı vadiyi gözü gibi koruyor.

Fındıklı ilçesi Arılı Vadisi'nde hazırlanan 24 ayrı HES projesine karşı 11 yıldan bu yana mücadele veren yöre halkının başvurusu üzerine Trabzon Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu, 7 yıl önce vadiyi 'Doğal SİT' alanı ilan etti. Geçen sürede hukuksal mücadele veren halk, vadiye HES projelerinin yapımını durdurdu. Vadinin 'Doğal sit' alanı özelliğinin kaldırılması için Rize İdare Mahkemesi'ne açılan son davada yöre halkının lehine sonuçlandı. Arılı Vadisi, Karadeniz Bölgesi'nde, vatandaşların tepkileri nedeniyle HES'lerin yapılamadığı tek vadi oldu. 7'den 77'ye çevre mücadelesi veren yöre halkı arasında enerji şirketi temsilcilerinin önünü yere yatarak kestiği görüntüleriyle 'Derelerin anası' diye tanınan Melahat Alişan mücadelede ön saflarda yer aldı. Vadiye nöbet tutan ve çevreyi gözü gibi koruyan Melahat nine mücadelesini sürdürüyor. Gününü vadiye geçiren, dere kenarlarında nöbet tutan Melahat Alişan, vadiden yaz-kış bir an olsun ayrılmıyor.

'BEN BU DERELERE SEVDALIYIM'

Annesinin sancılandığı dönemde eve yetişemeyince kendisini dere kenarında doğurduğunu anlatan Melahat Alişan, doğduğu gün kendisini dereye yıkadıklarını belirtti. Derelere sevdalı olduğunu ifade eden Alişan, "Bu derelere aşırı bir sevdam var. 18 yaşında evlendim. Yukarıdaki mahalleye gelin gittim. Evlendiğimde bu dere ile yattım bu dere ile kalktım. Gençliğim bu derelerde geçti. Evlendiğim ertesi günü kocamın yanından kalkarak yine bu dereye geldim. Ben deremizi bu kadar çok seviyorum. Bu dereleri korumak için mücadele edeceğim. Bu derelere Almanya'dan, İstanbul'dan, Ankara'dan yazın insanlar gelerek doluyorlar, parasız yüzüyorlar. Bu derelere iyi bakalım yazıktır. Ben bugün varım yarın toprak olacağım. Bana kar olmaz" dedi.

'BİZ BU DERELERİ VERMİYORUZ'

Annesi ile anılarını anlatan Melahat Alişan, "Annem çamaşırları bezleri bu dere kenarında yıkardı ve kayaların üzerine asardı, biz de orada yataydık. Bezler kuruyunca onları biz toplardık. Dereye giderdik, yıkanırdık, yataydık, yüzerdik, biz dere çocuklarıyız. Dere gelirdi odun ihtiyaçlarımızı oradan giderirdik. Bütün canlılar gider dere kenarından susuzluğunu giderirdi. Yaşlılar abdestini oradan alır dere kenarında namaz kılardı. Biz bu dereleri kimseye vermiyoruz. Canımızı buraya koyacağız. Nerden güç gelirse gelsin. İsterse Amerika'dan güç gelsin. Biz bu dereleri vermiyoruz, vermiyoruz" diye konuştu.

'SONUNA KADAR MÜCADELE EDECEĞİM'

Derelerden herkesin faydalanmasını istediğini ifade eden Melahat Alişan, "Bu su ilerde zembem suyu olacak. Bizi susuz bırakmasınlar. Geçen mühendisler geldi. Köprülerinizi yapacağız ama derelerin kenarına da beton duvar öreceğiz dediler. Yani asansörle inemezsin dere kenarına. Bu olacak iş midir? Biz bunu kabul etmiyoruz. Fındıklı ayağa kalkmıştır. Biz derelerimize sahip çıkıyoruz. Ben derenin kızıyım. Dereye dünyaya geldim. Son nefesimi de burada vereceğim. Bunu herkes bilsin" diyerek sonuna kadar dereleri korumak için mücadeleye edeceğini belirtti.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Şeyma TAHİR
Doğum Yeri ve Tarihi	
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	
Y. Lisans Öğrenimi	
Bildiği Yabancı Diller	
Bilimsel Faaliyetleri	
İş Deneyimi	
Stajlar	
Projeler	
Çalıştığı Kurumlar	
İletişim	
E-Posta Adresi	
Tarih	